

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2025

Decizia protocolară nr. _____/2025

Proiect

UE

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune:

- parțial (art. 1-4 (1) și (2); art. 5 (1) și (2); art. 6-10 (1) și (2) lit. a), lit. b), lit. d), lit. e), lit. f); art. 11-14 (1) și (2); art. 15 (1); art. 16; art. 17 (1) și (4); art. 18-19 (2); art. 20-24 (1); art. 27-31 (1), (3) și (4); art. 32-36) Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor (text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32004L0038, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 158 din 3 aprilie 2004, așa cum a fost modificată ultima oară prin Regulamentul (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011;
- Directiva 2014/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de facilitare a exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor (text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32014L0054, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 128 din 30 aprilie 2014;
- parțial Directiva Consiliului din 25 iulie 1977 privind educația copiilor lucrătorilor migranți (77/486/CEE), CELEX: 31977L0486, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 199 din 6 august 1997;
- Regulamentul (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii (text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32011R0492, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 141 din 27 mai 2011, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2019/1149 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019”.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul de reglementare

Prezenta lege stabilește cadrul normativ pentru exercitarea de către cetățenii Uniunii Europene, cetățenii statelor semnatare ale Acordului Schengen și membrii de familie ai acestora a dreptului la liberă circulație, la ședere și la tratament egal pe teritoriul Republicii Moldova, precum și cadrul normativ privind aplicarea restricțiilor în privința acestora, din motive de securitate națională, ordine publică și sănătate publică.

Articolul 2. Scopul legii

Scopul prezentei legi este de a reglementa condițiile de intrare, ședere, ieșire, drepturile și obligațiile pentru cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora, care exercită dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova, și de a stabili restricții din motive de securitate națională, ordine și sănătate publică.

Articolul 3. Excepții de la aplicarea prezentei legi

Sub incidența prezentei legi nu cad următoarele categorii de cetățeni ai Uniunii Europene:

a) membrii misiunilor diplomatice și ai oficiilor consulare acreditate în Republica Moldova, membrii organizațiilor internaționale, precum și membrii lor de familie, al căror statut este reglementat prin tratate internaționale la care Republica Moldova este parte sau în alt mod stabilit de cadrul normativ;

b) cetățenii Republicii Moldova;

c) cetățenii Republicii Moldova care dețin cetățenia unui stat membru al Uniunii Europene sau al unui stat semnatar a Acordului Schengen, precum și membrii de familie ai acestora, resortisanți ai statelor terțe;

d) persoanele cărora li s-a recunoscut statutul de apatrid în Republica Moldova;

e) străinii al căror regim este reglementat prin Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova;

f) forța militară străină, componenta civilă care o însoțește și efectivele formațiunilor speciale antitero străine, precum și reprezentanții agențiilor specializate străine și internaționale care desfășoară activități comune pe teritoriul țării în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

g) membrii sau însoțitorii delegațiilor oficiale, invitați de Parlament, de Președintele Republicii Moldova și de Guvern.

Articolul 4. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi sunt definite următoarele noțiuni:

cetățean al Uniunii Europene – străin care deține cetățenia unuia dintre statele membre ale Uniunii Europene sau a statelor semnatare ale Acordului Schengen și nu are cetățenia Republicii Moldova;

membru de familie – orice persoană care se încadrează în una dintre următoarele categorii:

- a) soțul sau soția cetățeanului Uniunii Europene;
- b) copiii care nu au împlinit vârsta de 18 ani sau care se află la întreținerea cetățeanului Uniunii Europene, precum și cei ai soțului/soției;
- c) părinții aflați la întreținerea cetățeanului Uniunii Europene, precum și cei ai soțului/soției;
- d) membrii de familie extinsă – persoanele legate prin rudenie care depășesc nucleul familiei (părinți și copii), incluzând bunici, frați, surori, unchi și mătuși, care se află la întreținerea cetățeanului Uniunii Europene, precum și alte persoane contractate pentru sprijin social al membrilor vulnerabili din familia cetățeanului Uniunii Europene;

carte de rezidență – act de identitate care face dovada identității și a statutului juridic al titularului, atestă legalitatea șederii cetățeanului Uniunii Europene și a membrilor săi de familie pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu prevederile prezentei legi;

dreptul de ședere – dreptul cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora de a-și stabili domiciliul sau reședința temporară în Republica Moldova, conform prevederilor prezentei legi;

decizie de acordare sau prelungire a dreptului de ședere – act administrativ emis de Inspectoratul General pentru Migrație, în condițiile prezentei legi, care oferă dreptul de ședere pe o perioadă mai mare de 90 de zile calendaristice pentru membrii de familie ai cetățenilor Uniunii Europene sau dreptul la ședere permanentă a cetățenilor Uniunii Europene pe teritoriul Republicii Moldova;

șederea legală și continuă – șederea legală și neîntreruptă, într-o perioadă de cel puțin cinci ani, anterioară depunerii cererii de acordare a șederii permanente, dovedită prin deținerea succesivă a cărții de rezidență;

lucrător al Uniunii Europene – cetățean al Uniunii Europene care desfășoară o activitate de muncă salariată sau independentă pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu legislația în domeniu;

sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială – situația în care un cetățean al Uniunii Europene sau membrii de familie ai acestuia beneficiază de prestații sociale pentru o perioadă mai mare de 9 luni calendaristice, într-un interval de 12 luni, în lipsa unui stagiul de cotizare în ultimele 24 de luni calendaristice și ca urmare a refuzului nemotivat de a presta muncă, cu următoarele excepții:

- a) beneficiarii prestațiilor sociale în baza unui drept obținut prin contribuție;
- b) persoanele care au în îngrijire copii cu vârsta de până la 3 ani;
- c) persoanele care studiază la o formă de învățământ cu frecvență în una din instituțiile de învățământ din Republica Moldova;

- d) persoanele beneficiare de pensie de dizabilitate;
- e) minorii aflați în întreținerea unui părinte titular al cărții de rezidență și/sau al dreptului de ședere.

Articolul 5. Competențele autorităților

(1) Autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să colaboreze în scopul implementării prevederilor prezentei legi prin asigurarea schimbului de date din sistemele informaționale pe care le dețin prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), iar în cazul datelor cu regim juridic special se va aplica legislația specială.

(2) Ministerul Afacerilor Interne, prin intermediul instituțiilor subordonate, asigură evidența, înregistrarea/radierea la domiciliu și/sau reședința temporară a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, asigură acordarea/prelungirea dreptului de ședere și eliberarea cărții de rezidență, precum și realizarea altor atribuții stabilite de cadrul normativ.

(3) Ministerul Afacerilor Externe eliberează vize cetățenilor străini care în conformitate cu cadrul normativ al Republicii Moldova necesită viză la traversarea frontierei de stat.

(4) Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prin intermediul instituțiilor subordonate, asigură evidența cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora care sunt încadrați în câmpul muncii și a celor încadrați în sistemul de protecție socială.

(5) Ministerul Sănătății stabilește modul de acces la servicii medicale în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, inclusiv la examenul medical necesar care să ateste asigurarea sănătății publice a solicitanților/titularii cărții de rezidență, din oficiu sau la cererea Inspectoratului General pentru Migrație;

(6) Ministerul Educației și Cercetării, în modul stabilit de cadrul normativ, asigură accesul la educație prin sistemul național de învățământ, elaborează și aprobă metodologia cursurilor de studiere a limbii române.

(7) Agenția Servicii Publice asigură producerea cărților de rezidență pentru cetățenii Uniunii Europene și pentru membrii de familie ai acestora, la solicitarea Inspectoratului General pentru Migrație.

(8) Consiliul pentru egalitate exercită atribuții în conformitate cu Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității și îndeplinește rolul de punct de contact național în ceea ce privește prevenirea și combaterea discriminării în domeniile prevăzute de art. 34 alin. (1) din prezenta lege și cooperează cu autoritățile similare din statele membre ale Uniunii Europene și statele semnatare ale Acordului Schengen, asigurând schimbul de date și informații cu acestea.

(9) Casa Națională de Asigurări Sociale ține evidența cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, care sunt asigurați în sistemul public de asigurări sociale al Republicii Moldova, a contribuțiilor de asigurări

sociale calculate și transferate de către angajatorii acestora, precum și a beneficiarilor de prestații sociale.

Capitolul II INTRAREA ȘI IEȘIREA

Secțiunea 1

Dreptul de intrare și de ieșire pentru cetățenii Uniunii Europene

Articolul 6. Condițiile de intrare a cetățenilor Uniunii Europene pe teritoriul Republicii Moldova

(1) Intrarea pe teritoriul Republicii Moldova este permisă cetățenilor Uniunii Europene prin toate punctele de trecere a frontierei de stat deschise traficului internațional și care întrunesc cumulativ următoarele condiții:

a) posedă un document de călătorie valabil, eliberat în ultimii 10 ani de autoritățile unui stat membru al Uniunii Europene;

b) nu prezintă pericol pentru securitatea națională, ordinea și sănătatea publică;

c) nu este aplicat un consemn la frontieră privind nepermiterea intrării.

(2) Cetățenii Uniunii Europene care intră în Republica Moldova pe segmentul transnistrean al frontierei moldo-ucrainene, necontrolat de autoritățile moldovenești, sunt obligați, în termen de 72 de ore din momentul trecerii frontierei de stat, să declare despre aceasta la subdiviziunile Inspectoratului General pentru Migrație sau la subdiviziunile Agenției Servicii Publice. Pentru a fi luați la evidență, străinii prezintă documentele de călătorie valabile care le permit intrarea în Republica Moldova.

Articolul 7. Condițiile de ieșire a cetățenilor Uniunii Europene

Cetățenii Uniunii Europene pot ieși de pe teritoriul Republicii Moldova în baza unui document de călătorie valabil prin toate punctele de trecere a frontierei de stat deschise pentru traficul internațional.

Secțiunea a 2-a

Dreptul de intrare și de ieșire pentru membrii de familie ai cetățenilor Uniunii Europene și ai statelor semnatare ale Acordului Schengen, resortisanți ai statelor terțe

Articolul 8. Condițiile de intrare a membrilor de familie pe teritoriul Republicii Moldova

(1) Intrarea pe teritoriul Republicii Moldova este permisă membrilor de familie ai cetățenilor Uniunii Europene și ai statelor semnatare ale Acordului Schengen prin toate punctele de trecere a frontierei de stat deschise traficului internațional și care întrunesc cumulativ următoarele condiții:

a) posedă un document de călătorie, eliberat în ultimii 10 ani, valabil cel puțin încă trei luni de la data intrării pe teritoriul Republicii Moldova;

b) posedă viză acordată în condițiile cadrului normativ sau, după caz, permis de ședere valabil, eliberat de un stat membru al Uniunii Europene sau de un stat semnatar al Acordului Schengen sau;

c) posedă o carte de rezidență eliberată de autoritățile Republicii Moldova sau;

d) însoțesc la momentul intrării cetățeanul Uniunii Europene al cărui membru de familie este sau;

e) membrul de familie, cetățean al Uniunii Europene deține carte de rezidență valabilă pe teritoriul Republicii Moldova;

f) nu prezintă pericol pentru securitatea națională, ordinea și sănătatea publică;

g) nu este aplicat un consemn la frontieră privind nepermiterea intrării.

(2) Membrii de familie care intră în Republica Moldova pe segmentul transnistrean al frontierei moldo-ucrainene, necontrolat de autoritățile moldovenești, sunt obligați, în termen de 72 de ore din momentul trecerii frontierei de stat, să declare despre aceasta la subdiviziunile Inspectoratului General pentru Migrație sau la subdiviziunile Agenției Servicii Publice. Pentru a fi luați la evidență, străinii prezintă documentele de călătorie care le permit intrarea în Republica Moldova.

(3) Viza de intrare pentru persoanele prevăzute la alin. (1) se acordă la cerere, în conformitate cu cadrul normativ, fără plata taxelor consulare.

Articolul 9. Condițiile de ieșire a membrilor de familie

Membrii de familie, resortisanți ai statelor terțe pot ieși de pe teritoriul Republicii Moldova în baza unui document de călătorie valabil, prin toate punctele de trecere a frontierei de stat deschise traficului internațional.

Secțiunea a 3-a

Neautorizarea traversării frontierei de stat a Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora

Articolul 10. Neautorizarea intrării

(1) Intrarea pe teritoriul Republicii Moldova se refuză cetățenilor Uniunii Europene și/sau membrilor de familie ai acestora în următoarele cazuri:

a) nu întrunesc condițiile prevăzute la art. 6 alin. (1) și art. 8 alin. (1);

b) și-au epuizat durata de ședere pe teritoriul Republicii Moldova acordată prin lege.

(2) În cazurile stabilite la alin. (1), polițistul de frontieră emite decizia motivată privind neautorizarea intrării, care se înmânează persoanei în privința căreia a fost emisă și care se pune în aplicare imediat. Persoana vizată poate contesta decizia în conformitate cu prevederile Codului administrativ al Republicii

Moldova nr. 116/2018.

Articolul 11. Neautorizarea ieșirii

(1) Cetățenilor Uniunii Europene și/sau membrilor de familie ai acestora li se refuză ieșirea din Republica Moldova în cazurile în care este aplicat un consemn la frontieră privind nepermiterea ieșirii sau nu posedă un document de călătorie valabil.

(2) În cazurile stabilite la alin. (1), polițistul de frontieră emite decizia motivată privind neautorizarea ieșirii, care se înmânează persoanei în privința căreia a fost emisă și care se pune în aplicare imediat. Persoana vizată poate contesta decizia în conformitate cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

Capitolul III

EVIDENȚA, ȘEDEREA ȘI ELIBERAREA CĂRȚII DE REZIDENȚĂ

Secțiunea 1

Evidența, șederea și documentarea cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora în Republica Moldova

Articolul 12. Evidența și șederea cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora în Republica Moldova

(1) Evidența cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, a cărților de rezidență eliberate acestora, înregistrarea/radierea la/din adresa de domiciliu și/sau reședință temporară pe teritoriul Republicii Moldova, se efectuează de către Inspectoratul General pentru Migrație în Registrul de stat al populației, prin intermediul Sistemului informațional „Migrație”.

(2) Pe teritoriul Republicii Moldova șederea cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora se permite:

- a) pe o perioadă de până la 90 de zile calendaristice;
- b) pe o perioadă mai mare de 90 de zile calendaristice;
- c) pe o perioadă permanentă.

Articolul 13. Șederea pe o perioadă de până la 90 de zile calendaristice

(1) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora au dreptul la ședere legală de 90 de zile calendaristice în decursul oricărei perioade de 180 de zile calendaristice, ceea ce implică luarea în considerare a ultimei perioade de 180 de zile precedente fiecărei zile de ședere, dacă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel.

(2) În sensul aplicării dispozițiilor alin. (1), data intrării se consideră ca fiind prima zi de ședere pe teritoriul Republicii Moldova, iar data ieșirii se consideră ca fiind ultima zi de ședere pe teritoriul Republicii Moldova.

(3) Perioadele de ședere autorizate în temeiul unei cărți de rezidență nu sunt

luate în considerare la calculul perioadei de ședere pe teritoriul Republicii Moldova în sensul alin. (1).

Articolul 14. Șederea pe o perioadă mai mare de 90 de zile calendaristice a cetățenilor Uniunii Europene

Cetățenii Uniunii Europene au dreptul de ședere pe teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă mai mare de 90 de zile calendaristice dacă nu prezintă un pericol pentru securitatea națională, ordinea și sănătatea publică și nu devin o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială, cu condiția solicitării și obținerii cărții de rezidență.

Articolul 15. Emiterea cărții de rezidență cetățenilor Uniunii Europene

(1) Cetățenii Uniunii Europene care intenționează să rămână pe teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă mai mare de 90 de zile calendaristice au obligația de a solicita carte de rezidență, declarând pe propria răspundere în cererea chestionar că:

- a) dețin asigurarea medicală valabilă pe teritoriul Republicii Moldova;
- b) desfășoară activități de muncă, activități independente, sau;
- c) dispun de mijloace financiare de întreținere în cuantumul stabilit de Guvern, sau;
- d) sunt admiși la studii de orice nivel, într-o instituție de învățământ, parte a sistemului de învățământ național.

(2) Cererea chestionar pentru emiterea cărții de rezidență cetățenilor Uniunii Europene se depune personal la Ghișeul unic de documentare a străinilor al Inspectoratului General pentru Migrație, în perioada de ședere de până la 90 de zile calendaristice, dar nu mai târziu de 30 de zile până la data expirării acestora și este însoțită de următoarele acte:

- a) documentul de călătorie valabil;
- b) declarația pe propria răspundere privind lipsa antecedentelor penale;
- c) actele de stare civilă ce confirmă existența căsătoriei;
- d) actul ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra locuinței de pe teritoriul Republicii Moldova, în modul stabilit de Guvern.

(3) În cazul în care cetățenii Uniunii Europene întrunesc condițiile stabilite la alin. (2), cartea de rezidență se eliberează în termen de trei zile lucrătoare.

(4) În cazul în care cetățenii Uniunii Europene nu îndeplinesc condițiile stabilite la alin. (2), cererea chestionar pentru eliberarea cărții de rezidență poate fi acceptată, cu condiția întocmirii unui aviz standard care indică în scris neajunsurile constatate și termenele de remediere a acestora. Modelul de aviz se aprobă prin act administrativ emis de conducătorul Inspectoratului General pentru Migrație.

(5) În cazul în care cetățenii Uniunii Europene nu înlătură în termenul stabilit neajunsurile indicate, examinarea cererii chestionar pentru eliberarea cărții de rezidență se încetează.

(6) Modelul cererii chestionar este aprobat prin actul administrativ emis de șeful Inspectoratului General pentru Migrație.

(7) Prin derogare de la alin. (2), cartea de rezidență pentru copiii neînsoțiți cetățeni ai Uniunii Europene, se emite în baza documentului de călătorie valabil al copilului și a cererii chestionar completată de reprezentantul legal sau autoritatea tutelară teritorială.

(8) În cazurile în care cetățenii Uniunii Europene au antecedente penale, cererea chestionar pentru eliberarea cărții de rezidență se examinează de Inspectoratul General pentru Migrație în comun cu alte autorități cu atribuții în asigurarea securității și ordinii publice.

(9) Cererile care fac obiectul reglementării alin. (8) se examinează în decurs de 30 de zile calendaristice. Din motive justificate termenul general poate fi prelungit în condițiile Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

(10) Examinarea cererii se finalizează prin emiterea unei decizii de către Inspectoratul General pentru Migrație prin care se dispune eliberarea cărții de rezidență sau refuzul în eliberarea cărții de rezidență.

Articolul 16. Cartea de rezidență

(1) Cartea de rezidență se eliberează de către Inspectoratul General pentru Migrație și conferă dreptul la libera circulație pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

(2) Termenul de examinare a cererii pentru eliberarea cărții de rezidență este de trei zile lucrătoare după cum urmează:

a) în termen de două zile lucrătoare de la depunerea cererii chestionar pentru emiterea cărții de rezidență sau de la emiterea deciziei de către Inspectoratul General pentru Migrație, Inspectoratul transmite Agenției Servicii Publice solicitarea pentru confecționarea cărții de rezidență;

b) Agenția Servicii Publice produce cărțile de rezidență pentru cetățenii Uniunii Europene și pentru membrii de familie ai acestora, la solicitarea Inspectoratului General pentru Migrație, în termen de o zi lucrătoare, conform tarifului stabilit de Guvern.

(3) Valabilitatea cărții de rezidență este de până la cinci ani de la data emiterii sau pentru o perioadă mai mică conform solicitării cetățeanului Uniunii Europene.

(4) Solicitarea privind eliberarea noii cărți de rezidență se înaintează până la expirarea acesteia, dar nu mai târziu de 30 de zile până la data expirării și la întrunirea condițiilor prevăzute de art. 15 alin. (2).

(5) Cartea de rezidență se eliberează pentru o nouă perioadă de până la cinci ani.

Secțiunea a 2-a
Condițiile privind exercitarea dreptului de ședere
pentru membrii de familie resortisanți ai statelor terțe

Articolul 17. Acordarea și prelungirea dreptului de ședere pentru membrii de familie

(1) Membrii de familie ai cetățenilor Uniunii Europene care intenționează să rămână pe teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă mai mare de 90 de zile calendaristice, odată ce au intrat pe teritoriul Republicii Moldova sau cu cel puțin cu 30 de zile calendaristice înainte de expirarea termenului șederii de 90 de zile calendaristice, sunt obligați să solicite dreptul de ședere printr-o cerere chestionar, depusă electronic sau la Ghișeul unic de documentare a străinilor al Inspectoratului General pentru Migrație, însoțită de următoarele acte:

- a) documentul de călătorie valabil;
- b) viză de lungă ședere eliberată în conformitate cu cadrul normativ sau, după caz, permis de ședere valabil, eliberat de un stat membru al Uniunii Europene sau de un stat semnatar al Acordului Schengen;
- c) actele de stare civilă care confirmă legătura familială sau contractele și alte dovezi referitoare la situația de dependență în cazul membrilor de familie extinsă, traduse în limba română sau engleză și supralegalizate sau apostilate, dacă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel;
- d) copia cărții de rezidență ce confirmă șederea membrului de familie cetățean al Uniunii Europene pe teritoriul Republicii Moldova;
- e) certificatul de cazier judiciar tradus în limba română sau engleză eliberat în ultimele șase luni de autoritățile statului din țara de origine supralegalizat sau apostilat, dacă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel. În cazul în care membrii de familie ai cetățenilor Uniunii Europene au o ședere legală de cel puțin doi ani într-o altă țară decât țara a cărei cetățenie o deține, acesta urmează să prezinte și cazier judiciar, eliberat de autoritățile statului de reședință, precum și documentul ce confirmă dreptul de ședere;
- f) actul ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință a membrului de familie asupra locuinței de pe teritoriul Republicii Moldova, în modul stabilit de Guvern.

(2) Inspectoratul General pentru Migrație examinează cererea chestionar de acordare sau prelungire a dreptului de ședere pentru membrii de familie ai cetățenilor Uniunii Europene în termen de 30 de zile calendaristice. Din motive justificate, termenul general poate fi prelungit din oficiu sau la cerere, în condițiile prevăzute de Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

(3) Cererea chestionar de prelungire a dreptului de ședere pentru membrul de familie al cetățenilor Uniunii Europene se examinează la întrunirea condițiilor prevăzute la alin. (1), cu excepția lit. b) și e).

(4) Dreptul de ședere pentru membrii de familie ai cetățenilor Uniunii Europene se acordă și se prelungește pe toată durata de valabilitate a cărții de

rezidență a cetățeanului Uniunii Europene, dar nu mai mult de cinci ani.

(5) Examinarea cererii chestionar prevăzute la alin. (2) se finalizează prin emiterea unei decizii cu privire la acordarea/prelungirea sau refuzul acordării/prelungirii dreptului de ședere.

(6) După obținerea dreptului de ședere, cartea de rezidență se eliberează în termenii stabiliți la art. 16 alin. (2).

(7) Membrii de familie care dețin cetățenia unui stat membru al Uniunii Europene sau a unui stat semnatar al Acordului Schengen, pentru o ședere mai mare de 90 de zile calendaristice, solicită carte de rezidență în condițiile art. 15.

Articolul 18. Păstrarea dreptului de ședere a membrilor de familie

(1) Plecarea cetățeanului Uniunii Europene din Republica Moldova sau decesul acestuia nu atrage pierderea cărții de rezidență și a dreptului de ședere pentru copiii săi și pentru părintele care are custodia acestor copii, indiferent de cetățenie, atâta timp cât aceștia își au domiciliu sau reședința temporară în Republica Moldova și sunt înscriși într-o instituție de învățământ pentru a studia acolo, până la terminarea studiilor.

(2) Dreptul de ședere se păstrează atâta timp cât titularii nu devin o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială al statului în următoarele cazuri:

a) a survenit decesul cetățeanului Uniunii Europene, dacă membrul de familie a locuit cel puțin un an în Republica Moldova;

b) de divorț, dacă căsătoria cu cetățeanul Uniunii Europene a durat cel puțin trei ani dintre care cel puțin un an în Republica Moldova;

c) a intervenit o sarcină și nașterea copilului/copiilor în perioada șederii legale pe teritoriul Republicii Moldova;

d) soțul/soția, care nu deține cetățenia unui stat membru al Uniunii Europene sau a unui stat semnatar al Acordului Schengen, are dreptul de vizitare a copilului în baza acordului soților sau prin hotărâre judecătorească, cu condiția că instanța de judecată a decis că vizitele urmează să aibă loc pe teritoriul Republicii Moldova, cu specificarea perioadei pentru care acest drept este acordat;

e) membrul de familie are la întreținere copii încredințați prin acordul soților plecați din Republica Moldova sau prin hotărâre judecătorească;

f) este victima violenței în familie în perioada în care căsătoria înregistrată era încă în vigoare.

(3) Membrii de familie prevăzuți la alin. (2) își păstrează dreptul de ședere pe perioada valabilității cărții de rezidență. La împlinirea termenului de cinci ani de ședere în Republica Moldova, membru de familie poate solicita drept de ședere permanentă.

(4) În cazul în care membrul de familie nu întrunește condițiile prevăzute de art. 19-20, poate solicita eliberarea cărții de rezidență noi la întrunirea condițiilor prevăzute de art. 17, cu excepția prezentării certificatului de cazier judiciar și, după caz, viză de lungă ședere.

Capitolul IV

ŞEDEREA PERMANENTĂ

Articolul 19. Condiții generale privind obținerea dreptului de ședere permanentă

(1) Inspectoratul General pentru Migrație acordă dreptul de ședere permanentă la cerere, pe o perioadă nedeterminată, cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora, care au o ședere continuă și legală pe teritoriul Republicii Moldova o perioadă de cel puțin cinci ani și întrunesc cumulativ următoarele condiții:

a) îndeplinesc condițiile de intrare în Republica Moldova, prevăzute la art. 6 și art. 8, cu excepția alin. (1) lit. b) a art. 8;

b) nu au înregistrat absențe de pe teritoriul Republicii Moldova mai mari de 24 de luni în cursul unei perioade de ședere de 5 ani;

c) nu au antecedente penale nestinse, în conformitate cu prevederile lit. h-j) alin. (1) art. 111 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002;

d) dispun de suficiente resurse financiare de întreținere în cuantumul stabilit de Guvern;

e) dețin asigurări medicale valabile pe teritoriul Republicii Moldova;

f) nu prezintă pericol pentru securitatea națională sau ordinea și sănătatea publică.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și membrilor de familie ai cetățeanului Uniunii Europene, indiferent de cetățenia pe care o deține, cu condiția să fi avut o ședere continuă și legală împreună cu cetățeanul Uniunii Europene în Republica Moldova în cursul unei perioade continue de cinci ani.

(3) La stabilirea continuității perioadei de ședere nu sunt considerate întreruperi următoarele situații:

a) absențele temporare de pe teritoriul Republicii Moldova care nu depășesc 180 de zile calendaristice calculate cumulativ în decursul unui an de ședere;

b) absențele temporare de pe teritoriul Republicii Moldova din motive de boală gravă, sarcină și naștere a copilului/copiilor ce nu depășește un an calendaristic;

c) participarea la programe de învățământ sau pregătirea profesională într-un stat membru al Uniunii Europene, într-un stat semnatar al Acordului Schengen sau într-un stat terț, pentru o perioadă de maximum 24 de luni consecutive;

d) perioadele în care lucrătorul desfășoară o activitate de muncă într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau într-un stat semnatar al Acordului Schengen și revine zilnic sau cel puțin o dată pe săptămână în Republica Moldova.

(4) Detenția nu face obiectul de continuitate a șederii.

Articolul 20. Acordarea dreptului de ședere permanentă

(1) Cererea chestionar de acordare a dreptului de ședere permanentă se

depune electronic sau la Ghișeul unic de documentare a străinilor al Inspectoratului General pentru Migrație în perioada de ședere legală și va fi însoțită de următoarele acte:

- a) documentul de călătorie valabil;
- b) declarația pe propria răspundere privind lipsa antecedentelor penale;
- c) actul ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra locuinței de pe teritoriul Republicii Moldova, în modul stabilit de Guvern;
- d) dovada asigurării medicale valabile pe teritoriul Republicii Moldova.

(2) Termenul de examinare a cererii este de 90 de zile calendaristice. Din motive justificate, termenul poate fi prelungit din oficiu sau la cerere, cu cel mult 60 de zile calendaristice.

(3) Examinarea cererii chestionar se finalizează prin emiterea unei decizii cu privire la acordarea sau refuzul dreptului de ședere permanentă și eliberarea cărții de rezidență sau refuzul în eliberarea cărții de rezidență.

(4) În cazul în care unul dintre părinți este titular al dreptului de ședere permanentă și are la întreținere copii, aceștia la cerere, indiferent de cetățenie, obțin dreptul de ședere permanentă în Republica Moldova concomitent cu unul dintre părinți.

(5) În cazurile prevăzute de art. 18, cererea pentru dreptul de ședere permanentă poate fi depusă doar în perioada de ședere legală, în condițiile stipulate la alin. (1).

(6) Cererea chestionar depusă după expirarea termenului de valabilitate a cărții de rezidență se examinează în condițiile art. 15 și 17, fără obligația de a prezenta certificatul de cazier judiciar și, după caz, viza de lungă ședere.

(7) Cartea de rezidență se eliberează în termenul stabilit la art. 16 alin. (2), cu termenul de valabilitate prevăzut la art. 3 alin. (12) din Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte.

Articolul 21. Derogări aplicabile lucrătorilor cetățeni ai Uniunii Europene care și-au încetat activitatea

(1) Dreptul de ședere permanentă în Republica Moldova se acordă lucrătorilor cetățeni ai Uniunii Europene, înaintea încheierii unei perioade neîntrerupte de ședere de cinci ani în cazurile în care:

- a) lucrătorul a exercitat o activitate de muncă salariată sau independentă, neîntreruptă în ultimele 12 luni și a avut reședința temporară în Republica Moldova pe o perioadă neîntreruptă mai mare de trei ani, înainte de a ajunge la vârsta stabilită de legislația Republicii Moldova în vederea pensionării pentru limită de vârstă, ori ca urmare a pensionării anticipate pentru carieră lungă;
- b) lucrătorul care desfășoară o activitate de muncă salariată sau independentă și a avut reședința temporară în Republica Moldova de cel puțin doi ani și încetează să-și desfășoare activitatea din cauza pierderii capacității de muncă în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale;

c) lucrătorul care a desfășurat o activitate de muncă salariată sau independentă într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau într-un stat semnatar al Acordului Schengen și are ședere neîntreruptă pe teritoriul Republicii Moldova timp de trei ani și revine zilnic sau cel puțin o dată pe săptămână;

d) membrul de familie al lucrătorului decedat în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, după doi ani de activitate salariată continuă în Republica Moldova, cu condiția să fi însoțit lucrătorul pe perioada șederii acestuia.

(2) Indiferent de cetățenie, membrii familiei prevăzuți la art. 4 lit. a-c), ai unui lucrător care desfășoară o activitate de muncă salariată sau independentă și care a obținut dreptul de ședere permanentă pe teritoriul Republicii Moldova au dreptul la ședere permanentă, dacă aceștia locuiesc împreună cu acesta pe teritoriul Republicii Moldova, fără a respecta condiția de a avea o ședere continuă și legală pe teritoriul Republicii Moldova de cel puțin cinci ani.

Capitolul V

DECIZIILE DE REFUZ EMISE ÎN PRIVINȚA CETĂȚENILOR UNIUNII EUROPENE ȘI A MEMBRILOR DE FAMILIE AI ACESTORA ȘI PROCEDURA DE CONTESTARE A ACESTORA

Secțiunea 1

Decizia de refuz

Articolul 22. Decizia de refuz privind eliberarea cărții de rezidență cetățenilor Uniunii Europene

(1) Decizia privind refuzul în eliberarea cărții de rezidență se emite în următoarele cazuri:

a) cetățeanul Uniunii Europene nu întrunește condițiile prevăzute la art. 15 alin. (2);

b) au săvârșit infracțiuni în perioada unor alte șederi în Republica Moldova ori în străinătate împotriva statului Republica Moldova sau a unui cetățean al Republicii Moldova și au antecedente penale nestinse;

c) cetățeanul Uniunii Europene prezintă pericol pentru securitatea națională, ordinea și sănătatea publică;

d) cetățeanul Uniunii Europene a prezentat informații frauduloase sau documentele prezentate sunt insuficiente, conțin divergențe, sunt nevalabile ori se constată că nu sunt autentice.

(2) Decizia privind refuzul în eliberarea cărții de rezidență cetățeanului Uniunii Europene trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au stat la baza emiterii, termenul stabilit pentru părăsirea teritoriului Republicii Moldova, precum și informația cu privire la exercitarea căilor de atac.

(3) Decizia privind refuzul în eliberarea cărții de rezidență se comunică în scris sau prin mijloace de comunicare verbale în termen de cinci zile lucrătoare.

Articolul 23. Decizia de refuz privind acordarea sau prelungirea dreptului de ședere pentru membrii de familie ai cetățenilor Uniunii Europene

(1) Decizia de refuz privind acordarea sau prelungirea dreptului de ședere pentru membrii de familie ai cetățenilor Uniunii Europene se emite în cazurile în care:

- a) nu întrunesc condițiile art. 17;
- b) au săvârșit infracțiuni în perioada unor alte șederi în Republica Moldova ori în străinătate împotriva statului Republica Moldova sau a unui cetățean al Republicii Moldova și au antecedente penale nestinse;
- c) prezintă pericol pentru securitatea națională, ordinea și sănătatea publică;
- d) șederea pe teritoriul Republicii Moldova a membrului de familie cetățean al Uniunii Europene nu poate fi confirmată.

(2) Decizia privind refuzul în acordarea sau prelungirea dreptului de ședere conține motivele de fapt și de drept care au stat la baza emiterii acesteia, termenul stabilit pentru părăsirea teritoriului Republicii Moldova, precum și informația cu privire la exercitarea căilor de atac.

(3) Decizia de refuz privind acordarea sau prelungirea dreptului de ședere se comunică unui membru matur de familie al cetățeanului Uniunii Europene în scris sau prin alte mijloace de comunicare în termen de cinci zile lucrătoare.

Articolul 24. Decizia de refuz privind acordarea dreptului de ședere permanentă

(1) Decizia de refuz privind acordarea dreptului de ședere permanentă se emite în următoarele cazuri:

- a) cetățeanul Uniunii Europene sau, după caz, membrul de familie nu întrunește condițiile art. 19 și 20;
- b) cetățeanul Uniunii Europene sau, după caz, membrul de familie are antecedente penale nestinse în conformitate cu prevederile lit. h-j) alin. (1) art. 111 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002;
- c) cetățeanul Uniunii Europene sau, după caz, membrul de familie a avut o întrerupere de ședere de mai mare de 24 de luni consecutiv în cursul unei perioade de cinci ani;
- d) cetățeanul Uniunii Europene sau, după caz, membrul de familie prezintă pericol pentru securitatea națională, ordinea și sănătatea publică, conform art. 36.

(2) Decizia privind refuzul în acordarea dreptului de ședere permanentă trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au stat la baza emiterii, după caz, termenul stabilit pentru părăsirea teritoriului Republicii Moldova, precum și informația cu privire la exercitarea căilor de atac.

(3) Decizia de refuz privind acordarea dreptului de ședere permanentă se comunică în termen de cinci zile lucrătoare de la data emiterii în scris sau prin alte mijloace de comunicare.

Secțiunea a 2-a

Contestarea deciziilor de refuz

Articolul 25. Contestarea deciziilor

(1) Deciziile de refuz sunt executorii din momentul aducerii la cunoștință cetățeanului Uniunii Europene sau, după caz, unui membru matur de familie.

(2) Deciziile de refuz pot fi contestate în conformitate cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

Articolul 26. Suspendarea deciziei de refuz

(1) În cadrul procedurii prealabile de contestare a deciziei de refuz, Inspectoratul General pentru Migrație, din oficiu sau la cererea persoanei afectate, poate suspenda executarea deciziei până la finalizarea procedurii prealabile, ulterior suspendarea deciziei de refuz poate fi dispusă de instanță în baza unui act judecătoresc.

(2) În cazul suspendării executării deciziei de refuz, Inspectoratul General pentru Migrație eliberează un document de model tipizat ce confirmă permisiunea de a rămâne pe teritoriul Republicii Moldova a cetățeanului Uniunii Europene sau, după caz, a unui membru matur de familie, până la soluționarea contestației.

(3) Permiseunea de a rămâne pe teritoriul Republicii Moldova este valabilă pe toată durata suspendării executării deciziei de refuz, dar nu mai mult decât până la soluționarea definitivă a contestației. Inspectoratul General pentru Migrație poate acorda sau prelungi documentul în mod succesiv, în funcție de evoluția procedurii.

(4) Permiseunea de a rămâne pe teritoriul Republicii Moldova emisă de către Inspectoratul General pentru Migrație se ridică de către Poliția de Frontieră la ieșirea din țară a cetățeanului Uniunii Europene sau a membrului de familie a acestuia, moment din care încetează să producă efecte juridice, iar o nouă intrare este autorizată la întrunirea condițiilor prevăzute de art. 6 sau 8.

CAPITOLUL VI

Drepturi și obligații

Articolul 27. Drepturile și obligațiile cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora

(1) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora aflați în Republica Moldova se bucură de egalitate de tratament și de aceleași drepturi și libertăți ca și cetățenii Republicii Moldova, garantate de Constituția Republicii Moldova și de alte legi, precum și de drepturile prevăzute în tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu excepțiile stabilite.

(2) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora, care doresc să rămână pe o perioadă mai mare de 90 de zile calendaristice în Republica

Moldova, sunt obligați să solicite carte de rezidență sau dreptul de ședere și carte de rezidență, în cazul membrilor de familie ai acestora.

(3) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora nu pot beneficia de prestații de asistență socială în primele trei luni de ședere sau, după caz, în timpul unei perioade mai lungi în care se află în căutarea unui loc de muncă. De asemenea, înainte de dobândirea dreptului de ședere permanentă, statul nu are obligația de a acorda ajutoare pentru studii, inclusiv burse sau împrumuturi pentru formare profesională unor alte persoane și nici membrilor familiilor acestora, decât lucrătorilor salariați.

(4) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora nu beneficiază de dreptul de a alege și de a fi aleși în organele legislative, cele executive sau în organele administrației publice locale ale Republicii Moldova.

(5) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora nu pot fi membri de partid sau ai altor organizații social-politice înregistrate în Republica Moldova.

(6) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora nu pot satisface serviciul militar în forțele armate ale Republicii Moldova.

(7) Aplicarea sancțiunilor contravenționale nu poate îngreuna dreptul cetățenilor Uniunii Europene și al membrilor de familie ai acestora de a solicita carte de rezidență și/sau drept de ședere pe teritoriul Republicii Moldova.

(8) Pe timpul șederii în Republica Moldova, cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora sunt obligați să respecte legislația Republicii Moldova.

(9) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora care își schimbă domiciliul sau reședința temporară sunt obligați în termen de 15 zile lucrătoare să prezinte Inspectoratului General pentru Migrație actul ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra locuinței de pe teritoriul Republicii Moldova, în modul stabilit de Guvern;

(10) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora care își schimbă documentul de călătorie, în cazul pierderii, furtului sau deteriorării acestuia, precum și orice modificare intervenită în starea civilă, în datele cu caracter personal și, în special, schimbarea numelui, a prenumelui, a cetățeniei, încheierea/desfacerea căsătoriei, sunt obligați în termen de 15 zile lucrătoare să prezinte acte confirmative în acest sens Inspectoratului General pentru Migrație.

Articolul 28. Dreptul la familie

Cetățenii Uniunii Europene au dreptul la familie, la căsătorie și la desfacerea acesteia în conformitate cu prevederile Codului familiei nr. 1316/2000.

Articolul 29. Dreptul la muncă și la protecția ei

(1) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora pot desfășura activitatea de muncă pe teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă

de până la 90 de zile calendaristice, fără a fi condiționați de deținerea unui drept de ședere sau a unei cărți de rezidență.

(2) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora au dreptul la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și decente de muncă, precum și la protecție împotriva șomajului.

(3) Cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora aflați pe teritoriul Republicii Moldova li se aplică același regim fiscal și de asigurări sociale în sistemul public de asigurări sociale ca și cetățenilor Republicii Moldova, dacă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu stabilesc altfel.

(4) Raporturile de muncă ale lucrătorilor cetățeni ai Uniunii Europene și ale membrilor de familie ai acestora, se reglementează conform Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 și altor acte normative aplicabile.

(5) Lucrătorii cetățeni ai Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora beneficiază de măsuri de securitate și sănătate la locul de muncă, conform Legii securității și sănătății în muncă nr. 186/2008.

(6) Lucrătorii cetățeni ai Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora au dreptul la protecție socială în caz de șomaj, conform Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj.

Articolul 30. Dreptul la protecție socială și la ocrotirea sănătății

(1) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora care își exercită dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova au dreptul la ocrotirea sănătății conform prevederilor Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995 și ale Legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală.

(2) Lucrătorii cetățeni ai Uniunii Europene și lucrătorii membri de familie ai acestora sunt asigurați în sistemul public de asigurări sociale și au dreptul de a beneficia de prestații de asigurări sociale, potrivit dispozițiilor legislației naționale și conform acordurilor internaționale din domeniul securității sociale la care Republica Moldova este parte.

(3) Lucrătorii cetățeni ai Uniunii Europene și lucrătorii membri de familie ai acestora au dreptul la locuințe de serviciu, conform prevederilor Legii nr. 75/2015 cu privire la locuințe.

Articolul 31. Dreptul la educație

(1) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora, prevăzuți la art. 4 lit. a-c), care își exercită dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova au acces la sistemul național de educație în conformitate cu cadrul normativ.

(2) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora admiși la studii în instituții de învățământ, au drepturi și îndatoriri în conformitate cu cadrul

normativ și cu regulile stabilite de aceste instituții.

Articolul 32. Dreptul la integrare

Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora care își exercită dreptul la libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova beneficiază de dreptul de a accesa măsuri de integrare în conformitate cu cadrul normativ care facilitează includerea lor în viața economică, socială și culturală a Republicii Moldova.

Articolul 33. Dreptul la inviolabilitatea persoanei și a locuinței

Cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora li se garantează inviolabilitatea persoanei și a locuinței în conformitate cu cadrul normativ. Ei au dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente, precum și a altor autorități publice împotriva actelor ce atentează drepturile, libertățile și interesele legitime.

Articolul 34. Dreptul la egalitatea de tratament și contestarea abaterilor

(1) Egalitatea de tratament este garantată lucrătorilor cetățeni ai Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora, care își exercită dreptul la liberă circulație pe teritoriul Republicii Moldova, după cum urmează:

- a) accesul la locuri de muncă;
- b) la condițiile de muncă și de încadrare în muncă, în special în ceea ce privește remunerarea, concedierea, securitatea și sănătatea în muncă, iar în cazul în care lucrătorii din Uniunea Europeană rămân fără un loc de muncă, reintegrarea profesională și reangajarea;
- c) afilierea la organizații sindicale și dreptul de a fi ales în organele reprezentative ale lucrătorilor;
- d) accesul la formare;
- e) accesul la educație, la cursurile de ucenicie și de formare profesională pentru copiii lucrătorilor din Uniunea Europeană;
- f) asistența acordată la oficiile forței de muncă.

(2) Asociațiile, organizațiile profesionale, organizațiile neguvernamentale, inclusiv organizațiile patronale și sindicale, în baza dispozițiilor prezentei legi, pot furniza informații și asistență juridică și pot exercita, în numele cetățenilor Uniunii Europene și al membrilor de familie ai acestora, cu acordul scris al acestora, demersuri necesare pentru respectarea drepturilor prevăzute de prezenta lege.

Articolul 35. Accesul la justiție

(1) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora au dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) În procesele de judecată cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora beneficiază de aceleași drepturi procedurale ca și cetățenii

Republicii Moldova, de asistență juridică garantată de stat sau pe bază de contract din partea avocaților, precum și a altor persoane autorizate în modul stabilit de Legea nr. 198/2007 cu privire la asistență juridică garantată de stat.

(3) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora, în conformitate cu Legea nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), au dreptul să adreseze cereri Avocatului Poporului sau, după caz, Avocatului Poporului pentru drepturile copilului în cazurile încălcării pe teritoriul Republicii Moldova a drepturilor și a intereselor lor legitime.

Capitolul VII

RESTRÂNGEREA DREPTULUI LA LIBERĂ CIRCULAȚIE ȘI ȘEDERE PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 36. Principii generale

(1) Inspectoratul General pentru Migrație, din oficiu sau la demersul autorităților cu atribuții în domeniul de securitate națională, ordine și sănătate publică, aplică sancțiuni și restrânge libertatea de circulație și de ședere a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, indiferent de cetățenie, în cazul expulzării sau pentru motive de securitate națională, ordine sau sănătate publică.

(2) Prin motive de securitate națională, ordine sau sănătate publică se înțelege:

a) există bănuială rezonabilă că acesta finanțează, pregătește, sprijină în orice mod sau comite activități teroriste semnalate de organizațiile internaționale al căror membru este Republica Moldova sau autoritățile publice care desfășoară activități de combatere a terorismului;

b) desfășoară activități ce constituie pericol deosebit pentru securitatea statului Republicii Moldova;

c) există bănuială rezonabilă că a săvârșit sau că a participat la săvârșirea sau pregătirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii, ori a unor crime de război, ori a unor crime contra umanității, prevăzute în tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;

d) există bănuială rezonabilă că acesta face parte din grupuri criminale organizate cu caracter transnațional sau că sprijină în orice mod activitatea acestor grupuri;

e) a săvârșit infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave în perioada unor alte șederi în Republica Moldova sau în străinătate împotriva statului sau a unui cetățean al Republicii Moldova;

f) boli cu potențial epidemic, infecțioase sau parazitare contagioase conform cadrului normativ.

Articolul 37. Revocarea dreptului de ședere și a cărții de rezidență

(1) Revocarea este măsura administrativă de restrângere a dreptului de ședere acordat titularului în condițiile prezentei legi.

(2) Inspectoratul General pentru Migrație revocă dreptul de ședere și cartea de rezidență în următoarele cazuri:

- a) la cererea titularului cărții de rezidență;
- b) titularul a absentat din Republica Moldova 24 de luni consecutive;
- c) în urma verificărilor interinstituționale realizate de Inspectoratul General pentru Migrație, împreună cu autoritatea responsabilă de gestionarea sistemului de asistență socială, s-a constatat că persoana respectivă a devenit o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială;
- d) s-a stabilit că unele acte sau date care au stat la baza eliberării cărții de rezidență sunt false, falsificate, obținute prin fraudă sau la eliberarea acestora au fost eludate normele legale stabilite pentru eliberarea actelor de identitate;
- e) a fost eliberată sau reînnoită în baza unei căsătorii fictive;
- f) s-a stabilit că titularul cărții de rezidență are antecedente penale nestinse, fapt pe care nu l-a indicat în declarațiile depuse la Inspectoratul General pentru Migrație;
- g) pentru motive de securitate națională, ordine sau sănătate publică;
- h) cetățenii Uniunii Europene sau membrii de familie ai acestora au părăsit teritoriul Republicii Moldova și au intrat sub o altă identitate în perioada de interdicție.

(3) Inspectoratul General pentru Migrație are dreptul să solicite informații de la autoritățile competente ale statelor membre ale Uniunii Europene sau, după caz, din alte state terțe, despre persoana aflată în una dintre situațiile prevăzute la alin. (2) lit. d)-h).

(4) Decizia Inspectoratului General pentru Migrație trebuie să fie motivată și să conțină informația cu privire la exercitarea căilor de atac, precum și termenul în care cetățenii Uniunii Europene și/sau membrii de familie ai acestuia trebuie să părăsească teritoriul Republicii Moldova.

(5) Inspectoratul General pentru Migrație dispune ca cetățeanul Uniunii Europene și/sau membrul de familie al acestuia să părăsească teritoriul Republicii Moldova în termen de 30 de zile calendaristice. În cazul în care este necesar să lichideze investiții sau alte active financiare, termenul de părăsire este de până la 90 de zile calendaristice.

(6) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora sunt obligați să părăsească teritoriul Republicii Moldova dacă Inspectoratul General pentru Migrație a stabilit această măsură în decizia de revocare a dreptului de ședere, conform alin. (4).

(7) Decizia de revocare și motivele pe care se întemeiază această decizie se comunică persoanei vizate în termen de cinci zile lucrătoare.

(8) Decizia de revocare poate fi contestată în conformitate cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, fără respectarea

procedurii prealabile, cu excepția situației în care decizia a fost emisă la cererea persoanei.

(9) Exercițarea căii de atac împotriva deciziei de revocare a dreptului de ședere și a cărții de rezidență nu suspendă executarea acesteia, în cazul în care instanța de judecată a dispus expulzarea cetățeanului Uniunii Europene și/sau a membrilor de familie ai acestuia de pe teritoriul Republicii Moldova.

Articolul 38. Aplicarea măsurilor restrictive

(1) În privința cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora se pot aplica următoarele măsuri restrictive:

- a) expulzare;
- b) declararea ca persoană indezirabilă;
- c) custodia publică;
- d) interdicția de intrare.

(2) Expulzarea cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora este o măsură de siguranță dispusă de instanțele judecătorești naționale doar în condițiile legii penale.

(3) În cazul în care decizia de expulzare este pusă în executare după mai mult de doi ani de la emitere, Inspectoratul General pentru Migrație verifică dacă persoana respectivă continuă să constituie un pericol real și actual la adresa ordinii publice sau a siguranței publice. Dacă împrejurările care au stat la baza deciziei de expulzare s-au schimbat semnificativ, iar persoana nu mai reprezintă un pericol real și actual, măsura poate fi suspendată sau revocată, în caz contrar decizia de expulzare își menține valabilitatea și produce efecte în continuare.

(4) Acțiunile și garanțiile procesuale pentru măsurile prevăzute la alin. (1) lit. a)-c) se aplică conform cadrului normativ al Republicii Moldova.

(5) Prin derogare de la Codul contravențional nr. 218/2008, cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora nu sunt expulzați pentru săvârșirea contravențiilor.

Articolul 39. Stabilirea duratei interdicției de intrare în Republica Moldova

(1) Împotriva cetățenilor Uniunii Europene și/sau a membrilor de familie ai acestora care sunt expulzați din Republica Moldova sau sunt declarați ca persoane indezirabile, durata interdicției de intrare este:

- a) de 5 ani – în cazul expulzării;
- b) de 10 ani – în cazul persoanei declarate indezirabile.

(2) Interdicția de intrare în Republica Moldova se aduce la cunoștință cetățenilor Uniunii Europene și/sau a membrilor de familie ai acestora printr-o decizie separată sau concomitent cu o decizie de revocare a dreptului de ședere și a cărții de rezidență.

(3) Termenul interdicției începe să curgă de la data ieșirii cetățeanului Uniunii Europene și/sau a membrilor de familie ai acestuia de pe teritoriul

Republicii Moldova, iar în cazul în care acestea nu se află pe teritoriul Republicii Moldova – de la data emiterii deciziei.

(4) Interdicția de intrare dispusă în privința cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, în condițiile alin. (1), poate fi ridicată la cerere de către Inspectoratul General pentru Migrație, după trei ani de la executarea hotărârii definitive de aplicare a interdicției de intrare, în urma consultării cu alte autorități cu atribuții în securitate națională și ordine publică în cazurile în care:

a) cetățeanul Uniunii Europene este căsătorit cu un cetățean al Republicii Moldova, iar căsătoria nu este fictivă și nu mai reprezintă o amenințare reală, actuală la adresa ordinii publice sau a securității naționale;

b) cetățeanul Uniunii Europene este căsătorit cu un alt cetățean al Uniunii Europene cu drept de ședere permanentă în Republica Moldova, iar căsătoria nu este fictivă și nu mai reprezintă o amenințare reală, actuală la adresa ordinii publice sau a securității naționale;

c) cetățeanul Uniunii Europene are copii sau copii majori inapți pentru muncă, comuni cu cetățeni ai Republicii Moldova, dacă aceștia se află la întreținerea lui sau dacă există obligația plății pensiei de întreținere, obligație pe care cetățeanul Uniunii Europene și-o îndeplinește cu regularitate și nu mai reprezintă o amenințare reală, actuală la adresa ordinii publice sau a securității naționale;

d) se constată că persoana în cauză nu mai reprezintă o amenințare reală, actuală la adresa ordinii publice sau a securității naționale;

(5) Inspectoratul General pentru Migrație, în termen de șase luni de la prezentarea cererii, emite o decizie privind ridicarea sau menținerea interdicției, care poate fi contestată în conformitate cu prevederile Codului administrativ nr. 116/2018, fără respectarea procedurii prealabile.

(6) Persoanele menționate la alin. (4) nu au dreptul de intrare pe teritoriul Republicii Moldova în perioada în care cererea lor este examinată.

Articolul 40. Îndepărtarea forțată

(1) Îndepărtarea forțată este acțiunea prin care cetățenii Uniunii Europene sau membrii de familie ai acestora sunt obligați să părăsească teritoriul Republicii Moldova sub escortă în următoarele cazuri:

a) în privința acestora s-a aplicat măsura de expulzare sau sunt declarate persoane indezirabile;

b) nu execută obligația de părăsire a teritoriului Republicii Moldova prevăzută în decizia de refuz sau în decizia de revocare a dreptului de ședere și/sau a cărții de rezidență.

(2) Se interzice îndepărtarea forțată a cetățenilor Uniunii Europene sau a membrilor familie ai acestora în următoarele cazuri:

a) au dobândit dreptul de ședere permanentă pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepția cazurilor în care există motive imperative de securitate națională, ordine și sănătate publică;

b) i s-a aplicat una din măsurile preventive, conform Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003;

c) sunt copii, cu excepția cazului în care îndepărtarea este în interesul copilului, în conformitate cu Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile copilului, încheiată la 20 noiembrie 1989;

d) se declanșează boli cu potențial epidemic, infecțioase sau parazitare, contagioase după o perioadă de trei luni de la data sosirii.

(3) Categoriile de persoane prevăzute la alin. (2) pot fi îndepărtate forțat din Republica Moldova în situația în care există motive imperative de securitate națională, ordine și sănătate publică, cu excepția lit. b).

Capitolul VIII GARANȚII PROCEDURALE

Articolul 41. Comunicarea

Comunicarea cu participanții în cadrul procedurii administrative se face prin orice mijloc, acordând prioritate mijloacelor care asigură o mai mare eficiență, promptitudine și economie de costuri, în special mijloacelor electronice de comunicație.

Articolul 42. Notificarea și motivarea

(1) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora sunt notificați în scris cu privire la orice decizie adoptată în temeiul prezentei legi, astfel încât să poată înțelege conținutul notificării și efectele juridice ale acesteia.

(2) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora sunt informați despre motivele care au stat la baza restrângerii dreptului la libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepția situațiilor în care acest lucru nu este posibil din rațiuni de securitate națională.

Articolul 43. Exercițarea căilor de atac pe teritoriul Republicii Moldova

Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora sunt informați despre modalitatea de contestare a deciziei, termenul de depunere a contestației și instanța competentă, iar, dacă este cazul, termenul acordat persoanei pentru a părăsi teritoriul Republicii Moldova.

Capitolul IX DISPOZIȚII TRANZITORII ȘI FINALE

Articolul 44. Dispoziții tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea termenului de șase luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. 5 alin. (4), care intră în vigoare la 1 ianuarie 2029.

(2) Se modifică actele normative, conform anexei.

(3) Guvernul va modifica actele sale normative în conformitate cu prezenta lege în termen de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(4) Cazurile aflate în curs de examinare la data intrării în vigoare a prezentei legi, inclusiv procedurile administrative, cererile prealabile și cauzele aflate pe rolul instanțelor de contencios administrativ vor fi soluționate în conformitate cu prevederile acesteia.

(5) Dreptul de ședere, permisele de ședere ale cetățenilor Uniunii Europene și ale membrilor de familie ai acestora, precum și măsurile impuse pentru rațiuni de securitate națională sau de ordine publică, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, rămân valabile până la expirarea lor.

(6) În termen de 30 de zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Ministerul Afacerilor Interne asigură transmiterea unei notificări scrise către Comisia Europeană.

Lista actelor normative care se modifică

1. Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 9, art. 89), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1.1. la articolul 3, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Cartea de rezidență se eliberează următoarelor categorii de persoane:

a) cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora care își exercită dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova;

b) străinilor cărora li s-a acordat drept de ședere pe teritoriul Republicii Moldova;

c) străinilor cărora li s-a confirmat dreptul la repatriere pe teritoriul Republicii Moldova;

d) persoanelor cărora li s-a recunoscut statutul de apatrid sau de refugiat;

e) persoanelor beneficiare de protecție umanitară, în conformitate cu prevederile legislației naționale în materia migrației și azilului.”;

1.2. la articolul 4, alineatul (1¹) va avea următorul cuprins:

„(1¹) Autoritatea emitentă a tuturor tipurilor de acte de identitate eliberate cetățenilor Republicii Moldova, cu excepția pașaportului diplomatic și a celui de serviciu, este Agenția Servicii Publice, iar a tuturor tipurilor de acte de identitate eliberate în condițiile prezentei legi cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora, apatrizilor, cetățenilor străini, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară – Inspectoratul General pentru Migrație.”

2. La articolul 26 alineatul (1) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 34, art. 373), cu modificările ulterioare, după textul „lit. a)-c)” se introduce textul „și e)”.

3. Legea nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 72-73, art. 485), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

3.1. la articolul 1 alineatul (1¹), după textul „cetățean al Republicii Moldova,” se introduce textul „cetățean al Uniunii Europene, al a statelor semnatare ale Acordului Schengen,”;

3.2. la articolul 2, după textul „capacitate de exercițiu,” se introduce textul „cetățean al Uniunii Europene, al statelor semnatare ale Acordului Schengen,”.

4. „La articolul 9 alineatul (1) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 38-39, art. 280), cu modificările ulterioare, după textul „lit. a)-c)” se introduce textul „și e)”.

5. La articolul 19 alineatul (6) din Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 1-4, art. 2), cu modificările ulterioare, în primul enunț, cuvintele „cetățenilor Republicii Moldova și asupra” se substituie cu textul „cetățenilor Republicii Moldova, cetățenilor Uniunii Europene, ai statelor semnatare ale Acordului Schengen,”.

6. La articolul 2 alineatul (1) din Legea nr. 499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 87-91, art. 214), cu modificările ulterioare, după textul „din rândul cetățenilor Republicii Moldova,” se introduce textul „cetățenilor Uniunii Europene și ai statelor semnatare ale Acordului Schengen,”.

7. La articolul 3 litera (a) din Legea nr. 756/1999 asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 31-33, art. 192), cu modificările ulterioare, după textul „cetățenii Republicii Moldova,” se introduce textul „cetățenii Uniunii Europene și ai statelor semnatare ale Acordului Schengen”.

8. La articolul 7 alineatul (1) din Legea sindicatelor nr. 1129/2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 130-132, art. 919), cu modificările ulterioare, după textul „Cetățenii Republicii Moldova,” se introduce textul „cetățenii Uniunii Europene și ai statelor semnatare ale Acordului Schengen,”.

9. Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159-162, art. 648), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

9.1. articolul 3 se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) salariaților cetățeni ai Uniunii Europene și ai statelor semnatare ale Acordului Schengen, încadrați în baza unui contract individual de muncă, care prestează muncă în Republica Moldova”;

9.2. la articolul 46 alineatul (9), după textul „cetățenii Republicii Moldova,” se introduce textul „ai Uniunii Europene și ai statelor semnatare ale Acordului Schengen,”.

10. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

10.1. articolul 333:

10.1.1. se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Nerespectarea de către cetățenii Uniunii Europene și ai statelor semnatare ale Acordului Schengen a obligației de a solicita carte de rezidență sau

după caz, a termenului de depunere la autoritatea competentă pentru străini a cererii chestionar pentru acordarea sau prelungirea dreptului de ședere și emiterea cărții de rezidență se sancționează cu amendă în mărime de la 50 la 75 de unități convenționale.”

10.1.2. alineatul (4¹) va avea următorul cuprins:

„(4¹) Nedecларarea de către cetățenii străini, cetățenii Uniunii Europene, cetățenii statelor semnatare ale Acordului Schengen și membrii de familie ai acestora, în termen de 15 zile despre schimbarea documentului de călătorie, precum și despre pierderea, furtul, deteriorarea documentului de călătorie/ permisului de ședere/buletinului de identitate pentru apatrizi sau orice modificare intervenită în starea civilă și în datele cu caracter personal, în special schimbarea numelui, a prenumelui, a cetățeniei, a domiciliului și/sau a reședinței, încheierea, desfacerea ori anularea căsătoriei, se sancționează cu amendă de la 12 la 30 de unități convenționale.”;

10.1.3. alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Sancțiunea prevăzută la alin. (1) nu se aplică față de cetățenii străini care părăsesc benevol teritoriul Republicii Moldova în termen de 15 zile după expirarea termenului de aflare sau de ședere acordat sau față de posesorii documentelor de călătorie care sunt domiciliați în localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), precum și față de cetățenii Uniunii Europene și ai statelor semnatare ale Acordului Schengen.”;

10.2. la articolul 439⁵ alineatul (2), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) contravenientul este cetățean străin sau apatrid, cu excepția cetățenilor Uniunii Europene, a persoanei care a fost recunoscută ca refugiat sau căreia i s-a acordat protecție umanitară;”.

11. Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 179-181, art. 610), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

11.1. la articolul 2, alineatul (2) se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

„c) cetățenii Uniunii Europene, ai statelor semnatare ale Acordului Schengen și membrii de familie ai acestora.”;

11.2. la articolul 3, următoarele noțiuni vor avea următorul cuprins:

„*persoane aflate în vizite de afaceri* – persoane fizice, cetățeni ai statelor a căror listă este aprobată de Guvern, care dețin poziții de conducere în cadrul unor persoane juridice din statele membre ale Uniunii Europene sau din alte state a căror listă este aprobată de Guvern, împuternicite pentru inițierea unui dialog, examinarea unor oportunități, realizarea de activități necesare pentru înființarea pe teritoriul Republicii Moldova a unor filiale, reprezentanțe sau persoane juridice de către societatea-mamă, și care nu oferă, nici nu prestează servicii, nu se implică în alte activități economice decât cele necesare pentru înființarea societății

comerciale, nici nu primesc remunerație dintr-o sursă situată pe teritoriul Republicii Moldova;

persoane transferate temporar de către persoana juridică dintr-un stat membru al Uniunii Europene sau din alte state a căror listă este aprobată de Guvern – persoane fizice, cetățeni ai statelor a căror listă este aprobată de Guvern, angajate la o persoană juridică străină dintr-un stat membru al Uniunii Europene sau din alte state a căror listă este aprobată de Guvern sau care au fost parteneri ori asociați cu aceasta de cel puțin un an, care sunt transferate temporar la filiala, reprezentanța sau persoana juridică înființată de către societatea-mamă pe teritoriul Republicii Moldova. Persoanele transferate temporar pot fi:

persoane cu funcții de conducere transferate – persoane fizice, cetățeni ai statelor a căror listă este aprobată de Guvern, care dețin o funcție superioară în cadrul unei persoane juridice cu sediul în unul din statele membre ale Uniunii Europene sau din alte state a căror listă este aprobată de Guvern, care se ocupă în primul rând de gestionarea entității juridice în cauză sub supravegherea generală sau îndrumarea consiliului de administrație, a acționarilor persoanei juridice sau a persoanelor cu funcții echivalente și care:

a) asigură conducerea persoanei juridice sau a unui departament ori a unei subdiviziuni a acesteia;

b) supraveghează și controlează activitatea celorlalți membri ai personalului care exercită funcții de supervizare, specializate sau de conducere;

c) au autoritatea de a se ocupa personal de angajarea și concedierea personalului, de a face recomandări privind angajarea și concedierea personalului sau iau alte măsuri privind personalul;

specialiști – persoane fizice, cetățeni ai statelor a căror listă este aprobată de Guvern, care lucrează pentru o persoană juridică cu sediul într-un stat membru al Uniunii Europene și care dețin competențe speciale, esențiale pentru producerea echipamentelor de cercetare, pentru tehnicile, procesele, procedurile sau gestionarea persoanei juridice în cauză. La evaluarea acestor competențe se iau în considerare atât competențele specifice necesare pentru activitatea persoanei juridice, cât și deținerea unui nivel înalt de calificare într-un anumit profil ocupațional sau o anumită activitate comercială care necesită cunoștințe tehnice specifice, inclusiv apartenența la o profesie acreditată;

stagiați absolvenți de studii superioare – persoane fizice ale statelor a căror listă este aprobată de Guvern, angajați ai unei persoane juridice dintr-un stat membru al Uniunii Europene sau din alte state a căror listă este aprobată de Guvern pentru cel puțin un an, titulari ai unei diplome universitare, transferate temporar la filiala, reprezentanța sau persoana juridică înființată de către societatea-mamă pe teritoriul Republicii Moldova în scopul dezvoltării profesionale sau al formării tehnice;

vânzători profesioniști – persoane fizice, cetățeni ai statelor a căror listă este aprobată de Guvern, reprezentanți ai unui prestator de servicii sau furnizor de mărfuri dintr-un stat membru al Uniunii Europene sau din alte state a căror listă

este aprobată de Guvern, împuternicite să negocieze vânzarea de servicii sau de mărfuri ori încheierea de contracte de vânzare a serviciilor sau a mărfurilor în Republica Moldova. Vanzătorii profesioniști nu se angajează în vânzări directe către publicul larg, nu primesc remunerație dintr-o sursă situată pe teritoriul Republicii Moldova și nici nu sunt comisionari;

prestatori de servicii contractuale – persoane fizice, cetățeni ai statelor a căror listă este aprobată de Guvern, angajate de o persoană juridică dintr-un stat membru al Uniunii Europene, care nu este agenție pentru ocuparea forței de muncă, nici nu acționează prin intermediul unei astfel de agenții, care nu deține o filială, o reprezentanță sau o persoană juridică pe teritoriul Republicii Moldova și are încheiat un contract de prestare de servicii către un consumator final rezident în Republica Moldova, contract care necesită aflarea temporară a angajaților săi pe teritoriul Republicii Moldova pentru executarea contractului respectiv;

profesioniști independenți – persoane fizice, cetățeni ai statelor a căror listă este aprobată de Guvern, care asigură prestarea unui serviciu și care sunt definite ca persoane ce desfășoară activități independente pe teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene, care nu dețin o persoană juridică pe teritoriul Republicii Moldova și care au încheiat un contract de prestare de servicii (altul decât printr-o agenție pentru ocuparea forței de muncă) către un consumator final rezident în Republica Moldova, contract care necesită aflarea temporară a acestora pe teritoriul Republicii Moldova pentru executarea contractului respectiv;”.

11.3. la articolul 30¹, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Vanzătorii profesioniști, prestatorii de servicii contractuale și profesioniștii independenți din statele a căror listă este aprobată de Guvern pot desfășura activități pe teritoriul Republicii Moldova fără a avea un permis de sedere provizorie.”

11.4. La articolul 32:

11.4.1. alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Pentru acordarea dreptului de sedere provizorie, străinul trebuie să depună la autoritatea competentă pentru străini o cerere în acest sens cu cel puțin 30 de zile calendaristice, înainte de expirarea termenului pentru care li s-a acordat dreptul de aflare.”;

11.4.2. alineatele (2¹), (3²) și (4¹) se abrogă;

11.5. la articolul 34, alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Solicitantul prelungirii dreptului de sedere provizorie, cu excepția categoriilor de solicitanți prevăzuți la cap. IV¹, trebuie să depună la autoritatea competentă pentru străini o cerere în acest sens cu cel puțin 30 de zile calendaristice înainte de expirarea termenului pentru care li s-a aprobat șederea.

(2) Solicitantul prevăzut la alin. (1) va depune cererea însoțită de actele prevăzute la art. 32 alin. (2). Cererea va fi soluționată în termen de până la 30 de zile calendaristice de la data depunerii acesteia.”;

11.6. la articolul 37, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) În cazul stagiatorilor absolvenți de studii superioare din statele a căror listă este aprobată de Guvern, dreptul de ședere provizorie se acordă la cererea străinului, în baza unui demers din partea filialei, a reprezentanței sau a persoanei juridice înființate de societatea-mamă de pe teritoriul Republicii Moldova, a documentului ce atestă transferul străinului, a copiei de pe actul ce atestă studiile sale universitare și a actelor prevăzute la art. 32 alin. (2).”;

11.7. la articolul 43¹ alineatul (8), litera s) va avea următorul cuprins:

„s) cetățenii statelor a căror listă este aprobată de Guvern, care nu se încadrează în niciuna dintre categoriile specificate la lit. a)-r), sosiți pe o perioadă de până la 90 de zile.”

12. La articolul 8 din Legea nr. 242/2010 cu privire la taxele consulare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 231-234, art. 732), cu modificările ulterioare, alineatul (1) se completează cu litera w¹) cu următorul cuprins:

„w¹) la perfectarea vizelor membrilor de familie ai cetățenilor Uniunii Europene;”.

13. Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 372-382, art. 342), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

13.1. la articolul 2, alineatul (1) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora, care sunt titulari ai cărții de rezidență.”;

13.2. la articolul 3, noțiunea „integrare” va avea următorul cuprins:

„*integrare* – participare activă la viața economică, socială și culturală a societății moldovenești a străinilor care au obținut protecție internațională, azil politic sau un drept de ședere în Republica Moldova, precum și a cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora, care își exercită dreptul la libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova și dețin carte de rezidență. Străinii sunt împuterniciți să contribuie prin valorificarea întregului lor potențial ca membrii acestei societăți să-și exercite drepturile și să-și îndeplinească obligațiile fără discriminare sau excluziune socială pentru propriul lor beneficiu și pentru beneficiul statului. Procesul de integrare este cuprinzător, participativ și presupune implicarea atât a străinului, cât și a autorităților publice responsabile;”.

14. La articolul 4 din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 155-159, art. 508), cu modificările ulterioare, în primul enunț, după cuvintele „cetățeni ai Republicii Moldova” se introduce textul „ , cetățeni ai Uniunii Europene”, iar cuvântul „sau” se substituie cu cuvântul „și”.

15. Articolul 1 din Legea nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sunt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 1-3, art. 2), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Prin derogare de la prevederile alin. (3) noțiunea de resortisant al unui stat terț nu include cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene și ai statelor semnatare ale Acordului Schengen.”

16. Articolul 150 din Codul educației nr. 152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324, art. 634), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Cetățenii Uniunii Europene și ai statelor semnatare ale Acordului Schengen au acces la învățământul general, la învățământul profesional tehnic și la formare în centrele de recalificare în aceleași condiții ca și cetățenii Republicii Moldova.”

17. Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 131-138, art. 249), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

17.1. articolul 21 se completează cu alineatele (9) și (10) cu următorul cuprins:

„(9) Salariații cetățeni ai Uniunii Europene, ai statelor semnatare ale Acordului Schengen și salariații membrii de familie ai acestora beneficiază de toate drepturile acordate salariaților cetățeni ai Republicii Moldova în ceea ce privește asigurarea cu locuințe de serviciu.

(10) Salariații menționați la alin. (9) pot, în același temei și condiții ca și cetățenii Republicii Moldova, să se înscrie pe lista solicitanților de locuință de serviciu, în unitatea administrativ-teritorială, în care ocupă un loc de muncă, în cazul în care astfel de liste sunt ținute și beneficiază de drepturile care decurg din aceasta.”;

17.2. articolul 33 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Alin. (5) nu se aplică cetățenilor Uniunii Europene, ai statelor semnatare ale Acordului Schengen și ai membrilor de familie ai acestora cu care contractul de locațiune se va încheia în conformitate cu alin. (4).”

18. Articolul 2 din Legea nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 19-23, art. 56), cu modificările ulterioare, va avea următorul cuprins:

„**Articolul 2.** Sfera de acțiune a prezentei legi

În condițiile prezentei legi, pot beneficia de prestații sociale copiii cetățenilor Republicii Moldova care au domiciliul în Republica Moldova, copiii persoanelor cărora li s-a recunoscut statutul de apatrid în Republica Moldova,

copiii cetățenilor străini domiciliați în Republica Moldova și copiii cetățenilor Uniunii Europene și ai statelor semnatare ale Acordului Schengen, domiciliați în Republica Moldova.”

19. Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 295-308, art. 448), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

19.1. la articolul 10, alineatul (5) se completează cu litera q) cu următorul cuprins:

„q) coordonează, la nivel național, activitățile privind facilitarea mobilității forței de muncă în cadrul rețelei de servicii europene pentru ocuparea forței de muncă.”;

19.2. articolul 14 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Ofertele de muncă și anunțurile privind locurile de muncă vacante includ toate condițiile de ocupare a locului de muncă.”

20. La articolul 10 alineatul (1) din Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 18-19, art. 57), cu modificările ulterioare, după textul „lit. a)-c)” se introduce textul „și e)”.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege privind libera circulație și ședere pe teritoriul
Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și
a membrilor de familie ai acestora

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege este elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne de comun cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul vizează dreptul la libera circulație și de ședere pe teritoriul Republicii Moldova de către cetățenii Uniunii Europene, cetățenii ai statelor semnatare a Acordului Schengen și membrii de familie ai acestora.

Libera circulație a persoanelor este un principiu esențial al Uniunii Europene (UE), care se bazează pe ideea de a asigura o piață internă funcțională, unde cetățenii europeni să se poată deplasa, trăi și lucra în oricare dintre statele membre. Acest principiu a fost introdus și consolidat prin Tratatul de la Maastricht, fiind o componentă crucială a integrării europene.

Acordul de Asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte a fost semnat la 27 iunie 2014 și a intrat în vigoare la 1 iulie 2016.

La 3 martie 2022, Republica Moldova și-a depus cererea de aderare la UE. La 17 iunie 2022, Comisia Europeană și-a emis avizul privind cererea de aderare la UE. La 23 iunie 2022, Consiliul European a acordat Republicii Moldova **Statutul de Țară Candidată**.

În noiembrie 2023, Comisia Europeană a emis o recomandare de deschidere a negocierilor de aderare cu Republica Moldova. În decembrie 2023, liderii UE au decis să deschidă negocierile de aderare cu Republica Moldova și au invitat Consiliul să adopte cadrul de negociere, după finalizarea etapelor relevante prevăzute în raportul Comisiei.

În urma succeselor înregistrate Republica Moldova a adoptat un Plan Național de Acțiuni pentru aderare la Uniunea Europeană, document care conține acțiuni ce urmează a fi adoptate/implementate pentru a pregăti țara de o aderare deplină la Uniunea Europeană.

Prin acest plan precum și prin Planul Național de Reglementare, aprobat prin HG 841/2024 (acțiunea 163) dar și Foaia de parcurs privind „Statul de Drept” (*Criteriu de referință în procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană*), Republica Moldova și-a luat angajamentul să transpună în legislația națională directivele europene în materie de liberă circulație a cetățenilor europeni și membrilor de familie ai acestora, inclusiv a lucrătorilor europeni.

Proiectul actului normativ a fost elaborat în vederea asigurării continuității implementării Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin hotărârea Guvernului 306 din 28.05. a.c., Cluster 2, anexa A, care presupune armonizarea legislației Republicii

Moldova la legislația Uniunii Europene. Aceste angajamente urmează a fi realizate prin acțiuni concrete prevăzute în următoarele documente de politici de stat:

1. Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte din 27.06.2014 (Titlul IV „Cooperarea economică și alte tipuri de cooperare sectorială”, Capitolul 4 „Ocuparea forței de muncă, politica socială și egalitatea de șanse”, articolul 32 lit. (e) „gestionarea eficientă a migrației forței de muncă, al cărei obiectiv este consolidarea impactului pozitiv al acesteia asupra dezvoltării”).¹

2. Programul de asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova 2021-2027, cap. III Libertate, securitate și justiție, părțile vor colabora în următoarele domenii: Mobilitatea, migrația, azilul și gestionarea frontierelor, prin dezvoltarea unor modalități mai eficace de a oferi sisteme de migrație legală și circulară, inclusiv sisteme de migrație a forței de muncă, cu respectarea totodată a legislației și competențelor naționale existente, precum și cu respectarea deplină a drepturilor omului pentru toți lucrătorii migranți².

Libera circulație a lucrătorilor este principiul fundamental stipulat în Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE), articolul 45, care oferă cetățenilor Uniunii, indiferent de reședința acestora, dreptul de a circula liber în alt stat membru pentru a lucra și/sau locui acolo în interes profesional și îi protejează împotriva discriminării pe motiv de cetățenie în ceea ce privește accesul la muncă, condițiile de muncă și de încadrare în muncă, în special cu privire la remunerare, concediere, impozitare și avantaje sociale, asigurându-le un tratament egal în raport cu resortisanții statului membru respectiv, în temeiul dreptului intern, al practicii naționale și al contractelor de muncă aplicabile.

Ținând cont că statele semnatare a Acordului Schengen fac parte statele UE și cele ale Spațiului Economic European, subiect a actelor UE ce transpun prezentul proiect și de facto că **Acordul Schengen** este un instrument juridic internațional ce reglementează eliminarea controalelor la frontierele interne și cooperarea în domeniul vizelor, migrației și securității între statele participante, considerăm corect utilizarea sintagmei ”statele semnatare a Acordului Schengen” în loc de ”Statele Spațiului Economic European”, incluzând și statul Confederația Elvețiană. Potrivit practicii Europene Confederația Elvețiană este subiect a cadrului legislativ european cu tangențe în asigurarea dreptului la libera circulație. *(Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială și ale Regulamentului (CE) nr. 987/2009 privind procedura de aplicare a acestuia, în contextul procesului de armonizare legislativă asumat de Republica Moldova (transpunerea cărora va fi asigurată prin proiectul de lege enunțat în avizul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. (text cu relevanță pentru SEE și pentru Elveția).*

Astfel, proiectul racordează cadrul normativ național la actele juridice ale Uniunii Europene prin transpunerea următoarelor acte juridice:

¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:22014A0830\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:22014A0830(01))

² Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L 273/105, din 21.10.2022, pag.119, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:22022D1997&from=EN>

Directiva 2004/38 a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora;

Directiva Consiliului din 25 iulie 1977 privind educația copiilor lucrătorilor migranți (77/486/CEE);

Directiva 2014/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de facilitare a exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor;

Regulamentul (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii.

Transpunerea documentelor menționate vor crea condiții facilitare pentru cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora în materie de libera circulație și ședere precum și de a beneficia de aceleași condiții sociale și de muncă ca și lucrătorii naționali.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor /lacunelor normative

Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova reglementează condițiile de intrare, ședere a cetățenilor străini pe teritoriul Republicii Moldova. Deși, legea vizată prevede anumite facilități la documentare pentru cetățenii Uniunii, dar nu prevede expres delimitarea conceptuală de ”cetățean al Uniunii Europene” și ”Resortisant al țării terțe”.

Deși cetățenii Uniunii nu au nevoie de viză pentru a intra în țară, aceștia trebuie să solicite un drept de ședere de la autoritățile competente din Republica Moldova dacă intenționează să rămână în țară pentru o perioadă mai lungă de 90 de zile, ceea ce este mai restrictiv decât reglementările din statele membre ale Uniunii Europene.

Dreptul de ședere se eliberează într-un anumit scop (*muncă, studii, reîntregirea familiei, etc*), respectiv neavând un scop bine determinat dreptul la ședere și la libera circulație în Republica Moldova este afectat sau condiționat mai restrictiv ca în statele membre.

În contextul în care Republica Moldova își continuă procesul de integrare europeană, este important ca legislația națională să fie adaptată pentru a asigura respectarea și implementarea completă a dreptului cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora la libera circulație și ședere pe teritoriul țării, fără un scop determinat.

Pentru a asigura respectarea dreptului cetățenilor Uniunii Europene la **libera circulație și ședere** în Republica Moldova, este esențial să se adopte o **lege specială** care să reglementeze aceste aspecte. Prezenta lege va contribui la alinierea legislației naționale la normele europene, facilitând mobilitatea cetățenilor Uniunii Europene, dar și va contribui la dezvoltarea economică și socială a țării. De asemenea, va asigura cetățenilor Uniunii Europene tratament egal, acces liber pe piața muncii și o reglementare clară și echitabilă a șederii lor în Republica Moldova. În acest sens, adoptarea legii speciale care să reglementeze dreptul la libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, reprezintă un pas

important în alinierea Republicii Moldova la principiile fundamentale ale Uniunii Europene.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege are ca scop instituirea unui cadru normativ național clar, și adaptat standardelor europene, care să reglementeze și să faciliteze libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene, precum și a membrilor familiilor acestora, inclusiv a lucrătorilor din cadrul Uniunii Europene. În contextul procesului continuu de integrare europeană a Republicii Moldova și al încheierii acordului de asociere cu UE, proiectul de lege se aliniază la principiile fundamentale ale Uniunii Europene, precum libertatea de circulație a persoanelor și dreptul la stabilirea în orice stat membru.

Legea va asigura condiții clare și simplificate pentru intrarea și șederea cetățenilor Uniunii Europene în Moldova, fără a impune restricții suplimentare nejustificate. Prezenta Lege garantează dreptul de ședere direct fără a fi necesar ca cetățenii Uniunii Europene să îndeplinească condiții suplimentare. Acest drept se recunoaște automat în momentul aplicării legislației, ceea ce înseamnă că cetățenii Uniunii Europene nu vor fi supuși cerințelor suplimentare sau procedurilor birocratice pentru a obține un drept de ședere pe o perioadă mai mare de 90 de zile în Republica Moldova. Pentru a beneficia de acest drept, cetățenii Uniunii Europene vor trebui doar să depună o cerere chestionar pentru obținerea unei carte de rezidență, care va reprezenta documentul oficial ce atestă statutul lor de ședere legală pe teritoriul Moldovei. Procedura pentru obținerea cărții de rezidență este simplificată, rapidă și transparentă, eliminând orice întârzieri inutile sau formalități complicate. Astfel, cetățenii Uniunii Europene vor putea obține dreptul de ședere într-un mod eficient, fără obstacole administrative.

Proiectul reglementează drepturile membrilor familiilor cetățenilor Uniunii, inclusiv a soților, copiilor și altor membri ai familiei, care vor putea să trăiască și să lucreze alături de cetățenii Uniunii Europene în Republica Moldova.

Legea prevede restrângerea dreptului la libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldovei în scopul asigurării securității naționale și ordinii publice. În acest context, pot fi impuse măsuri care afectează temporar (maxim 15 ani) dreptul cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie a acestora de a intra și de a rămâne pe teritoriul Republicii Moldova. De asemenea, Legea stabilește dreptul cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie a acestora la muncă și la protecția muncii în Republica Moldova, în aceleași condiții ca lucrătorii naționali, prin aplicarea uniformă a prevederilor Codului Muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003

Proiectul de lege cuprinde 44 de articole, grupate în nouă capitole.

În primul capitol „Dispoziții generale”, au fost definite noțiunile utilizate în textul actului normativ, obiectul și scopul acestuia. Scopul urmărit de proiectul actului normativ constă în instituirea unui cadru juridic care să faciliteze condițiile de intrare și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie a lor, aplicându-le un tratament diferit față de ceilalți străini care intră în Republica Moldova.

În al doilea capitol, „Intrarea și ieșirea”, au fost inserate dispoziții care stabilesc condițiile de intrare și ieșire pe teritoriul Republicii Moldova atât a cetățenilor UE, cât și a membrilor lor de familie. Totodată, au fost prevăzute și situațiile când persoanelor date li se poate interzice intrarea și ieșirea din/în țară.

În al treilea capitol al proiectului, „Evidența, șederea și eliberarea cărții de rezidență”, se descriu procedurile aplicabile la înregistrarea cetățenilor Uniunii Europene și membrilor lor de familie, condițiile de recunoaștere a dreptului de ședere, procedura de obținere a actelor de rezidență.

În capitolul al patrulea, „Ședere permanentă”, se cuprind dispoziții care prevăd condițiile de eligibilitate pentru dreptul de ședere permanentă pe teritoriul Republicii Moldova. Astfel, conform proiectului, după o ședere legală și continuă de cel puțin 5 ani, atât cetățeanul Uniunii Europene, cât și membrul familiei acestuia, capătă dreptul de ședere permanentă.

În al cincilea capitol, „Deciziile de refuz emise în privința cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora și procedura de contestare a acestora”. În acest capitol este prevăzut ce trebuie să conțină decizia de refuz în acordarea sau prelungirea dreptului de ședere, precum și modalitate de a contesta această decizie. La fel, este reglementat și statutul persoanei pe teritoriul Republicii Moldova pe perioada examinării contestației.

În al șaselea capitol, „Drepturi și obligații”, se prevăd un șir de drepturi și garanții de exercitare a acestora de către subiecți, potrivit principiului non-discriminării pe motive de cetățenie.

- garantează dreptul de a nu fi tratați diferit pe teritoriul Republicii Moldova, față de lucrătorii naționali, pe criterii de cetățenie, iar în cazul în care rămân fără un loc de muncă, acordarea asistenței la subdiviziunile de ocupare a forței de muncă.

- garantează dreptul copiilor resortisantului unui stat membru al UE și a SEE, care este sau a fost încadrat în muncă pe teritoriul Republicii Moldova, de a fi admiși în sistemul de învățământ general, la cursurile de formare profesională în aceleași condiții ca și cetățenii Republicii Moldova

- Consiliul pentru egalitate asigură activitatea de punct de contact la nivel național față de punctele de contact echivalente din statele membre ale Uniunii Europene în vederea cooperării și schimbului de informații privind respectarea drepturilor cetățenilor Uniunii Europene și a drepturilor membrilor de familie ai acestora, care își exercită dreptul la libera circulație pe teritoriul Republicii Moldova.

Precizăm însă, că activitățile care implică exercitarea prerogativelor de putere publică pot fi desfășurate pe teritoriul țării, doar de persoane care au cetățenia Republicii Moldova și nu cad sub incidența prezentei legi.

Al șaptelea capitol, „Restrângerea dreptului la libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova”, se conțin norme care pot fi aplicate în raport cu subiecții legii pentru limitarea exercitării drepturilor prevăzute de prezenta lege, în cazurile când aceștia reprezintă o amenințare la adresa securității naționale, ordinii ori sănătății publice.

Al optulea capitol, „Garanții procedurale”, cuprinde norme privind drepturile procesuale ale subiecților legii în cadrul procedurii administrative în care sunt vizati, precum și sancțiunile ce pot fi aplicate.

Al nouălea capitol, „Dispoziții tranzitorii și finale” cuprinde norme privind modul de punere în aplicare a prezentei legi, soluționarea eventualelor conflicte legislative în procesul aplicării noilor norme juridice în raporturile juridice apărute înainte de intrarea în vigoare a legii. Acest capitol cuprinde de asemenea norme modificatoare a unui șir de acte normative în vederea racordării legislației conexe la prezenta lege.

Se propune ca proiectul de lege adoptat să intre în vigoare după șase luni de la data publicării în Monitorul Oficial, cu excepția articolului 5, alin.(4), care se propune de a intra în vigoare la 01.01.2029.

Proiectul dat prevede realizarea angajamentului de ajustare a cadrului normativ național la Acquis-ul comunitar în domeniul liberei circulații a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, precum și actele administrative de punere în aplicare.

În partea ce ține de excepția vizată mai sus, rezidă din necesitatea consolidării capacității instituționale a Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului de lege, a fost luată în considerare posibilitatea de a elimina cerința obținerii unei cărți de rezidență pentru cetățenii Uniunii Europene. Cu toate acestea, după o analiză detaliată a legislației naționale din diverse domenii ale Republicii Moldova, am ajuns la concluzia că o astfel de măsură nu poate fi implementată în prezent. Motivul principal este că, fără un act de identitate emis de autoritățile Republicii Moldova, cetățenii Uniunii, nu au acces la o gamă largă de servicii esențiale. În Republica Moldova, instituțiile publice și private solicită constant prezentarea unui act de identitate național pentru a accesa servicii administrative, sociale, educaționale, de sănătate sau pentru a încheia diverse tipuri de contracte. Astfel, este imperativ ca aceștia să fie identificați oficial prin intermediul unui document emis de autoritățile moldovenești, respectiv Cartea de rezidență. Această măsură nu doar că răspunde cerințelor administrative, dar și protejează interesele legale ale cetățenilor europeni care locuiesc în Republica Moldova, garantându-le drepturile în conformitate cu reglementările internaționale și standardele naționale.

La fel în cadrul procesului de elaborare a proiectului de lege, a fost analizată posibilitatea de a exclude cerința privind prezentarea cazierului juridic din țara de origine pentru cetățenii Uniunii Europene care solicită ședere pe teritoriul Republicii Moldova. Cu toate acestea, după o evaluare detaliată, s-a ajuns la concluzia că în rezultatul avizării, menținerea acestei cerințe este posibilă prin declararea pe propria răspundere. Această măsură este foarte importantă având în vedere că Republica Moldova nu are acces direct la sistemul informatic european ECRIS (European Criminal Records Information System), care permite schimbul rapid de informații despre antecedentele penale ale cetățenilor din statele membre ale Uniunii Europene.

4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Unul dintre cele mai vizibile efecte ale liberei circulații asupra sectorului public este creșterea cererii pentru servicii publice, în special în domenii precum educația, sănătatea, protecția socială. Libera circulație a cetățenilor Uniunii Europene are un impact semnificativ asupra sectorului public, aducând atât oportunități, cât și provocări. Este esențial ca Republica Moldova să adopte politici eficiente de gestionare a migrației și integrare socială, astfel încât să profite la maxim de beneficiile economice și sociale, și în același timp să minimalizeze riscurile asociate cu creșterea cerințelor de servicii publice și tensiunile sociale. Aprobarea modificărilor propuse în proiectul de lege vor avea impact asupra sectorului public. Fiecare autoritate publică urmează să facă modificări a cadrului juridic sectorial conex pentru a-l aduce în concordanță cu noile prevederi, iar aceasta va crește volumul de lucru al angajaților autorităților publice implicate în proces. Consiliul pentru egalitate va avea o nouă atribuție, fiind desemnat în calitate de autoritate națională pentru promovarea, monitorizarea și susținerea egalității de tratament pentru toți lucrătorii din UE și membrii familiilor lor. Această atribuție va impune Consiliului pentru egalitate și altor autorități publice o colaborare mai strânsă între instituțiile implementatoare, îndeosebi și cu omologii săi din țările UE, iar în acest sens, va fi modificată structura autorității prin crearea unei noi direcții. Sporirea numărului lucrătorilor de cetățeni UE împreună cu membrii lor de familie, va crește numărul persoanelor beneficiare de măsuri de integrare a străinilor, precum studierea limbii române și încadrarea în sistemul de învățământ, ceea ce ar putea genera necesități de unități didactice suplimentare. Pe de altă parte, libera circulație a lucrătorilor are și un șir de avantaje, precum simplificarea procedurii de documentare a acestor cetățeni, ei fiind deja cu acte în regulă care le permit circulația liberă în spațiul UE și drepturi egale cu cele ale cetățenilor RM, nefiind necesare alte proceduri speciale de documentare.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Cheltuielile de implementare a legii, în partea ce ține de crearea mecanismelor de asigurare a libertății de circulație și ședere a cetățenilor UE și membrilor lor de familie, potrivit estimărilor Ministerului Afacerilor Interne, ar constitui 208,00 mii lei din bugetul de stat (Acțiune 163, Planul național de reglementări pentru anul 2025).³ Având în vedere faptul, că la moment în RM nu există o statistică a numărului de lucrători, cetățeni UE și a membrilor săi de familie este dificil de estimat numărul lor potențial, care în rezultatul aprobării modificărilor își vor exercita dreptul la libera circulație și pe teritoriul RM. Impactul financiar este redat prin prezentarea unor costuri estimative per persoană, separat pe domenii. În procesul de implementare a Legii autoritățile și instituțiile responsabile urmează să asigure

³ HG 841/2024;

inclusiunea acțiunilor stabilite în proiectul de lege în Strategiile Sectoriale de Cheltuieli.

Costuri în domeniul educației:

Pe partea de învățământ general, menționăm că la moment MEC nu duce evidenta privind copiii/tinerii cetățeni UE, care studiază la acest nivel de studii și eventual nu pot fi realizate și prognoze de perspectivă.

În învățământul profesional tehnic (școli profesionale și colegii) accesul cetățenilor UE și a membrilor familiilor acestora se va oferi, în aceleași condiții ca și pentru cetățenii RM, în limita locurilor (mijloacelor financiare) planificate anual prin Comanda de Stat.

De asemenea, menționăm că școlile din subordinea autorităților de nivelul II (cu excepția celor extrașcolare) sunt finanțate în baza HG 868/2014 privind finanțarea în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățământ primar și secundar (ciclul I și II) din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea. Astfel, normativul valoric per elev se aprobă anual prin Legea bugetului. Pentru ultimii ani au fost folosite următoarele normative valorice:

	2022	2023	2024
Norma valorică pentru un elev (A)	14.916 lei	18.762 lei	19.020 lei
Norma valorică per instituție (B)	804.151 lei	1.016.360 lei	1.022.594 lei

Directivile vizate în proiect prevăd garantarea accesului cetățenilor UE și membrilor de familie ai acestora la învățământ general, profesional tehnic și de recalificare. Costurile medii pentru întreținerea unui elev în instituțiile de învățământ din țară, cu referire la anul 2024, se estimează în dependență de nivelul de studii, per persoană după cum urmează:

- Instituție de educație timpurie - 37,9 mii lei;
- Instituție de învățământ secundar general (școala primară, gimnaziu, liceu) - 24,8 mii lei;
- Instituție de învățământ profesional tehnic secundar (școală profesională) - 40,8 mii lei;
- Instituție de învățământ profesional tehnic post secundar și post secundar non terțiar-colegiu - 57,9 mii lei.

Parte componentă a măsurilor de integrare a străinilor sunt și cursurile de studiere a limbii române, care conform prevederilor Curriculumului la limba română pentru adulți, aprobat prin Ordin MEC nr. 804 din 30.06.2023, sunt prevăzute:

- pentru nivelul A1 – 100 ore;
- pentru nivelul A2 - 120 ore;
- pentru nivelul B1 - 140 ore.

Aceste ore sunt prevăzute pentru contact direct. Tot atâtea ore sunt preconizate pentru activitate individuală. Totodată, costul unei ore este de 220 lei și achită pentru orele realizate prin contact direct. De menționat, că multe din cursurile de studiere a limbii române sunt acoperite financiar în colaborare cu diverse proiecte și parteneriate.

Costuri în domeniul de asistență medicală:

Conform prevederilor Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2024, nr. 420/2023, art. 4:

(1) Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, calculată pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr. 1 la Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se stabilește în mărime de **9,0%**.

(2) Prin derogare de la prevederile art. 17 alin. (4) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă calculată pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală se stabilește în mărime de **12636 de lei**.

În concluzie, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală va fi achitată de către subiecții proiectului după cum urmează: dacă sunt angajați – în mărime de 9% din salariu, dacă nu sunt angajați – în mărimea costului stabilit anual.

Costuri pentru întreținerea statutului de șomer:

Potrivit modificărilor din proiect, cetățeanul unui stat membru UE care caută un loc de muncă pe teritoriul altui stat membru, primește pe teritoriul acestuia aceeași asistență ca și cea acordată de către oficiile de ocupare a forței de muncă propriilor cetățeni care caută un loc de muncă.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă oferă persoanelor cu statut de șomer un șir de servicii și măsuri active menite să contribuie la o integrare cât mai grabnică în câmpul muncii. Anexat sunt costurile medii ale măsurilor active oferite șomerilor :

Formare profesională pe bază de voucher – 28 000 lei;

Formare profesională la locul de muncă – 33 300 lei;

Stagiu profesional – 17 800 lei;

Subvenționarea la locul de muncă – 33 600 lei;

Stimularea mobilității forței de muncă – 12 400 lei.

Conform calculelor estimative, suma cheltuită pentru pregătirea și încadrarea în câmpul muncii a unei persoane cu statut de șomer, plus acordarea suportului consultativ în cadrul vizitelor la ANOFM, constituie în mediu **25 000 lei**.

Costuri în domeniul infrastructurii, asigurarea cu locuințe:

Conform prevederilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe, statul asigură dreptul persoanelor la locuințe sociale, de serviciu, de manevră, de tip cămin, hotel-azil, cu statut special (de protocol), conform criteriilor stabilite de prezenta lege, în limita locuințelor disponibile. Aceste locuințe se acordă în limita celor disponibile, iar construirea sau procurarea de locuințe noi se va face în limita mijloacelor financiare aprobate în acest scop, la solicitarea entităților care preconizează construcția acestora.

Totodată, construcția locuințelor de serviciu poate fi efectuată inclusive din surse externe, prin programe speciale de finanțare, similar proiectului de construcție a locuințelor sociale, Faza I, Faza III, și Locuințe publice III.

Art. 4 din legea enunțată, prevede, că *locuința de serviciu* este locuința acordată în locațiune, în condițiile legii, unor categorii de persoane pe perioada exercitării de către acestea a atribuțiilor funcționale, norma suprafeței locuibile pentru fiecare persoană în locuința de serviciu fiind de 9 metri pătrați.

De asemenea, conform documentului normativ NCM B.01.05:2019 Urbanism. Sistematizarea și amenajarea localităților urbane și rurale: norma de suprafață a casei de locuit și a apartamentului în calcul la 1 persoană, în cazul locuințelor sociale (locuință municipală) este de 20 metri pătrați.

Totodată informăm, că în cadrul proiectului de construcție a locuințelor sociale, Faza II, costul de construcție a unui metru pătrat, a constituit în mediu **450 euro**. Având în vedere însă, că în ultimii doi ani costul materialelor de construcție s-a majorat cu aproximativ 35%, prețul pentru un metru pătrat fiind în mediu **610 euro**.

Prin urmare, este de menționat că s-a majorat și salariul mediu pe economie, ceea ce la fel a dus la majorarea costului pentru un metru pătrat, deoarece costul este format atât din costul materialelor de construcție, cât și din manoperă.

Reieșind din cele expuse, costul pentru construcția unui apartament de 40 de metri pătrați pentru o familie formată din două persoane, ar constitui estimativ 24 400 euro.

Costuri în domeniul confecționării cărții de rezidență

Cheltuielile aferente procesului de obținere a cărții de rezidență urmează a fi suportate de către cetățenii Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora (solicitanți). Respectiv Agenția Servicii Publice urmează să stabilească în actele sale normative tariful achitat pentru perfectarea cărții de rezidență într-o zi lucrătoare. Este important de subliniat că tariful aplicabil pentru confecționarea cărții de rezidență pentru cetățenii Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora, nu va depăși valoarea tarifelor stabilite pentru perfectarea cărții de identitate a cetățenilor Republicii Moldova în același termen.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

- clarificarea și simplificarea procedurilor legale;
- contribuția la dezvoltarea economică prin consum de produse și servicii, taxe și participare activă în economie.

În sectorul privat, impactul îl vor simți în primul rând angajatorii care vor beneficia de un flux de forță de muncă - potențiali viitori angajați pentru care nu va fi necesar perfectarea permiselor de ședere și de muncă și aplicarea uniformă a aceluiași prevederi legale ca cetățenilor RM.

- clarificarea și simplificarea procedurilor legale;
- contribuția la dezvoltarea economică prin consum de produse și servicii, taxe și participare activă în economie.

4.4. Impactul Social

Se estimează că pe parcursul implementării modificărilor propuse să faciliteze accesul cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora

la piața muncii, servicii sociale, de educație, sănătate, asistență socială și să crească capacitatea forței de muncă în țară, respectiv și gradul ei de ocupare, influențând creșterea nivelului de salarizare în tendința de uniformizare cu standardele europene de salarizare.

La fel proiectul de lege asigură o gestionare eficientă a fluxului de persoane și stabilirea condițiilor transparente în procedura de documentare.

Un alt avantaj ar fi creșterea fondurilor de asigurări sociale și cel de asigurare medicală, prin plata egală a contribuțiilor lucrătorilor UE cu cele ale lucrătorilor naționali.

Responsabilitatea respectării drepturilor acordate lucrătorilor din UE, vor responsabiliza angajatorii și întreaga societate privind sănătatea și securitatea în muncă, accesul la serviciile sociale, educaționale și culturale.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează în conformitate cu Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Actele normative ce urmează a fi modificate, conțin clauza de nediscriminare pe orice tip de criteriu, iar modificările propuse au fost trecute prin prisma echității și egalității de gen pentru a oferi oportunități egale în toate domeniile vieții sociale. Toate acestea însă impun respectarea principiului egalității de tratament, ceea ce înseamnă că angajatorii trebuie să ofere condiții de muncă egale și echitabile, indiferent de gen, naționalitate sau alte criterii.

4.5 . Impactul asupra mediului

Pornind de la obiectul de reglementare al proiectului cauză nu va avea impact direct asupra mediului.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Directiva 2004/38/CE privind dreptul cetățenilor Uniunii și al membrilor familiilor acestora de a circula și de a se stabili liber pe teritoriul statelor membre reglementează dreptul fundamental la liberă circulație și ședere în Uniunea Europeană, după cum urmează:

- stabilește condițiile pentru dreptul la liberă circulație și ședere (atât temporară, cât și permanentă) pentru cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora;
- definește limitele impuse drepturilor respective pentru motive de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică;
- clarifică statutul persoanelor care desfășoară o activitate salariată sau o activitate independentă, sunt studenți sau nu desfășoară o activitate remunerată.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prezenta lege asigură transpunerea parțială a următoarelor acte:

- Directiva 2004/38/CE A Parlamentului European și a Consiliului privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor Text cu relevanță pentru SEE;

- Directiva 2014/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de facilitare a exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor Text cu relevanță pentru SEE;

- Directiva 77/786/CEE privind educația copiilor lucrătorilor migranți, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 199/32 din 06.08.1977, (CELEX: 31977L0486)

- Regulamentul (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii Text cu relevanță pentru SEE.

Directiva 2004/38/CE: transpunere parțială. Obiectivul acestei directive este reglementarea dreptului cetățenilor UE și al membrilor familiilor acestora la liberă circulație și ședere în statele membre. Aceasta stabilește drepturile de intrare, ședere și rezidență permanentă, precum și condițiile în care aceste drepturi pot fi restricționate din motive de ordine publică, securitate sau sănătate publică. De asemenea, definește condițiile pentru accesul membrilor de familie, inclusiv cei din state terțe.

Regulamentul (UE) nr. 492/2011: transpunere parțială. *Capitolul I:* se transpun articolele 1 – 10 prin conferirea drepturilor care derivă din libertatea de circulație a lucrătorilor și definește domeniile specifice în care este interzisă discriminarea pe motiv de cetățenie, obiectivul acestora fiind acordarea următoarelor drepturi pentru cetățenii țărilor membre UE, cetățenilor SEE și membrilor de familie ai acestora: accesul la locuri de muncă;

- a) la condițiile de muncă și de încadrare în muncă, în special în ceea ce privește remunerarea, concedierea, securitatea și sănătatea în muncă, iar în cazul în care lucrătorii din UE rămân fără un loc de muncă, reintegrarea profesională și reangajarea;

- b) accesul la avantajele sociale și fiscale;

- c) afilierea la organizații sindicale și dreptul de a fi ales în organele reprezentative ale lucrătorilor;

- d) accesul la formare;

- e) accesul la locuințe;

- f) accesul la educație, la cursurile de ucenicie și de formare profesională pentru copiii lucrătorilor din UE;

- g) asistența acordată la oficiile forței de muncă.

Capitolul II a fost abrogat, fiind revizuit prin prisma necesității constituirii unei rețele europene de servicii de ocupare a forței de muncă: aprobarea Regulamentului (UE) 2016/589 și a Regulamentului (UE) 2019/1149 de instituire a Autorității Europene a Muncii.

Capitolul III de asemenea nu este supus transunerii, conținând norme UE neaplicabile la moment și care fac referire la activitatea Comisiei Europene, aceste norme vor fi aplicabile direct din momentul aderării RM la UE.

Directiva 2014/54/UE: transpunere totală. Obiectivul acestei directive este stabilirea unui cadru general comun de dispoziții adecvate, pentru a facilita aplicarea mai eficientă și uniformă a drepturilor lucrătorilor cetățeni ai UE, ai SEE

și membrii de familie ai acestora, conferite prin articolele 1-10 din Regulamentul (UE) 492/2011. De asemenea desemnarea unui centru național de contact pentru promovarea, monitorizarea și susținerea egalității de tratament pentru toți lucrătorii din UE și membrii familiilor lor, precum și garantarea accesului la proceduri administrative sau judiciare adecvate pentru a contesta comportamentul discriminatoriu, în caz că acesta a avut loc.

Directiva 77/486/CEE: transpunere totală. Obiectivul directivei este ca statul gazdă să asigure frecventarea obligatorie a școlii de către copiii lucrătorilor resortisanți ai unui stat UE, dacă acești copii locuiesc pe teritoriul statului membru în care resortisantul respectiv își desfășoară activitatea ca angajat.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

1. Site-ul Ministerului Afacerilor Interne la rubrica „Transparența”/„Consultări publice”/„Inițierea elaborării actelor normative”.

<https://mai.gov.md/ro/consultari-publice>;

2. Site-ul Particip.gov.md

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-lege-privind-libera-circulatie-si-sederea-pe-teritoriul-republicii-moldova-a-cetatenilor-uniunii-europene-si-a-membrilor-familiilor-acestora/14035>

Proiectul a fost supus avizării, obiecțiile și recomandările părților interesate sunt reflectate în Sinteza obiecțiilor și propunerilor, parte la proiect.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției și expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție, conform prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Potrivit avizului Ministerului Justiției au fost înaintate mai multe obiecții de ordin tehnic, care au fost incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor, parte la proiect.

Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate de Centrul de Armonizare a Legislației, proiectul național și instrumentele de armonizare a fost revizuit potrivit observațiilor menționate în aviz.

În scopul preîntâmpinării apariției manifestărilor de corupție la aplicarea în practică a prevederilor proiectului, a fost redactat în contextul obiecției și recomandării din raportul de expertiză anticorupție.

La fel s-a luat în calcul Opinia Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru Reglementarea activității de întreprinzător.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Guvernul, ulterior intrării în vigoare a legii adoptate, va elabora proiecte de acte pentru ajustarea cadrului normativ în vigoare la prevederile prezentei legi. Totodată, Guvernul își va ajusta cadrul normativ subsecvent legii, precum și va propune Parlamentului proiecte de acte menite să pună în aplicare legea adoptată conform prezentului proiect.

Prin dispozițiile finale ale proiectului se aduc modificări la principalele acte normative conexe în vederea ajustării la noul cadru legal, după cum urmează:

(1) Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (Monitorul Oficial Nr. 9 art. 89);

(2) Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 34, art. 373);

(3) Legea nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător (Monitorul Oficial nr. 72-73 art. 485);

(4) Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 38/39, art. 280);

(5) Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 1-4, art. 2);

(6) Legea nr.499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 106-108 art.512);

(7) La Legea nr. 756/1999 asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 31-33 art. 192);

(8) Legea sindicatelor nr. 1129/2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 130-132 art. 919);

(9) Codul Muncii nr. 154/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159-162, art. 648);

(10) Codul Contravențional nr. 218/2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84 art. 100);

(11) Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial nr. 179-181 art. 610);

(12) Legea nr. 242/2010 cu privire la taxele consulare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 231-234 art. 732);

(13) Legea nr. 274/2010 privind integrarea străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 372-382 art. 342);

(14) Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 155-159, art. 508);

(15) Legea nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sânt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova (Monitorul Oficial Nr. 1-3 art. 02);

(16) Codul Educației nr. 152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324 art. 634);

(17) Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.131-138 art. 249);

(18) Legea nr.315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 19-23 art. 56 din 20.01.2017)

(19) Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 295-308, art. 448);

(20) Legea nr.1593/2022 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 18-19, art. 57).

Actele normative sectoriale care vor defini procedurile de implementare, urmează a fi modificate/elaborate, pentru a fi aduse în concordanță cu noile

prevederi legale din proiect. Lista actelor normative sectoriale va fi determinată de fiecare autoritate implicată în elaborarea prezentului proiect de lege, pe fiecare domeniu în parte: muncă, educație, sănătate, infrastructură, justiție, finanțe, etc. Acest exercițiu va fi realizat inclusiv în contextul transpunerii de către autoritățile menționate a altor Directive UE, cu scopul corelării prevederilor acestora.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În implementarea actului normativ sunt implicate autoritățile publice cu competențe directe în domeniul migrației: Ministerul Afacerilor Interne prin Inspectoratul General pentru Migrație, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră; Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Ocupare a Forței de Muncă, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Consiliul pentru egalitate, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Casa Națională de Asigurări Sociale, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova.”., Agenția Servicii Publice.

Se consideră că autoritățile menționate dispun de resursele necesare pentru punerea în aplicare a prezentului proiect, în caz de necesitate se va apela la dezvoltarea proiectelor de asistență externă.

Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate de Centrul de Armonizare a Legislației, proiectul național și instrumentele de armonizare a fost revizuit potrivit observațiilor menționate mai sus.

Ministru

Daniella MISAIL-NICHITIN

SINTEZA

la proiectul de lege privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare consultare publică			
Grupul de Lucru al Comisiei de Stat pentru Reglementarea Activității de Întreprinzător. (nr.38-78-4677 din 29 aprilie 2025).	1.	Solicitantul nu trebuie „să prezinte pericol pentru securitatea națională și ordinea publică”. Nu este tocmai clar conform căror criterii este identificat acest pericol și ce mecanisme se aplică pentru a proba nivelul de pericol. În situația în care se intenționează aplicarea prin coroborare a art.37, atenționăm că acest articol nu se referă la temeuri de acordare sau refuz de acordarea a cărții sau dreptului de ședere dar se referă exclusiv la retragerea sau restrângerea dreptului. Corespunzător, cel puțin la art.6, 8 și 19 trebuie să se facă trimitere de clarificare către art.37 atunci când se prevede condiția ca solicitantul să nu prezinte pericol pentru ordinea publică.	Se acceptă parțial. <i>Art. 24 Decizia de refuz în acordarea dreptului de ședere permanentă, face trimitere către art.37. Această trimitere cuprinde ideea din obiecție.</i>
		Dar și în privința celor stabilite la art.37 atenționăm despre o serie de cerințe vădit disproportionale, odată ce la alin.(2), cu toate că la literele a) – d) se menționează unele fapte infracționale concrete despre care poate exista bănuială rezonabilă, totuși la lit. e) se include săvârșirea oricărei „infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave”, indiferent de tipul acestei infracțiuni și latura subiectivă (cu intenție, din imprudență etc.), ori evident că nu toate infracțiunile grave sau deosebit de grave atestă faptul că persoana este sau poate fi periculoasă pentru ordinea publică.	Nu se acceptă. Codul penal prevede că cetățenilor străini și apatrizilor care au fost condamnați pentru săvârșirea unor infracțiuni li se poate interzice rămânerea pe teritoriul țării. Respectiv instanța de judecată la emiterea hotărârii se prezumă că va ține cont de tipul infracțiuni și latura subiectivă (cu intenție, din imprudență etc.),
		Comiterea acestor infracțiuni nu se raportează nicidecum la antecedente, stingerea acestora sau oricare durată de timp care a trecut de la ispășirea pedepsei, ceea ce este abuziv și disproporționat. În acest sens se prevede și la art.19 și 24 că „nu trebuie să aibă antecedente penale” și nu se menționează că acestea trebuie să fie stinse sau nestinse dar se face trimitere la art.111 Cod Penal, cu toate că acolo, într-un mod necorelat cu formulările de la art.19 și 24, se prevede termenul care trebuie să curgă pentru ca să fie considerate stinse antecedentele pentru infracțiunile grave, foarte grave și deosebit de grave. Din altă perspectivă, nu este tocmai corect și echitabil ca să fie utilizate termenele din legislația națională în privința atestării stingerii antecedentelor și pentru categorisirea în grave, foarte grave și	Se acceptă parțial. <i>După cuvintele „antecedente penale” se adaugă cuvântul “nestinse”</i> Considerăm corect că termenele din legislația națională să fie luate în calcul în privința atestării stingerii antecedentelor și pentru categorisirea în grave, foarte grave și deosebit de grave, să fie conform legislației naționale chiar dacă infracțiunea a fost comisă în alt stat. Menționăm că răspunderea penală a persoanelor străine, conform legii penale a Republicii Moldova, se bazează pe așa-numitul principiu universalității de acțiune a legii penale în spațiu. Din textul principiului universalității rezultă

	deosebit de grave, odată ce infracțiunea a fost comisă în alt stat, a fost calificată după altă lege și ispășită după altă lege în alte circumstanțe sociale, culturale și juridice. Deci ar fi corect ca nivelul de gravitate și, cel mai important, faptul atestării stingerii antecedentelor să fie calificate conform legii sub imperiul căreia a fost ispășită pedeapsa. Nu în ultimul rând, este absolut necesar de restrâns cercul infracțiunilor și a laturii subiective în raport cu care poate fi atestat riscul înalt pentru ordinea și securitatea publică. În acest sens atenționăm că abordarea propusă în proiect este contrară cu cea din Directiva UE care se transpune, în care la art.27 se prevede expres că „măsurile luate din motive de ordine publică sau siguranță publică respectă principiul proporționalității și se întemeiază exclusiv pe conduita persoanei în cauză, totodată condamnările penale anterioare nu pot justifica în sine luarea unor asemenea măsuri”.	ideea de solidaritate și asistență penală internațională ce trebuie să existe între diferite state. La fel atragem atenția că articolul 19 reglementează acordarea dreptului de ședere permanentă, iar articolul 24 reglementează decizia de refuz privind acordarea acestui drept. Astfel, persoanele care nu îndeplinesc condițiile pentru obținerea șederii permanente pot solicita o nouă carte de rezidență pe o perioadă de 5 ani, iar după 10 ani, dacă nu au comis noi infracțiuni, vor beneficia de ștergerea antecedentelor penale, conform art. 111 din Codul penal. Conform alin. (3) al art. 111 din Codul penal, stingerea antecedentelor penale anulează toate incapacitățile și decăderile legate de acestea, ceea ce înseamnă că, după stingerea antecedentelor penale, persoana recăpătă toate drepturile sociale. Această măsură asiguratorie nu contravine dispozițiilor art. 27 din Directiva 38.
	Solicitantul nu trebuie „să prezinte pericol pentru sănătatea publică”. Pe lângă faptul că nu este clarificat ce categorii de boli ar putea prezenta pericol pentru sănătatea publică, nu este prevăzut nici un mecanism clar în acest sens (ex. examinări medicale ș.a.). Așa cum am indicat mai sus, chiar dacă la art.37 se prevede o descifrare puțin mai largă a categoriilor de boli, totuși acest articol ține de restrângerea drepturilor și pentru a fi aplicat și în raport cu temeiurile pentru eliberarea sau refuz de eliberare a cărții este necesar cel puțin de făcut trimiterea corespunzătoare în art.19 și 24. Deși, clarificarea de la art.37 este și ea extrem de largă și disproporționată în raport cu obiectivul legii dar și cu prevederile Directivei UE care se transpune. Odată ce în sensul Directivei nu toate bolile contagioase sau parazitare prezintă pericol, ci doar cele cu potențial epidemic (prevăzute de OMS) și nicidecum în mod sistemic, dar doar în situațiile când există protocoale în desfășurare de combatere a unor pandemii sau epidemii. Dar oricum, în toate cazurile o astfel de cerință se va atesta în baza unei declarații din partea solicitantului și doar în cazul în care există suspiciuni rezonabile, pot fi dispuse unele examinări medicale suplimentare de către autoritatea competentă națională. Aceste aspecte necesită să fie prevăzute în proiect, pe lângă prevederi care ar restrânge substanțial gama bolilor care cu	S-a luat act. Includerea unei liste a bolilor transmisibile în textul proiectului de lege nu este necesară, întrucât acestea sunt deja reglementate în Anexa nr. 1 la Regulamentul privind sistemul de supraveghere epidemiologică a bolilor transmisibile și amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 742/2024. Această abordare are la bază necesitatea evitării dublării prevederilor legislative, precum și asigurarea coerenței și clarității cadrului normativ. Menținerea unei surse unice și oficiale pentru lista bolilor transmisibile permite actualizarea eficientă a acesteia, în funcție de evoluțiile epidemiologice și de recomandările internaționale, fără a impune modificări succesive asupra mai multor acte normative.

		adevărat ar putea prezenta pericol pentru sănătatea publică. Solicitantul nu trebuie să fie „povară pentru sistemul de asistență socială”. Dacă în privința aspectelor relatate mai sus, în proiect se încearcă într-o oarecare măsură o clarificare, atunci în privința „poverii pentru sistemul de asistență socială” în proiect nu sunt aduse clarificările care sunt necesare pentru ca această sintagmă să nu fie percepută și interpretată în mod abuziv, în special de autoritățile publice. Este absolut necesar de clarificat criteriile în baza cărora se poate identifica nivelul de suprasolicitare a sistemului de asistență socială din partea unei persoane, cum se atestă acest fapt și de către ce autoritate și în principiu ce ar presupune „a fi povară pentru sistem”. Deci formulările indicate mai sus, necesită a fi dezvoltate și clarificate în această lege, în caz contrar se lasă prea mult spațiu de interpretare și poate cauza situații de abuz, inclusiv apare riscul aplicării temeiurilor în cauză mult în afara scopului și obiectivului legii. În același timp, proiectul vine să prevadă și o serie de cerințe costisitoare care subminează scopul inițial al proiectului în sine (de a crea condiții facilitare pentru străinii din UE) și care nici nu se corelează cu Directiva UE care se transpune:	
		Obligația de a prezenta în toate cazurile „cazier judiciar multilingv, tradus” din țara de origine, inclusiv chiar și în cazul în care persoana după 5 ani de rezidență în temeiul carnetului, intenționează să obțină drept de ședere permanent. În majoritatea cazurilor obținerea acestui document este costisitoare și necesită efort, costuri care în mod direct vor fi suportate de angajatorii naționali pentru a facilita angajarea lucrătorilor migranți din spațiul UE. Din altă perspectivă, această măsură este contrară cu prevederile Directivei UE care se transpune. Aceasta nu doar că nu admite utilizarea antecedentelor penale ca și temei unanim și sistemic de refuz sau restrângere a drepturilor, dar prevede expres la art.27 că statul gazdă din oficiu, în absența unui sistem de înregistrare, pentru ca să verifice în cazul în care consideră indispensabil, poate să ceară statului membru de origine sau, altor state membre să îi furnizeze informații privind antecedentele persoanei respective. Și cel mai important - această consultare nu poate avea un caracter sistematic. Deci este evident din Directiva UE că astfel de cazieri nu pot fi solicitate și examinate în mod sistemic și autoritatea națională, în fiecare caz în parte trebuie să	Se acceptă parțial. Proiectul de Lege se completează cu noțiunea Sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială, în următoarea redacție: <i>„sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială - situația în care un cetățean al Uniunii Europene sau membrii de familie ai acestuia beneficiază de prestații sociale pentru o perioadă mai mare de 9 luni calendaristice, în lipsa unui stagiu de cotizare, ca urmare a refuzului nemotivat de a presta muncă cu următoarele excepții:</i> a) persoanele recunoscute, potrivit prevederilor legale, ca șomeri; b) persoanele care au în îngrijire copii cu vârsta de până la 3 ani; c) persoanele care fac studii la secția de zi ale instituțiilor de învățământ din Republica Moldova; d) persoanele aflate la vârsta de pensionare pentru limita de vârstă sau cu dizabilități; e) alte categorii prevăzute de cadrul normativ”.
		Obligația de a prezenta în toate cazurile „cazier judiciar multilingv, tradus” din țara de origine, inclusiv chiar și în cazul în care persoana după 5 ani de rezidență în temeiul carnetului, intenționează să obțină drept de ședere permanent. În majoritatea cazurilor obținerea acestui document este costisitoare și necesită efort, costuri care în mod direct vor fi suportate de angajatorii naționali pentru a facilita angajarea lucrătorilor migranți din spațiul UE. Din altă perspectivă, această măsură este contrară cu prevederile Directivei UE care se transpune. Aceasta nu doar că nu admite utilizarea antecedentelor penale ca și temei unanim și sistemic de refuz sau restrângere a drepturilor, dar prevede expres la art.27 că statul gazdă din oficiu, în absența unui sistem de înregistrare, pentru ca să verifice în cazul în care consideră indispensabil, poate să ceară statului membru de origine sau, altor state membre să îi furnizeze informații privind antecedentele persoanei respective. Și cel mai important - această consultare nu poate avea un caracter sistematic. Deci este evident din Directiva UE că astfel de cazieri nu pot fi solicitate și examinate în mod sistemic și autoritatea națională, în fiecare caz în parte trebuie să	Se acceptă.

	obțină informațiile prin solicitarea acestora de la statul de origine. Pentru obținerea carnetului, obligația de a prezenta „actul ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra locuinței de pe teritoriul Republicii Moldova”, nu doar că nu este prevăzut de Directiva UE, odată ce aceasta se bazează pe o obligație mai generală „de a poseda resurse suficiente”, dar este și o expunere trunchiată și foarte îngustă. Ori în calitate de probare a locului de trai pot servi o arie mai largă de acte, spre exemplu declarația/contractul dintr-o unitate de cazare sau declarația persoanei/proprietarului care găzduiește solicitantul. Deși la prevederile ce se referă la cerințele de bază se indică deținerea locului de muncă sau deținerea resurselor suficiente, nu este clar cum la lista documentelor, în mod necorelat, apare deja actul care atestă proprietatea sau folosința asupra unui spațiu de locuit. Luând în calcul și principiul liberei circulații, este disproporționată solicitarea unui astfel de act, fiind suficient ca persoana să-și declare adresa de reședință și să declare dispunerea de resurse suficiente (care eventual i-ar permite să se deplaseze și să schimbe liber locul de trai inclusiv în interiorul Republicii Moldova). Aceleași obiecții se referă și la cerința „de a cunoaște limba română la nivel de cel puțin B1”, ceea ce presupune cel puțin costuri pentru atestare, care evident nu vor fi acoperite de autoritatea responsabilă, dar de solicitant sau angajatorul acestuia. Această cerință, la fel nu este prevăzută de Directiva UE, și este vădit una disproporționată, odată ce se referă doar la șederea persoanei și nu la obținerea cetățeniei sau ocuparea unor funcții publice (care prin lege implică cunoaștere limbii de stat). Din altă perspectivă, învățarea și cunoașterea limbii de stat ține deja de procedura ulterioară de integrare a străinului și nu de simpla obținere a dreptului de rezidență sau ședere. În aceeași ordine de idei, nu este tocmai clară raționalitatea obligației de a obține un document separat – „carte de rezidență”, care vădit presupune cheltuieli suplimentare în folosul ASP. Pe lângă faptul că nici Directiva UE nu prevede un document distinct, separat, pentru atestarea dreptului de rezidență după 90 de zile, considerăm că existența registrelor de stat la care trebuie să aibă acces toate autoritățile și prestatorii de servicii publice, creează condițiile necesare pentru ca persoana să-și confirme identitatea în baza documentelor din statul de origine, având doar un simplu certificat în care se indică	Nu se acceptă. Actul ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra locuinței în sensul pct. 106 din HG nr. 125 din 2013 cuprinde și <i>declarația/contractul dintr-o unitate de cazare sau declarația persoanei/proprietarului care găzduiește solicitantul.</i> La fel menționăm că principiul liberei circulației nu este afectat, deoarece conferă dreptul la libera circulație pe întreg teritoriul Republicii Moldova (alin. (1) art. 16). Se acceptă. Nu se acceptă. Conform noțiunilor, domiciliul sau reședința temporară a unui străin este mână în mână cu actul de identitate. Astfel, persoana care va desfășura o activitate pe teritoriul Republicii Moldova în lipsa unei cărți de rezidență va fi în imposibilitate de a avea domiciliul sau reședința temporară, deoarece, aceasta este confirmată de unul din actele de identitate prevăzute în sistemul național de pașapoarte. La fel mai multe autorități publice au comunicat că legislația sectorială nu
--	--	--

		IDNP-ul acordat la nivel național și adresa oficială.	oferă alternativă de înlocuire cu un certificat de înregistrare a actului de identitate. Pentru acesta este nevoie de intervenții în întregul sistem legislativ și intervenții la sistemele informaționale pentru a exclude identificare persoanei cu act de identitate la prestarea serviciilor. În eventualitatea înlocuirii cărții de rezidență cu un certificat de înregistrare, s-ar crea impedimente acestei categorii de străini de a se bucura de drepturi de primă necesitate cum ar fi: accesul la serviciile medicale, accesul la sistemul de asistență, asigurări sociale, etc.
		Termenele pentru examinarea cererilor (de 30 zile și de 90 de zile) nu doar ridică semne de întrebare cu privire la justificarea duratelor atât de lungi, dar sunt expuse într-un mod incert. Pe lângă termenul clar de 30 zile (art.15 alin.8) sau 90 de zile (art.20 alin.2), se prevede într-un mod neclar că „din motive justificate”, fără a clarifica cum și în temeiul la ce pot fi acestea justificate, termenul poate fi prelungit pe un termen nedeterminat sau, în art.20, pe încă 60 de zile. Pentru a respecta principiul previzibilității aplicării normelor de drept, este imperativ de a reglementa clar și fără echivoc care sunt termenele limită.	Nu se acceptă. Conform art. 10 din Directiva 38, Dreptul de ședere al membrilor de familie ai unui cetățean al Uniunii care nu sunt resortisanți ai unui stat membru, se examinează în termen de până la 6 luni. Respectiv termenul de 30 de zile este justificat ținând cont de multiplele operațiuni administrative care trebuie realizate de funcționar. Prevederea de prelungire a termenului de examinare din oficiu sau la cerere, este reglementată la alin. (4) art. 60 și art. 62 Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018. Respectiv, este indicat termen minim și maxim pentru care poate fi prelungit examinarea.
		Modalitățile tehnice de notificare din partea autorității sunt expuse defectuos și necesită a fi revizuite. La art. 22, 23 și 24 se prevede că autoritatea notifică „în scris sau prin mijloace electronice”. Atenționăm că prin mijloace electronice de obicei la fel „în scris” se comunică, fie că e în formă de document electronic sau alt mijloc textual de transfer de informații. Presupunem că s-a intenționat de a impune anume comunicarea/notificarea scrisă, doar că varietatea acesteia poate fi pe purtător de hârtie, prin document electronic sau în alt mod accesibil solicitantului, totodată transmiterea notificării poate fi realizată prin înmânare directă, prin poștă convențională sau electronică, prin sisteme informaționale sau alte mijloace electronice de comunicare. Pentru a identifica modalitățile necesare de notificare, se recomandă corelarea cu prevederile Cap. V din Codul administrativ.	Se acceptă.
Consiliul Superior	2.	La art.3, a fost transpusă parțial prevederea Directivei 2004/38 a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004, termenul	S-a luat act. Noțiunea de partener este exclusă din proiect, dat fiind faptul că

al Magistraturii (686 din 25.04.2025)		de „<i>partener/parteneră</i>” - cetățean al unui stat din afara Uniunii Europene, necăsătorit, care locuiește împreună și întreține o relație dovedită prin acte cu un cetățean al Uniunii Europene, necăsătorit, și împreună au cel puțin un copil comun. Utilizarea acestei noi noțiuni poate duce la interpretări ambigue, or cadrul nostru normativ național operează la moment cu termenul de „<i>concubin/concubină</i>” definit mai detaliat și extensiv în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale. Propunem revederea noțiunii or, respectiv, revederea cadrului normativ de referință pentru asigurarea caracterului clar al reglementării.	categoriile menționate de persoane pot face obiect și altor raporturi juridice ce reiese din diverse domenii juridice, urmează a fi ajustate conceptual prin completarea codurilor precum Codul Civil, Codul Familiei, Codul Fiscal, Codul de procedură Civilă, de către autoritățile responsabile în acest sens.
		La art.6 alin.(2) este necesar a prevedea sancțiune contravențională pentru încălcarea obligației legale a cetățenilor Uniunii Europene care intră în Republica Moldova pe segmentul transnistrean al frontierei moldo-ucrainene, necontrolat de autoritățile moldovenești, de a declara în termen de 72 de ore din momentul trecerii frontierei de stat subdiviziunile Inspectoratului General pentru Migrație sau subdiviziunile Agenției Servicii Publice.	Nu se acceptă. Sancțiune contravențională pentru încălcarea obligației legale a cetățenilor Uniunii Europene care intră în Republica Moldova pe segmentul transnistrean al frontierei moldo-ucrainene, necontrolat de autoritățile moldovenești, este prevăzută la art. 333 alin. (4) Codul Contravențional.
		La art. 23 alin. (3) din proiect, propunem înlocuirea expresiei „membrului de familie” cu „unui membru matur de familie”. Propunem aplicarea aceleiași modificări și în cazul art. 25 alin. (1) și art. 26 alin. (2) din proiect, cu adaptarea formei gramaticale corespunzătoare, reieșind din faptul că art. 103 din Codul administrativ utilizează o formulare similară.	Se acceptă.
		La art. 24 alin. (4), propunem înlocuirea expresiei „se aduce la cunoștință” cu „se comunică”, pentru a respecta terminologia prevăzută de art. 126 din Codul administrativ. În mod similar, propunem ca și în art. 25 alin. (1) din proiect să se utilizeze forma gramaticală corespunzătoare.	Se acceptă.
		La art.27 alin. (4) este oportun a prevedea sancțiune contravențională pentru cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora pentru eschivarea sau refuzul de a se supune controlului organelor abilitate.	Nu se acceptă. Sancțiune contravențională pentru cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora pentru eschivarea sau refuzul de a se supune controlului organelor abilitate, este prevăzută la art. 333 alin. (4²) Codul Contravențional.
		La art.39 alin.(5) este menționat că prin derogare de la Codul Contravențional nr. 218/2008, cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora nu sunt expulzați pentru săvârșirea contravențiilor. Propunem, menționarea expresă a acestor prevederi în Codul Contravențional, or se referă la prevederile acestui act legislativ.	Se acceptă. (1) Se modifică lit. a) a alin. (2) al art. 439⁵ al Codul Contravențional, în următoarea redacție: a) contravenientul este cetățean străin sau apatrid, cu excepția cetățenilor Uniunii Europene, a persoanei care a fost

			recunoscută ca refugiat sau căreia i s-a acordat protecție umanitară;)
		La art.39 alin.(1) lit. c) propune a oferi o definiție/explicație a termenului de custodie publică raportată cetățenilor Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora or o astfel de noțiune nu poate fi identificată în cadrul normativ național, aceasta ar putea fi raportată contextual Legii nr.287/2024 pentru modificarea unor acte normative (privind procedura luării în custodie publică a străinilor). Aceasta ar asigura o interpretare clară a prevederilor legale și aplicarea instituției custodiei publice în cazurile de referință.	Nu se acceptă. Alin. (4) al art. 39 din proiectul de lege prevede că acțiunile și garanțiile procesuale pentru măsurile prevăzute la alin. (1) lit. a)-c) se aplică conform cadrului normativ în vigoare. Respectiv Legea nr. 200/2010, prevede noțiunea de <i>custodie publică</i> și reglementează procedura luării în custodie publică a străinilor.
		În subsidiar, subliniem că, la definitivarea proiectului de lege, este oportună revederea conținutului pentru asigurarea respectării normelor de tehnică legislativă, precum și a regulilor gramaticale, ortografice și de punctuație, prevăzute la art. 52 și art. 54 din Legea nr. 100/2017 privind actele normative.	Se acceptă.
Agencia de Guvernare Electronică (3007-074 din 29.04.2025)	3.	La articolul 4, după alineatul (1) propunem de completat cu un alineat nou , care va deveni alineatul (2) și va avea următorul cuprins: „(2) Autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să asigure prestarea serviciilor publice cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora fără a solicita documente în cazul în care datele conținute în aceste documente sunt disponibile în resurse informaționale și pot fi consumate sau furnizate prin intermediul platformei de interoperabilitate.”. Motivăm această propunere prin necesitatea corelării proiectului cu dispozițiile art.6 alin.(3), coroborate cu cele ale art.2 alin.(4), și art.6 alin.(31) din Legea nr.142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, care stipulează expres că participanții publici sunt obligați să efectueze schimbul de date prin intermediul platformei de interoperabilitate și să asigure condițiile tehnice necesare realizării schimbului de date, precum și să asigure prestarea serviciilor fără a solicita documente în cazul în care datele conținute în aceste documente sunt disponibile în resurse informaționale și pot fi consumate sau furnizate prin intermediul platformei de interoperabilitate.	S-a luat act. A fost expusă în varianta propusă de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.
Casa Națională de Asigurări (nr. 5742 din 29.04.2025)	4.	La Articolul 3 din proiect, noțiunile de „membru de familie”, „partener” și „membrii de familie extinsă” urmează a fi ajustate conceptual prin completarea legilor organice precum Codul Civil, Codul Familiei, Codul Fiscal, Codul de procedură Civilă etc. pentru a introduce noțiunile de bază aferente Directivei 2014/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16.04.2014	Se acceptă parțial. Noțiunea de partener este exclusă din proiect, dat fiind faptul că categoriile menționate de persoane pot face obiect și altor raporturi juridice ce reiese din diverse domenii juridice, urmează a fi ajustate conceptual prin completarea

	privind măsurile de facilitare a exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor, care constituie noțiuni noi ce urmează a fi operate în cadrul normativ al Republicii Moldova. Respectiv, în conformitate cu art.10 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, legea organică este rezervată unor domenii exclusive și cu o importanță majoră. Legea organică, după Constituție, este principalul izvor de drept. În prezent, legislația națională (Codul civil, Codul de procedură civilă, Codul familiei) nu prevede noțiunea de „partener”, uzuală fiind noțiunea de „concubinaj, concubin / concubină”. De asemenea, urmează a se reglementa conceptual și noțiunile de „membru de familie” și „membrii de familie extinsă”, dat fiind faptul că categoriile menționate de persoane pot face obiect și altor raporturi juridice ce reiese din diverse domenii juridice. Astfel, modificările date sunt necesare întru evitarea interpretărilor ambigue, contradictorii sau necorespunzătoare. Cât privește însăși textul expus al noțiunilor, propunem ca la noțiunea de „membru de familie”, de la lit. b) și lit. d) să fie expus în următoarea redacție: „b) copiii, care nu au împlinit vârsta de 18 de ani, care se află la întreținerea cetățeanului Uniunii Europene, precum și cei ai soțului/soției/partenerului/partenerei; Argumentare: excluderea conjuncției „sau” evită interpretarea ambiguă și determină clar categoria și vârsta copiilor încadrați în noțiunea „membru de familie”. „d) partener - cetățean al unui stat din afara Uniunii Europene, necăsătorit, care <i>locuiește împreună și are o relație de conviețuire dovedită prin acte cu un cetățean al Uniunii Europene, necăsătorit.</i>” Argumentare: Propunerile expuse reflectă directivele prezentate în poziția de țară prezentată în cadrul screening-ului bilateral pentru capitolul 19 „Politica socială și ocuparea forței de muncă”, blocul “Nediscriminare” or, condiția de a avea cel puțin un copil comun impune norme discriminatorii.	legilor organice precum Codul Civil, Codul Familiei, Codul Fiscal, Codul de procedură Civilă, de către autoritățile responsabile în acest sens. Nu se acceptă excluderea conjuncției <i>sau</i>, întrucât nu cuprinde persoanele majore copiii ai cet. Uniunii Europene, aflați la întreținere (care nu au capacitate deplină de exercițiu)
	Adițional, se constată că noțiunea expusă în proiect definește că partenerul este cetățean al unui stat din afara Uniunii Europene. Astfel, nu este clar statutul persoanei care este cetățean al unui stat din cadrul Uniunii Europene. Respectiv, considerăm oportun a se revizui noțiunea prin prisma situației descrise și a se completa corespunzător.	S-a luat act. Noțiunea de partener este exclusă din proiect, dat fiind faptul că categoriile menționate de persoane pot face obiect și altor raporturi juridice ce reiese din diverse domenii juridice, urmează a fi ajustate conceptual prin completarea legilor organice precum Codul Civil, Codul Familiei, Codul Fiscal, Codul de procedură Civilă, de către

			autoritățile responsabile în acest sens.
		La Articolul 29, alin. (3) după textul „regim fiscal” de completat cu textul „și de asigurări sociale în sistemul public de asigurări sociale”. Argumentare: Potrivit cadrului normativ contribuțiile de asigurări sociale nu se califică ca impozite și taxe și acestea sunt reglementate de Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale. Totodată, potrivit art. 31 din proiectul citat supra, lucrătorii cetățeni ai Uniunii Europene și lucrătorii membri de familie al acestuia sunt asigurați în sistemul public de asigurări sociale conform dispozițiilor Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, respectiv, li se aplică aceleași dispoziții ca și cetățenilor Republicii Moldova la calcularea și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale.	Se acceptă. Alin. (3) art. 29, a fost completat conform obiecției.
		La Articolul 31, se propune de comasat alin. (1), (2) și (3) într-un singur aliniat expus în următoarea redacție cu ulterioara renumerotare a aliniatelor: „(1) Lucrătorii cetățeni ai Uniunii Europene și lucrătorii membri de familie ai acestora sunt asigurați în sistemul public de asigurări sociale și au dreptul de a beneficia de prestații de asigurări sociale, potrivit dispozițiilor legislației naționale și conform acordurilor internaționale din domeniul securității sociale la care Republica Moldova este parte.” Argumentare: În conformitate cu Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, prestațiile de asigurări sociale sunt toate elementele plătibile către asigurat din fondul de asigurări sociale și este irelevantă menționarea expresă a tipurilor de prestații.	Se acceptă.
Compania Națională de Asigurări în Medicină (30.04.2025 nr. 01-02/3867)	5.	Adițional, se propune de revizuit termenii de intrare în vigoare a legii avizate, ținând cont de poziția de țară prezentată în cadrul screening-ului bilateral pentru capitolul 19 „Politica socială și ocuparea forței de muncă” cu referire la transpunerea Directivei nr. 2014/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de facilitare a exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor Text cu relevanță pentru SEE și anume că prevederile Directivei se vor aplica de la data aderării la Uniunea Europeană.	Urmare a ședinței de lucru organizate de către Ministerul Afacerilor Interne la data de 26.05.2025, obiecția a fost retrasă. (vezi avizele repetate MS, CNAM, CNAS).
		Analizând proiectul de lege, evidențiem că art. 1, care stabilește obiectul de reglementare, și art. 2, care definește scopul legii, prevăd că aceasta reglementează inclusiv restricțiile impuse din motive de sănătate publică. De asemenea, art. 6 și art. 8	Nu se acceptă. Includerea unei liste a bolilor transmisibile în textul proiectului de lege nu este necesară, întrucât acestea sunt deja reglementate în Anexa nr. 1

	din proiect, care stabilesc condițiile de intrare pe teritoriul țării, prevăd drept condiție esențială inexistența unui pericol pentru sănătatea publică. În această ordine de idei, pentru asigurarea acurateții legislative și evitarea eventualelor ambiguități în aplicare, sugerăm autorului să țină cont de necesitatea stabilirii explicite a listei bolilor transmisibile sau a afecțiunilor care pot justifica restricțiile și măsurile propuse, fie prin utilizarea unei norme de trimitere — respectiv indicarea expresă, în textul proiectului de lege, a actului normativ prin care lista respectivă este aprobată, fie, în lipsa unui asemenea act, prin includerea în proiect a unei norme care să instituie temeiul juridic necesar pentru aprobarea ulterioară a listei prin hotărâre de Guvern sau alt act normativ subsecvent, în conformitate cu principiile legislative.	la Regulamentul privind sistemul de supraveghere epidemiologică a bolilor transmisibile și amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 742/2024. Această abordare are la bază necesitatea evitării dublării prevederilor legislative, precum și asigurarea coerenței și clarității cadrului normativ. Menținerea unei surse unice și oficiale pentru lista bolilor transmisibile permite actualizarea eficientă a acesteia, în funcție de evoluțiile epidemiologice și de recomandările internaționale, fără a impune modificări succesive asupra mai multor acte normative.
	Referitor la art. 4 din proiectul de lege, considerăm necesară revizuirea alin. (5) pentru corelarea acestuia cu prevederile Regulamentului de organizare și funcționare al Ministerului Sănătății și Statutului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. Astfel, în conformitate cu Statutul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 156/2002, CNAM are atribuția de a administra fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. De asemenea, Ministerul Sănătății, în calitate de organ central de specialitate al administrației publice, are rolul de a asigura realizarea politicii guvernamentale în domeniul sănătății. Potrivit pct. 7 subpct. 11) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 148/2021, una dintre funcțiile Ministerului constă în asigurarea, prin intermediul instituțiilor medico-sanitare publice din subordinea sa, a prestării serviciilor medicale în conformitate cu Programul ramural de servicii medicale pentru contingentul arondat, elaborat și aprobat anual de Minister, precum și finanțarea acestor instituții pentru serviciile medicale acordate în cadrul Programului ramural, din contul mijloacelor bugetului de stat. În urma analizei propunerilor formulate în anexa la proiectul de lege remis spre avizare de către Ministerul Afacerilor Interne, remarcăm că, în calitate de autoritate coelaboratoare, Compania Națională de Asigurări în Medicină va examina cu diligență aceste propuneri, inclusiv prin prisma proiectului de act normativ elaborat	Se acceptă. A fost revizuit și expus conform obiecției Ministerului Sănătății.

		de Ministerul Sănătății și CNAM, aflat în proces de definitivare. Astfel, în contextul alinierii legislației naționale la reglementările Uniunii Europene, în special: Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (CELEX 32004R0883), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 166 din 30 aprilie 2004, și Regulamentul (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 (CELEX 32009R0987), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 284 din 30 octombrie 2009, precizăm că amendamentele formulate de Ministerul Afacerilor Interne vor fi analizate în raport cu obiectivele de armonizare normativă asumate. Totodată, subliniem că, în proiectul de lege elaborat de Ministerul Sănătății și Compania Națională de Asigurări în Medicină, la art. 9 din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală se propune a fi inclusă norma „Pentru persoanele care cad sub incidența Regulamentului (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială, statutul de persoană asigurată se stabilește conform prevederilor Regulamentului respectiv.” Menționăm că, proiectul elaborat de Ministerul Sănătății și Compania Națională de Asigurări în Medicină deja încorporează soluții normative în sensul coordonării cu cadrul juridic european, urmând ca, în măsura în care va fi necesar, propunerile formulate de Ministerul Afacerilor Interne să fie integrate în forma finală a documentului. În acest context, menționăm că, în procesul de elaborare a cadrului normativ, au fost analizate și s-a ținut cont de prevederile Directivei 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora (text cu relevanță pentru SEE), precum și ale Directivei 2014/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de facilitare a exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor.	
Serviciul de Informații și Securitate (IE/4185 din 29.04.2025)	6.	Comunică despre lipsa obiecțiilor și a propunerilor.	S-a luat act.

Ministerul Educației și Cercetării (07-09/3000 din 29.04.2025)	7.	În preambul, la penultimul alineat, se propune redactarea textului prin o singură menționare a cuvântului „transpune”.	Se acceptă.
		La art. 4, Competențele autorităților, punctul 6, se propune expunerea textului în redacția: „Ministerul Educației și Cercetării, în modul stabilit de cadrul normativ, asigură accesul la educație prin sistemul național de învățământ, elaborează și aprobă metodologia cursurilor de studiere a limbii române”.	Se acceptă.
		La art. 15, punctul 11, lit. d, se propune expunerea prevederii în redacția: „sunt admiși la studii de orice nivel, într-o instituție de învățământ, parte a sistemului de învățământ național”.	Se acceptă.
		La Anexă, Lista actelor normative care necesită a fi modificate, la punctul (9) Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, lit. b, care prevede ajustarea unor noțiuni, se propune expunerea textului în următoarea redacție: „stagiar - persoană fizică, cetățean străin, care este titular al unei diplome de studii superioare sau care urmează un ciclu de studii într-o țară terță care conduce la o diploma de studii superioare și care este admis pe teritoriul unui stat membru pentru un program de formare în scopul dezvoltării profesionale sau al formării profesionale. Astfel, definirea noțiunii de „stagiar” va asigura transpunerea parțială a articolului 3 din Directiva 2016/801 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă au pair. În acest context, se propune completarea listei actelor UE menționate în clauza de armonizare cu Directiva 2016/801. Totodată, menționăm că în condițiile elaborării și aprobării proiectului de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova, noțiunea de „stagiar” ar urma să fie reglementată în noua lege.	Nu se acceptă. Nu este obiectul de reglementare al acestui proiect de lege. Directiva 2016/801 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă au pair, urmează a fi transpusă în <i>Legea privind admisia șederea și supravegherea străinilor</i> .
		La art. 18 Păstrarea dreptului de ședere a membrilor de familie, se recomandă completarea cu prevederi care ar asigura reglementarea punctului 3 din art.12 al Directivei 2004/38/CE privind dreptul la libera circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE,	Se acceptă.

		90/365/CEE și 93/96/CEE Text cu relevanță pentru SEE.	
		La art. 31, se propune completarea punctului 4 cu prevederi care ar asigura reglementarea dreptului la asigurare în sistemul de asistență medicală obligatorie, inclusiv pentru cetățenii UE și membrii de familie acestora care vin pentru studii și cercetare.	Precizare. Este prevăzut la art. 30 alin. (1)
		Aducerea în concordanță a preambulului proiectului privind clauza de armonizare, conform punctelor 34–35x a Hotărârii Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.	S-a luat act. A fost expus în varianta propusă de Centru de armonizare
		Repoziționarea articolului 5 imediat după articolul 2 - pentru a asigura o ordine logică și cronologică a actului, astfel fiind stabilită inițial sfera de aplicare și excepțiile de la aceasta.	Se acceptă.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale (08/2148 din 30.04.2025)	8.	2) la litera b) de la noțiunea „membru de familie”, constatăm că Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora operează cu următorul text: „Articolul 2. Definiții ... prin „membru de familie” se înțelege: ... (c) descendenții direcți în vârstă de cel mult 21 de ani sau care se află în întreținerea sa, precum și descendenții direcți ai soțului sau ai partenerului, conform definiției de la litera (b); ...” De asemenea, observăm că și alte state europene au transpus Directiva utilizând noțiunea de descendent direct. Cu titlu de exemplificare menționăm următoarele: România, din Ordonanța de Urgență nr. 102 din 14 iulie 2005 privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European și a cetățenilor Confederației Elvețiene: „Articolul 2 (1) În aplicarea prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, termenii și expresiile de mai jos au următorul înțeles: ... 3. membru de familie: ... b) descendenții în linie directă, indiferent de cetățenie, care nu au împlinit vârsta de 21 de ani sau care se află în întreținerea cetățeanului Uniunii Europene, precum și cei ai soțului/soției;	Nu se acceptă. Termenii de ascendenți și descendenți sunt polisemantici. Pe când, termenii copii și <i>părinți sunt</i> noțiuni monosemantice și corespunde cu terminologia juridică din legislația națională. În privința vârstei de 21 de ani menționăm că conform art. 26 din Codul civil al Republicii Moldova Capacitatea deplină de exercițiu începe la data când persoana fizică devine majoră, adică la împlinirea vârstei de 18 ani. Respectiv începând cu vârsta de 18 ani persoana are posibilitatea de a exercita personal drepturi, de a-și asuma personal obligații civile și de a le executa.

		...”. Letonia, din Regulamentul Guvernului nr. 675 din 30 august 2011 cu privire la procedurile pentru intrarea și șederea în Republica Letonia a cetățenilor Uniunii și a membrilor familiilor acestora: „I. Prevederi generale 3. În sensul prezentului regulament, un membru de familie al unui cetățean al Uniunii este: ... 3.2. o rudă în linie descendentă directă a cetățeanului Uniunii sau a soțului sau soției acestuia, care nu a împlinit vârsta de 21 de ani sau care se află în întreținerea cetățeanului Uniunii sau a soțului sau soției acestuia; ...”. Franța, din Codul privind intrarea și șederea cetățenilor străini și dreptul de azil: „Articolul L200-4 Membrul de familie al unui cetățean al Uniunii Europene înseamnă un resortisant străin, indiferent de cetățenie, care se află în una dintre următoarele situații: ... 2 Descendentul direct cu vârsta sub douăzeci și unu de ani al unui cetățean al Uniunii Europene sau al soțului/soției acestuia; 3 Descendent direct aflat în întreținere al unui cetățean al Uniunii Europene sau al soțului/soției acestuia; ...”. Belgia, din Legea privind accesul pe teritoriu, reședința, stabilirea și îndepărtarea resortisanților străini: „Articolul 40bis 3 ... § 2. Sunt considerați membri de familie ai unui cetățean al Uniunii : 3 Descendenții direcți și cei ai soțului sau partenerului menționați la punctele 1 sau 2, cu vârsta sub douăzeci și unu de ani sau aflați în întreținerea acestora în țara de origine sau de proveniență, care îi însoțesc sau li se alătură, cu condiția ca cetățeanul străin căruia i se alătură, soțul său sau partenerul înregistrat menționat să aibă dreptul de custodie și, în cazul custodiei partajate, cu condiția ca cealaltă persoană cu drept de custodie să-și fi dat acordul; ...”. Austria, din secțiunea Mobilitatea cetățenilor UE și a membrilor familiilor acestora în cadrul UE de pe pagina autorității pentru migrațiune al Austriei: „În calitate de membru de familie dintr-o țară terță al unui cetățean al Spațiului Economic European sau al unui cetățean elvețian, puteți locui în Austria pentru mai mult de trei luni dacă sunteți: ...	
--	--	--	--

	un descendent direct (copii, nepoți, strănepoți) al unui cetățean al Spațiului Economic European sau al soțului sau partenerului său înregistrat, în vârstă de cel mult 21 de ani, sau mai în vârstă dacă sunteți în întreținerea unui cetățean SEE sau a soțului sau partenerului său înregistrat, sau ...”. Luând în considerare cele expuse, la articolul 3 din proiectul de lege, recomandam substituirea textului „b) copiii, care nu au împlinit vârsta de 18 de ani sau care se află la întreținerea cetățeanului Uniunii Europene, precum și cei ai soțului/soției” cu textul „b) descendenții direcți care nu au împlinit vârsta de 21 de ani sau care se află în întreținerea cetățeanului Uniunii Europene, precum și cei ai soțului/soției sau ai partenerului;”.	
	Litera c) la noțiunea de „membru de familie” se va ajusta în același sens pentru a corespunde prevederilor Directiva 2004/38/CE care se urmărește a fi transpusă.	Nu se acceptă. Termenii de ascendenți și descendenți sunt polisemantici. Pe când, termenii copii și <i>părinți sunt</i> noțiuni monosemantice și corespunde cu terminologia juridică din legislația națională.
	Revizuirea noțiunii „partener/parteneră”, deoarece în prezent, legislația națională (Codul civil nr. 1107/2002, Codul de procedură civilă nr. 225/2003, Codul familiei nr. 1316/2000) nu conține această noțiune, uzuală fiind noțiunea de concubinaj, concubin/concubină. Prin urmare, se propune definirea noțiunii de „partener” în Codul familiei nr. 1316/2000 apoi utilizarea acesteia în alte acte normative. De asemenea, excluderea expresiei „și împreună au cel puțin un copil comun”, fiind discriminatorie față de persoanele care nu pot avea copii din motive de sănătate.	S-a luat act. Noțiunea de partener este exclusă din proiect, dat fiind faptul că categoriile menționate de persoane pot face obiect și altor raporturi juridice ce reiese din diverse domenii juridice, urmează a fi ajustate conceptual prin completarea legilor organice precum Codul Civil, Codul Familiei, Codul Fiscal, Codul de procedură Civilă, de către autoritățile responsabile în acest sens.
	Noțiunea de „<i>document de călătorie</i>” se va exclude, aceasta având același sens în definițiile de la articolul 2 din Legea nr.28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova.	Se acceptă. Noțiunea este exclusă.
	La Articolul 6 alineatul (2) și articolul 8 alineatul (2), cuvântul „transnistrean” se substituie cu cuvântul „stânga Nistrului” la forma gramaticală corespunzătoare.	Nu se acceptă. Terminologia este uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normativ (HG nr. 125/2013).
	La Articolul 8 alineatul (1) litera b), textul „, după caz,” se exclude, deoarece redacția actuală: „posedă viză acordată în condițiile cadrului normativ sau, după caz, permis de ședere valabil, eliberat de un stat membru al Uniunii Europene, sau o carte de rezidență eliberată de autoritățile Republicii Moldova”, exclude cetățenii care sunt exonerați de obligativitatea deținerii unei vize, incluși la Anexa nr. 2 a Legii nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația	Se acceptă.

		deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sunt exonerati de obligația deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova.	
		La Articolul 9 textul „de călătorie valabil” se completează cu textul „prin toate punctele de trecere a frontierei de stat deschise traficului internațional.”	Se acceptă.
		La Articolul 16 alineatul (3) textul „de la data emiterii” se completează cu textul „sau pentru o perioadă mai mică, conform solicitării cetățeanului UE.”. Modificarea vine să asigure concordanța cu Directiva 2004/38/CE, articolul 11 alineatul (1) „Permisul de ședere prevăzut la articolul 10 alineatul (1) este valabil timp de cinci ani de la data eliberării sau pe perioada prevăzută de ședere a cetățeanului Uniunii, în cazul în care această perioadă este mai mică de cinci ani.” Prin urmare, cetățenii UE pot solicita o carte de rezidență pentru o perioadă mai mică de 5 ani.	Se acceptă.
		Completarea Articolului 17 cu un nou alineat (7), în următoarea redacție: „(7) Dreptul de ședere pentru membrii de familie conferă dreptul la liberă circulație pe întreg teritoriul Republicii Moldova.”. Până la completare, conform prevederilor articolului 17 din proiect, reiese că doar cartea de rezidență pentru cetățenii UE și dreptul de ședere permanentă garantează dreptul la libera circulație pe întreg teritoriul Republicii Moldova, iar dreptul de ședere de până la 5 ani pentru membrii de familie – nu oferă acest drept.	Precizare. Art. 16 alin.(1), prevede <i>Cartea de rezidență se eliberează de către Inspectoratul General pentru Migrație și conferă dreptul la libera circulație pe întreg teritoriul Republicii Moldova.</i> Respectiv nu este oportun completarea.
		Articolul 18 alineatul (1): 1) litera d), constatăm că există o omisiune în transpunerea articolului 13 din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora. Acest articol din directivă specifică: „Articolul 13. Păstrarea dreptului de ședere de către membrii de familie în caz de divorț, de anulare a căsătoriei sau de încetare a parteneriatului înregistrat ... (2) Fără a aduce atingere dispozițiilor celui de-al doilea paragraf, divorțul, anularea căsătoriei sau încetarea parteneriatului înregistrat menționat la articolul 2 punctul 2 litera (b) nu atrag după sine pierderea dreptului de ședere al membrilor familiei unui cetățean al Uniunii care nu sunt resortisanți ai unui stat membru în cazurile în care: (b) prin acordul soților sau al partenerilor menționați la articolul 2 punctul 2 litera (b)	Se acceptă.

	ori prin hotărâre judecătorească, copiii cetățeanului Uniunii au fost încredințați soțului sau partenerului care nu are cetățenia unui stat membru sau ... (d) prin acordul soților sau al partenerilor menționați la articolul 2 punctul 2 litera (b) sau prin hotărâre judecătorească, soțul ori partenerul care nu are cetățenia unui stat membru are dreptul de vizitare a copilului minor, cu condiția ca instanța judecătorească să fi hotărât că vizitele trebuie să aibă loc în statul membru gazdă și atât timp cât sunt necesare. ...”. Astfel, potrivit directivei, atât încredințarea copilului cât și dreptul de vizitare a copilului pot fi dispuse fie prin acordul soților/partenerilor, fie prin hotărârea instanței de judecată. Din formularea propusă de autor la art. 18 alineatul (1) litera d) reiese că încredințarea poate fi dispusă doar prin acordul soților sau al partenerilor, iar dreptul de vizitare se dispune doar prin hotărâre judecătorească. Mai mult, atunci când este vorba despre dreptul de vizitare, formularea propusă omite faptul că, instanța judecătorească „să fi hotărât că vizitele trebuie să aibă loc în statul membru gazdă și atât timp cât sunt necesare”. În acest sens, se propune divizarea literei d) în 2 litere distincte cu următorul cuprins: „d) are la întreținere un copil încredințat prin acordul soților sau al partenerilor plecați din Republica Moldova sau prin hotărâre judecătorească; e) are dreptul de vizitare a copilului în baza acordului soților sau al partenerilor sau prin hotărâre judecătorească, cu condiția că instanța de judecată a decis că vizitele trebuie să aibă loc pe teritoriul Republicii Moldova, cu specificarea perioadei de timp pentru care acest drept este acordat.”. Considerăm că noua redacție aduce claritate asupra celor 2 situații complet diferite: a) când persoana rămâne să locuiască în Republica Moldova; b) când persoana nu locuiește în Republica Moldova, dar i se păstrează dreptul de vizitare a copilului prin hotărârea instanței.	
	La articolul 19: 1) La alineatul (1) litera b) prevederea „nu au avut o întrerupere de ședere 24 luni consecutiv în cursul unei perioade de cinci ani;”, este interpretabilă, fiindcă se subînțelege ca șederea de 24 de luni neîntrerupte pe teritoriul Republicii Moldova oferă dreptul de obținere a șederii permanente. Prin urmare se propune reformularea normei în următoarea redacție:	Se acceptă.

	„absențele de pe teritoriul Republicii Moldova nu au depășit 24 de luni consecutive în cursul unei perioade de 5 ani;”. 2) La alinatul (3) litera b), textul „stare de graviditate și de naștere” se substituie cu textul „sarcină și naștere a copilului/copiilor”.	
	La articolul 31: 1) Redenumirea articolului din „31. Dreptul la asigurări sociale și garanții fiscale” în „31. Dreptul la protecție socială”, întrucât conținutul articolului nu include prevederi concrete referitoare la garanțiile fiscale, acestea fiind stipulate la articolul 29 alineatul (3); 2) Alineatul (1) se completează cu textul „la care Republica Moldova este parte”; 3) La alineatul (2) textul „potrivit dispozițiilor Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale și conform acordurilor internaționale din domeniul social la care Republica Moldova este parte”, se substituie cu textul „potrivit Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale și conform acordurilor internaționale din domeniul securității sociale la care Republica Moldova este parte.”.	Se acceptă.
	La anexă: 1) Redenumirea anexeii din „Lista actelor care necesită a fi modificate” în „Lista actelor normative care se modifică după cum urmează:”. 2) Alineatul (7) se expune în următoarea redacție: „(7) Codul Muncii nr. 154/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159-162, art. 648), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: a) Articolul 3 se completează cu lit. b1) cu următorul cuprins: „b1) salariaților cetățeni ai Uniunii Europene și Spațiului Economic European, încadrați în baza unui contract individual de muncă, care prestează muncă în Republica Moldova;”; b) La articolul 46 alineatul (9) după textul „cetățenii Republicii Moldova,” se introduce textul „ai Uniunii Europene și ai Spațiului Economic European,”. 3) Alineatul (17) se expune în următoarea redacție: „(17) Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 295-308, art. 448), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează: a) Articolul 10 alineatul (5) se completează cu o nouă literă cu următorul cuprins „q)	Se acceptă.

		coordonează, la nivel național, activitățile privind facilitarea mobilității forței de muncă în cadrul rețelei de servicii europene pentru ocuparea forței de muncă.”; b) Articolul 14 se completează cu un alineat nou, în următoarea redacție: „(3) Ofertele de muncă și anunțurile privind locurile de muncă includ toate condițiile de ocupare a locului de muncă.”	
Oficiul Avocatului Poporului (nr. 04-3/33-791 din 30.04.2025)	9.	Articolul 3: - Proiectul definește membrul de familie al unui cetățean UE drept orice cetățean al unui stat din afara Uniunii Europene, care se încadrează alternativ în una din categoriile enumerate în continuare. Definiția impune apartenența membrului de familie la cetățenia unui stat din afara UE, neacceptând situațiile când membrii de familie dețin cetățenia UE. Urmând logica prevederii legale, rezultă că membrii de familie al unui cetățean UE trebuie neapărat să dețină cetățenia unui stat din afara UE. Este certă intenția de a diferenția membrii de familie cu cetățenia UE de cei cu cetățenia unui stat din afara UE în partea condițiilor de intrare, ieșire, ședere pe teritoriul Republicii Moldova. Totuși, rămâne ambiguă definiția dată membrului de familie. Directiva nu face vreo trimitere la cetățenie atunci când indică categoriile de persoane ce se încadrează în noțiunea membru de familie. Recomandăm revizuirea definiției date sintagmei membru de familie, cu excluderea referinței la cetățenia unui stat. - Noțiunea de partener din proiect diferențiază de aceeași noțiune reglementată în Directivă. Potrivit Directivei, partenerul poate fi considerat membru de familie al cetățeanului UE numai dacă îndeplinește cumulativ condițiile: are parteneriatul înregistrat în temeiul legislației unui stat membru și dacă, potrivit legislației statului membru gazdă, parteneriatele înregistrate sunt considerate drept echivalente căsătoriei. Suplimentar, instituirea obligativității existenței unui copil comun reprezintă o condiție limitativă care restrânge drepturile persoanelor. Prin încercarea de a-i reda o formulă adaptată normelor juridice naționale (prin excluderea condițiilor indicate în Directivă), s-au folosit criterii imprecise de confirmare a calității de partener: locuiește împreună și întreține o relație dovedită prin acte. Nu este clar cum va fi confirmat faptul traiului comun și prin care acte s-ar dovedi o relație dintre două persoane. Se recomandă revizuirea definiției, în special, în vederea asigurării compatibilității cu legislația națională care reglementează doar	Se acceptă. Noțiunile au fost revizuite conform obiecției. Noțiunea de partener este exclusă din proiect, dat fiind faptul că categoriile menționate de persoane pot face obiect și altor raporturi juridice ce reiese din diverse domenii juridice, urmează a fi ajustate conceptual prin completarea codurilor precum Codul Civil, Codul Familiei, Codul Fiscal, Codul de procedură Civilă, de către autoritățile responsabile în acest sens.

	căsătoria civilă dintre un bărbat și o femeie în calitate de uniune oficial instituționalizată.	
	2. La Capitolul VI Drepturi și obligații, este necesar de reglementat expres aplicabilitatea anumitor drepturi specifice cetățenilor Republicii Moldova și modalitatea în care sunt valabile acestea pentru cetățenii UE. De exemplu, Legea privind regimul străinilor în Republica Moldova nr. 200/2010 reglementează expres la art. 841 următoarele drepturi specifice: „(8) Străinii nu beneficiază de dreptul de a alege și de a fi aleși în organele legislative, cele executive sau în organele administrației publice locale, nici de a participa la sufragiul universal. (9) Străinii nu pot fi membri de partid sau ai altor organizații social-politice. (10) Străinii nu pot satisface serviciul militar în forțele armate ale Republicii Moldova.” Reglementări similare sunt necesare și cu referire la cetățenii UE, în contextul în care în partea ce vizează drepturile și obligațiile existente, în pofida statutului privilegiat față de alți cetățeni străini, aceștia totuși nu pot fi asimilați cetățenilor Republicii Moldova. Respectiv, se propune completarea cu reglementări suplimentare care să reflecte volumul și întinderea drepturilor și obligațiilor pentru cetățenii UE.	Se acceptă. Au fost introduse reglementările recomandate.
	Pe tot parcursul documentului, în partea ce vizează referințele la asigurarea egalității și interzicerea discriminării, se recomandă utilizarea standardului integral și completarea subsecventă cu sintagma fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație	Precizare Pe parcursul textului se folosește termenul de tratament egal, ceea ce cuprinde obiecțiile date.
	În concluzie, sunt de notat unele incertitudini privind momentul intrării în vigoare și aplicării în timp a noilor prevederi. În contextul proiectului 3 ombudsman.md de lege este generată o nouă categorie de persoane – cetățeni UE, suplimentar categoriei de cetățeni străini, și distinctă de cetățenii Republicii Moldova, iar regimul juridic aferent fiind unul preferențial în raport cu prevederile generale aplicabile cetățenilor străini. Existența unor proceduri derogatorii și speciale, prin uniformizarea protocoalelor aplicabile în interiorul UE și față de cetățenii UE, este logică și argumentată, când acest fapt se realizează între statele membre UE. În context, pentru a exclude anumite consecințe juridice incerte ce derivă din aplicarea în timp a noilor prevederi, se recomandă revizuirea reglementărilor privind dispozițiile finale și tranzitorii, astfel încă să reglementeze intrarea în vigoare și aplicarea legii odată cu	Informare Urmare a ședinței de lucru organizate de către Ministerul Afacerilor Interne la data de 26.05.2025, obiecția a fost retrasă de către instituțiile responsabile. (vezi avizele repetate MS, CNAM, CNAS). Subsidiar menționăm că este un proiect de lege prioritar și nu se acceptă o perioadă mai îndelungată pentru intrarea în vigoare.

		integrarea în UE sau la o dată prealabilă apropiată.	
Procuratura Generală a Republicii Moldova (4-1d/25- 125 din 30.04.2025)	10.	In clauza de armonizare a proiectului supus avizării, care cuprinde mențiuni privind actele normative ale Uniunii Europene, care sunt transpuse prin proiect, după a treia linie de enumerare, opinăm pentru excluderea cuvântului ”transpune”, fiind superfluu.	Se acceptă.
		In vederea redării clare, coerente și conforme cu normele tehnicii legislative a actelor normative, propunem expunerea prevederilor Articolului 1. Obiectul de reglementare în următoarea formulă: ”Prezenta lege stabilește cadrul normativ pentru exercitarea de către cetățenii Uniunii Europene, cetățenii Spațiului Economic European și membrii de familie ai acestora a dreptului la liberă circulație, la ședere și la tratament egal pe teritoriul Republicii Moldova, precum și cadrul normativ privind aplicarea restricțiilor în privința acestora, din motive de securitatea națională, ordine publică, sănătate publică și siguranță publică.	Se acceptă.
		Pornind de la faptul că, proiectul de lege avizat a fost elaborat în vederea armonizării legislației Republicii Moldova la legislația Uniunii Europene, opinăm pentru coroborarea prevederilor proiectului cu prevederile art. 1 din Directiva 2004/38 a Parlamentului European și a Consiliului din 29.04.2004 privind dreptul la libera circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrilor familiilor acestora și substituirea sintagmei „ordine și sănătate publică” cu sintagma ”ordine publică, siguranță publică și sănătate publică” în toate articolele relevante (spre exemplu: art.2; art.6, etc.).	Precizare. Termenul de <i>ordine publică</i> este utilizat constant, uniform și corespunde celei utilizate în alte acte normative (Legea nr. 320/2012, HG nr. 1206/2016). Termenul de siguranță publică nu este utilizat în legislația de specialitate.
		Articolul 3 conține mai multe noțiuni, inclusiv cea de ”partener - cetățean al unui stat din afara Uniunii Europene, necăsătorit, care locuiește împreună și întreține o relație dovedită prin acte cu un cetățean al Uniunii Europene, necăsătorit, și împreună au cel puțin un copil comun Astfel, în vederea eliminării divergențelor de interpretare și a evitării unei aplicări neunitare, se impune necesitatea stabilirii exprese și exhaustive a actelor necesare pentru dovedirea relației cu cetățeanul Uniunii Europene.	S-a luat act. Noțiunea de partener este exclusă din proiect, dat fiind faptul că categoriile menționate de persoane pot face obiect și altor raporturi juridice ce reiese din diverse domenii juridice, urmează a fi ajustate conceptual prin completarea legilor organice precum Codul Civil, Codul Familiei, Codul Fiscal, Codul de procedură Civilă, de către autoritățile responsabile în acest sens.
		Articolul 6 din proiectul supus avizării reglementează condițiile de intrare pe teritoriul Republicii Moldova ale cetățenilor Uniunii Europene. Potrivit dispozițiilor sale, accesul acestora este permis prin toate punctele de trecere a frontierei de stat,	Nu se acceptă. O asemenea prevedere va îngreuna nejustificat dreptul la liberă circulație a cetățenilor Uniunii

	deschise traficului internațional, cu respectarea anumitor condiții, inclusiv -”a) deținerea unui document de călătorie valabil, emis în ultimii 10 ani de autoritățile competente ale unui stat membru al Uniunii Europene în context, considerăm necesară completarea textului normativ cu o dispoziție care să prevadă în mod expres o perioadă minimă de valabilitate a documentului de călătorie, raportată la durata șederii pe teritoriul Republicii Moldova. O astfel de reglementare este justificată din perspectiva securității juridice și a clarității în aplicarea normei, precum și în scopul prevenirii unor situații neprevăzute privind expirarea actului de călătorie pe durata șederii. În consecință, propunem modificarea Articolul 6 alin. (1) lit. a) după cum urmează „a) posedă un document de călătorie, eliberat în ultimii 10 ani de autoritățile unui stat membru al Uniunii Europene, valabil cel puțin 6 luni de la data intrării pe teritoriul Republicii Moldova;”	Europene și membrilor de familie ai acestora. Mai mult ca atât completarea textului normativ cu o dispoziție care să prevadă în mod expres o perioadă minimă de valabilitate a documentului de călătorie, contravine Directivei 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor.
	Pornind de la raționamentele expuse în pct. 1.5. al prezentului aviz, propunem revizuirea prevederilor Articolului 8 alin.(1) lit. a) și redarea acestuia în următoarea formulă: „a) posedă un document de călătorie, eliberat în ultimii 10 ani de autoritățile unui stat membru al Uniunii Europene, valabil cel puțin încă 6 luni de la data intrării pe teritoriul Republicii Moldova;”	Se acceptă. Se introduce perioadă minimă de valabilitate a documentului de călătorie, raportată la durata șederii pe teritoriul Republicii Moldova de trei luni, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen, prevede această obligație. (Art. 6. Condiții de intrare pentru resortisanții țărilor terțe).
	În denumirea Articolului 14, opinăm pentru completarea după cuvântul ”Șederea ” cu sintagma ”pe teritoriul Republicii Moldova”.	Se acceptă.
	Considerăm necesar de menționat că, în vederea stabilirii clarității prevederilor normative, se impune evaluarea riguroasă a textelor legislative aplicabile, în scopul eliminării eventualelor ambiguități și al asigurării unei interpretări unitare. Claritatea normelor contribuie la creșterea transparenței procesului legislativ, facilitează aplicarea corectă a dispozițiilor de către autorități și instituții, precum și respectarea drepturilor și obligațiilor de către destinatarii legii. În această ordine de idei, considerăm că, sintagma ”și nu devin povară pentru sistemul de asistență socială”, stipulată în prevederile Articolului 14, poartă un caracter ambiguu, fiind creat un risc de interpretare arbitrară privind posibilitatea șederii de către cetățenii Uniunii Europene pe teritoriul Republicii	Se acceptă parțial. Proiectul de Lege se completează cu noțiunea „<i>Sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială</i>”. A se vedea pag. 3 Cuvântul <i>povară</i> se înlocuiește cu cuvântul <i>sarcină</i>.

		Moldova pe o perioadă mai mare de 90 de zile calendaristice. Pe cale de consecință, propunem revizuirea prevederilor Articolului 14 sub aspectul prenotat.	
		Luând în considerare că, Capitolul V al proiectului de lege cuprinde articole care reglementează motivele de emitere a deciziilor de refuz în eliberarea cărții de rezidență cetățenilor Uniunii Europene, în acordarea sau prelungirea dreptului de ședere pentru membrii de familie ai cetățenilor Uniunii Europene, precum și în acordarea dreptului de ședere permanentă, propunem modificarea titlului capitolului și redarea acestuia în următoarea formulă: ”Deciziile de refuz emise în privința cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora și procedura de contestare a acestora.	Se acceptă.
		În vederea stabilirii clarității prevederilor normative și în scopul identificării eventualelor ambiguități, necorelări sau interpretări contradictorii, propunem de revizuit conținutul Articolului 25 sub aspectul reglementării deciziei/deciziilor de refuz, care sunt executorii, pornind de la conținutul Capitolului V.	Se acceptă.
		La Articolul 28 , în vederea asigurării unei aplicări unitare și coerente a normelor proiectului de Lege supus avizării, propunem de completat după sintagma ” <i>cu cadrul normativ</i> ” cu sintagma ” <i>al Republicii Moldova</i> .”	Se acceptă.
		La articolul 40, în scopul unificării terminologiei utilizate și al coroborării cu alte acte normative relevante, pentru a asigura coerența reglementărilor și a preveni interpretările contradictorii sau ambigue, propunem completarea sintagmei „ca persoană indezirabilă” cu sintagma „declarată conform art.55 din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova”.	Nu se acceptă. Alin. (1) enumeră măsurile restrictive care se pot aplica cetățenilor UE, conform cadrului normativ al Republicii Moldova. În conformitate cu Planul Național de Reglementare, MAI, este în proces de elaborare a unei noi legi (<i>Lege privind admisia șederea și supravegherea străinilor</i>), care va substitui Legea nr. 200/2010. Respectiv nu este oportun să se facă trimitere la Legea nr. 200/2010.
		Opinăm pentru revizuirea prevederilor Articolului 44 prin prisma raționamentelor redactate la pct.1.7. al prezentului aviz.	Se acceptă.
		Cu referire la Articolul 46, considerăm necesar de remarcat că, la stabilirea datei intrării în vigoare a actului normativ după o anumită perioadă de timp din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, utilizarea termenului ”după șase luni de la data publicării în Monitorul Oficial” se referă nu la o dată concretă, dar la o anumită perioadă, ceea ce este conceptual inacceptabil, deoarece legea nu poate intra în	Se acceptă.

		vigoare la diferite momente în interiorul unei perioade. Subsidiar, pentru indicarea exactă a momentului intrării în vigoare a actului normativ avizat, propunem substituirea sintagmei <i>''după șase luni''</i> cu sintagma <i>"la expirarea a șase luni"</i> sau urmează de indicat data exactă a datei intrării în vigoare a proiectului de lege.	
Curtea Supremă de Justiție (328 din 22.05.2025)	11.	Trebuie să respecte spiritul Directivei 2004/38/CE, care reglementează dreptul cetățenilor Uniunii Europene de a trăi împreună cu un partener stabil și durabil, provenind dintr-un stat terț. În acest context, nu trebuie impuse condiții restrictive suplimentare, cum ar fi obligația de a avea un copil comun, deoarece aceasta ar limita în mod nejustificat dreptul la viața de familie și libera circulație a persoanelor. Deci, din punct de vedere internațional: nu este obligatoriu să fie căsătoriți, nu este obligatoriu să aibă copii. Important este ca relația să fie stabilă și dovedită (ex. prin coabitare, declarații legale, corespondență, dovezi financiare comune etc.). Proiectul de lege include, în definiția noțiunii de „partener”, condiția ca relația cu cetățeanul Uniunii Europene să fie dovedită <i>„prin acte”</i>. Totuși, în același proiect, art. 17 alin. (1) lit. c) prevede expres posibilitatea ca „documentele care confirmă legătura relațiilor de familie ale cetățeanului Uniunii Europene” să fie completate <i>„și prin alte dovezi”</i>. Astfel statele membre au obligația de a examina cu atenție și individual fiecare situație, iar dovada unei relații stabile și durabile nu trebuie limitată exclusiv la acte formale (ex. certificate, înregistrări oficiale), ci poate fi susținută și de alte mijloace de probă. În acest context, includerea sintagmei <i>„prin acte”</i> în definiția partenerului introduce o restricție suplimentară neprevăzută de legislația Uniunii Europene, care limiteze accesul partenerilor reali și stabili la drepturile conferite de regimul liberei circulații. Prin urmare, sintagma <i>„prin acte”</i> trebuie eliminată din definiția partenerului pentru a asigura conformitatea cu art. 17 alin. (1) lit. c). Directiva promovează o abordare flexibilă, care permite autorităților statului membru să analizeze fiecare caz în parte, ținând cont de situațiile individuale și de dovezile prezentate de părți. Prin urmare este la latitudinea fiecărui stat membru UE să decidă modul de evaluare și recunoaștere a relației. Astfel, se garantează un tratament echitabil și proporțional, care respectă atât drepturile	S-a luat act. Noțiunea de partener este exclusă din proiect, dat fiind faptul că categoriile menționate de persoane pot face obiect și altor raporturi juridice ce reiese din diverse domenii juridice, urmează a fi ajustate conceptual prin completarea legilor organice precum Codul Civil, Codul Familiei, Codul Fiscal, Codul de procedură Civilă, de către autoritățile responsabile în acest sens.

	fundamentale ale persoanelor implicate, cât și obligațiile de armonizare a legislației naționale cu legislația europeană.	
	Articolul 11. Neautorizarea ieșirii Completarea cu alin. (2) (2) Refuzul de a permite ieșirea din țară se face de către Poliția de Frontieră și se motivează în scris, iar persoanele vizate pot contesta decizia în conformitate cu prevederile Codului administrativ. Clarificarea suplimentară cu privire la dreptul de contestație sau procedura de revizuire a interdicției este o măsură, care ar putea preveni abuzurile și ar asigura protecția drepturilor fundamentale ale persoanelor.	Se acceptă.
	Articolul 14. Șederea pe o perioadă mai mare de 90 zile calendaristice cetățenilor Uniunii Europene Cetățenii Uniunii Europene pot rămâne în Republica Moldova pentru o perioadă mai mare de 90 de zile calendaristice, solicitând carte de rezidență fără a obține drept de ședere, dacă nu reprezintă un pericol pentru securitatea națională sau ordinea și sănătatea publică și nu devin o povară pentru sistemul de asistență socială. Curtea Supremă de Justiție susține că în această prevedere legală există o contradicție logică și terminologică și anume sintagma: „solicitând carte de rezidență fără a obține drept de ședere”. În acest context este de menționat că cartea de rezidență este tocmai documentul care atestă un drept de ședere. Nu este posibil să soliciți o carte de rezidență fără ca aceasta să implice dreptul de ședere. Acest lucru contravine art. 3 din proiectul de Lege și anume noțiuni principale : carte de rezidență.	Se acceptă. Art. 14 a fost reformulat.
	Art. 17 alin. (2) Cererea chestionar de acordare sau prelungire a dreptului de ședere pentru membrii de familie ai cetățenilor Uniunii Europene, se examinează în termen de 30 de Inspectoratul General pentru Migrație. Din motive justificate termenul general poate fi prelungit din oficiu sau la cerere, în condițiile prevăzute de Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018. Completarea cu sintagma „zile” după sintagma „30 de”.	Se acceptă. Alin. (2) art. 17, a fost completat cu sintagma <i>zile calendaristice</i>.
	Art. 17 alin. (1) Membrii de familie ai cetățenilor Uniunii Europene odată ce au intrat pe teritoriul Republicii Moldova, sau cu cel puțin cu 30 de zile calendaristice înainte de expirarea termenului șederii de 90 de zile calendaristice, pot solicita dreptul de ședere printr-o cerere chestionar, depusă electronic sau la Ghișeul unic de documentare a străinilor al Inspectoratului General pentru Migrație însoțită de următoarele acte:	Nu se acceptă. Capitolul VII, din HG nr. 125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, stabilește procedura de evidența la domiciliu sau la reședință în Republica Moldova. Pct. 106 din hotărârea

	f) actul ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra locuinței de pe teritoriul Republicii Moldova, în modul stabilit de Guvern. Art. 31 alin. (5) Lucrătorii cetățeni ai Uniunii Europene și lucrătorii membri de familie ai acestora au dreptul la locuințe de serviciu, conform prevederilor Legii nr. 75/2015 cu privire la locuințe. Art. 17 alin. (1) lit. f) impune, ca parte a procedurii de obținere a dreptului de ședere, dovada unui act privind dreptul de proprietate sau folosință asupra unei locuințe. Pe de altă parte, art. 31 alin. (5) prevede că lucrătorii cetățeni ai Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora au dreptul la locuințe de serviciu, în baza Legii nr. 75/2015 privind locuințele. Curtea Supremă de Justiție indică că prevedere din art. 31 alin. (5) creează confuzie și chiar o contradicție în aplicare, pentru că poate fi interpretată eronat ca o condiție prealabilă sau garanție legală privind accesul automat la locuință și totodată intră în conflict direct cu cerința din art. 17, care prevede necesitatea dovedirii prealabile a dreptului de folosință sau proprietate asupra unei locuințe, pentru a obține șederea. În acest context este de remarcat că Legea nr. 75/2015 reglementează locuințele de serviciu în termeni generali, iar accesul la acestea este condiționat de criterii obiective și proceduri distincte, care nu oferă un drept imediat sau necondiționat pentru cetățenii Uniunii Europene. Prin urmare este necesar excluderea art. 31 alin. (5) pentru a evita contradicția cu art. 17 alin. (1) lit. f) și pentru a asigura coerența legislativă, aplicabilitatea clară și echitabilă a normei juridice.	menționată stabilește exhaustiv actele care atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra locuinței. Conform pct. 88 din HG nr. 125/2013, înregistrarea persoanelor la domiciliu sau la reședință temporară are drept scop evidență locuitorilor Republicii Moldova și nu stabilește drepturile acestora asupra locuinței. Respectiv prevederea de la art.17 alin. (1) lit. f), are ca scop înregistrarea persoanelor la domiciliu sau la reședință temporară și nu stabilește drepturile acestora asupra locuinței. Pe când art. 31 alin. (5) oferă dreptul lucrătorilor cetățeni ai Uniunii Europene și lucrătorilor membri de familie ai acestora dreptul la locuințe de serviciu, conform prevederilor Legii nr. 75/2015 cu privire la locuințe. Dreptul la locuință constituie un drept fundamental, care face parte din dreptul la viață decentă al persoanei sau familiei și se oferă conform legii prenotate.
	La Articolul 24. Decizia de refuz în acordarea dreptului de ședere permanentă. Lipsa alineatului (2) – cel mai probabil o eroare de numerotare.	Se acceptă.
	Varianta propusă: Articolul 25. Contestarea deciziei Alin. (2) Decizia de refuz poate fi contestată, în conformitate cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova.	Se acceptă.
	Varianta propusă: Articolul 26. Suspendarea deciziei de refuz (1) În cadrul procedurii prealabile de contestare a deciziei de refuz, autoritatea publică, din oficiu sau la cererea persoanei afectate, poate suspenda executarea deciziei până la finalizarea procedurii prealabile, ulterior suspendarea deciziei de refuz poate fi dispusă de instanță în baza unui act judecătoresc.	Se acceptă.

	Odată ce legiuitorul a pledat pentru oportunitatea contestării deciziei de refuz conform Codului administrativ, care prevede obligativitatea respectării căii prelabile de soluționare a cauzei, sintagma „În cazul în care decizia de refuz este contestată cu cerere prealabilă” din art. 26 alin. (1) este ambiguă și poate crea confuzie juridică. Aceasta presupune că introducerea cererii prelabile ar fi opțională, ceea ce contravine art. 208–213 din Codul administrativ, care prevede că contestația împotriva actului administrativ individual nefavorabil se face, mai întâi, prin procedură prealabilă. De asemenea Curtea Supremă de Justiție menționează că sintagma imperativă „se aplică” transmite ideea că judecătorul este obligat să suspende executarea deciziei de refuz, ceea ce nu este corect din punct de vedere juridic, deoarece suspendarea este o măsură de excepție, acordată doar în baza unei analize a temeiniciei cererii și a riscurilor. Prin urmare sintagma „se aplică” trebuie să fie înlocuită cu sintagma „poate fi dispusă de instanță”, deoarece instanța de contencios administrativ are discreție în a admite sau nu cererea de suspendare, în baza Codului administrativ.	
	Articolul 26. Suspendarea deciziei de refuz (2) În cazul suspendării executării deciziei de refuz Inspectoratul General pentru Migrație eliberează un document de model tipizat ce confirmă permisiunea de a rămâne pe teritoriul Republicii Moldova a cetățeanului Uniunii Europene sau după caz, a membrului de familie, până la soluționarea contestației. (3) Permișiunea de a rămâne pe teritoriul Republicii Moldova se acordă pentru o perioadă de până la două luni care poate fi prelungită cu noi perioade de până la șase luni. (3) Permișiunea de a rămâne pe teritoriul Republicii Moldova este valabilă pe toată durata suspendării executării deciziei de refuz, dar nu mai mult decât până la soluționarea definitivă a contestației. Inspectoratul General pentru Migrație poate acorda sau prelungi documentul în mod succesiv, în funcție de evoluția procedurii. Alineatul (2) creează impresia că dreptul de ședere este valabil pe întreaga durată a procedurii de contestare – o formulare logică și aliniată cu respectarea dreptului la un proces echitabil. În schimb, alineatul (3) introduce un termen fix (2 luni, prelungibil până la 6 luni), ceea ce poate fi interpretat ca o limitare a duratei procedurii administrative sau judiciare care	Se acceptă.

	nu este prevăzută în Codul administrativ, nu poate fi impusă în mod direct instanțelor și poate genera abuzuri sau presiuni asupra celerității examinării cauzelor, în detrimentul echității și dreptului la apărare. Prin urmare este necesar reformularea alin. (3) pentru a asigura respectarea principiului duratei rezonabile a procedurilor și pentru a evita presupunerea implicită a unui termen fix de soluționare, neprevăzut de legislația națională sau internațională.	
	Articolul 28. Dreptul la familie Cetățenii Uniunii Europene au dreptul de a se căsători și de a desface căsătoria în conformitate cu cadrul normativ. Ei se bucură de dreptul la familie și au îndatoriri în relațiile de familie. Completarea primei propoziții a articolului cu sintagma „intern a Republicii Moldova”. Sintagma „cadrul normativ” este prea generală. Din acest motiv, Curtea Supremă de Justiție consideră necesar, din punct de vedere juridic și tehnic, completarea primei propoziții din art. 28 cu sintagma „intern al Republicii Moldova”, deoarece clarifică aplicabilitatea teritorială și juridică a normelor în materia căsătoriei și divorțului și evită posibile confuzii între cadrul normativ intern și eventualele norme de drept internațional privat aplicabile în cauze cu element de extraneitate.	Se acceptă.
	Art. 40 (3) Interdicția de intrare dispusă în privința cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora în condițiile alin. (1), poate fi ridicată la cerere de către Inspectoratul General pentru Migrație, după trei ani de la executarea hotărârii definitive de aplicare a interdicției de intrare, în urma consultării cu alte autorități cu atribuții în securitate națională și ordine publică în cazurile în care: c) cetățeanul Uniunii Europene are copii sau copii majori inapți pentru muncă, comuni cu cetățeni ai Republicii Moldova, dacă aceștia se află la întreținerea lui sau dacă există obligația plății pensiei alimentare, obligație pe care cetățeanul Uniunii Europene și-o îndeplinește cu regularitate și nu mai reprezintă o amenințare reală, actuală la adresa ordinii publice sau a securității naționale; Propunem înlocuirea sintagmei „pensiei alimentare” cu sintagma „pensie de întreținere” Pentru a asigura coerența terminologică a actului normativ și aplicarea corectă a prevederilor în practică, se impune înlocuirea sintagmei „pensie alimentară” cu forma juridic-corectă „pensie de întreținere”, în conformitate cu Codul familiei. Această	Se acceptă.

		corectare este una de natură tehnico-legislativă, dar are efecte esențiale pentru claritatea și aplicabilitatea prevederii.	
		Articolul 44. Exercițarea căilor de atac Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora sunt informați despre modalitatea de contestare a deciziei, termenul de depunere a contestației și instanța competentă, dacă este cazul, termenul acordat persoanei pentru a părăsi teritoriul Republicii Moldova. Se propune completarea art. 44 cu sintagma „iar” după „instanța competentă”. Adăugarea sintagmei „iar” după „instanța competentă” contribuie la o mai bună coerență logică și gramaticală a frazei.	Se acceptă.
		Art. 46 alin. (4) Cazurile aflate în curs de examinare la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi soluționate în conformitate cu prevederile acesteia. Reformularea aliniatului (4) Cazurile aflate în curs de examinare la data intrării în vigoare a prezentei legi, inclusiv procedurile administrative, cererile prealabile și cauzele aflate pe rolul instanțelor de contencios administrativ, vor fi soluționate în conformitate cu prevederile acesteia. Art. 46 alin. (4), în forma actuală, este ambiguu și incomplet, întrucât folosește sintagma „cazurile aflate în curs de examinare” fără a specifica natura procedurilor la care se referă — ceea ce creează riscuri de interpretare neuniformă. În acest context, Curtea Supremă de Justiție indică că normele tranzitorii trebuie să fie explicite și interpretate restrictiv, întrucât determină aplicabilitatea legii în timp. În lipsa unei specificări clare, orice extindere a noțiunii de „cazuri” ar putea fi contestată sau aplicată neuniform. Prin urmare art. 46 alin. (4) trebuie completat pentru a include expres natura cazurilor vizate și anume: proceduri administrative, cereri prealabile și cauze judiciare, evitând interpretări contradictorii. Această completare este esențială pentru coerența sistemului juridic și protecția drepturilor cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora.	Se acceptă.
Ministerul Justiției (nr. 04/1-4206 din 02.05.2025)	12.	Prin scrisoarea nr. 40/625 din 27 februarie 2025, în adresa Ministerului Justiției a fost expediat spre consultare prealabilă proiectul de lege privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor acestora, fiind solicitată examinarea proiectului de lege menționat și expedierea avizului în adresa autorului. Drept rezultat, urmare examinării scrisorii nominalizate, Ministerul Justiției a comunicat că urmează să se expună asupra proiectului de	Se va expune la etapa efectuării expertizei juridice.

		lege privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor acestora, în cadrul efectuării expertizei juridice. Prin urmare, reiterăm poziția expusă în scrisoarea nr. 04/1-2550 din 13.03.2025, aferent examinării proiectului de lege privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, la etapa efectuării expertizei juridice, conform prevederilor art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.	
Serviciul Tehnologia Informației Și Securitate Cibernetică (1.4/801/25 din 30.04.2025)	13.	Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, în limitele competenței funcționale, Vă comunică lipsa de obiecții sau propuneri.	Lipsa de obiecții sau propuneri.
Ministerul Afacerilor Externe (nr. DI/3/041.1-4321 din 29 aprilie 2025)	14.	La art. 3 1. Noțiunea „cetățean al Uniunii Europene” Conform definiției prevăzute în proiect, noțiunea de „cetățean al Uniunii Europene” include și cetățenii Spațiului Economic European (SEE). MAE precizează că trei state din cadrul SEE (Islanda, Liechtenstein și Norvegia) nu fac parte din Uniunea Europeană (UE). Respectiv, MAE consideră necesară expunerea noțiunii menționate în următoarea redacție: „cetățean al Uniunii Europene și al Spațiului Economic European”. De altfel, MAE notează că noțiunea în formula propusă prin prezentul aviz este, deja, utilizată în proiect în art. 8 alin. (1), art. 9 și în modificările cadrului normativ național prevăzute în anexa la proiect. În acest context, MAE consideră necesară utilizarea uniformă în întreg textul proiectului de lege (inclusiv în titlu) a noțiunii completate.	Nu se acceptă. Textul noțiunii face clarificare la acest subiect. Pentru că proiectul de lege să se aplice și în privința cet. Din Confederația Elvețiană, cuvintele <i>Spațiul Economic European</i> a fost substituit cu scuvintele <i>statele semnatarea ale Acordului Schengen</i>.
		2. Noțiunea „partener” Conform definiției prevăzute în proiect, una din cerințele pentru recunoașterea statutului de „partener” pentru un cetățean al unui stat din afara Uniunii Europene este ca această persoană să aibă cel puțin un copil comun cu cetățeanul UE cu care locuiește împreună. MAE constată că asemenea cerință nu se regăsește în definiția dată noțiunii de „partener” din clauza comunitară transpusă (art. 2 alin. 2 lit. b) din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004). Respectiv, MAE propune excluderea cerinței respective.	S-a luat act. Noțiunea de partener este exclusă din proiect, dat fiind faptul că categoriile menționate de persoane pot face obiect și altor raporturi juridice ce reiese din diverse domenii juridice, urmează a fi ajustate conceptual prin completarea legilor organice precum Codul Civil, Codul Familiei, Codul Fiscal, Codul de procedură Civilă, de către autoritățile responsabile în acest sens.

		La art. 4 alin. (3) MAE consideră oportună expunerea art. 4 alin. (3) din proiect în următoarea redacție: „Ministerul Afacerilor Externe eliberează vize cetățenilor străini care în conformitate cu cadrul normativ al Republicii Moldova necesită viză la traversarea frontierei de stat.”.	Se acceptă.
		La art. 17 alin. (1) 1. Litera c) MAE consideră necesară înlocuirea termenului „legalizate” cu „supralegalizate” pentru a respecta terminologia utilizată în Legea cu privire la taxele consulare nr. 242/2010 și în Regulamentul cu privire la procedura de supra legalizare a documentelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 421/2013. Concomitent, MAE propune completarea textului de la litera c), la final, cu sintagma „dacă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel.” În acest sens, MAE precizează că Republica Moldova are încheiate cu 17 țări străine tratate bilaterale de asistență juridică în raporturile juridice în materie civilă, familială și penală care reglementează, printre altele, condițiile de recunoaștere reciprocă a actelor oficiale fără a fi necesară supralegalizarea sau apostilarea acestora. 2. Litera e) Certificatul de cazier judiciar poate fi utilizat într-o altă țară decât cea emitentă în aceleași condiții ca și oricare alt act oficial. Respectiv, MAE consideră necesară completarea primei fraze din textul literei e) cu sintagma „supralegalizat sau apostilat, dacă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel.”.	Se acceptă.
		La art. 27 alin. (1) Clauza în cauză prevede regimul drepturilor și libertăților de care se bucură pe teritoriul Republicii Moldova cetățenii UE și membrii familiilor lor. MAE constată că această clauză repetă dispoziția art. 841 din Legea privind regimul străinilor în Republica Moldova nr. 200/2010. Respectiv, în temeiul art. 55 alin (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, MAE propune reformularea art. 27 alin. (1) din proiect, pentru a fi prevăzut faptul că cetățenii UE și membrii familiilor lor se bucură de drepturile și libertățile prevăzute de Legea privind regimul străinilor în Republica Moldova.	Nu se acceptă. În conformitate cu Planul Național de Reglementare, MAI, este în proces de elaborare a unei noi legi (<i>Lege privind admisia șederea și supravegherea străinilor</i>), care va substitui Legea nr. 200/2010. Respectiv nu este oportun să se facă trimitere la Legea nr. 200/2010.
Consiliul pentru Egalitate	15.	La art. 3 al proiectului, reținem că noțiunea „membru de familie” se referă la orice cetățean al unui stat din afara Uniunii Europene, care se încadrează alternativ în una	Se acceptă. Noțiunea a fost reformulată.

(nr. 04/704 din 05.05.2025)		din categoriile enumerate subsecvent. În această privință, Consiliul notează că membrii de familie ai cetățenilor UE care își exercită dreptul la libera circulație pot fi inclusiv persoane care dețin cetățenia UE. Astfel, potrivit Orientărilor privind dreptul la libera circulație pentru cetățenii Uniunii și familiile acestora¹, membrii nucleului familial, enumerați la art. 2 pct. 2 din Directiva 2004/38/CE, au în mod automat drept de intrare și ședere, indiferent de cetățenia lor. Din această perspectivă, definiția propusă de autori este una restrictivă, motiv pentru care Consiliul propune înlocuirea textului “orice cetățean al unui stat din afara Uniunii Europene”, din cadrul definiției noțiunii de “membru de familie” din cadrul art. 3 al proiectului, cu textul “orice persoană”.	
		În continuare, reținem că art. 3 lit. b) a proiectului se referă la copiii, care nu au împlinit vârsta de 18 de ani sau care se află la întreținerea cetățeanului Uniunii Europene, precum și cei ai soțului/soției. În această privință, art. 2 pct. 2 lit. (c) din Directiva 2004/38/CE operează cu termenii <i>descendenții direcți în vârstă de cel mult 21 de ani</i> sau care se află în întreținerea sa, precum și descendenții direcți ai soțului sau ai partenerului. Respectiv, definiția propusă de proiect nu este compatibilă cu prevederile directivei, deoarece limitează drepturile conferite de Directivă, având în vedere că persoanele, descendenți direcți ai cetățeanului UE sau ai soțului/partenerului, cu vârsta între 18 și 21 ani, și care nu îndeplinesc condiția de a se afla la întreținerea cetățeanului UE care își exercită dreptul la libera circulație sau soțului/partenerului acestuia, nu ar intra în categoria prevăzută de lit. b) a art. 3. Astfel, în redacția actuală a proiectului, art. 2 pct. 2 lit. (c) nu poate fi considerat transpus. Din aceste considerente, Consiliul propune expunerea art. 3 lit. b) a proiectului după cum urmează: “b) descendenții direcți care nu au împlinit vârsta de 21 de ani sau care se află la întreținerea cetățeanului Uniunii Europene, precum și cei ai soțului/soției”.	Nu se acceptă. Termenii de ascendenți și descendenți sunt polisemantici. Pe când, termenii copii și <i>părinți sunt</i> noțiuni monosemantice și corespunde cu terminologia juridică din legislația națională. În privința vârstei de 21 de ani menționăm că conform art. 26 din Codul civil al Republicii Moldova Capacitatea deplină de exercițiu începe la data când persoana fizică devine majoră, adică la împlinirea vârstei de 18 ani. Respectiv începând cu vârsta de 18 ani persoana are posibilitatea de a exercita personal drepturi, de a-și asuma personal obligații civile și de a le executa.
		Cu referire la art. 3 lit. d), care definește partenerul drept cetățean al unui stat din afara Uniunii Europene, necăsătorit, care locuiește împreună și întreține o relație dovedită prin acte cu un cetățean al Uniunii Europene, necăsătorit, și împreună au cel puțin un copil comun este valabilă propunerea de la pct. 1, or partenerul poate fi în egală măsură cetățean UE. În altă ordine de idei, în Tabelul de concordanță, autorii au indicat că în	S-a luat act. Noțiunea de partener este exclusă din proiect, dat fiind faptul că categoriile menționate de persoane pot face obiect și altor raporturi juridice ce reiese din diverse domenii juridice, urmează a fi ajustate conceptual prin completarea legilor organice precum Codul Civil,

	Republica Moldova parteneriatele înregistrate nu sunt considerate drept echivalente căsătoriei. Din această perspectivă, partenerii nu intră în noțiunea membrilor de familie în sensul art. 2 pct. 2 din Directiva 2004/38/CE și nu ar trebui să se regăsească, în proiectul de lege, în categoriile membrilor de familie. Totuși, având în vedere că potrivit art. 3 alin. (2) lit. b) statul membru gazdă facilitează, în conformitate cu legislația sa internă, intrarea și șederea partenerului cu care cetățeanul Uniunii are o relație durabilă, atestată corespunzător, considerăm că noțiunea de “partener” urmează să se regăsească drept noțiune separată, subsecvent noțiunii de “membrii de familie extinsă”. În această privință, Comunicarea Comisiei specifică faptul că, în cazul în care un parteneriat înregistrat nu îndeplinește cele trei condiții – la caz – condiția recunoașterii de către statul membru gazdă a parteneriatului înregistrat drept echivalent căsătoriei, dreptul potențial de intrare și de ședere al partenerului ar trebui evaluat în temeiul art. 3 alin. (2) lit.b) din Directiva 2004/38/CE. De asemenea, cu referire la cerința ca partenerul cetățeanului UE să aibă cel puțin un copil comun cu acesta, Consiliul atrage atenția că aceasta excede exigența prevăzută de art. 3 alin. (2) lit. b) din Directiva 2004/38/CE, care stabilește că partenerul este persoana cu care cetățeanul UE are o relație durabilă, atestată corespunzător. În această privință, nu sunt clare raționamentele care au stat la baza instruirii acestei cerințe adiționale, care ar putea avea un efect dezavantajat disproporționat față de persoanele care se află într-un parteneriat, chiar și atestat corespunzător conform legislației statului membru a cărui cetățenie o dețin, dar care nu au copii, sau nu au copii comuni. În această privință, Orientările Comisiei stabilesc că printre elementele care pot stabili existența unei relații durabile de facto atestate corespunzător se numără: dovada existenței unei legături strânse de lungă durată; dovada exercitării în comun a autorității părintești în privința unuia sau mai multor copii și a implicării egale în exercitarea acestei autorități; dovada încheierii, împreună, a unui angajament de ordin juridic sau financiar serios pe termen lung (de exemplu, un credit ipotecar pentru achiziționarea unei locuințe sau documentație care atestă stabilirea unei uniuni civile); dovada existenței unui domiciliu comun sau a unei gospodării comune; în cazul în care partenerii nu locuiesc împreună, dovada regularității și frecvenței contactelor dintre	Codul Familiei, Codul Fiscal, Codul de procedură Civilă, de către autoritățile responsabile în acest sens.
--	--	---

		aceștia.³ Astfel, exercitarea în comun a autorității părintești cuprinde inclusiv situațiile în care copilul nu este comun. În acest sens, Orientările specifică faptul că în cazul în care există o viață de familie reală între un cetățean al Uniunii și copilul partenerului durabil al cetățeanului respectiv, articolul 3 alineatul (2) litera (a) poate acoperi, de asemenea, situația copilului partenerului durabil, inclusiv în cazul parteneriatelor între persoane de același sex.⁴ De asemenea, Orientările precizează că în cazul în care partenerii nu locuiesc împreună, dovada regularității și frecvenței contactelor dintre aceștia poate demonstra caracterul durabil al parteneriatului. Pornind de la raționamentele expuse, Consiliul propune definirea noțiunii “partener”, în cadrul art. 3 al proiectului, după cum urmează: “partener - persoană necăsătorită, cu care cetățeanul Uniunii Europene, necăsătorit, întreține o relație durabilă dovedită prin acte”.	
		Cu referire la noțiunea “membrii de familie extinsă” - persoane legate prin rudenie, care depășesc nucleul familiei (părinți și copii), incluzând bunici, frați, surori, unchi și mătuși, care dețin drepturi și obligații în cadrul relațiilor familiale, în special în ceea ce privește tutela, curatela, precum și alte persoane contractate pentru sprijin social al membrilor vulnerabili din familia cetățeanului Uniunii Europene, cum ar fi copiii sau persoanele care au dreptul la pensie pentru limită de vârstă, conform legislației Republicii Moldova, Consiliul atrage atenția asupra faptului că Directiva 2004/38/CE nu impune nici o restricție privind gradul de rudenie atunci când se referă la “alți membri de familie”⁵. Din aceste motive, Consiliul propune excluderea textului “incluzând bunici, frați, surori, unchi și mătuși” din noțiunea “membrii de familie extinsă”, prevăzută la art. 3 al proiectului, întrucât art. 3 alin. (2) al Directivei 2004/38/CE se referă la un cerc mai larg de persoane legate prin legături de rudenie cu cetățeanul UE, decât cele enumerate de autori.	Nu se acceptă. Nu se ia în calcul această obiecție deoarece nu va fi claritate la aplicarea legii pentru subiecți. La fel menționăm că Directiva 2004/38/CE, nu prevede nici un mecanism clar în acest sens. Chiar dacă sunt enumerate expres cine sunt subiecții acestei noțiuni, definiția cuprinde rudele până la gradul 3 și alte persoane contractate, ceea ce face claritate privind aplicabilitatea acestei norme. Totuși această noțiune ține de generarea unor drepturi pentru aceste categorii de persoane și pentru a fi aplicat corect și echidistant este necesar această specificare exactă.
		În continuare, la noțiunea de “lucrător” prevăzută la art. 3 al proiectului, Consiliul atrage atenția asupra neconcordanței dintre proiectul de lege și Tabelul de concordanță, ori în ultimul noțiunea de lucrător este definită după cum urmează: cetățean al Uniunii Europene sau membru de familie care desfășoară pe teritoriul Republicii Moldova o activitate salariată sau pe cont propriu. În același timp, noțiunea de lucrător din cadrul art. 3 al proiectului se referă la persoanele care desfășoară o activitate de muncă pe teritoriul Republicii Moldova în	Se acceptă.

	conformitate cu prevederile Codului muncii. Potrivit acestei definiții, termenul lucrător se aplică doar persoanelor care prestează o muncă salariată în baza contractului individual de muncă. În această privință, Orientările Comisiei indică asupra faptului că potrivit jurisprudenței Curții, noțiunea de „lucrător salariat”, în sensul liberei circulații în interiorul Uniunii, are o semnificație specifică și trebuie să fie interpretată în sens larg. Nu se pot aplica definiții naționale divergente (de exemplu, o definiție a lucrătorului în legislația națională a muncii) care ar fi mai restrictive. Totodată, notăm că Regulamentul UE 492/2011 se referă, în cadrul articolului 1 alin. (1), la accesul la activitate salariată, iar par. (5) din Preambul stabilește că dreptul la libera circulație trebuie recunoscut, fără discriminare, lucrătorilor permanenți, sezonieri și frontalieri, precum și celor angajați în activități de prestare de servicii. De asemenea, art. 7 lit. a) recunosc dreptul de ședere pentru cetățenii Uniunii în cazul în care aceștia sunt lucrători care desfășoară activități salariate sau activități independente în statul membru gazdă. 7. De asemenea, propunem excluderea sintagmei “sau membrul de familie al acestuia” din conținutul definiției noțiunii de lucrător. Propunerea respectivă se bazează pe raționamentul că, membrii de familie ai lucrătorilor UE beneficiază de dreptul derivat la liberă circulație și alte drepturi garantate de Regulamentul UE 492/2011, în virtutea faptului că însoțesc lucrători UE care își exercită dreptul la liberă circulație, dar trebuie priviți separat de lucrătorii UE, motiv pentru care membrii de familie ai lucrătorilor UE nu pot fi încadrați nemișlocit în noțiunea de lucrător. Or acest fapt ar contraveni statutului acestora de membri de familie ai lucrătorilor UE. De altfel, chiar și în cazul în care membrul de familie al cetățeanului UE, care nu deține cetățenia unui stat membru, desfășoară o activitate salariată sau independentă pe teritoriul statului gazdă, acesta nu poate fi asimilat lucrătorului UE, deoarece prevederile Regulamentului UE 492/2011 se referă în mare parte la lucrătorii care sunt resortisanți ai statelor membre. Astfel, Consiliul propune expunerea noțiunii de lucrător după cum urmează: lucrător - cetățean al Uniunii Europene care desfășoară pe teritoriul Republicii Moldova o activitate salariată, o activitate independentă, sau o activitate de prestare de servicii.	
	La art. 10 și 11, proiectul de lege nu prevede garanții procedurale pentru neautorizarea intrării sau ieșirii cetățenilor UE și/sau	Se acceptă. La art. 10 și 11, au fost introduse prevederi conform obiectiei.

	membrilor de familie ai acestora. Astfel, nu este clar dacă există vreo cale de atac a măsurii de neautorizare sau dacă persoana este notificată în scris cu privire la motivele pe care se întemeiază această măsură restrictivă. În această privință, art. 15 alin. (1) al Directivei 2004/38/CE stabilește că procedurile prevăzute la articolele 30 și 31 se aplică prin analogie oricărei decizii ce restrânge libera circulație a unui cetățean al Uniunii și a membrilor familiei acestuia pentru alte motive decât cele de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică.	
	La art. 15 alin. (2), Consiliul recomandă revizuirea listei actelor care urmează a fi anexate la cererea chestionar pentru emiterea cărții de rezidență, or în redacția proiectului, documentele justificative solicitate nu corespund cu prevederile art. 8 ale Directivei 2004/38/CE. În această privință, lista documentelor care trebuie prezentate împreună cu cererea este exhaustivă, și nu pot fi solicitate alte documente în plus. Din aceste considerente, considerăm că cerințele prevăzute de art. 15 alin. (2) lit. b) și c) nu sunt conforme prevederilor directivei și urmează a fi excluse. De asemenea, Consiliul recomandă ajustarea listei documentelor justificative solicitate în vederea emiterii cărții de rezidență la prevederile art. 8 alin. (3) al Directivei 2004/38/CE. Aceleași recomandări se referă și la lista actelor solicitate de la membrii de familie ai cetățenilor Uniunii Europene în vederea acordării dreptului de ședere. În acest sens, notăm că actele specificate la art. 17 lit. f) nu se înscriu în lista documentelor justificative ce pot fi solicitate de statele membre în vederea emiterii permiselor de ședere membrilor de familie ai unui cetățean al Uniunii care nu sunt resortisanți ai unui stat membru, în conformitate cu art. 10 alin. (2) al Directivei 2004/38/CE.	Se acceptă parțial. Cazierul a fost exclus. Cu referire la lit. c) alin. (2) art. 15 are ca scop înregistrarea persoanelor la domiciliu sau la reședință temporară și este în conformitate cu Capitolul VII, din HG nr. 125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova. La fel menționăm că Directiva 2004/38/CE la art. 8 alin. (3) prevede obligația de a prezenta un șir de acte care proiectul de lege nu le prevede, (o confirmare de angajare din partea angajatorului sau un certificat de angajare, ori o dovadă privind desfășurarea unei activități independente). Astfel, intenția expusă în proiect este de a prevedea prevederi mai favorabile, dar cu păstrarea unor instrumente de prevenire a pericolului la ordinea și securitatea publică. Subsidiar Art. 3 alin. (1) din Directiva 2004/38/CE, prevede Prezentă directivă se aplică oricărui cetățean al Uniunii care se deplasează sau își are reședința într-un stat membru, altul decât cel al cărui resortisant este, precum și membrilor familiei sale, conform definiției de la articolul 2 punctul 2, care îl însoțesc sau i se alătură. Astfel, se prezumă că acesta are o adresă domiciliu.
	De asemenea, cu referire la condițiile prevăzute de art. 19 alin. (1) lit. a)-g), Consiliul atrage atenția asupra faptului că potrivit art. 16 alin. (1) al Directivei 2004/38/CE, cetățenii Uniunii care și-au avut reședința legală pe teritoriul statului membru gazdă în cursul unei perioade neîntrerupte de	Se acceptă parțial. A fost exclus cazierul judiciar și certificatul de cunoaștere a limbii de B₁

	cinci ani dobândesc dreptul de ședere permanentă pe teritoriul acestuia. Acest drept nu face obiectul condițiilor prevăzute la capitolul III. Astfel, singura cerință care urmează a fi întrunită de către cetățenii Uniunii Europene în vederea dobândirii dreptului de ședere permanentă este cerința privind șederea legală în cursul unei perioade neîntrerupte de 5 ani în statul membru gazdă. Pornind de la aceste considerente, cerințele prevăzute la art. 19 alin. (1) lit. a)-g) al proiectului de lege urmează a fi excluse. În aceeași ordine de idei, solicitarea de prezentare a documentelor prevăzute la art. 20 alin. (1) lit. a)-e) este contrară art. 19 alin. (1) al Directivei 2004/38/CE, care prevede că statele membre eliberează cetățenilor Uniunii care au drept de ședere permanentă, după verificarea duratei șederii, un document care atestă șederea permanentă la data depunerii cererii. Prin urmare, statele membre pot solicita doar documente ce probează șederea neîntreruptă.	
	În continuare, Consiliul reține că art. 27 al proiectului de lege stabilește, la alin. (1) că cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora, aflați în Republica Moldova se bucură de aceleași drepturi și libertăți ca și cetățenii Republicii Moldova, garantate de Constituția Republicii Moldova și de alte legi, precum și de drepturile prevăzute în tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu excepțiile stabilite de prezenta lege. În acest context, sunt neclare raționamentele pentru care anumite drepturi au fost incluse în proiectul de lege, având în vedere că lista drepturilor incluse în lege nu este nici exhaustivă și nici limitativă. În această privință, Consiliul consideră oportună revizuirea conceptuală a Capitolului VI Drepturi și obligații al proiectului de lege, cu includerea în lege doar a excepțiilor instituite în privința cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora. În această privință, art. 24 alin. (1) al Directivei 2004/38/CE, stabilește că sub rezerva dispozițiilor speciale prevăzute expres de tratat și de dreptul derivat, orice cetățean al Uniunii care își are reședința pe teritoriul statului membru gazdă se bucură de egalitate de tratament în raport cu resortisanții statului membru respectiv în domeniul de aplicare al tratatului. De asemenea, alin. (2) instituie anumite derogări menite să protejeze statele membre gazdă împotriva unor sarcini financiare excesive. Astfel, autorii proiectului urmează să evalueze dacă angajamentul de a asigura cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora un spectru de drepturi și	Se acceptă parțial. La alin. (1), a fost inclus sintagma egalitate de tratament. Excepțiile instituite în privința cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora sunt reglementate la alin. (3-6).

	libertăți mai larg decât cele care intră în domeniul de aplicare al tratatului, fără a se prevala de derogările permise de art. 24 alin. (2) al Directivei 2004/38/CE, este oportun și realist la etapa actuală.	
	La art. 31 al proiectul de lege, din titlul articolului urmează a fi exclusă sintagma “garanții fiscale”, or prevederile articolului nu reglementează aspecte legate de impozite sau scutiri/facilități fiscale.	Se acceptă.
	În ceea ce privește art. 35 al proiectului de lege care prevede Dreptul la egalitatea de tratament și contestarea abaterilor, Consiliul notează următoarele. Astfel, potrivit alin. (1), în exercitarea drepturilor prevăzute de prezenta lege, cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora, beneficiază de protecție împotriva oricăror forme de discriminare. De asemenea, potrivit art. 35 alin. (2), egalitatea de tratament este garantată lucrătorilor cetățeni ai Uniunii Europene și lucrătorilor membri de familie ai acestora, care își exercită dreptul la liberă circulație pe teritoriul Republicii Moldova. În această privință, Consiliul subliniază că prevederile Directivei 2014/54/UE și ale Regulamentului UE 492/2011 garantează egalitatea de tratament a lucrătorilor UE și a membrilor de familie ai acestora doar în exercitarea drepturilor expres stabilite la art. 2 alin. (1) al Directivei 2014/54/UE și la articolele 1-10 din Regulamentul UE 492/2011. Acest fapt trebuie să fie reflectat și în legislația națională, în caz contrar egalitatea de tratament ar putea fi revendicată și în exercitarea altor drepturi decât cele asupra cărora se instituie această garanție potrivit Astfel, pentru a clarifica domeniul de aplicare al garanției egalității de tratament de care beneficiază lucrătorii UE și membrii de familie ai acestora, este necesară completarea prevederii art. 35 alin. (2) al proiectului de lege, cu indicarea expresă a drepturilor conferite acestora în contextul liberei circulații, prevăzute la art. 2 alin. (1) al Directivei 2014/54/UE și la articolele 1-10 din Regulamentul UE 492/2011.	Precizare Norma prevede egalitate de tratament. Se acceptă. Articolul 35, este expus în următoarea redacție. (1) Egalitatea de tratament este garantată lucrătorilor cetățeni ai Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora, care își exercită dreptul la liberă circulație pe teritoriul Republicii Moldova, după cum urmează: a) accesul la locuri de muncă; b) la condițiile de muncă și de încadrare în muncă, în special în ceea ce privește remunerarea, concedierea, securitatea și sănătatea în muncă, iar în cazul în care lucrătorii din UE rămân fără un loc de muncă, reintegrarea profesională și reangajarea; d) afilierea la organizații sindicale și dreptul de a fi ales în organele reprezentative ale lucrătorilor; e) accesul la formare; g) accesul la educație, la cursurile de ucenicie și de formare profesională pentru copiii lucrătorilor din UE; h) asistența acordată la oficiile forței de muncă. Alin. (1-3) al Art. 35, se exclud.
	În continuare, prin modificarea prevăzută la par. (2) din Anexa la proiectul de lege, se completează textul „lit. a)–c)” din cadrul art. 9 alin. (1) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală cu textul „și e)”. Această modificare va avea drept efect reglementarea situației cetățenilor Uniunii Europene și ai Spațiului Economic European încadrați în muncă în Republica Moldova în baza unui contract individual de muncă, dar omite să reglementeze situația membrilor de familie ai	S-a luat act. Ministerul Sănătății se află în proces de modificare a Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995 și a Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585/1998, astfel propunerilor formulate în anexa la proiectul de lege remis spre avizare, vor fi excluse și vor fi preluate de Ministerul Sănătății, într-un alt proiect.

	cetățenilor UE, încadrați în muncă. De asemenea, având în vedere că potrivit art. 30 al proiectului de lege cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora care își exercită dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova, au dreptul la odihnă și la ocrotirea sănătății pe baze generale ca și cetățenii Republicii Moldova, se recomandă operarea modificărilor de rigoare inclusiv la art. 4 alin. (4) al Legii nr. 1585/1998.	
	Cu referire la modificarea prevăzută la par. (9) lit. b) din Anexa la proiectul de lege examinat, Consiliul reține că expunerea noțiunii de străin de la art. 3 al Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, în redacția proiectului - persoană care nu deține cetățenia Republicii Moldova, a statelor membre ale Uniunii Europene și a statelor din Spațiul Economic European sau care este apatrid instituie o situație de incoerență a cadrului normativ, în contextul completării art. 2 alin. (1) al Legii nr. 274/2010 privind integrarea străinilor în Republica Moldova cu lit. e) în următoarea redacție: „e) cetățenii Uniunii Europene și ai Spațiului Economic European care sunt titulari ai cărții de rezidență.” Or, în sensul Legii nr. 200/2010, persoanele care dețin cetățenia statelor membre ale Uniunii Europene și a statelor din Spațiul Economic European sunt excluse din noțiunea de străin, iar în sensul Legii nr. 274/2010, acestea sunt considerate străini – art. 2 stabilind categoriile de străini cărora le sunt aplicabile prevederile legii. Astfel, în vederea respectării normelor de tehnică legislativă prevăzute de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Consiliul recomandă înlăturarea incoerenței dintre modificările propuse la par. (9) lit. b) și (11) lit. a) din Anexa la proiectul de lege examinat.	Se acceptă. Au fost operate modificări conform obiecției, prin excluderea intervenției la noțiunea de străin.
	Cu referire la modificările propuse de autori în cadrul par. (13) din Anexa la proiectul examinat, Consiliul menționează următoarele. Astfel, autorii propun următoarele modificări: Art. 12 alin. (1) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 103, art. 355), cu modificările ulterioare, se completează cu litera h1) și h2) cu următorul cuprins: „h1) exercită atribuția de punct de contact național și efectuează schimbul de informații cu instituțiile competente din statele membre ale Uniunii Europene, a Spațiului Economic European în privința cetățenilor Uniunii Europene, ai Spațiului Economic European și membrilor de familie ai acestora; h2) asigură activitatea de punct de contact față de	Se acceptă. Conform Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, Consiliul pentru egalitate este autoritatea instituită în vederea prevenirii și combaterii discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția Republicii Moldova, în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții. Astfel, Consiliul pentru Egalitate va promova și susține egalitatea de tratament și nediscriminarea lucrătorilor din Uniunea Europeană și membrilor de familie ai acestora,

	punctele de contact echivalente din statele membre ale Uniunii Europene în vederea cooperării și schimbului de informații.”. În această privință, Consiliul apreciază modificările propuse drept inoportune și incoerente cu argumentele indicate în nota de fundamentare. Or, potrivit notei de fundamentare a proiectului, se desemnează Consiliul pentru egalitate, în calitate de autoritate națională pentru promovarea, monitorizarea și susținerea egalității de tratament pentru toți lucrătorii din UE și membrii familiilor lor care își exercită dreptul la liberă circulație pe teritoriul RM, de asemenea Consiliul va și instituția coordonatoare a cooperării și schimbului de informații la nivel național între instituțiile responsabile și punct de contact față de punctele de contact echivalente din alte state membre UE, care își exercită dreptul la liberă circulație pe teritoriul RM (Compartimentul 3). În același context, autorii indică asupra faptului că Consiliul pentru egalitate va avea o nouă atribuție, fiind desemnat în calitate de autoritate națională pentru promovarea, monitorizarea și susținerea egalității de tratament pentru toți lucrătorii din UE și membrii familiilor lor. Această atribuție va impune Consiliului pentru egalitate și altor autorități publice o colaborare mai strânsă între instituțiile implementatoare, îndeosebi și cu omologii săi din țările UE, iar în acest sens, va fi modificată structura autorității prin crearea unei noi direcții (Compartimentul 4). Astfel, potrivit modificărilor propuse în proiect, Consiliul pentru egalitate se desemnează drept punct de contact național în privința cetățenilor Uniunii Europene, ai Spațiului Economic European și membrilor de familie ai acestora, iar potrivit notei de fundamentare, se desemnează Consiliul pentru egalitate, în calitate de autoritate națională pentru promovarea, monitorizarea și susținerea egalității de tratament pentru toți lucrătorii din UE și membrii familiilor lor care își exercită dreptul la liberă circulație pe teritoriul RM. În speță, atragem atenția că cetățenii Uniunii Europene, ai Spațiului Economic European și membrii de familie ai acestora constituie un cerc de subiecți mai larg decât lucrătorii din UE și membrii familiilor lor care își exercită dreptul la liberă circulație. În această privință, reiterăm că în Avizul nr. 04/1699 din 12.09.2024 asupra proiectului de lege care urma să transpună în legislația națională prevederile Regulamentului (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii și	precum și a tuturor cetățenilor Uniunii Europene aflați sub jurisdicția Republicii Moldova, așa cum este menționat la art. 1 alin. (1) din legea sus menționată. Atribuții ale Consiliului la art. 4 din proiect, în următoarea redacție: Articolul 4 (8) Consiliul pentru egalitate exercită atribuția de promovare, monitorizare și susținere a egalității de tratament pentru lucrătorii – cetățeni ai Uniunii Europene și membrii familiilor acestora care își exercită dreptul la liberă circulație, inclusiv pentru toți cetățenii Uniunii Europene aflați sub jurisdicția Republicii Moldova. (9) Consiliul îndeplinește rolul de punct de contact național și cooperează cu autoritățile echivalente din statele membre ale Uniunii Europene și a Spațiului Economic European, asigurând schimbul de date și informații cu acestea. De asemenea, din anexa proiectului se va exclude și par. 14, privind modificarea art. 1 lit. b) din Legea 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru egalitate, de modificare cu completarea statelor de personal, prin luarea în considerare a recomandărilor Ministerului Finanțelor, incluse în avizul său la etapa de primă avizare și care sunt următoarele: 1. „Conform raportului operativ la situația din 31.03.2025 din totalul de 33 unități de personal aprobate de Consiliul pentru egalitate, sunt real încadrate 24 unități de personal, respectiv 9 unități fiind vacante (o rată de angajare de 73%).” 2. „Se recomandă consolidarea capacităților Consiliului pentru Egalitate cu menținerea limitei unităților de personal aprobate, inclusiv prin solicitarea de deblocare a funcțiilor aflate sub moratoriu, cu ulterioara redistribuire a acestora conform necesităților instituției.”
--	--	--

	ale Directivei 2014/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de facilitare a exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor, elaborat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Consiliul a acceptat desemnarea autorității drept organism pentru promovarea, monitorizarea și susținerea egalității de tratament pentru toți lucrătorii din Uniunea Europeană și membrii familiilor lor care își exercită drepturile pe teritoriul Republicii Moldova, fără discriminare pe motiv de cetățenie, în sensul art. 4 alin. (1) al Directivei 2014/54/UE. Totodată, Consiliul a atras atenția asupra faptului că art. 4 alin. (2) al Directivei 2014/54/UE stabilește atribuțiile care ar trebui să intre în sfera de competență a organismelor desemnate de state în vederea promovării egalității de tratament și acordării sprijinului pentru lucrătorii din Uniune și membrii familiilor lor. În special, cu referire la atribuția prevăzută la art. 4 alin. (2) lit. a) privind furnizarea sau asigurarea furnizării de asistență juridică independentă și/sau alte tipuri de asistență pentru lucrătorii din Uniune și membrii familiilor lor, Consiliul a notat că asistența furnizată de Consiliu se poate limita doar la următoarele: (1) acordarea de asistență privind desfășurarea procedurilor de soluționare a unor fapte de discriminare împotriva lucrătorilor U.E. și a membrilor familiilor lor, precum și sancționarea acestor fapte în cazul constatării discriminării; (2) asistență privind drepturile lucrătorilor din Uniune și membrilor familiilor lor, autoritățile publice cu atribuții specifice în fiecare domeniu și modalitățile de revendicare a drepturilor încălcate. Astfel, Consiliul reiterează că nu poate furniza asistență în cadrul procedurilor juridice în fața altor autorități sau în fața instanței de judecată, întrucât arhitectura instituțională de organism independent quasi-judiciar de promovare a egalității conferă Consiliului, potrivit cadrului normativ național, prerogativa de a examina plângeri individuale sau colective privind fapte de discriminare și de a emite decizii obligatorii din punct de vedere juridic în vederea combaterii discriminării și asigurării repunerii victimei în drepturi. Astfel, decizia Consiliului este executorie de la data comunicării ei părților, iar în cazul în care este contestată, Consiliul susține legalitatea și temeinicia acesteia în instanța de judecată. În același context, menționăm că atribuția de a reprezenta persoanele sau grupurile de persoane în fața instanțelor de judecată în	Precizare, că atribuția de a colabora cu serviciile de asistență și informare existente la nivelul Uniunii, se prezumă din prevederea care se conține în Legea 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, Art. 12 Atribuțiile Consiliului alin. (1) lit. h) conlucrează cu organismele internaționale cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii discriminării.
--	---	--

		cazurile complexe ce țin de drepturile și libertățile omului sau în cazurile de interes public este conferită Avocatului Poporului. De asemenea, Consiliul atrage atenția că atribuțiile legate de furnizarea de asistență pentru lucrătorii din Uniune și membrii familiilor lor, precum și atribuția de a colabora cu serviciile de asistență și informare existente la nivelul Uniunii, precum Europa ta, SOLVIT, EURES, Rețeaua întreprinderilor europene și ghișeele unice, prevăzute de art. 4 alin. (2) lit. a) și alin. (4), urmează a fi delimitate între instituțiile competente corespunzător domeniului de activitate (ANOFM, CNAS și altele). Sumarizând, Consiliul pentru egalitate poate fi desemnat drept punct național de contact în ceea ce privește prevenirea și combaterea discriminării lucrătorilor din Uniune și membrilor familiilor lor, în conformitate cu prevederile Directivei 2014/54/UE și ale Regulamentului UE 492/2011, precum și în vederea cooperării și schimbului de informații cu punctele de contact echivalente din celelalte state membre ale Uniunii Europene. În ceea ce privește cetățenii Uniunii Europene, ai Spațiului Economic European și membrilor de familie ai acestora, menționăm că Consiliul este competent să examineze plângerile privind discriminarea tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția Republicii Moldova în conformitate cu prevederile Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității.	
		Din aceste considerente, Consiliul propune excluderea par. (13) din Anexa la proiectul de lege privind libera circulație și sedere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora. De asemenea, Consiliul propune expunerea art. 4 alin. (8) al proiectului de lege după cum urmează: “(8) Consiliul pentru egalitate exercită atribuția de promovare, monitorizare și susținere a egalității de tratament pentru lucrătorii Uniunii și membrii familiilor acestora. Consiliul asigură activitatea de punct de contact față de punctele de contact echivalente din statele membre ale Uniunii Europene în vederea cooperării și schimbului de informații.”	Se acceptă. Se susține propunerea de a exclude par. 13 din anexa proiectului privind completarea art. 12 alin. (1) cu lit. h¹) și h²) din Legea 121/2012.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova (nr.	16.	Potrivit Notei de fundamentare, temeiul elaborării proiectului de act normativ îl constituie angajamentele de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, asumate în contextul implementării Acordului de Asociere RM–UE.	S-a luat act.

17-1305 din 05.05.2025)		Conform art. 6 alin. (3) și (31) din Legea nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, participanții publici sunt obligați să efectueze schimbul de date prin intermediul platformei de interoperabilitate și să asigure condițiile tehnice necesare realizării schimbului de date, precum și să asigure prestarea serviciilor fără a solicita documente în cazul în care datele conținute în aceste documente sunt disponibile în resurse informaționale și pot fi consumate sau furnizate prin intermediul platformei de interoperabilitate. Prin urmare, propunem expunerea articolului 4 alineatul (1) după cum urmează: „(1) Autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să colaboreze în scopul implementării prevederilor prezentei legi prin asigurarea schimbului de date din sistemele și resursele informaționale pe care le dețin prin intermediul platformei de interoperabilitate, iar în cazul datelor cu regim juridic special, se va aplica legislația specială în vigoare.” Din perspectiva obiectivului proiectului de lege, reglementările propuse urmăresc să faciliteze libera circulație și șederea cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, inclusiv a lucrătorilor din statele membre, în conformitate cu principiile fundamentale ale Uniunii Europene privind libera circulație a persoanelor și dreptul de stabilire într-un alt stat membru.	Se acceptă.
		În raport cu cerința prezentării certificatului de cazier judiciar prevăzută la art. 15 alin. (2) lit. b), considerăm că aceasta este disproporționată, în special în cazul șederii temporare pe teritoriul Republicii Moldova. Solicitarea unui astfel de document pentru persoane angajate în sectorul privat, altele decât cele ce exercită funcții publice, constituie o barieră în calea exercitării dreptului la liberă circulație. Insistăm revizuirea mecanismului de verificare a antecedentelor penale, limitând solicitarea informațiilor la cazuri justificate (ex. risc sau suspiciuni rezonabile), iar în cele ordinare – acceptarea unei declarații pe propria răspundere în conformitate cu cele agreeate în ședința de lucru din 16.04.2025 de comun cu MDED.	Se acceptă.
		Impactul asupra cererii pentru serviciile publice, generat de șederea cetățenilor UE pe teritoriul Republicii Moldova, este relevant, însă nu constituie obiectul principal al proiectului de lege. Pe de o parte, contribuțiile achitate de lucrătorii din UE pot genera beneficii pentru fondurile de asigurări sociale și medicale, pe de altă parte, formularea de la art. 38 alin. (2) lit. c) privind	Se acceptă parțial. Proiectul de Lege se completează cu noțiunea „Sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială” (a se vedea comentariul pag. 3)

		„povara pentru sistemul de asistență socială” contravine principiilor drepturilor fundamentale și angajamentelor internaționale asumate în domeniul protecției sociale, inclusiv celor prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 492/2011. Astfel, pentru evitarea aplicării discriminatorii, în special față de persoanele care contribuie la sistemele sociale, se recomandă revizuirea sintagmei menționate, în vederea alinierii acesteia cu obiectivul legii și normele europene relevante.	
		Referitor la măsurile restrictive prevăzute la art. 39 alin. (3), se impune stabilirea expresă a criteriilor de constatare a calității de „persoană care prezintă pericol real și actual pentru ordinea și siguranța publică, în scopul motivării temeinice a deciziilor de limitare a dreptului de ședere. Aceste prevederi trebuie corelate cu politica națională de securitate și cu angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova. Formularea „să prezinte pericol pentru sănătatea publică” este vagă și lipsită de criterii obiective. În lipsa unor clarificări, aceasta poate genera aplicări arbitrare sau discriminatorii în procesul de emitere a deciziilor de refuz, contrar spiritului și prevederilor Directivei europene transpusă prin proiect. Se recomandă definirea explicită a riscurilor relevante pentru sănătatea publică și stabilirea unei liste clare sau a unor criterii de evaluare în acest sens.	Precizare. Legea nr. 618/1995 stabilește clar faptele care constituie pericol pentru securitatea națională. La fel atragem atenția la <i>noțiune de ordine publică</i> definită în HG nr1206/2016. <i>Ordine publică</i> – stare de legalitate, de echilibru și pace socială, prin care se asigură securitatea publică și a persoanei, a colectivităților și a bunurilor, sănătatea și morala publică și care permite exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, precum și funcționarea eficace a instituțiilor în statul de drept. Ținând cont de textul noțiunii autoritățile sunt obligate să prevină acele elemente care atentează la stare de legalitate, de echilibru și pace socială. Includerea unei liste a bolilor transmisibile în textul proiectului de lege nu este necesară, întrucât acestea sunt deja reglementate în Anexa nr. 1 la Regulamentul privind sistemul de supraveghere epidemiologică a bolilor transmisibile și amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 742/2024. Această abordare are la bază necesitatea evitării dublării prevederilor legislative, precum și asigurarea coerenței și clarității cadrului normativ. Menținerea unei surse unice și oficiale pentru lista bolilor transmisibile permite actualizarea eficientă a acesteia, în funcție de evoluțiile epidemiologice și de recomandările internaționale, fără a impune modificări succesive asupra mai multor acte normative.

		Totodată, pentru corelarea terminologică și eliminarea neconcordanțelor, se propune revizuirea următoarelor sintagme din proiectul de lege:	Nu se acceptă. Condiția că documentele de călătorie să fie eliberate în ultimii 10 ani este o regulă prevăzută în Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen (Art. 6. Condiții de intrare pentru resortisanții țărilor terțe).
		1. La art. 6 alin. (1) lit. a) „eliberat în ultimii 10 ani de autoritățile unui stat membru al Uniunii Europene”;	
		2. La art. 8 alin. (1) lit. a) „eliberat în ultimii 10 ani”;	
		3. La art. 8 alin. (1) – comasarea punctelor c) și d), în vederea evitării redundanței;	Nu se acceptă. Sunt reglementate două situații de fapt diferite , menite să asigure exactitate normei în momentul aplicării.
		4. La art. 10 lit. b) –substituirea sintagmei „și-au epuizat durata de ședere” cu „expirarea termenului de ședere stabilit”;	Nu se acceptă. Terminologia utilizată este uniformă și corespunde celei utilizate în Lege nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova.
		5. La art. 37 alin. (2) lit. f) –„infecțioase sau parazitare contagioase conform cadrului normativ”.	Nu se acceptă. Nu este clară obiecția.
Agencia Servicii Publice a Republicii Moldova (nr. 01/5867 din 05.05.2025)	17.	În avizul nr. 01/3732 din 17.03.2025, Agenția Servicii Publice a indicat asupra discordanței și incertitudinii dintre normele prevăzute la art. 15 alin. (5) și alin. (9) al aceluiași articol, cu referire la termenul de prestare a serviciului pentru eliberarea cărții de rezidență. În contextul raționamentelor enunțate, s-a sugerat oportunitatea revizuirii normelor enunțate în proiectul de lege pentru a asigura respectarea principiilor de egalitate și echitate socială. Potrivit Sintezelor obiecțiilor și propunerilor consultărilor prealabile, propunerea respectivă a fost acceptată, menționându-se faptul că normele au fost uniformizate. Astfel, conform art. 16, alin. (2) din proiect „cartea de rezidență se eliberează în termen de trei zile lucrătoare, iar ASP confecționează cartea de rezidență în termen de o zi lucrătoare de la solicitarea IGM”. Recomandăm ca Nota de fundamentare a proiectului să conțină informații detaliate privind proveniența surselor financiare necesare pentru acoperirea cheltuielilor generate de eliberarea cărții de rezidență pentru cetățenii Uniunii Europene într-un termen restrâns. Totodată, nu este clar care va fi tariful achitat de solicitanții cărții de rezidență, având în vedere că pentru serviciile prestate în termen redus sunt stabilite alte tarife corespunzător cheltuielilor suplimentare suportate de către entitatea care le confecționează, dar este	Precizare. Art. 45, prevede că Guvernul va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege în termen de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Respectiv Agenția Servicii Publice urmează să stabilească în actele sale normative tariful achitat pentru perfectarea cărții de rezidență într-o zi lucrătoare. Este important de subliniat că tariful aplicabil pentru confecționarea cărții de rezidență pentru cetățenii Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora, nu va depăși valoarea tarifelor stabilite pentru perfectarea cărții de identitate a cetățenilor Republicii Moldova în același termen.. Se acceptă completarea Notei de Fundamentare.

		judicios de considerat că autorul proiectului intenționează să aplice principiul de acordare a facilităților la eliberarea permisului de ședere în scop de muncă. În nota de fundamentare a proiectului de lege nu se face referire la cheltuielile necesare pentru eliberarea acestor documente, ci doar la cheltuielile generale pentru implementarea legii, iar impactul financiar va fi estimat de fiecare instituție implementatoare în Cadrul Bugetar pe termen Mediu pentru perioada 2026-2028. Acest aspect a fost invocat și în avizul ASP nr. 01/3732 din 17.03.2025, care însă nu se regăsește în sinteza obiecțiilor și propunerilor și nu a fost luat în considerare de către autor. Prin urmare, constatăm că propunerile și sugestiile Agenției Servicii Publice, nu au fost luate în considerare. Prin urmare, recomandăm ca nota de fundamentare a proiectului să includă informații detaliate referitoare la proveniența surselor financiare necesare pentru acoperirea cheltuielilor generate de eliberarea cărții de rezidență pentru cetățenii Uniunii Europene într-un termen restrâns.	
		Suplimentar, în contextul inițierii de către Ministerul Afacerilor Interne a modificărilor la Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova sugerăm completarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (activități conexe punerii în circulație a cărții de identitate, eliberate cetățenilor Republicii Moldova și a cărții de rezidență, eliberate cetățenilor străini, apatrizilor, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară) număr unic183/MAI/ASP/2025, cu prevederi în sensul enunțării că modificările date nu se vor aplica cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor acestora, care se supun reglementărilor speciale, conținute în proiectul supus avizării.	Se acceptă parțial. Conform alin. (9) din anexă prevede modificări la Legea nr. 200/2010, prin care se introduce prevederea că cetățenilor Uniunii Europene, a statelor din Spațiul Economic European și membrii de familie ai acestora Legea nr. 200/2010, nu se aplică.
Ministerul Sănătății (nr. 24/1448 din 06.05.2025)	18.	Propunem că art. 4 alin. (5) să aibă următorul cuprins: „(5) Ministerul Sănătății stabilește modul de acces la servicii medicale în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, inclusiv la examenul medical necesar care să ateste asigurarea sănătății publice a titularii cărții de rezident, din oficiu sau la cererea Inspectoratului General pentru Migrațiune;” Formularea propusă stabilește cu claritate faptul că Ministerul Sănătății, în calitate de organ central de specialitate al administrației publice, are rolul de a asigura realizarea politicii guvernamentale în domeniul sănătății, iar pct. 7 subpct. 11) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, aprobat	Se acceptă. A fost reformulat alin. (5) conform obiecției.

		prin Hotărârea Guvernului nr. 148/2021, stipulează că asigură, prin intermediul instituțiilor medico-sanitare publice din subordinea sa, a prestării serviciilor medicale în conformitate cu Programul ramural de servicii medicale pentru contingentul arondat, elaborat și aprobat anual de Minister, precum și finanțarea acestor instituții pentru serviciile medicale acordate în cadrul Programului ramural, din contul mijloacelor bugetului de stat.	
		La art. 17 alin. (2) după textul „termenul de 30” de completat cu cuvântul „zile”.	Se acceptă.
		La art. 19 alin. (3) lit. b) cuvântul „starea” de substituit cu cuvântul „perioada”.	Se acceptă.
		La art. 20 alin. (1) lit. e) după cuvântul „medicale” de completat cu cuvântul „obligatorii”.	Se acceptă.
		La art. 25 alin. (2) după textul „nr. 116” de completat cu textul „/2018”.	Nu se acceptă. A fost acceptată propunerea CSM de a exclude textul „nr. 116”
		La art. 30 cuvintele „pe baze generale ca și cetățenii Republicii Moldova” de substituit cu textul „conform prevederilor Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995 și a Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585/1998”.	Se acceptă.
		Menționăm faptul că, actualmente Ministerul Sănătății în contextul transpunerii Deciziei nr. S1 din 12 iunie 2009 privind cardul european de asigurări sociale de sănătate, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene de 24 aprilie 2010, CELEX 32010D0424(08) și art.1, art.2, art.3, art.4 (parțial), art.5, art.6, art.7, art.8, art.9, art.10 (parțial) din Directiva 2011/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2011 privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 88 din 4 aprilie 2011, CELEX 32011L0024, se află în proces de modificare a Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995 și a Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585/1998, astfel propunerilor formulate în anexa la proiectul de lege remis spre avizare, vor fi operate de ministerul. Concomitent, prevederile proiectul de lege cu privire la accesul la servicii medicale a cetățenilor UE sau încadrarea în sistemul asigurării obligatorie de asistență medicală urmează să intre în vigoare la momentul aderării.	Se acceptă.
Ministerul Finanțelor (nr. 18-69-4188 din 14.04.2025)	19.	La art. 3, lit (d) noțiunea „partener” urmează a fi revizuită/precizată prin prisma corelării cu prevederile legilor organice precum Codul Familiei, Codul Civil etc.	Se ia act. Noțiunea de partener este exclusă din proiect, dat fiind faptul că categoriile menționate de persoane pot face obiect și altor raporturi juridice ce reiese din diverse

			domenii juridice, urmează a fi ajustate conceptual prin completarea legilor organice precum Codul Civil, Codul Familiei, Codul Fiscal, Codul de procedură Civilă, de către autoritățile responsabile în acest sens.
		Totodată, la articolul menționat, cu referire la noțiunea de „familie extinsă” opinăm asupra necesității aducerii argumentelor în Nota de fundamentare privind componența familiei extinse comparativ cu prevederile art. 3 din Directiva 2004/38/CE (tabelul de concordanță nu aduce claritate), care stipulează: „(2) Fără a aduce atingere vreunui drept individual de liberă circulație și ședere pe care persoanele în cauză îl pot avea în nume propriu, statul membru gazdă facilitează în conformitate cu legislația sa internă, intrarea și șederea următoarelor persoane: (a) Orice alți membri de familie, indiferent de cetățenia lor, care nu se încadrează în definiția de la articolul 2 punctul 2 și care, în țara din care au venit, se află în întreținerea sau sunt membri ai gospodăriei cetățeanului Uniunii care beneficiază de dreptul de ședere cu titlul principal sau dacă din motive grave de sănătate este necesară în mod imperativ îngrijirea personală a membrului familiei de către cetățeanul Uniunii...” Astfel, precizarea în cauză este necesară întru excluderea unui potențial risc financiar asupra bugetului (BS, BASS, FAOAM), prin extinderea categoriilor beneficiarilor.	Se acceptă. A fost reformulată noțiunea astfel încât condiționează că persoanele care fac parte din familia extinsă să se află la întreținerea cet. UE.
		La art. 30, textul <i>pe baze generale</i> , se consideră necesar a fi precizat întru înlăturarea neclarităților și potențialilor interpretări.	Se acceptă. A fost înlocuite cuvintele <i>pe baze generale</i> cu textul <i>conform prevederilor Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995 și a Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585/201998.</i>
		Cu titlu de opinie, menționăm că prevederile art. 31, alin. (5), referitor la dreptul la locuință de serviciu, pot genera un potențial risc de interpretare neuniformă, întrucât Legea nr. 75/2015 privind locuințele reglementează această noțiune într-un mod diferit. Mai mult ca atât se creează o confuzie reieșind din prevederile art. 17, alin. (1), lit. (f) din prezentul proiect care prevede <i>necesitatea prezentării actului ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra locuinței pe teritoriul RM.</i>	Nu se acceptă. Capitolul VII, din HG nr. 125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, stabilește procedura de evidență la domiciliu sau la reședință în Republica Moldova. Pct. 106 din hotărârea menționată stabilește exhaustiv actele care atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra locuinței. Conform. pct. 88 din HG nr. 125/2013, înregistrarea persoanelor la domiciliu sau la

		reședință temporară are drept scop evidență locuitorilor Republicii Moldova și nu stabilește drepturile acestora asupra locuinței. Respectiv prevederea de la art.17 alin. (1) lit. f), are ca scop înregistrarea persoanelor la domiciliu sau la reședință temporară și nu stabilește drepturile acestora asupra locuinței. Pe când art. 31 alin. (5) oferă dreptul lucrătorilor cetățeni ai Uniunii Europene și lucrătorilor membri de familie ai acestora dreptul la locuințe de serviciu, conform prevederilor Legii nr. 75/2015 cu privire la locuințe. Dreptul la locuință constituie un drept fundamental, care face parte din dreptul la viață decentă al persoanei sau familiei și se oferă conform legii prenotate. Conform prevederilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe, statul asigură dreptul persoanelor la locuințe sociale, de serviciu, de manevră, de tip cămin, hotel-azil, cu statut special (de protocol), conform criteriilor stabilite de prezenta lege, în limita locuințelor disponibile. De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 4 din legea enunțată, locuința de serviciu este locuința acordată în locațiune, în condițiile legii, unor categorii de persoane pe perioada exercitării de către acestea a atribuțiilor funcționale. Astfel, reieșind din prevederile normative enunțate, precum și din propunerile de completare a art. 21 din Legea 75/2015 cu privire la locuințe, cu o normă care să prevadă că salariații cetățeni ai Uniunii Europene, ai Spațiului Economic European și salariații membrii de familie ai acestora, pot, în același temei și condiții ca și cetățenii Republicii Moldova, să se înscrie pe lista solicitanților de locuință de serviciu, în unitatea administrativ-teritorială, în care ocupă un loc de muncă, în cazul în care astfel de liste sunt ținute, nu rezultă în mod direct faptul că implementarea normei vizate va genera cheltuieli financiare suplimentare. Locuințele se acordă în limita celor disponibile, iar construirea sau procurarea de locuințe noi se va face în limita mijloacelor
--	--	---

			financiare aprobate în acest scop, la solicitarea entităților care preconizează construcția acestora. Totodată, construcția locuințelor de serviciu poate fi efectuată inclusive din surse externe, prin programe speciale de finanțare, similar proiectului de construcție a locuințelor sociale, Faza I, Faza III, și Locuințe publice III.
		Referitor la alin. 14 din Anexa la proiectul de lege, autorul propune modificarea art.1, alin. (b) din Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru egalitate, majorarea efectivului-limită al aparatului administrativ de la 33 unități la 36 unități. Astfel, conform raportului operativ la situația din 31.03.2025 din totalul de 33 unități de personal aprobate de Consiliul pentru egalitate, sunt real încadrate 24 unități de personal, respectiv 9 unități fiind vacante (o rată de angajare de 73%). În acest context, accentuăm că majorarea limitei de personal cu concomitentă menținere a funcțiilor vacante se consideră o practică neargumentată, nejustificată și irațională din punct de vedere a impactului financiar asupra bugetului de stat. Concomitent, evidențiem că orice creștere a numărului unităților de personal implică majorarea fondului de remunerare a muncii per bugetul de stat, indicator ținută stabilit în relațiile cu partenerul de dezvoltare, lucru ce nu poate fi admis. În sensul celor expuse, propunerea formulată la alin. 14 din Anexa la proiectul de lege urmează a fi exclusă. Totodată, ținând cont de necesitățile identificate, se recomandă consolidarea capacităților Consiliului pentru Egalitate cu menținerea limitei unităților de personal aprobate, inclusiv prin solicitarea de deblocare a funcțiilor aflate sub moratoriu, cu ulterioara redistribuire a acestora conform necesităților instituției.	Se acceptă.
		Subsidiar, pct. 4.2. „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” din Nota de fundamentare urmează a fi completată cu informații clare, detaliate și structurate (per măsură/acțiune) care să reflecte costurile estimate pentru implementarea măsurilor propuse, precum și desemnarea expresă a instituției responsabile de aplicarea acestora în vederea prevenirii aprobării unor cheltuieli nejustificate sau insuficient argumentate, care ar putea avea un impact negativ asupra bugetului și asupra eficienței utilizării resurselor bugetare. Prin urmare, menționăm că Ministerul Finanțelor este disponibil de a examina	Se acceptă. Nota de fundamentare a fost completată.

		repetat proiectul de lege, după revendicarea obiecțiilor înaintate, pentru a formula opinia finală asupra acestuia.	
Expertizare			
Centrul de Armonizare a Legislației (nr. 31/02-126-4992)	1	- Art. 4 (2) al proiectului național atribuie Inspectoratului General pentru Migrațiune sarcina de a informa cetățenii Uniunii Europene și membrii familiilor acestora cu privire la condițiile de ședere și documentare. Această obligație, însă, vizează în mod exclusiv informarea individuală, adresată persoanelor care intră în contact direct cu autoritățile. Art. 34 din actul UE prevede că „statele membre difuzează informațiile privind drepturile și obligațiile cetățenilor Uniunii și ale membrilor familiilor acestora cu privire la subiectele reglementate de prezenta directivă, în special, prin campanii de sensibilizare realizate prin mijloacele de informare în masă și prin alte mijloace de comunicare locale și naționale”. Astfel, se impune completarea proiectului cu norme privind măsuri de informare publică a cetățenilor Uniunii Europene și membrilor familiilor acestora cu privire la condițiile de ședere și documentare;	S-a luat act. Cetățenii UE și membrii de familie ai acestora vor fi subiecți ai Legii nr. 274/2011, care prevede campanii de informare. IGM, are atribuții de a informa cetățenii Uniunii Europene și membrii familiilor acestora cu privire la condițiile de ședere și documentare. Această atribuție se realizează și în prezent prin campanii de sensibilizare realizate prin mijloacele de informare în masă și prin alte mijloace de comunicare locale și naționale în baza dispoziției șefului IGM, (diferite ședințe cu organizații nonguvernamentale, agenți economici, instituții de învățământ etc) și nu este destinată doar persoanelor care intră în contact direct cu autoritățile.
		Proiectul național a omis transpunerea prevederii de la art. 5 (4) din actul UE, care stabilește o garanție procedurală, menită să protejeze efectiv dreptul la libera circulație, prevenind expulzarea automată a cetățenilor și a membrilor lor de familie din motive formale (lipsa documentelor), prin obligarea statului gazdă de a acorda un termen rezonabil pentru remedierea situației. Întrucât proiectul național își propune reglementarea drepturilor de intrare și ședere ale cetățenilor UE și a membrilor lor de familie, este imperios ca aceste garanții procedurale, inclusiv, cea privind asigurarea „...toate mijloacele rezonabile pentru a le permite să obțină, într-un termen rezonabil, documentele necesare sau pentru a confirma ori a dovedi prin alte mijloace că beneficiază de dreptul de liberă circulație și ședere”, să fie transpuse pentru a evita aplicarea unor măsuri disproporționate și discriminatorii din partea autorităților naționale;	Precizare. Proiectul prevede la art. 39 alin. (2), prevede (2) Expulzarea cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, este o măsură de siguranță dispusă de instanțele judecătorești naționale doar în condițiile legii penale. Respectiv expulzarea automată a cetățenilor și a membrilor lor de familie din motive formale (lipsa documentelor), nu se aplică
		Proiectul național nu a transpus expres garanția prevăzută de art. 14 (4) din actul UE, care interzice adoptarea unor măsuri de expulzare împotriva cetățenilor UE sau a membrilor familiilor acestora în situațiile în care aceștia desfășoară o activitate salariată sau independentă sau când se află pe teritoriul statului gazdă în căutarea unui loc de muncă și pot demonstra că sunt în continuare activi în căutare și că au șanse reale de a fi angajați. Prin urmare, este necesară completarea proiectului cu o normă similară;	Precizare. Proiectul prevede la art. 39 alin. (2), Expulzarea cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, este o măsură de siguranță dispusă de instanțele judecătorești naționale doar în condițiile legii penale. Reieșind din această prevedere instanța de judecată dispune expulzare doar în cazurile în care

			persoana este condamnată pentru săvârșirea unei acțiuni. Reamintim că Directiva 2004/38/CE, permite statului membru să recurgă la expulzare din motive imperative de ordine publică sau siguranță publică.
		Art. 15 din proiectul național condiționează exercitarea dreptului de ședere pentru cetățenii Uniunii Europene de obținere prealabilă a unei carte de rezidență ceea ce contravine art. 7 din Directivă, care oferă direct dreptul de ședere pentru o perioadă mai mare de 3 luni dacă sunt îndeplinite anumite condiții (angajare, studii, mijloace suficiente). Mai mult, art. 8 din directivă prevede că înregistrarea are un caracter declarativ, iar documentul emis are doar valoare confirmativă, fără a influența exercitarea dreptului de ședere. Astfel, formularea din proiectul național „pot solicita carte de rezidență fără obținerea unui drept de ședere,...” creează confuzie juridică și contravine principiului efectului direct al dreptului de ședere necesitând reformulare;	Nu se acceptă. Conform noțiunilor, domiciliul sau reședința temporară a unui străin este mână în mână cu actul de identitate. Astfel, persoana care va desfășura o activitate pe teritoriul Republicii Moldova în lipsa unei cărți de rezidență va fi în imposibilitate de a avea domiciliul sau reședința temporară, deoarece, aceasta este confirmată de unul din actele de identitate prevăzute în sistemul național de pașapoarte. La fel mai multe autorități publice au comunicat că legislația sectorială nu oferă alternativă de înlocuire cu un certificat de înregistrare a actului de identitate. Pentru acesta este nevoie de intervenții în întregul sistem legislativ și intervenții la sistemele informaționale pentru a exclude identificare persoanei cu act de identitate la prestarea serviciilor. În eventualitatea înlocuirii cărții de rezidență cu un certificat de înregistrare, s-ar crea impedimente acestei categorii de străini de a se bucura de drepturi de primă necesitate cum ar fi: accesul la serviciile medicale, accesul la sistemul de asistență, asigurări sociale, etc.
		La fel, art. 15 (2) lit.b) din proiectul național, care stabilește obligația de prezentare a unui „certificat de cazier judiciar, cazier multilingv sau cazier electronic, tradus în limba română sau engleză și eliberat în ultimele 6 luni de autoritățile statului din țara de origine. În cazul în care cetățeanul Uniunii Europene are o ședere legală de cel puțin doi ani într-o altă țară decât țara a cărei cetățenie o deține, acesta urmează să prezinte cazier judiciar/cazier multilingv, eliberat de autoritățile statului de reședință, precum și documentul ce confirmă dreptul de ședere este contrar și excesiv în raport cu art. 27 din Directiva 2004/38/CE, care prevede că statele membre au dreptul de a restrânge libertatea de circulație și dreptul de ședere cetățenilor Uniunii și a membrilor lor de familie, indiferent de cetățenie, doar pentru motive de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică pe baza unei evaluări individuale.	Se acceptă. Se înlocuiește cu declarație pe propria răspundere.

		Potrivit art. 27 din actul UE, verificarea antecedentelor penale în scopul stabilirii existenței unui pericol pentru ordine publică, siguranța publică sau sănătatea publică, poate fi efectuată de statul gazdă, doar în mod individual și doar în cazul în care se consideră indispensabil, să ceară statului membru de origine sau, dacă este necesar, altor state membre să îi furnizeze informații privind antecedentele persoanei respective. Această consultare nu poate avea un caracter sistematic. Solicitarea automată a cazierului judiciar de la toți cetățenii UE reprezintă o măsură generală și disproporțională, contrară principiului liberei circulații, astfel, cum a fost consacrat în practica judiciară a CJUE, care stabilește că „măsurile de restricționare a dreptului de ședere trebuie să fie individualizate și justificate de comportamentul personal al persoanei în cauză, dar să nu se bazeze pe verificări sistematice sau criterii generale” 1. Prin urmare, instituirea unei obligații generale și automate de prezentare a cazierului judiciar pentru toți cetățenii UE, care solicită ședere în Republica Moldova depășește prevederile stabilite de actul UE și împovărează realizarea dreptului de ședere și liberă circulație. Aceeași obiecție este valabilă și pentru art. 17 (1) lit. e) din proiect în vederea acordării și prelungirii dreptului de ședere pentru membrii de familie ai cetățenilor Uniunii Europene și art. 20 (1) lit. c) privind acordarea dreptului de ședere permanentă;	
		Proiectul național, la art. 15 (2) lit. c), prevede ca condiție prealabilă pentru dreptul de ședere și „, actul ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra locuinței de pe teritoriul Republicii Moldova, în modul stabilit de Guvern”, prevedere națională care contravine art. 8 (3) din actul UE și care stabilește expres ce acte pot fi solicitate în vederea eliberării certificatului de înregistrare. Astfel, impunerea prezentării acestei dovezi este o cerință excesivă ori cetățeanul UE poate locui temporar, fără un contract formalizat. Mai mult, această cerință încalcă caracterul flexibil al dreptului la libera circulație și necesită a fi ajustată în vederea transpunerii fidele a prevederilor actului UE. O obiecție similară este valabilă și pentru art. 20 (1) lit. e) din proiect;	Nu se acceptă. Art. 3 alin. (1) din Directiva 2004/38/CE, prevede Prezența directivă se aplică oricărui cetățean al Uniunii care se deplasează sau își are reședința într-un stat membru, altul decât cel al cărui resortisant este, precum și membrilor familiei sale, conform definiției de la articolul 2 punctul 2, care îl însoțesc sau i se alătură. Astfel, înregistrarea persoanelor la domiciliu sau la reședință temporară are drept scop evidență locuitorilor Republicii Moldova și se face prin actul ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra locuinței în sensul pct. 106 din HG nr. 125 din 2013 cuprinde și declarația/contractul dintr-o unitate de cazare sau declarația persoanei/proprietarului care găzduiește solicitantul. La fel menționăm că principiul liberei circulației nu este afectat, deoarece cartea de rezidență conferă

			dreptul la libera circulație pe întreg teritoriul Republicii Moldova (alin. (1) art. 16).
		Art. 15 (3) și (4) din proiectul național prevede că autoritatea competentă - Inspectoratul General pentru Migrație poate refuza emiterea cărții de rezidență dacă nu sunt întrunite condițiile. Această prevedere poate fi tratată drept risc de aplicare abuzivă a actului UE în sensul în care autoritatea refuză în mod discreționar eliberarea cărții sau certificatului și tratează șederea ca fiind una ilegală ori potrivit art. 7 din actul UE „Toți cetățenii Uniunii au dreptul de ședere pe teritoriul altui stat membru pentru o perioadă mai mare de trei luni”;	Nu se acceptă. Art. (8) alin. (3) din Directiva 2004/38/CE, prevede ce poate solicita statul membru pentru eliberarea certificatului de înregistrare. La fel și proiectul prevede ce acte trebuie să prezinte pentru a obține cartea de rezidență. În cazul în care nu sunt prezentate actele solicitate autoritatea refuză eliberarea cărții de rezidență dar nu și în dreptul de a se afla pe teritoriul Republicii Moldova.
		Proiectul național, la art. 19 (1) lit. c), stabilește condiția cunoașterii limbii române (nivel B1). Menționăm că, această cerință nu se regăsește în Directiva 2004/38/CE și recunoaște dreptul de ședere permanentă pe baza criteriilor de activitate și rezidență, fără a impune criteriul lingvistic. Prin urmare, se impune revizuirea prevederea în cauză din proiectul național. Aceeași obiecție este valabilă și pentru art. 20 (1) lit. b) din proiectul normativ;	Se acceptă.
		Proiectul național nu a asigurat transpunerea prevederilor art. 17 (2) - (3) din Directivă. Potrivit art. 17 (2) din actul UE, soțul sau partenerul, care este resortisant al statului membru gazdă sau a pierdut cetățenia acestui stat membru prin căsătoria cu lucrătorul care desfășoară o activitate salariată sau independentă, beneficiază de dreptul de ședere permanentă, fără a fi supus unei condiții de ședere prealabilă. Dispoziția dată reprezintă o derogare expresă de la regula generală de 5 ani de ședere continuă în scopul protejării unității familiale și evitării situațiilor discriminatorii. În ceea ce privește art. 17 (3) al Directivei, acesta stabilește că membrii de familie ai unui cetățean UE, dobândesc automat dreptul de ședere permanentă odată ce cetățeanul respectiv a dobândit acest drept, fără a fi necesar demonstrarea propriei șederi continue de 5 ani. Astfel, prevederea națională de la art. 19 (2) stabilește prevederi generale privind acordarea dreptului de ședere permanentă membrilor de familie prin dovada a unei șederi individuale continue de 5 ani pe teritoriul Republicii Moldova. Această condiție națională este mai restrictivă în raport cu cea UE, iar omiterea transpunerii derogărilor prevăzute de art. 17 (2) - (3) din actul UE afectează exercitarea dreptului de ședere permanentă al membrilor de familie. Prin urmare, se impune modificarea art. 19	Se acceptă parțial. Precizare: Alin. (2) art.21, prevede lucrătorul care desfășoară o activitate salariată sau independentă, beneficiază de dreptul de ședere permanentă, fără a fi supus unei condiții de ședere prealabilă. Cu referire la pierderea cetățeniei, nu este aplicabil deoarece Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000, prevede Temeiurile pierderii cetățeniei Republicii Moldova prin renunțare; prin retragere; în temeiul acordurilor internaționale la care Republica Moldova este parte. Respectiv legea menționată nu prevede că cetățeanul Republicii Moldova să piardă cetățenia acestui stat prin căsătoria cu lucrător care desfășoară o activitate salariată sau independentă. La fel art. 24 din Legea 1024/2000, prevede expres că în Republica Moldova, pluralitatea de cetățenii se permite cetățenilor săi care dețin concomitent cetățenia unui alt stat, când această cetățenie este dobândită automat prin căsătorie.

	din proiect astfel încât să reflecte expres derogările prevăzute la art. 17 (2) - (3) din actul UE. Textul proiectului național, la art. 19 (4), prevede că „Șederea legală pe o perioadă de până la 90 zile calendaristice și detenția nu face obiectul de continuitate a șederii.”. Această formulare ridică probleme de compatibilitate cu art. 21 din Directiva UE, care stabilește că „Continuitatea șederii este întreruptă de o decizie de expulzare pusă în executare cu privire la persoana în cauză”. Astfel, prin proiectul național se introduce o restricție suplimentară, care nu se regăsește în textul Directivei și care ar avea ca efect limitarea în mod excesiv a drepturilor de ședere conferite cetățenilor UE și membrilor de familie a acestora,	Se acceptă parțial. Șederea legală pe o perioadă de până la 90 zile calendaristice se va face obiectul de continuitate a șederii. În ceea ce privește detenția, se menționează că Comunicarea Comisiei, orientări privind dreptul la libera circulație a cet. UE, și a membrilor de familie ai acestora, prevede la pag.46 ca detenți repornește termenul de ședere și trebuie sa acumuleze o noua perioada de sedere neîntreruptă. (vezi link https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202301392) Subsidiar, comunicăm că art. 105 alin. (2) din Codul penal prevede că <i>în cazul în care expulzarea însoțește pedeapsa cu închisoare, aducerea la îndeplinire a expulzării are loc după executarea pedepsei</i>. Respectiv din acest considerent detenția nu face obiectul de continuitate a șederii.
	Proiectul național, la art. 20 (2), respectă per general limita maximă de 6 luni prevăzută de art. 20 (1) din actul UE pentru examinarea cererii de acordare a dreptului de ședere permanentă. Totuși Directiva, fixează un termen clar și uniform de 6 luni fără a permite marjă de incertitudine prin prelungirile administrative nejustificate, or proiectul național introduce posibilitatea prelungirii din oficiu. Prin urmare, pentru a asigura compatibilitatea deplină cu Directiva UE, se impune eliminarea prevederii privind termenul de prelungire din oficiu, prin doar a termenului unic de 6 luni (90 zile calendaristice), cât și completarea normei naționale cu dispoziția privind reînnoirea automată a permisului de ședere permanentă al cetățenilor UE la fiecare 10 ani în conformitate cu prevederile actului UE;	Nu se acceptă. Precizare Prevederile din proiect sun mai favorabile decât cele din Directiva 2004/38/CE. Deoarece dreptul de ședere se examinează în termen maxim de 5 luni
	Proiectul național, la art. 37, prevede ca măsurile restrictive (expulzarea, refuzul de ședere) pot fi luate în baza unui standard de „bănuială rezonabilă”, care ar putea afecta securitatea națională, ordinea sau sănătate publică. Directiva, la art. 27 (2), prevede că astfel de măsuri trebuie justificate exclusiv printr-o „amenințare reală, prezentă și suficient de gravă la adresa unui interes fundamental al societății.”. Astfel, Directiva nu se rezumă doar la suspiciuni sau indicii ci	S-a luat act. Aplicare măsurii de expulzare se realizează, în conformitate cu principiul proporționalității și se dispune de o instanță de judecată. Art. 105 alin. (2) din Codul penal prevede că <i>în cazul în care expulzarea însoțește pedeapsa cu închisoare, aducerea la îndeplinire</i>

		prevede dovezi clare privind un pericol concret și actual. Proiectul normativ, la art. 37 (2) lit. a), prevede că măsurile restrictive pot fi luate și în scop de prevenție generală, bazate pe simpatie, afiliere sau suspiciuni legate de grupuri infracționale sau teroriste. Jurisprudența CJUE stabilește în acest sens că „simpla afiliere, simpatizare sau suspiciune nu este suficientă pentru a restricționa drepturile la libera circulație. Este necesar ca statul să probeze că persoana reprezintă un pericol real și actual”. 2 ;	<i>a expulzării are loc după executarea pedepsei. Respectiv nu este vorba despre condamnări anterioare.</i>
		Totodată, proiectul național, la art. 37 (2) lit. e), permite luarea de măsuri restrictive pe baza informațiilor privind infracțiunile grave comise în trecut, fără a analiza dacă persoana respectivă mai prezintă un pericol actual. Art. 27 (2) din actul UE prevede că „Condamnările penale anterioare nu pot justifica în sine luarea unor asemenea măsuri”. Prin urmare, este necesară modificarea prevederii naționale, astfel încât aceasta să fie întemeiată pe o evaluare individualizată și concretă a conduitei persoanei în cauză, care să demonstreze existența unei amenințări reale, actuale și suficient de grave la adresa securității naționale, ordinii sau sănătății publice;	S-a luat act. Art. 39 alin. (1) din proiectul de lege prevede: în cazul în care decizia de expulzare este pusă în executare după mai mult de doi ani de la emitere, Inspectoratul General pentru Migrație verifică dacă persoana respectivă continuă să constituie un pericol real și actual la adresa ordinii publice sau a siguranței publice.
		Proiectul național, la art. 38 (9), prevede că „exercitarea căii de atac nu suspendă executarea deciziei de revocare ceea ce contravine art. 31 (2) din Directivă, care interzice expulzarea efectivă înainte ca instanța să decidă asupra unei cereri de suspendare. Directiva permite, totuși, executarea imediată doar în situații expres prevăzute, precum: existența unei hotărâri judecătorești, acces anterior la o cale de atac, motive imperative de siguranță publică. Prin urmare, atât proiectul național, cât și Legea 200/100 privind regimul străinilor în Republica Moldova nu asigură respectarea deplină a dreptului la justiție în conformitate cu prevederile actului UE;	Se acceptă.
		Proiectul național, la art. 39 (2), prevede că „expulzarea cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, este o măsură de siguranță dispusă de instanțele judecătorești naționale doar în condițiile legii penale“. Formularea dată asigură o transpunere parțială a prevederii art. 15 (1) din actul UE în măsura în care, prevederea restrânge aplicabilitatea măsurii de expulzare exclusiv la motive de natură penală, fără a reflecta posibilitatea luării unor astfel de măsuri și pentru alte motive decât cele de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică, cu respectarea garanțiilor procedurale de la art. 30 și art. 31 din directivă;	S-a luat act.

	Proiectul național nu asigură transpunerea art. 25 din actul UE, care stabilesc două garanții esențiale pentru exercitarea dreptului de ședere a cetățenilor UE și a membrilor de familie. Directiva prevede că deținerea documentelor de ședere (certificat de înregistrare, permis de ședere sau dovada cererii) nu poate constitui o condiție prealabilă pentru exercitarea unui drept sau pentru îndeplinirea unei formalități administrative. Beneficiarii drepturilor pot dovedi calitatea lor și prin alte mijloace de probă. Subsecvent, Directiva impune ca orice document de ședere eliberat în acest context să fie gratuit sau supus unei taxe care să nu depășească taxa percepută cetățenilor naționali pentru documente similare. Prin urmare, este necesară completarea proiectului normativ astfel încât să se asigure exercitarea dreptului de ședere fără careva restricții administrative, care ar putea afecta respectarea principiilor de egalitate de tratament și proporționalitate consacrate de normele actului UE.	Precizare. Proiectul garantează exercitarea dreptului de ședere a cetățenilor UE, fără formalități decât cele de luare la evidență prin eliberarea cărții de rezidență. Taxa pentru eliberarea cărții de rezidență nu va depăși tariful existent pentru cetățenii Republicii Moldova stabilit pentru eliberarea actului de identitate, pentru o zi lucrătoare.
	Analizând proiectul național prin prisma actului UE, sesizăm că prevederea de la art. 29, alin. (7) din proiect „La angajare, se acordă prioritate cetățenilor naționali în vederea realizării echilibrului între ofertele și cererile de locuri de muncă din Republica Moldova” creează premise pentru un mecanism de selecție prioritar, care va favoriza cetățenii Republicii Moldova, ceea ce contravine principiului de tratament egal prevăzut de art. 4 (1) din Regulamentul UE. Totodată, prevederea în cauză contravine normelor dreptului primar al UE, în speță, art. 45 (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene care statuează că ”Libera circulație implică eliminarea oricărei discriminări pe motiv de cetățenie între lucrătorii statelor membre, în ceea ce privește încadrarea în muncă, remunerarea și celelalte condiții de muncă”. Respectiv, se propune fie eliminarea alin. (7) ori reformularea acestuia astfel încât să nu instituie o prioritate la angajare bazată pe cetățenia RM.	Se acceptă.
	Tabelul de concordanță prezentat urmează a fi revizuit, după cum urmează: La Compartimentul 3 al tabelului de concordanță se va substitui gradul general de compatibilitate „compatibil” cu „parțial compatibil”;	Se acceptă.
	La compartimentul 7, se vor menționa articolele, alineatele, paragrafele etc. ale proiectului de act normativ național, care corespund și transpun dispozițiile corespondente ale actului juridic european din compartimentul 6 al tabelului de	S-a luat act.

	concordanță, cu transcrierea tuturor prevederilor proiectului cuprinse în aceste articole, alineate, paragrafe etc., astfel încât să fie reflectat întreg textul proiectului de act normativ național. În cazul în care, prevederile actului juridic european au constituit anterior obiect al transpunerii în legislația națională, se menționează titlul actului normativ național, articolul, alineatul, paragraful etc. care au transpus dispozițiile actului juridic european.	
	Compartimentul 9 al Tabelului de concordanță va fi completat cu explicațiile și motivele care stau la baza netranspunerii sau transpunerii parțiale a prevederilor actului UE, fiind inserate trimiteri, mențiuni relevante ce menționează diferențele dintre prevederile actului UE și prevederile proiectului de act normativ național, cât și se vor indica termenele preconizate pentru realizarea transpunerii integrale ale dispozițiilor actului Uniunii Europene și proiectele de acte normative care vor înlătura diferențele de compatibilitate.	S-a luat act.
	La fel, Nota de fundamentare se va completa cu Compartimentul 9 „Constatările expertizei de compatibilitate”, în care se vor include concluziile expertizei de compatibilitate prezentate infra.	Se acceptă.
	Clauza de armonizare a proiectului național se va expune în următoarea redacție: „Prezenta Lege: -transpune parțial (transpune art.1 – 4 (1) și (2); art. 5 (1) și (2); art. 6 - 10 (1) și (2) lit. a), lit. b), lit. d), lit. e), lit. f); art. 11 - 14 (1) și (2); art. 15 (1); art.16; art.17 (1) și (4); art. 18 - 19 (2); art. 20 - 24 (1); art.27 - 31 (1), (3) și (4); art. 32 - 36) Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32004L0038, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 158 din 3 aprilie 2004, așa cum a fost modificată ultima oară prin Regulamentul (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011; 15 -transpune Directiva 2014/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de facilitare a exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor Text cu relevanță pentru SEE, CELEX: 32014L0054, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 128 din 30 aprilie 2014; -transpune parțial Directiva Consiliului din 25 iulie 1977 privind educația copiilor	Se acceptă.

		lucrătorilor migranți (77/486/CEE), CELEX: 31977L0486, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 199 din 6 august 1997; -transpune Regulamentul (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32011R0492, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 141 din 27 mai 2011, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2019/1149 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019”.	
		IV. Concluzii Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate, proiectul național și instrumentele de armonizare se vor revizui potrivit observațiilor menționate mai sus. Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM – UE.	Se acceptă.
Centrul Național Anticorupție (nr. ELO25/10646 din 13.06.2025)	2.	La art. 38 alin. (3) din proiect „În cazul în care decizia de expulzare este pusă în executare după mai mult de doi ani de la emitere, Inspectoratul General pentru Migrație verifică dacă persoana respectivă continuă să constituie un pericol real și actual la adresa ordinii publice sau a siguranței publice. Obiecții: Din norma analizată nu poate fi dedusă continuitatea acestei proceduri, adică acțiunile care urmează a fi întreprinse de către Inspectoratul General pentru Migrație, în dependență de rezultatul verificării efectuate și, în general, dacă urmează să fie întreprins ceva. Spre exemplu art. 33 alin. (2) din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, prevede că „În cazul în care decizia de expulzare menționată la alineatul (1) este pusă în executare după mai mult de doi ani de la emiterea sa, statul membru verifică dacă persoana respectivă continuă să constituie un pericol real și actual la adresa ordinii publice sau a siguranței publice și stabilește dacă de la data emiterii deciziei de	Se acceptă.

		<i>expulzare s-a produs vreo schimbare efectivă a împrejurărilor”.</i> Reglementarea insuficientă sau ambiguă a procedurilor administrative oferă, reprezentanților entității publice responsabile, posibilitatea de a dezvolta reguli procedurale convenabile propriilor interese, contrare interesului public sau de a nu întreprinde ceva pe motivul lipsei clarității acțiunilor care urmează a fi efectuate. Recomandări: <i>Completarea proiectului cu prevederi care să stabilească acțiunile ce urmează a fi efectuate/ decizia care urmează a fi luată în dependență de rezultatul verificărilor desfășurate de Inspectoratul General pentru Migrațiune, în cazul în care decizia de expulzare este pusă în executare după mai mult de doi ani de la emitere.</i>	
		Concluzia expertizei Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora a fost elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne, în scopul instituirii cadrului normativ național clar și adaptat standardelor europene, care să reglementeze și să faciliteze libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene, precum și a membrilor familiilor acestora, inclusiv a lucrătorilor din cadrul Uniunii Europene. În cadrul procesului de elaborare au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă. Proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la alinierea cadrului normative național la principiile fundamentale ale Uniunii Europene, precum libertatea de circulație a persoanelor și dreptul la stabilirea în orice stat membru. În normele proiectului supus expertizei anticorupție a fost identificată lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative. În scopul preîntâmpinării apariției manifestărilor de corupție la aplicarea în practică a prevederilor proiectului, considerăm oportună redactarea acestuia în contextul obiecției și recomandării din prezentul raport de expertiză anticorupție.	Se acceptă.
Ministerul Justiției al Republicii Moldova (nr.	3.	Potrivit notei de fundamentare ce însoțește proiectul de act normativ, elaborarea proiectului de hotărâre, rezidă în necesitatea implementării angajamentelor asumate de către Republica Moldova în	S- aluat act.

04/1-5874 19.06.2025)	contextul transpunerii în legislația națională a directivelor europene în materie de liberă circulație a cetățenilor europeni și membrilor de familie a acestora, inclusiv a lucrătorilor europeni. Astfel, proiectul de act normativ a fost elaborat în vederea asigurării continuității implementării Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană și în contextul alinierii cu angajamentele pe termen mediu din Planul Național de acțiuni pentru Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2024 – 2027, care presupune armonizarea legislației Republicii Moldova la legislația Uniunii Europene. În acest context, se menționează că libera circulație a lucrătorilor este principiul fundamental stipulat în Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE), articolul 45, care oferă cetățenilor Uniunii, indiferent de reședința acestora, dreptul de a circula liber în alt stat membru pentru a lucra și/sau locui acolo în interes profesional și îi protejează împotriva discriminării pe motiv de cetățenie în ceea ce privește accesul la muncă, condițiile de muncă și de încadrare în muncă, în special cu privire la remunerare, concediere, impozitare și avantaje sociale, asigurându-le un tratament egal în raport cu resortisanții statului membru respectiv, în temeiul dreptului intern, al practicii naționale și al contractelor de muncă aplicabile. Prin urmare, proiectul are drept scop racordarea cadrului legal național la actele normative ale Uniunii Europene în domeniu. În contextul examinării proiectului, la definitivarea acestuia se vor lua în considerare următoarele obiecții și recomandări:	
	Ab initio, anterior examinării nemijlocite a proiectului de lege, se atrage atenția asupra riscurilor de existență a unor viduri legislative majore aferente regimului de circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie a acestora în ipoteza adoptării proiectului de lege în varianta propusă de autor.	S-a luat act.
	<i>In concreto</i>, potrivit modificărilor propuse la alin. (11) lit. a) și b) din Anexa la proiectul de lege, de la aplicarea prevederilor <i>Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova</i> urmează a fi exceptați cetățeni Uniunii Europene și membrii de familie a acestora. Cu toate acestea, tot în proiectul de lege, la art. 38 alin. (4) este prevăzut că acțiunile și garanțiile procesuale pentru măsurile prevăzute la art. 38 alin. (1)	S-a luat act.

		lit. a)-d) (expulzarea, declararea ca persoană indezirabilă, custodia publică, interdicția de intrare) se aplică conform cadrului normativ al Republicii Moldova. În speță, cadrul normativ pertinent aplicării măsurilor indicat la art. 38 alin. (1) lit. a)-d) din proiect, este <i>Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova</i> .	
		Prin urmare, se creează o contradicție dintre modificările propuse la alin. (11) lit. a) și b) din Anexa la proiectul de lege și, respectiv, prevederile proiectului de lege de la art. 38. Având în vedere cele menționate supra, se recomandă completarea proiectului de lege cu o normă generală prin care să fie indicat faptul că prevederile <i>Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova</i> se aplică cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora, în măsura în care nu contravin dispozițiilor acestei legi.	S-a luat act. Contradicția a fost eliminată.
		În altă ordine de idei, potrivit art. 1 din proiect, „Prezenta lege stabilește cadrul normativ pentru exercitarea de către cetățenii Uniunii Europene, cetățeni ai statelor semnatare a Acordului Schengen și membrii de familie ai acestora a dreptului la liberă circulație, la ședere și la tratament egal pe teritoriul Republicii Moldova, precum și cadrul normativ privind aplicarea restricțiilor în privința acestora, din motive de securitatea națională, ordine publică și sănătate publică”. Sub acest aspect, nu este clară intenția autorului proiectului de a dispune aplicarea prevederilor proiectului de lege și în raport cu cetățenii statelor semnatare a Acordului Schengen, precum și în raport cu membrii de familie a acestora. Or, din analiza prevederilor Directivelor și Regulamentului Uniunii Europene ce urmează a fi transpuse în proiect, se constată faptul că acestea nu fac referire și la cetățenii statelor semnatare a Acordului Schengen. Astfel, se notează faptul că „Spațiul Schengen” cuprinde statele care au semnat Acordul Schengen din 1985 și, respectiv, Convenția Schengen din 1990. Totodată, spațiul Schengen include și țări care nu fac parte din Uniunea Europeană – Norvegia, Islanda, Elveția și Liechtenstein. Prin urmare, urmează a fi revăzut integral proiectul de lege sub aspectul oportunității includerii cetățenilor statelor semnatare a	Precizare. Având în vedere că unele acte ale Uniunii Europene se aplică nu doar cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene (în prezent, 27 la număr), ci și cetățenilor din statele Spațiului Economic European (Islanda, Norvegia și Liechtenstein), precum și cetățenilor Confederației Elvețiene, considerăm oportună menținerea formulării propuse. (<i>Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială și ale Regulamentului (CE) nr. 987/2009 privind procedura de aplicare a acestuia, în contextul procesului de armonizare legislativă asumat de Republica Moldova (transpunerea cărora va fi asigurată prin proiectul de lege enunțat în avizul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. (text cu relevanță pentru SEE și pentru Elveția;)</i>). Aceasta este justificată și de faptul că Acordul Schengen este un instrument juridic internațional ce reglementează eliminarea controalelor la frontierele interne și cooperarea în domeniul vizelor, migrației și securității între statele participante. Acordul este semnat nu doar de state membre ale Uniunii Europene, ci și de statele SEE și Elveția, în calitate de parte asociată.

		Acordului Schengen în lista subiecților în raport cu care urmează a fi aplicată legea privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora.	Prin urmare, utilizarea expresiei „statele semnatare ale Acordului Schengen” este justificată în acest proiect de lege pentru a reflecta compoziția extinsă a acestui spațiu și pentru a asigura coerența terminologică și normativă , în concordanță cu cadrul juridic internațional aplicabil.
		La art. 5: La alin. (1): Cuvintele „sunt obligate să colaboreze” se vor substitui cu cuvântul „colaborează”. Cuvintele „și resurse” se vor exclude, or, potrivit prevederilor Legii nr. 467/2003 cu privire la informatizare și resursele informaționale de stat, resursele informaționale sunt înglobate în noțiunea „sistem informațional”. În raport cu asigurarea schimbului de date din sistemele informaționale, este necesară concretizarea platformei de interoperabilitate prin intermediul căreia va avea loc schimbul de informații (a se vedea Hotărârea nr. 211/2019 privind platforma de interoperabilitate (MConnect)). Totodată, cuvintele „în vigoare” se vor exclude.	Se acceptă.
		La art. 6 alin. (1) lit. a), drept una din condițiile indicate pentru intrarea cetățenilor Uniunii Europene pe teritoriul Republicii Moldova, este menționată necesitatea posedării unui document de călătorie valabil, eliberat în ultimii 10 ani de autoritățile unui stat membru al Uniunii Europene. În mod similar, potrivit art. 8 alin. (1) lit. a), membrii de familie ai cetățenilor UE, pot intra pe teritoriul Republicii Moldova cu condiția posedării unui document de călătorie valabil, eliberat în ultimii 10 ani, <u>valabil cel puțin încă 3 luni de la data intrării pe teritoriul Republicii Moldova.</u> Având în vedere prevederile menționate supra, se va examina oportunitatea includerii condiției menționate la art. 8 alin. (1) lit. a) (valabilitatea documentului de călătorie de cel puțin încă 3 luni de la data intrării pe teritoriul Republicii Moldova) și în raport cu cetățenii Uniunii Europene (art. 6 alin. (1) lit. a)).	Precizare. Perioadă minimă de valabilitate a documentului de călătorie, este posibilă de introdus doar pentru resortisanții țărilor terțe, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen, prevede această obligație. (Art. 6. Condiții de intrare pentru resortisanții țărilor terțe). Pentru cetățenii Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora, completarea textului normativ cu o dispoziție care să prevadă în mod expres o perioadă minimă de valabilitate a documentului de călătorie, contravine Directivei 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor.
		La art. 10 alin. (2) este reglementată decizia privind neautorizarea intrării pe teritoriul Republicii Moldova. În acest sens,	Se acceptă.

		se consideră necesară includerea unei obligații exprese privind aducerea la cunoștință a deciziei privind neautorizarea intrării pe teritoriul Republicii Moldova. În mod similar, recomandarea este valabilă și pentru art. 11 alin. (2) – refuzul de a autoriza ieșirea din țară.	
		Potrivit art. 14 , „Cetățenii Uniunii Europene au dreptul de ședere pe teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă mai mare de 90 de zile calendaristice, dacă nu prezintă un pericol pentru securitatea națională, ordinea și sănătatea publică și nu devin o <u>sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială</u> , cu condiția solicitării și obținerii cărții de rezidență”. În acest sens, nu este clară sintagma „sarcină excesivă” pentru sistemul de asistență socială și, drept urmare, fiind necesară concretizarea situațiilor când cetățenii Uniunii Europene devin o sarcină excesivă pentru sistemul național de asistență socială.	Precizare. Noțiunea de sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială, prevede situațiile când cetățenii Uniunii Europene devin o sarcină excesivă pentru sistemul național de asistență socială. (<i>ultima noțiune a art. 4 din prezentul proiect</i>). <i>sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială</i> – situația în care un cetățean al Uniunii Europene sau membrii de familie ai acestuia beneficiază de prestații sociale pentru o perioadă mai mare de 9 luni calendaristice, într-un interval de 12 luni, în lipsa unui stagiu de cotizare în ultimele 24 de luni calendaristice și urmare a refuzului nemotivat de a presta muncă, cu următoarele excepții: a) beneficiarii prestațiilor sociale în baza unui drept obținut prin contribuție; b) persoanele care au în îngrijire copii cu vârsta de până la 3 ani; c) persoanele care studiază la o formă de învățământ cu frecvență în una din instituțiile de învățământ din Republica Moldova; d) persoanele beneficiare de pensie de dizabilitate; e) minorii aflați în întreținerea unui părinte titular al cărții de rezidență și/sau al dreptului de ședere.
		În conformitate cu art. 15 alin. (4), „În cazurile în care cererea chestionar pentru emiterea cărților de rezidență nu este acceptată, la cererea solicitantului se emite o decizie motivată, pe baza unui formular standard aprobat prin actul administrativ al conducătorului Inspectoratului General pentru Migrație”. Sub acest aspect, nu este clar de ce emiterea unei decizii motivate privind neacceptarea cererii chestionar, trebuie să fie precedată de o cererea din partea solicitantului. Prin urmare, se va examina oportunitatea revizuirii textului dispoziției alin. (4), astfel încât, emiterea deciziei	S-a luat act. Alin. (4) art. 15, a fost expus într-o nouă redacție.

		motivate privind neacceptarea cererii chestionar să fie realizată în toate cazurile și indiferent de depunerea unei cereri în acest sens din partea solicitantului.	
		La art. 16: La alin. (2) lit. b), dat fiind faptul că este posibilă situația când recepționarea efectivă a solicitării pentru confecționarea cărții de rezidență nu corespunde cu ziua transmiterii solicitării potrivit art. 16 alin. (2) lit. a), se recomandă substituirea cuvintelor „de la solicitarea” cu cuvintele „de la data recepționării solicitării”. Potrivit alin. (4), „Solicitarea privind reînnoirea cărții de rezidență se înaintează până la expirarea acesteia și la întrunirea condițiilor prevăzute de art. 15 alin. (2)”. În raport cu norma dată, se recomandă concretizarea termenului maxim admisibil până la expirarea cărții rezidență în vederea clarificării posibilității înaintării solicitării privind reînnoirea acesteia. Or, având în vedere faptul că reînnoirea cărții de rezidență necesită întrunirea condițiilor prevăzute de art. 15 alin. (2), este posibilă situația când cererea de reînnoire poate avea loc conform prevederilor art. 15 alin. (7) și (8). Astfel, pentru a nu admite situația ipotetică când autoritățile naționale vor fi nevoite să prelungească termenul de examinare a solicitării de reînnoire a cărții de rezidență și, respectiv, să fie depășită data expirării cărții de rezidență, se necesită revizuirea textului dispoziției art. 16 alin. (4) după următoarea formulă: „(4) Solicitarea privind reînnoirea cărții de rezidență se înaintează până la expirarea acesteia, dar nu mai târziu de 30 de zile până la data expirării și la întrunirea condițiilor prevăzute de art. 15 alin. (2).”.	Precizare. Inspectoratul General pentru Migrație este autoritatea emitentă a cărții de rezidență. Agenția Servicii Publice, este autoritatea care doar produce/confecționează cartea de rezidență. Respectiv, art.16 alin. (2) delimitează competențele autorităților și stabilește termen pentru fiecare autoritate în parte cu competențe în procesul de eliberare a cărții de rezidență. Se acceptă.
		La art. 17: La alin. (1) lit. c), nu este clar ce se are în vedere prin „contractele pentru sprijin social”, fiind necesară adaptarea terminologiei utilizate în proiect la prevederile cadrului normativ național relevant domeniului. La alin. (1) lit. f), nu este clar cine trebuie să fie titularul drepturilor indicate, cetățeanul Uniunii Europene sau membrii de familie ai acestuia. Astfel, se necesită concretizarea titularului dreptului de	Se acceptă.

		proprietate sau de folosință asupra locuinței de pe teritoriul Republicii Moldova.	
		La art. 19 alin. (1) lit. c), în ipoteza operării unor modificări ulterioare la prevederile Codului penal, se recomandă excluderea textului „lit. h)-j) alin. (1) art. 111”. Observația dată este valabilă pentru toate cazurile similare din proiect.	Nu se acceptă. Precizăm că intenția este că persoana care a comis infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave, să nu poată obține un drept de ședere permanentă.
		La art. 26 alin. (1) , cuvintele „în baza unui act judecătoresc” se vor substitui cu cuvintele „potrivit prevederilor Codului administrativ”.	Precizare. Curtea Supremă de Justiție, a propus această redacție.
		La art. 27: Cu referire la prevederile alin. (4) – (6), se va revedea necesitatea includerii acestora în proiect în măsura în care, la alin. (1) din cadrul aceluiași articol este stabilit expres faptul că „Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora, aflați în Republica Moldova se bucură de egalitate de tratament și de aceleași drepturi și libertăți ca și cetățenii Republicii Moldova, garantate de Constituția Republicii Moldova și de alte legi, precum și de drepturile prevăzute în tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu excepțiile stabilite.” La alin. (8), textul „și să se supună, în condițiile legii, controlului organelor abilitate” se va exclude ca fiind redundant.	Precizare. Consiliul pentru Egalitate a recomandat includerea în proiectul lege a excepțiilor stabilite , instituite în privința cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora. În cazul în care nu contravin aceste prevederi normelor de tehnică legislativă optăm pentru varianta expusă în proiect. Se acceptă.
		La art. 38: Dispoziția alin. (2) se va completa cu cuvintele „sau contravenționale”. Potrivit alin. (5) „Prin derogare de la Codul contravențional nr. 218/2008, cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora nu sunt expulzați pentru săvârșirea contravențiilor”. În acest sens, se consideră necesară excluderea prevederii nominalizate din proiectul de lege, din următoarele considerente: În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) din Codul contravențional, „Prezentul cod este lege a Republicii Moldova care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale.” Prin urmare, având în vedere prevederile art. 1 alin. (1) care declară caracterul exclusiv al Codului contravențional în materia contravențională, nu este posibilă instituirea unor derogări/excepții de la aplicarea normelor Codului în alte acte normative. Mai mult, instituirea unei excepții în raport cu cetățenii Uniunii Europene de la aplicarea măsurii sub forma expulzării în contextul unui proces contravențional, contravine prevederilor art. 6 alin. (1) din Codul contravențional. Astfel, potrivit prevederii nominalizate, „Persoanele care au săvârșit contravenții sunt egale în fața legii și a autorităților publice și sunt supuse	Precizare. Potrivit articolului 27 din Directiva 2004/38/CE, măsurile de restricționare a libertății de circulație și ședere a cetățenilor Uniunii Europene pot fi adoptate doar pentru motive de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică, cu respectarea strictă a principiului proporționalității. Mai mult, aceste măsuri trebuie să fie întemeiate exclusiv pe conduita personală și să reflecte o amenințare reală, actuală și suficient de gravă la adresa unui interes fundamental al societății. Din aceste dispoziții rezultă clar că săvârșirea a unei fapte contravenționale nu este suficientă pentru a justifica o măsură de expulzare. Contravențiile, prin natura lor, sunt fapte cu pericol social redus, iar sancționarea lor nu reflectă automat o conduită care să amenințe ordinea sau siguranța publică. În privința săvârșirii faptelor contravenționale cetățenii Uniunii Europene, poartă răspundere deplină în conformitate cu prevederile Codului Contravențional.

		răspunderii contravenționale fără deosebire de rasă, naționalitate, limbă, religie, sex, apartenență politică, avere, origine socială sau de orice altă situație”.	
		La art. 40 alin. (6) , se va concretiza conținutul notificării ce urmează a fi transmisă către Comisia Europeană.	S-a luat act.
		La Dispoziții tranzitorii și finale: În conformitate cu art. 44 alin. (1), „Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a șase luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Sub acest aspect, autorul proiectului nu a prezentat o argumentare elocventă în acest sens, în vederea derogării de la regula generală privind momentul intrării în vigoare a legii potrivit prevederilor art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Astfel, potrivit art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, „Actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării”. Totodată, potrivit art. 56 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, „Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.” Prin urmare, se necesită completarea notei de fundamentare aferent momentului intrării în vigoare a legii prin prisma argumentelor reținute supra. Adicional, se recomandă a fi examinată practica altor state care în procesul de aderare la Uniunea Europeană au adoptat acte normative similare proiectului de lege propus de autor. În acest sens, se notează asupra faptului că unele state au purces la implementarea etapizată a prevederilor legale aferente regimului de circulație și ședere pe teritoriul său a cetățenilor Uniunii Europene, inclusiv cu stabilirea intrării în vigoare a actelor normative în domeniu la data aderării la Uniunea Europeană.	S-a luat act. Nota a fost completată cu argumentare la acest aspect. De asemenea, Centrul de Armonizare a Legislației a precizat că, în măsura în care proiectul de lege include și dispoziții privind transpunerea Regulamentului (UE) nr. 492/2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii, nu se recomandă ca acesta să intre în vigoare la data aderării, întrucât, odată cu aderarea, regulamentele europene devin direct aplicabile și obligatorii în dreptul intern, fără a necesita transpunere.
		La Anexă: Dispoziția alin. (1) de modificare a Legii nr. 273/1994 se va expune conform următoarei formule: „La articolul 3 din Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 9, art. 89), cu modificările ulterioare, alineatul (3) va avea următorul cuprins:”	Se acceptă.

		La Anexă: Dispoziția alin. (2) de modificare a Legii nr. 411/1995 se va expune conform următoarei formule: „La articolul 26, alineatul (1) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 34, art. 373), cu modificările ulterioare, după textul „lit. a) – c)” se completează cu textul „și e)”. ”.	Se acceptă.
		La Anexă: La alin. (3), textul „(Monitorul Oficial nr. 72-73 art. 485)” se va substitui cu textul „(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 72-73, art. 485)”. Sub alt aspect, nu este clară necesitatea operării modificărilor indicate la alin. (3) în raport cu Legea nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător, având în vedere faptul că în categoria „cetățenilor străini” intră și cetățenii Uniunii Europene, precum și cetățenii statelor semnatare a Acordului Schengen. În concreto, în sensul art. 1 din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000, prin noțiunea „cetățean străin” se înțelege persoana care aparține unui stat străin și care nu aparține Republicii Moldova. Având în vedere cele menționate, se va revedea necesitatea modificărilor prevăzute la alin. (3) din proiect.	Se acceptă parțial. Modificările indicate sunt necesare pentru a asigura o delimitare clară și precisă a subiecților prezentei legi. O identificare clară a subiecților este esențială pentru stabilirea drepturilor, obligațiilor fiecăruia și pentru prevenirea litigiilor. Mai mult, o delimitare bine definită contribuie la o administrare eficientă a procedurilor și facilitează responsabilizarea actorilor implicați, fie că este vorba despre autorități publice sau persoane fizice.
		La Anexă: Dispoziția alin. (4) de modificare a Legii nr. 1585/1998 se va expune conform următoarei formule: „La articolul 9, alineatul (1) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 38-39, art. 280), cu modificările ulterioare, după textul „lit. a)–c)” se completează cu textul „și e)”. ”. Cu referire la modificările legislative propuse la alin. (5)-(9), se va revedea oportunitatea și necesitatea acestora prin prisma observațiilor reținute la alin. (3). În acest sens, se reiterează faptul că cetățenii Uniunii Europene, precum și cetățenii statelor semnatare a Acordului Schengen se încadrează în noțiunea „cetățeni străini”. Prin urmare, aceștia deja beneficiază de toate drepturile, libertățile și protecția stabilită de cadrul normativ național, nefiind necesară distincția acestora într-o categorie aparte de subiecți.	Se acceptă parțial. Vezi comentariul la alineatul 3.
		La Anexă: La alin. (10), dispoziția cu privire la intenția de modificare a unor prevederi din Codul contravențional, se va expune după următoarea formulă: „Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:”. În același context, potrivit	S-a luat act. Precizare. În cadrul prezentului proiect, noțiunea de „cetățean al Uniunii Europene” este extinsă astfel încât să includă și cetățenii statelor semnatare ale Acordului Schengen. Totodată, la articolul 15, alineatul (1), a fost introdusă o prevedere

		proiectului de lege se propune completarea art. 333 din Codul contravențional cu alin. (31) care va avea următorul cuprins: „(31) Nerespectarea de către cetățenii Uniunii Europene și ai statelor semnatare a Acordului Schengen a obligației de a solicita carte de rezidență sau după caz, a termenului de depunere la autoritatea competentă pentru străini a cererii chestionar pentru acordarea sau prelungirea dreptului de ședere și emiterea cărții de rezidență se sancționează cu amendă în mărime de la 50 la 75 de unități convenționale.” Textul componentei de contravenție propus la alin. (31) în redacția proiectului se apreciază drept unul deficitar, din următoarele considerente: Astfel, potrivit art. 15 alin. (1) din proiectul de lege, doar cetățenii Uniunii Europene au obligația de a solicita carte de rezidență, nefiind instituită o asemenea obligație și în raport cu cetățenii statelor semnatare a Acordului Schengen. Mai mult, potrivit aceleiași norme din proiect, obligația de obține a cărții de rezidență persistă doar în cazul în care cetățeanul Uniunii Europene intenționează să rămână pe teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă mai mare de 90 de zile calendaristice. La fel, în proiectul de lege nu este reglementat termenul necesar de a fi respectat de către cetățeanul Uniunii Europene în vederea depunerii cererii chestionar pentru acordarea sau prelungirea dreptului de ședere și emitere a cărții de rezidență. În acest sens, la art. 17 alin. (1) este prevăzut termenul pentru depunerea cererii chestionar, însă norma nominalizată se referă doar la membrii de familie ai cetățenilor Uniunii Europene, nu și nemijlocit cetățenii Uniunii Europene. Prin urmare, se impune revizuirea textului normei contravenționale propuse la alin. (31) prin prisma celor reținute mai sus. Propunerile de redare în redacție nouă a cuprinsului alin. (41) și (5) din cadrul art. 333, se apreciază drept inoportune și urmează a fi revăzute prin prisma observațiilor și argumentelor reținute la analiza alin. (3), (5) - (9) din proiect.	importantă care impune obligația cetățenilor UE, de a solicita cartea de rezidență în termen de cel mult 30 de zile înainte de expirarea perioadei inițiale de ședere de 90 de zile. Această măsură are drept scop asigurarea unei evidențe clare și continue a persoanelor care se află legal pe teritoriul Republicii Moldova.
		La Anexă: La alin. (11): Preliminar, la operarea modificărilor propuse la Legea nr. 200/2010, în vederea neadmiterii unor contradicții, se recomandă luarea în considerare a modificărilor operate prin adoptarea Legii nr. 112/2025 pentru modificarea unor acte normative (activități conexe punerii în circulație a cărții de identitate eliberate cetățenilor Republicii Moldova și a cărții de rezidență eliberate cetățenilor străini, apatrizilor, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară) și care urmează să intre	S-a luat act. Precizare. Din textul acestor noțiuni se exclude ca subiecți cetățenii Uniunii Europene, deoarece Legea nr. 200/2010, nu se va aplica cetățenilor Uniunii decât pentru motive de securitate națională și ordine publică. Din aceste considerente este necesar expunerea noțiunilor într-o nouă redacție.

		în vigoare la 01.01.2026. În dispoziția de modificare a Legii nr. 200/2010, textul „(Monitorul Oficial nr. 179-181 art. 610)” se va substitui cu textul „(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 179–181, art. 610)”. La lit. a), dispoziția de completare a art. (2) alin. (1) cu litera c), se va expune după cum urmează: „La articolul 2: alineatul (1) se completează cu litera c) cu următorul cuprins:” În mod similar, dispoziția de completare a art. (2) alin. (2) cu lit. c), se va expune după cum urmează: „alineatul (2) se completează cu litera c) cu următorul cuprins:” Cu referire la modificările propuse la lit. c) aferent cuprinsului unor noțiuni prevăzute la art. 3 din Legea nr. 200/2010, nu este clară necesitatea redării acestora în redacție nouă. Or, din analiza textului noțiunilor propuse în proiect și, respectiv, suprapunerea acestora cu versiunea în vigoare a textului acestora, se constată faptul că autorul propune intervenții minore în cuprinsul noțiunilor indicate la lit. c) din proiect. Prin urmare, având în vedere caracter minor al intervențiilor, nu se consideră relevantă expunerea în redacție nouă a noțiunilor nominalizate. Astfel, în vederea respectării regulilor de tehnică legislativă, se recomandă revizuirea integrală a modificărilor legislative propuse la lit. c) prin includerea unor prevederi distincte de modificare pentru fiecare noțiune în parte prevăzută la art. 3 din Legea nr. 200/2010. La lit. d) și e), dispozițiile de modificare se vor reda după următoarea formulă: „d) La articolul 301 , alineatul (1) va avea următorul cuprins:” „e) La articolul 32: alineatul (1) va avea următorul cuprins:” alineatele (21), (22), (32) și (41) se abrogă.” La lit. f), dispoziția se va expune după urmează: „f) La articolul 34, alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:”. La lit. g), dispoziția se va expune după urmează: „f) La articolul 37, alineatul (1) va avea următorul cuprins:”. La lit. h), dispoziția se va expune după urmează: „f) La articolul 431 alineatul (8), litera s) va avea următorul cuprins:”.	
		La Anexă: Dispoziția alin. (12) se va expune după cum urmează: „La articolul 8 din Legea nr. 242/2010 cu privire la taxele consulare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 231–234, art. 732), cu modificările ulterioare, alineatul (1) se completează cu litera w1) cu următorul cuprins:”	Se acceptă.
		La Anexă: La alin. (13): La lit. a), textul „Art. 2, alin. (1) se completează cu litera e) în următoarea redacție:” se va substitui cu textul „La articolul 2, alineatul (1) se completează cu	Se acceptă.

		litera e) cu următorul cuprins:”. La lit. b), textul „Noțiunea de integrare definită la art. 3 se modifică în următoarea redacție:” se va substitui cu textul „noțiunea „integrare” va avea următorul cuprins:”	
		La Anexă: Cu referire la modificarea propusă la alin. (14), se va revedea oportunitatea și necesitatea acesteia prin prisma argumentelor și observațiilor reținute la analiza alin. (3), (5) - (9) din proiect.	Precizare. Modificările indicate sunt necesare pentru a asigura o delimitare clară și precisă a subiecților prezentei legi. O identificare clară a subiecților este esențială pentru stabilirea drepturilor, obligațiilor fiecăruia și pentru prevenirea litigiilor. Mai mult, o delimitare bine definită contribuie la o administrare eficientă a procedurilor și facilitează responsabilizarea actorilor implicați, fie că este vorba despre autorități publice sau persoane fizice.
		La Anexă: La alin. (15), dispoziția de modificare a art. 1 din Legea nr. 257/2013 se va expune după cum urmează: „Articolul 1 din Legea nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sunt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 1–3, art. 2), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:”.	Se acceptă.
		La Anexă: La alin. (16), nu este clară necesitatea completării art. 150 din Codul educației nr. 150/2014 cu alin. (11), potrivit căruia, „Cetățenii Uniunii Europene și ai statelor semnatare a Acordului Schengen au acces la învățământul general, la învățământul profesional tehnic și la formare în centre de recalificare în aceleași condiții ca și cetățenii Republicii Moldova”. În acest sens, se notează că, cetățenii Uniunii Europene și ai statelor semnatare a Acordului Schengen, în virtutea prevederilor art. 150 alin. (1) din Codul educației nr. 150/2014, deja beneficiază de acces la învățământ în Republica Moldova în aceleași condiții ca și cetățenii Republicii Moldova. Or, potrivit art. 150 alin. (1) din Codul educației nr. 150/2014, „Admiterea la studii a străinilor se realizează în condițiile aplicate pentru cetățenii Republicii Moldova”.	Modificările indicate sunt necesare pentru a asigura o delimitare clară și precisă a subiecților prezentei legi. O identificare clară a subiecților este esențială pentru stabilirea drepturilor, obligațiilor fiecăruia și pentru prevenirea litigiilor. Mai mult, o delimitare bine definită contribuie la o administrare eficientă a procedurilor și facilitează responsabilizarea actorilor implicați, fie că este vorba despre autorități publice sau persoane fizice.
		La Anexă: La alin. (17), textul „se completează după cum urmează:” se va substitui cu textul „se modifică după cum urmează:”. Cu referire la modificarea propusă la alin. (18), se va revedea oportunitatea și necesitatea acestia prin prisma argumentelor și observațiilor	S-a luat act. Precizare. Modificările indicate sunt necesare pentru a asigura o delimitare clară și precisă a subiecților prezentei legi. O identificare clară a subiecților este esențială pentru stabilirea

		reținute la analiza alin. (3), (5) - (9) din proiect.	drepturilor, obligațiilor fiecăruia și pentru prevenirea litigiilor. Mai mult, o delimitare bine definită contribuie la o administrare eficientă a procedurilor și facilitează responsabilizarea actorilor implicați, fie că este vorba despre autorități publice sau persoane fizice.
		La Anexă: La alin. (19): Textul „se completează după cum urmează:” se va substitui cu textul „se modifică după cum urmează:”. Lit. a) se va expune după cum urmează: „a) La articolul 10, alineatul (5) se completează cu litera q) cu următorul cuprins:”. Lit. b) se va expune după cum urmează: „b) Articolul 14 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:”.	Se acceptă.
		La Anexă: La alin. (20), dispoziția de modificare art. 10 alin. (1) din Legea nr. 1593/2022, se va expune după următoarea formulă: „La articolul 10 alineatul (1) din Legea nr. 1593/2022 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 18–19, art. 57), cu modificările ulterioare, după textul „lit. a)-c)” se completează cu textul „și e)” ”.	Se acceptă.
		Adițional, se va revizui numerotarea amendamentelor propuse prin prisma Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative	S-a luat act.
Avize repetate			
Ministerul Sănătății (aviz suplimentar nr. 21/1700 din 30.05.2025)	1.	Ca urmare a participării la ședința de lucru, organizată de Ministerul Afacerilor Interne pe data de 26 mai 2025, Ministerul Sănătății a examinat, în mod repetat, proiectul de lege privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și membri familie ai acestora (număr unic 297/MAI/2025) și, conform competențelor funcționale, comunică următoarele propuneri la acesta.	S-a luat act.
		La noțiunea - cetățean al Uniunii Europene de la art. 4, după cuvântul „persoană” de completat cu cuvântul „străină”;	Se acceptă.
		La art. 20 alin. (1) lit. d) după cuvântul „medicale” de exclus cuvântul „obligatorii”;	Se acceptă.
		La denumirea articolului cuvântul „medicală” de substituit cu cuvintele „la ocrotirea sănătății”, în conformitate cu terminologia utilizată în cadrul normativ;	Se acceptă.
		La alin. (1) cuvintele „și membrii de familie ai acestora” de exclus, deoarece nu corespunde cu prevederile propuse la lit. e) din art.2 alin. (1) a Legii 274/2010 privind integrarea străinilor în Republica Moldova;	Nu se acceptă. Prevederile propuse la lit. e) din art.2 alin. (1) a Legii 274/2010 privind integrarea străinilor în Republica Moldova

		Anexa - „Lista actelor normative care se modifică după cum urmează” de completat cu alineatele (15)-(17) cu următorul cuprins: (15) La art. 26 alin. (1) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 34, art. 373), cu modificările ulterioare, după textul „lit. a)–c)” se introduce textul „și e)”. (16) La art. 9 alin. (1) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 38-39, art. 280), cu modificările ulterioare, după textul „lit. a)–c)” se introduce textul „și e)”. (17) La art. 10 alin. (1) din Legea nr. 1593/2022 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 18-19, art. 57), cu modificările ulterioare, după textul „lit. a)–c)” se completează cu textul „și e)”.	Se acceptă.
		Totodată, referitor la prevederile ce țin de intrarea în vigoare a proiectului în cauză, Ministerul Sănătății comunică lipsă de obiecții.	S-a luat act.
Compania Națională de Asigurări în Medicină (nr. 01-02/4408 din 30.05.2025)	2.	Urmare a ședinței de lucru organizate de către Ministerul Afacerilor Interne la data de 26.05.2025, Compania Națională de Asigurări în Medicină a examinat suplimentar proiectul de lege privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora (număr unic 297/MAI/2025), și, în limita competențelor sale funcționale, comunică următoarele. La art. 4 din proiectul de lege, propunem substituirea expresiei „orice persoană” cu termenul „străinul” în definiția „cetățean al Uniunii Europene”, în vederea asigurării unei delimitări clare și precise a subiectului reglementat. Expresia „orice persoană” este una generică și poate include orice individ, ceea ce poate genera interpretări ambigue în contextul drepturilor și obligațiilor stabilite. În schimb, termenul „străinul” este uzual în legislația națională și internațională pentru a desemna persoanele care nu dețin cetățenia Republicii Moldova (stat de origine), conferind astfel o claritate juridică sporită și o delimitare exactă a grupului vizat. Această substituie contribuie la uniformitatea terminologică a actului normativ și facilitează aplicarea unitară a prevederilor, în concordanță cu principiile dreptului internațional și cu legislația Uniunii Europene.	Se acceptă.
		Totodată, propunem, în cadrul aceleiași definiții, înlocuirea cuvintelor „semnatare a	Nu se acceptă.

	Acordului Schengen” cu textul „Spațiul Economic European (SEE) și Confederația Elvețiană”, pentru a alinia terminologia la cadrul normativ european de referință. Modificarea propusă are ca scop asigurarea uniformizării terminologiei și coerenței cu reglementările relevante ale Uniunii Europene, în special cu prevederile Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială și ale Regulamentului (CE) nr. 987/2009 privind procedura de aplicare a acestuia, în contextul procesului de armonizare legislativă asumat de Republica Moldova (transpunerea cărora va fi asigurată prin proiectul de lege enunțat în avizul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină cu nr. 01-02/3867 din 30.04.2025). În ordinea dată, remarcăm că potrivit pct. 13 din <i>Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018</i> în procesul de armonizare a legislației Republicii Moldova, la elaborarea proiectului de act normativ urmează a fi respectată terminologia legislației UE, utilizându-se concepte și noțiuni identice sau compatibile celor utilizate în legislația Uniunii Europene. Totodată, conform <i>Regulamentului precitat</i> pentru respectarea terminologiei legislației UE, se vor utiliza termenii prevăzuți în actul Uniunii Europene sau similari acestora și, după caz, se vor înainta propuneri de modificare a actelor normative în vigoare ce necesită o ajustare la noua terminologie.	Acordul Schengen este un acord privind simplificarea controlului pașapoartelor și vizelor la frontierele mai multor state ale Uniunii Europene. Astfel, reieșind din faptul că statele semnatare ale Acordului Schengen, sunt statele UE, SEE și Confederația Elvețiană, utilizarea termenului de state semnatare a Acordului Schengen este bine venită în acest proiect de lege, pentru a asigura principiul coerenței în redarea normei. La fel considerăm că <i>Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018</i>, nu este încălcat, deoarece Regulamentul, permite utilizarea termenilor prevăzuți în actul Uniunii Europene sau similari acestora.
	Considerăm oportună corelarea art. 19 cu art. 20, întrucât art. 19 stabilește condiții generale pentru obținerea dreptului de ședere permanentă, inclusiv obligativitatea deținerii unei asigurări medicale valabile pe teritoriul Republicii Moldova, iar art. 20 impune, drept condiție a acordării dreptului de ședere permanentă, prezentarea dovezii asigurării medicale obligatorii. În acest context, propunem ca termenul „asigurare medicală” să fie utilizat generic, astfel încât să acopere atât asigurările facultative, cât și pe cele obligatorii, în funcție de statutul juridic al persoanei străine. La fel, subliniem că străinul, inclusiv cetățeanul Uniunii Europene, este responsabil pentru cunoașterea drepturilor și obligațiilor care decurg din regimul său de ședere în Republica Moldova, în 30.05.2025 Nr. 01-02/4408 conformitate cu legislația națională, urmând a fi avute în vedere soluții viabile de informare în acest sens.	Se acceptă.
	La art. 30:	Se acceptă.

	a) în denumirea articolului, propunem substituirea cuvântului „medicală” cu „sănătate”, în vederea uniformizării terminologiei cu art. 36 din Constituție („Dreptul la ocrotirea sănătății”) și evitarea eventualelor neconcordanțe de interpretare în aplicarea normei.	
	La art. 30: b) la alin. (1) urmează a fi excluse cuvintele „și membrii de familie ai acestora”, ceea ce va asigura claritatea juridică a normei și va evita posibile suprapuneri sau confuzii în interpretarea drepturilor conferite prin această dispoziție. Includerea expresă a membrilor de familie în acest alineat poate induce interpretarea eronată că aceștia beneficiază automat de acces la sistemul de asigurări de sănătate în aceleași condiții ca cetățenii Uniunii Europene. Or, potrivit legislației naționale, accesul membrilor de familie este condiționat de existența unui temei legal de ședere și de respectarea obligațiilor ce decurg din regimul de asigurări obligatorii de asistență medicală. Totodată, în conformitate cu jurisprudența și legislația Uniunii Europene, membrii de familie pot beneficia de drepturi în materie de securitate socială, inclusiv în domeniul sănătății, doar în măsura în care se află în întreținerea cetățeanului UE sau sunt acoperiți printr-o formă legală de asigurare (de exemplu, în calitate de coasigurați sau ca persoane asigurate individual). Acest principiu este prevăzut și în Regulamentul (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială, care urmează a deveni aplicabil pentru Republica Moldova odată cu aderarea la Uniunea Europeană, în cadrul procesului de preluare integrală a acquis-ului comunitar. Prin urmare, excluderea sintagmei respective va evita interpretarea de extindere a sferei de aplicare a normei și va contribui la o interpretare riguroasă, în concordanță cu legislația națională și cu cadrul normativ european de referință.	Nu se acceptă. Norma prevede expres că dreptul la ocrotirea sănătății se realizează conform prevederilor Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995 și a Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585/1998. Alin. (3) din Legea nr. 1585/1998, prevede expres că <i>Asigurat pentru persoanele angajate (salariați) este însăși persoana angajată, inclusiv persoana fizică, alta decât cea angajată prin contract individual de muncă.</i> Respectiv în cazul acceptării propunerii date membrul de familie a cet. UE, care va fi angajat pe teritoriul Republicii Moldova nu vă putea fi asigurat în sistemul de asigurări de sănătate.
	La art. 30. Propunem excluderea alin. (3), întrucât acesta dublează conținutul alin. (1), fără a aduce elemente noi de reglementare.	Se acceptă.
	Referitor la art. 44 <i>Dispozițiile finale și tranzitorii</i>, în ceea ce privește termenul de intrare în vigoare a legii, menționăm că, în cadrul ședinței de lucru, aspectele legate de acest subiect au fost clarificate. Având în vedere că proiectul de lege nu implică modificări conceptuale ale sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală, considerăm oportun ca autorul proiectului să stabilească termenul de intrare în vigoare în	Se acceptă.

		funcție de necesitățile de implementare identificate. Urmare modificărilor propuse prin aviz, alin. (3) al articolului menționat urmează a fi exclus.	
		În contextul celor menționate, propunem completarea Anexei „Lista actelor normative care se modifică” la proiectul de lege, după cum urmează: 1. La art. 26 alin. (1) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 34, art. 373), cu modificările ulterioare, după textul „lit. a)–c)” se introduce textul „și e)”. 2. La art. 9 alin. (1) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 38-39, art. 280), cu modificările ulterioare, după textul „lit. a)–c)” se introduce textul „și e)”. 3. La art. 10 alin. (1) din Legea nr. 1593/2022 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 18-19, art. 57), cu modificările ulterioare, după textul „lit. a)–c)” se completează cu textul „și e)”.	Se acceptă.
Casa națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, aviz repetat (nr. 7128 din 28.05.2025)	3.	Urmare ședinței organizate de către Ministerul Afacerilor Interne la data de 26.05.2025, Casa Națională de Asigurări Sociale a examinat suplimentar proiectul de lege privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora (număr unic 297/MAI/2025) care a fost definitivat urmare procesului de avizare și în limita competențelor funcționale, comunică următoarele propuneri. 1. La Articolul 37 din proiect, alineatul (2), lit.c) cuvintele „bugetului asigurărilor sociale de stat” de substituit cu cuvintele „sistemul de asistență socială”. Argumentare: Reglementarea expusă la norma juridică propusă spre modificare se referă la sarcina excesivă pentru sistemul de asistență socială, care este în corelare și cu prevederile expuse la noțiunea respectivă din articolul 4 din proiect. Totodată, este de remarcat că asistența socială este finanțată din bugetul de stat. Pentru sistemul public de asigurări sociale finanțarea fiind exercitată din bugetul asigurărilor sociale de stat nu poate constitui o sarcină excesivă deoarece funcționarea sistemului public de asigurări sociale este bazat pe unul din principiile de bază, principiul contributivității, potrivit căruia drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite.	Se acceptă.

		La pct.(3) din Anexa proiectului de lege se propune ca textul „și ai statelor semnatare a Acordului Schengen” de exclus din considerentul că potrivit noțiunii de „cetățean al Uniunii Europene” expuse în art.4 din proiectul legii este menționat care categorii de persoane fac parte din cetățenii Uniunii Europene. Respectiv, propunerea dată este valabilă pentru ajustarea întregii anexe în scopul uniformizării utilizării noțiunii corespunzătoare.	Nu se acceptă. Dacă două legi organice reglementează domenii conexe, este necesar ca anumiți termeni să fie preluați pentru a asigura claritatea și coerența reglementărilor. Această preluare permite ca fiecare lege să poată fi interpretată și aplicată corect, fără a depinde în mod direct de cealaltă.
		Anexa se propune completat cu puncte noi cu următorul cuprins: „(15) La articolul 2, aliniatul (1) din Legea nr.499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 106-108 art.512) cu modificările ulterioare, după textul „ din rândul cetățenilor Republicii Moldova,” se completează cu textul „cetățenilor Uniunii Europene.”. (16) Legea nr.315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 19-23 art. 56 din 20.01.2017) cu modificările ulterioare, articolul 2 se expune în următoarea redacție: „Articolul 2. Sfera de acțiune a prezentei legi În condițiile prezentei legi, pot beneficia de prestații sociale copiii cetățenilor Republicii Moldova care au domiciliul în Republica Moldova, copiii persoanelor cărora li s-a recunoscut statutul de apatrid în Republica Moldova, copiii cetățenilor străini domiciliați în Republica Moldova și copiii cetățenilor Uniunii Europene domiciliați în Republica Moldova.”.	Se acceptă.
Casa națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, aviz suplimentar (nr. Nr. 7399 din 05.06.2025)	4.	La anexa din proiectul de lege. • La pct.(5), cuvântul „ai” de substituit cu cuvântul „cetățenilor ”. • La pct.(6) și pct.(7), cuvântul „și” de substituit cu cuvântul „sau”. • La pct. (9) subpct. b), cuvântul „și” de substituit cu cuvântul „sau”. • La pct. 18, din proiect, textul „și copiii cetățenilor Uniunii Europene și ai statelor semnatare” de substituit cu textul „ , copiii cetățenilor Uniunii Europene sau copii cetățenilor statelor semnatare”. Argumentare: Noțiunile introduse în actele normative din anexă, urmează a fi aduse în concordanță cu noțiunile din art. 4 din proiectul legii. Respectiv, ținem să menționăm, că aceeași argumentare este valabilă pentru toate modificările din actele normative expuse în anexă, care urmează a fi redactate uniform, în sensul art. 4 din proiectul legii. Potrivit art. 63 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, (2)	Se acceptă.

		Modificările aduse actului normativ trebuie să se integreze armonios în actul respectiv, asigurând-se unitatea de stil și de terminologie, precum și succesiunea firească a elementelor structurale. Respectiv, ținând cont de prevederea legală citată, considerăm oportun revizuirea conținutului de la punctele din anexa de la proiectul de lege remarcate supra, în scopul respectării unității de stil și de terminologie și implicit excluderii oricărui aspect de interpretare eronată a legii la faza aplicării acesteia.	
Agencia Servicii Publice a Republicii Moldova (nr. 01/7689 din 11.06.2025)	5.	1. Potrivit prevederilor articolului 3 alineatul (4) litera a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune. Astfel, considerăm oportună completarea proiectului cu norme privind modalitatea de depunere a cererii pentru acordarea dreptului de ședere și pentru eliberarea cărții de rezidență și situațiile în care se permite depunerea cererii respective de către alte persoane, persoanele/autoritățile îndreptățite să reprezinte solicitantul dreptului de ședere/cărții de rezidență în funcție de statutul și de forma de protecție a acestuia stabilite în condițiile prevederilor Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 (persoana supusă măsurii de ocrotire judiciară sub forma tutelei, imobilizate, internată într-o instituție medicală și se află în stare gravă (inconștientă, în comă)etc). Totodată, proiectul propus spre avizare urmează să fie revizuit în contextul normelor referitoare la regimul juridic al copiilor și la formele de reprezentare a acestora potrivit prevederilor Codului civil al Republicii Moldova nr.1107/2002 și ale Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.	S-a luat act.
		Subsecvent, menționăm că proiectul este un exercițiu de armonizare a legislației Republicii Moldova cu legislația UE, inclusiv în domeniul cărților de rezidență, respectiv, considerăm relevantă corelarea normelor referitoare la noțiunea cărții de rezidență, depunerea cererii pentru eliberarea cărții de rezidență, respingerea cererii respective, anularea cărții de rezidență la prevederile Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, care este actul normativ cu caracter special în domeniul actelor de identitate și care a asigurat transpunerea parțială a Regulamentului (CE) nr.1030/2002 al	S-a luat act.

	Consiliului din 13 iunie 2002 de instituire a unui model uniform de permis de ședere pentru resortisanții țărilor terțe și a Regulamentului (UE) 2019/1157 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind consolidarea securității cărților de identitate ale cetățenilor Uniunii și a documentelor de ședere eliberate cetățenilor Uniunii și membrilor de familie ai acestora care își exercită dreptul la libera circulație.	
	Normele ce se referă la informarea/comunicarea solicitantului despre deciziile Inspectoratului General pentru Migrație de ajustat la rigorile art. 33 din Codul administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018, în partea ce ține de informarea solicitanților și prin mijloace electronice de comunicație.	Precizare. Normele din proiect nu contravin art. 33 din Codul Administrativ.
	Propunem completarea proiectului cu amendamente care vor optimiza și eficientiza procesele de acordare a dreptului de ședere și eliberare a cărții de rezidență cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, prin implementarea unor mecanisme electronice și informaționale fiabile și eficiente de schimb de date prin intermediul Platformei guvernamentale de interoperabilitate (MConnect) (la articolele care prevăd prezentarea documentelor pentru acordarea dreptului de ședere și pentru eliberare cărții de rezidență) la prezentarea documentelor, de prestare a serviciilor prin utilizarea împuternicirilor de reprezentare acordate prin intermediul Sistemului informațional automatizat „Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice” (MPower) etc.	Precizare. Articolul 5, prevede expres că <i>Autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să colaboreze în scopul implementării prevederilor prezentei legi prin asigurarea schimbului de date din sistemele și resursele informaționale pe care le dețin prin intermediul platformei de interoperabilitate, iar în cazul datelor cu regim juridic special, se va aplica legislația specială.</i>
	Pe tot textul proiectului cuvintele „cerere chestionar”, la orice formă gramaticală, de substituit cu cuvântul „cerere”, la forma gramaticală corespunzătoare, potrivit prevederilor Codului administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018 și anume prin cerere se solicită emiterea unui act administrativ individual sau efectuarea unei operațiuni administrative.	Nu se acceptă. Optăm pentru această formulare, întrucât cererea va conține întrebări și declarații pe propria răspundere.
	La articolul 4, noțiunea „carte de rezidență” de expus cu următorul cuprins: „carte de rezidență – act de identitate care face dovada identității și a statutului juridic al titularului, atestă legalitatea șederii cetățeanului Uniunii Europene și a membrilor săi de familie pe teritoriul Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile prezentei legi” ;	Se acceptă.
	La articolul 5 alineatul (2) cuvintele „informează cu privire la condițiile de ședere și documentare cu carte de rezidență” de substituit cu cuvintele „asigură acordarea dreptului de ședere și eliberarea cărții de rezidență” – corelare cu prevederile Legii	Se acceptă.

		nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte și ale Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova;	
		La articolul 5 alin. (7) de expus în următoarea redacție „Agenția Servicii Publice asigură producerea cărților de rezidență pentru cetățenii Uniunii Europene și pentru membrii de familie ai acestora, la solicitarea Inspectoratului General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne”;	Se acceptă.
		Pe tot textul capitolului III, cuvintele „documentarea cu carte de rezidență” de substituit cu cuvintele „eliberarea cărții de rezidență”;	Se acceptă.
		La articolul 15 alineatul (5), cuvintele „autoritatea tutelară locală” de substituit cu cuvintele „autoritatea tutelară teritorială” – corelare cu prevederile articolului 124, alineatul (1) din Legea nr.140/2013, care prevede că exercitarea atribuțiilor reprezentantului legal al copilului cu statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească este asigurată de către autoritatea tutelară teritorială, cu excepția copiilor plasați în serviciul tutelă/curatelă, pentru care reprezentantul legal este tutorele/curatorul.	Se acceptă.
		La articolul 16 alin. (2) de expus în următoarea redacție „Termenul de examinare a cererii pentru eliberarea cărții de rezidență este de trei zile lucrătoare după cum urmează:”. 10.1. litera b) de expus cu următorul cuprins: „b) Agenția Servicii Publice produce cărțile de rezidență pentru cetățenii Uniunii Europene și pentru membrii de familie ai acestora, la solicitarea Inspectoratului General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne, în termen de o zi lucrătoare, conform tarifului stabilit de Guvern.”. Totodată, considerăm oportună revizuirea conținutului alineatelor (3), (4) și (5), astfel pentru excluderea dreptului discreționar care poate genera riscuri de coruptibilitate se impune de a indica concret termenul de valabilitate a cărții de rezidență. De asemenea, sunt stabilite mai multe situații când titularul poate solicita eliberarea cărții de rezidență noi (expirarea termenului de valabilitate, pierderea, furtul sau deteriorarea cărții de rezidență, schimbarea, modificarea, rectificarea sau completarea datelor cu caracter personal etc.), dar nu reînnoirea acesteia după cum e prevăzut în proiectul propus spre avizare. În acest context, pe tot textul proiectului, cuvintele „reînnoirea cărții de rezidență”, la orice formă gramaticală, de substituit cu cuvintele „eliberarea cărții de rezidență”, la forma gramaticală corespunzătoare	Se acceptă.

	La articolul 16 alin. (4) de expus în următoarea redacție „Termenul de valabilitate al cărții de rezidență eliberate cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora este stabilit conform art. 3 alin. (12) din Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte”.	Nu este clar la care alineat se refera propunerea.
	La articolul 18 alineatul (1), articolul 27 alineatul (9), după cuvântul „reședința” se introduce cuvântul „temporară”, corelare cu prevederilor articolului 38 din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002;	Se acceptă.
	La articolul 18 alineatul (4), cuvintele „prelungirea cărții de rezidență” de substituit cu cuvintele „eliberarea cărții de rezidență noi”;	Se acceptă.
	La articolul 20 alineatul (7), cuvintele „prevăzut de” de substituit cu textul „prevăzut la art.3 alin. (12) din”;	Se acceptă.
	La articolul 22 alineatul (1) de completat cu litera d) cu următorul cuprins: „d) cetățeanul Uniunii Europene a prezentat informații frauduloase sau documentele prezentate sunt insuficiente, conțin divergențe, sunt nevalabile ori se constată că nu sunt autentice;”; Modificarea respectivă se propune în contextul corelării cu prevederile art.4 alin.(15) din Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, care este actul normativ cu caracter special în domeniul actelor de identitate.	Se acceptă.
	La articolul 37 alineatul (2), litera d) de expus cu următorul cuprins: „d) sunt false, falsificate, sunt obținute prin fraudă sau la eliberarea acestora au fost eludate normele legale stabilite pentru eliberarea actelor de identitate.”.	Se acceptă.
	În anexă ce se referă la actele normative care se modifică, alineatul (1) prin care se propune modificarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte: Relevăm că la data de 29.05.2025 a fost votat de Parlamentul Republicii Moldova în a doua lectură proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (punerea în circulație a noilor modele de pașapoarte și documente de călătorie) înregistrat cu numărul 138 și, în perioada imediat următoare va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Potrivit proiectului respectiv la articolul 4, alineatul (11) va avea următorul cuprins: „(11) Agenția Servicii Publice este autoritatea competentă de emiterea tuturor tipurilor de acte de identitate eliberate cetățenilor Republicii Moldova, cu excepția pașaportului diplomatic și a celui de serviciu,	Se acceptă.

		iar Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne – a tuturor tipurilor de acte de identitate eliberate, în condițiile prezentei legi, apatrizilor, cetățenilor străini, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară. Producerea tuturor tipurilor de acte de identitate reglementate prin prezenta lege și efectuarea cercetărilor tehnico-științifice la toate etapele procesului de prestare a serviciilor publice de eliberare a actelor de identitate se asigură de Agenția Servicii Publice.”; Astfel, la articolul 4 alineatul (11), după textul „prezentei legi,” de introdus textul „cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora.”.	
Consiliul pentru Egalitate aviz repetat (04/866 din 09.06.2025)	6.	Astfel, reținem că art. 4 lit. b) a proiectului se referă la copiii, care nu au împlinit vârsta de 18 de ani sau care se află la întreținerea cetățeanului Uniunii Europene, precum și cei ai soțului/soției. În această privință, Consiliul a atras atenția că art. 2 pct. 2 lit. (c) din Directiva 2004/38/CE operează cu termenii descendenții direcți în vârstă de cel mult 21 de ani sau care se află în întreținerea sa, precum și descendenții direcți ai soțului sau ai partenerului. Respectiv, definiția propusă de proiect nu este compatibilă cu prevederile directivei, deoarece limitează drepturile conferite de Directivă, având în vedere că persoanele, descendenți direcți ai cetățeanului UE sau ai soțului, cu vârsta între 18 și 21 ani și care nu îndeplinesc condiția de a se afla la întreținerea cetățeanului UE care își exercită dreptul la libera circulație sau soțului acestuia, nu ar intra în categoria prevăzută de lit. b) a art. 4. Astfel, în redacția actuală a proiectului, art. 2 pct. 2 lit. (c) nu poate fi considerat transpus, deși este menționat ca atare în clauza de armonizare. De asemenea, argumentul autorilor precum că termenii de ascendenți și descendenți sunt polisemantici, iar termenii copii și părinți sunt noțiuni monosemantice și corespund cu terminologia juridică din legislația națională, nu poate fi reținut, întrucât Codul civil operează cu noțiunea de descendent, motiv pentru care deducem că acesta este în egală măsură consacrat în legislația națională. De asemenea, atingerea majoratului la vârsta de 18 ani și posibilitatea descendentului de a exercita personal drepturi, de a-și asuma personal obligații civile și de a le executa nu are relevanță sub aspectul standardului stabilit de directivă cu privire la vârstă, care nu lasă loc de interpretare. La caz, notăm că propunerea respectivă a fost înaintată și de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, bazându-se pe aceleași raționamente. Din aceste motive, Consiliul reiterează	Nu se acceptă. În redactarea proiectului de lege, considerăm oportună și justificată utilizarea termenilor „copii” și „părinți”, în locul formulărilor mai generale precum „descendenți” și „ascendenți”. Această opțiune este aliniată la practica legislativă deja consacrată în Codul civil al Republicii Moldova, precum și în Codul familiei, unde termenii „copii” și „părinți” sunt folosiți în mod constant pentru a desemna relațiile juridice directe de filiație, autoritate părintească, întreținere și alte raporturi de familie. Pe de altă parte, noțiunile de „descendenți” și „ascendenți” apar în mod predominant în cadrul dispozițiilor legale referitoare la moștenire, fiind utilizate pentru clasificarea ordinii de succesiune, în special în materia claselor de moștenitori legali. Prin urmare, în contextul proiectului de lege de față – care vizează raporturi directe între membrii apropiați ai familiei – folosirea termenilor „copii” și „părinți” nu doar că reflectă mai fidel relațiile juridice reglementate, dar contribuie și la o mai bună claritate, accesibilitate și interpretare corectă a normelor de către destinatarii legii. În privința vârstei de 21 de ani menționăm că conform art. 26 din Codul civil al Republicii Moldova Capacitatea deplină de exercițiu începe la data când persoana fizică

	propunerea de a expune art. 4 lit. b) a proiectului după cum urmează: “b) descendenții direcți care nu au împlinit vârsta de 21 de ani sau care se află la întreținerea cetățeanului Uniunii Europene, precum și cei ai soțului/soției”.	devine majoră, adică la împlinirea vârstei de 18 ani. Respectiv începând cu vârsta de 18 ani persoana are posibilitatea de a exercita personal drepturi, de a-și asuma personal obligații civile și de a le executa.
	Cu referire la excluderea noțiunii de „partener” din art. 4, din considerentul că aceasta urmează a fi definită prin completarea codurilor precum Codul Civil, Codul Familiei, Codul Fiscal, Codul de procedură Civilă, de către autoritățile responsabile, Consiliul notează următoarele. În redacția actuală, partenerul unui cetățean al Uniunii Europene nu se încadrează nici în categoriile de persoane considerate membri de familie, nici în categoriile de persoane considerate membri de familie extinsă. Această situație creează incertitudine privind posibilitatea acordării dreptului de intrare și/sau ședere a partenerului cetățeanului Uniunii Europene. Or, potrivit art. 3 alin. (2) lit. b) al Directivei 2004/38/CE, statul membru gazdă facilitează, în conformitate cu legislația sa internă, intrarea și șederea partenerului cu care cetățeanul Uniunii are o relație durabilă, atestată corespunzător. În această privință, 2 Comunicarea Comisiei specifică faptul că, în cazul în care un parteneriat înregistrat nu îndeplinește cele trei condiții – la caz – condiția recunoașterii de către statul membru gazdă a parteneriatului înregistrat drept echivalent căsătoriei, dreptul potențial de intrare și de ședere al partenerului ar trebui evaluat în temeiul art. 3 alin. (2) lit.b) din Directiva 2004/38/CE.1 Astfel, având în vedere că în clauza de armonizare a proiectului de lege art. 3 al Directivei 2004/38/CE este indicat drept transpus, este necesară definirea noțiunii de partener în proiectul de lege examinat, în vederea stabilirii cercului de persoane a căror intrare și ședere trebuie să fie facilitată de stat în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (2) lit.b) din Directiva 2004/38/CE. Acest fapt este necesar în vederea garantării dreptului la liberă circulație și ședere tuturor destinatarilor Directivei 2004/38/CE și nu echivalează cu recunoașterea parteneriatului în legislația națională. În această privință, Orientările Comisiei stabilesc că printre elementele care pot stabili existența unei relații durabile de facto atestate corespunzător se numără: dovada existenței unei legături strânse de lungă durată; dovada exercitării în comun a autorității părintești în privința unuia sau mai multor copii și a implicării egale în exercitarea acestei	Nu se acceptă. În prezent, legislația națională (Codul civil, Codul de procedură civilă, Codul familiei) nu prevede și nu definește noțiunea de „partener”. Întrucât legea organică, conform Constituției, este un izvor principal de drept, introducerea acestui termen presupune, în prealabil, reglementarea sa în codurile relevante. Prin urmare, în forma actuală a proiectului, noțiunea de „partener” nu este transpusă, urmând ca eventualele completări legislative să fie realizate ulterior, după definirea și integrarea acestei noțiuni în Coduri și alte acte normative relevante.

	autorități; dovada încheierii, împreună, a unui angajament de ordin juridic sau financiar serios pe termen lung (de exemplu, un credit ipotecar pentru achiziționarea unei locuințe sau documentație care atestă stabilirea unei uniuni civile); dovada existenței unui domiciliu comun sau a unei gospodării comune; în cazul în care partenerii nu locuiesc împreună, dovada regularității și frecvenței contactelor dintre aceștia.² Astfel, exercitarea în comun a autorității părintești cuprinde inclusiv situațiile în care copilul nu este comun. În acest sens, Orientările specifică faptul că în cazul în care există o viață de familie reală între un cetățean al Uniunii și copilul partenerului durabil al cetățeanului respectiv, articolul 3 alineatul (2) litera (a) poate acoperi, de asemenea, situația copilului partenerului durabil, inclusiv în cazul parteneriatelor între persoane de același sex³. De asemenea, Orientările precizează că în cazul în care partenerii nu locuiesc împreună, dovada regularității și frecvenței contactelor dintre aceștia poate demonstra caracterul durabil al parteneriatului. Pornind de la raționamentele expuse, Consiliul propune definirea noțiunii “partener”, în cadrul art. 4 al proiectului, după cum urmează: “partener - persoană necăsătorită, cu care cetățeanul Uniunii Europene, necăsătorit, întreține o relație durabilă dovedită prin acte”.	
	În această privință, reiterăm că în Avizul nr. 04/1699 din 12.09.2024 asupra proiectului de lege care urma să transpună în legislația națională prevederile Regulamentului (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii și ale Directivei 2014/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de facilitare a exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor, elaborat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Consiliul a acceptat desemnarea autorității drept organism pentru promovarea, monitorizarea și susținerea egalității de tratament pentru toți lucrătorii din Uniunea Europeană și membrii familiilor lor care își exercită drepturile pe teritoriul Republicii Moldova, fără discriminare pe motiv de cetățenie, în sensul art. 4 alin. (1) al Directivei 2014/54/UE. La art. 5 al proiectului de lege, Consiliul propune excluderea textului „inclusiv pentru toți cetățenii Uniunii Europene aflați în Republica Moldova” din conținutul alin. (8). Astfel, în Avizul cu nr. 04/704 din 05.05.2025, Consiliul a indicat că atribuțiile legate de promovarea,	Se acceptă.

		monitorizarea și susținerea egalității de tratament, care urmează a fi conferite Consiliului în legătură cu transpunerea art. 4 al Directivei 2014/54/UE și Regulamentului (UE) nr. 492/2011, se referă la lucrătorii din Uniunea Europeană și membrii familiilor lor care își exercită drepturile pe teritoriul Republicii Moldova. Aceste atribuții legate de asigurarea egalității de tratament a lucrătorilor cetățeni ai Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora, în domeniile specificate de art. 2 alin. (1) al Directivei 2014/54/UE și art. 1-10 ale Regulamentului (UE) nr. 492/2011, precum și art 34 alin. (1) al proiectului de lege examinat, trebuie distinsă de protecția 1 Comunicare a Comisiei (C/2023/1392), pct. 2.2.2.2, pag. 12. 2 Comunicare a Comisiei (C/2023/1392), pct. 2.2.3.2, pag. 20. 3 Comunicare a Comisiei (C/2023/1392), pct. 2.2.3.1, pag. 19. 3 împotriva discriminării care este garantată tuturor cetățenilor Uniunii Europene aflați în Republica Moldova prin prisma prevederilor Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității. Or, potrivit prevederilor art. 1 alin. (1) al Legii nr. 121/2012, scopul acesteia este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, în baza criteriilor protejate. În această privință, subliniem că în privința cetățenilor Uniunii Europene aflați în Republica Moldova, care nu sunt lucrători sau membri de familie ai acestora, se vor aplica implicit prevederile Legii nr. 121/2012, în măsura în care aceștia se vor afla sub jurisdicția Republicii Moldova. Sumarizând, textul „inclusiv pentru toți cetățenii Uniunii Europene aflați în Republica Moldova”, urmează a fi exclus pentru a evita confuzii referitoare la atribuțiile conferite Consiliului în privința lucrătorilor cetățeni ai Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora, pe de o parte, și celorlalți cetățeni ai Uniunii Europene aflați în Republica Moldova, pe de altă parte. În continuare, Consiliul propune expunerea alin. (9) art. 8 după cum urmează: „(9) Consiliul îndeplinește rolul de punct de contact național în ceea ce privește prevenirea și combaterea discriminării în domeniile prevăzute de art. 34 alin. (1) al prezentei legi și cooperează cu autoritățile echivalente din statele membre ale Uniunii Europene și a statelor semnatare a Acordului Schengen, asigurând schimbul de date și informații cu acestea.” Propunerea respectivă are drept scop clarificarea faptului că	
--	--	--	--

		Consiliul va asigura activitatea de punct de contact național doar pentru promovarea, monitorizarea și susținerea egalității de tratament pentru lucrătorii din Uniunea Europeană și membrii familiilor lor care își exercită drepturile pe teritoriul Republicii Moldova, în sensul art. 4 alin. (1) al Directivei 2014/54/UE.	
		Cu referire la excluderea din Anexa la proiectul de lege a propunerii de modificare a art.1 alin. (b) din Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru egalitate, în vederea majorării efectivului-limită al aparatului administrativ de la 33 unități la 36 unități, Consiliul notează următoarele. Potrivit informațiilor prezentate de Ministerul Finanțelor, conform raportului operativ la situația din 31.03.2025, din totalul de 33 unități de personal aprobate de Consiliul pentru egalitate, real încadrate erau 24 unități de personal, respectiv 9 unități fiind vacante (o rată de angajare de 73%). În acest context, Ministerul Finanțelor a relevat că majorarea limitei de personal cu concomitenta menținere a funcțiilor vacante se consideră o practică neargumentată, nejustificată și irațională din punct de vedere a impactului financiar asupra bugetului de stat. Totodată, Ministerul Finanțelor a recomandat consolidarea capacităților Consiliului pentru Egalitate cu menținerea limitei unităților de personal aprobate, inclusiv prin solicitarea de deblocare a funcțiilor aflate sub moratoriu, cu ulterioara redistribuire a acestora conform necesităților instituției. În această privință, notăm că în anul 2023 personalul-limită al aparatului administrativ al Consiliului a fost majorat de la 20 la 33 de unități, dar nu au fost alocate resurse financiare pentru unitățile de personal suplimentare acordate. Totodată, Consiliul pentru egalitate a fost în imposibilitate să suplinească posturile vacante, din cauza nivelului redus al salarizării, care nu corespunde complexității și importanței muncii desfășurate de către acești profesioniști. Or, clasele de salarizare pentru staff-ul Consiliului nu au fost modificate până în prezent și sunt mai joase în raport cu cele ale altor categorii de funcționari publici cu atribuții de o complexitate comparabilă. Din acest motiv, funcțiile de execuție în cadrul Consiliului nu sunt atractive. De menționat că în cadrul direcțiilor, care au atribuții direct legate de mandatul Consiliului, se atestă o rată de ocupare a funcțiilor de doar 30%. De asemenea, subliniem că actualmente, din totalul de 33 unități de personal, real încadrate sunt 17 unități, ceea ce constituie o rată de angajare	Precizare. Proiectul de lege nu are ca obiect de reglementare mărirea claselor de salarizare pentru staff-ul Consiliului. Întrucât Guvernul optează ca noile sarcini rezultate din transpunerea legislației Uniunii Europene să fie realizate cu personalul existent, Consiliul pentru egalitate va monitoriza volumul solicitărilor primite în contextul atribuțiilor noi și la necesitate, va înainta propuneri pentru consolidarea capacității instituționale.

		de 51% (situația la 06 iunie 2025). În aceste circumstanțe, atragem atenția că deblocarea funcțiilor aflate sub moratoriu nu constituie o soluție viabilă, întrucât problema ratei reduse de ocupare este determinată de nivelul redus de salarizare și nu de numărul funcțiilor vacante. În aceeași ordine de idei, notăm că prin proiectul de lege se conferă Consiliului atribuții suplimentare, fapt menționat expres în Nota de fundamentare a proiectului, la compartimentul 4 4. Analiza impactului de reglementare, unde autorii au indicat următoarele: Consiliul pentru egalitate va avea o nouă atribuție, fiind desemnat în calitate de autoritate națională pentru promovarea, monitorizarea și susținerea egalității de tratament pentru toți lucrătorii din UE și membrii familiilor lor. Această atribuție va impune Consiliului pentru egalitate și altor autorități publice o colaborare mai strânsă între instituțiile implementatoare, îndeosebi și cu omologii săi din țările UE, iar în acest sens, va fi modificată structura autorității prin crearea unei noi direcții. În această privință, atragem atenția că personalul-limită al aparatului administrativ al Consiliului a fost majorat de la 20 la 33 de unități în vederea asigurării îndeplinirii corepunzătoare a atribuțiilor stabilite de Legea nr. 121/2012, în contextul creșterii constante a numărului de plângeri⁴ și anume de: examinare a plângerilor persoanelor care se consideră a fi victime ale discriminării; examinare a legislației în vigoare și a proiectelor de acte normative; constatare a contravențiilor cu elemente discriminatorii în conformitate cu prevederile Codului Contravențional; monitorizare a recomandărilor formulate în deciziile Consiliului; reprezentare a intereselor Consiliul în instanțele de judecată ș.a. În acest sens, a fost aprobată schema de încadrare a personalului și distribuite funcțiile conform necesităților subdiviziunilor autorității, cu elaborarea fișelor de post prin care au fost stabilite sarcinile de bază pentru fiecare funcție. Respectiv, atragem atenția că recomandarea privind redistribuirea funcțiilor în contextul conferirii Consiliului de noi atribuții fără a majora numărul statelor de personal ar echivala cu majorarea volumului sarcinilor de bază pentru posturile existente, ceea ce va afecta negativ realizarea corespunzătoare a atribuțiilor legate de mandatul Consiliului. Din aceste considerente, Consiliul reiterează că conferirea atribuțiilor suplimentare, așa cum prevede art. 4 alin. (2) al Directivei 2014/54/UE, precum oferirea de asistență lucrătorilor Uniunii Europene și membrilor	
--	--	--	--

		de familie ai acestora, activitatea de punct de contact față de punctele de contact echivalente, asigurarea publicării de rapoarte independente, publicarea informațiilor relevante pentru lucrătorii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora constituie un volum de muncă suplimentar, realizarea căruia nu este posibilă cu resursele umane de care dispune actualmente Consiliul pentru egalitate. Astfel, în opinia Consiliului, în vederea realizării atribuțiilor în discuție este necesară antrenarea a cel puțin trei posturi suplimentare de consultant principal, iar costurile estimative pentru salarizarea acestora constituie 546 mii lei anual. Din aceste considerente, Consiliul solicită includerea în proiectul de lege a propunerii de modificare a art. 1 alin. (b) din Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru egalitate, în vederea majorării efectivului-limită al aparatului administrativ de la 33 unități la 36 unități.	
Poziția suplimentară a Ministerului Muncii și Protecției Sociale (expediată în adresa MAI prin poșta electronică zimbă)	7.	Urmare a ședinței organizate de către Ministerul Afacerilor Interne la data de 26.05.2025, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat detaliat proiectul de lege privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora (număr unic 297/MAI/2025) și comunică următoarele: 1.La Articolul 5 din proiect, solicităm excluderea alin. (4) „<i>Ministerul Muncii și Protecției Sociale asigură evidența cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora care sunt încadrați în câmpul muncii și a celor încadrați în sistemul de protecție socială.</i>” Argumentare: Evidența persoanelor beneficiari de diferite prestații sociale se realizează de către Casa Națională de Asigurări Sociale, care deține și un sistem informațional în acest sens. Astfel, atribuirea acestor competențe Ministerului Muncii și Protecției Sociale riscă să ducă la suprapuneri instituționale, lipsă de coerență în gestionarea datelor, precum și la o povară administrativă și financiară excesivă. Mai mult, considerăm cadrul temporal de intrare în vigoare a legii la 1 ianuarie 2026 ireal având în vedere că în prezent nu există un asemenea mecanism sub forma unui registru care să ducă evidența persoanelor aflate în sistemul de protecție socială. Elaborarea unui asemenea mecanism presupune resurse bugetare, expertiză tehnică, eventual adaptarea cadrului legislativ secundar, precum și consultări interinstituționale extinse.	Se acceptă.

		La Articolul 27 se propune reformularea alin. (3) și expunerea în următoarea redacție: „<i>Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora nu pot beneficia de prestații de asistență socială în primele trei luni de ședere sau, după caz, în timpul unei perioade mai lungi în care se află în căutarea unui loc de muncă.</i>” Argumentare: Formula inițială de expunere a alin. (3) art. 27, redă integral textul art. 24 alin. (2) din Directiva 2004/38, iar pentru asigurarea transpunerii integrale a alineatului respectiv, în speță ce ține de acordarea ajutoarelor pentru studii, se recomandă consultarea poziției Ministerului Educației și Cercetării.	Se acceptă.
		Inițial în proiectul de lege noțiunea de cetățean al Uniunii Europene a fost definită: „<i>orice persoană care deține cetățenia unuia dintre statele membre ale Uniunii Europene sau a statelor din Spațiul Economic European și nu are cetățenia Republicii Moldova;</i>”, ulterior însă autorul proiectului a modificat/reformulat definiția în: „<i>cetățean al Uniunii Europene - orice persoană care deține cetățenia unuia dintre statele membre ale Uniunii Europene sau a statelor semnatare a Acordului Schengen și nu are cetățenia Republicii Moldova;</i>”. Considerăm greșită această formulare modificată și solicităm revenirea la formula inițială a noțiunii. Argumentare: În preambulul tuturor actelor europene transpuse prin acest proiect este menținea (Text cu relevanță pentru SEE), ceea ce înseamnă că prevederile acestor acte se aplică cetățenilor țărilor membre ale Uniunii Europene (la moment în număr de 27) și celor din Spațiul Economic European (Islanda, Norvegia și Liechtenstein), care în baza prevederilor Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene și a celui de constituire a SEE, le conferă dreptul de liberă circulație pe întreg teritoriul UE, incluzând și un șir de alte drepturi precum: a locui, a munci, a beneficia de avantaje sociale, fiscale etc., pe când lista <i>statelor semnatare a Acordului Schengen</i>, pe lângă statele membre UE mai include și Elveția, care nu este țară membră UE. Adicional, <i>Acordul Schengen</i> prevede instituirea unui spațiu fără controale la frontierele interne și libertatea de circulație pentru toți resortisanții țărilor semnatare ale acordului și în timp a devenit parte componentă a aquis-lui european. Astfel, modificarea noțiunii „<i>cetățean al Uniunii Europene</i>” prin substituirea textului „<i>din Spațiul Economic European</i>” cu textul „<i>a statelor semnatare a Acordului</i>	Nu se acceptă. Acordul Schengen este un acord privind simplificarea controlului pașapoartelor și vizelor la frontierele mai multor state ale Uniunii Europene. Astfel, reieșind din faptul că statele semnatare ale Acordului Schengen, sunt statele UE, SEE și Confederația Elvețiană, utilizarea termenului de state semnatare a Acordului Schengen este bine venită în acest proiect de lege, pentru a asigura principiul coerenței în redarea normei. La fel menționăm că <i>Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018</i>, permite utilizarea termenilor prevăzuți în actul Uniunii Europene sau similari acestora.

		<i>Schengen</i>” se consideră a fi greșită, prin necoresponderea listei țărilor membre UE și SEE cu cea a statelor semnatare a Acordului Schengen, iar prin transpunere se conferă drepturi unor cetățeni străini, care nu cad sub incidența actelor UE transpuse și exclude pe alții.	
		Se propune excluderea sau reformularea art. 29-30 și renumerotarea articolelor astfel, ca în structura proiectului să fie expuse mai întâi drepturile generale ale cetățenilor UE și membrilor de familie ai acestora, după care să urmeze un articol dedicat drepturilor lucrătorilor UE și membrilor de familie, drepturi care sunt conferite prin Regulamentul 492/2011 și Directiva 2014/54. Argumentare: Există diferență între dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, conferit prin Directiva 2004/38 și o listă întreagă de drepturi care le sunt oferite și garantate lucrătorilor cetățenii UE și membrilor de familie ai acestora, prin Regulamentul 492/2011 și Directiva 2014/54. Ex. Conform Directivei 2004/38 cetățeanul UE a intrat pe teritoriul RM și are dreptul să stea până la 90 zile fără a se declara undeva, are resurse suficiente pentru întreținere, are asigurare medicală valabilă cu care a venit, în caz de urgență prim ajutor medical i se acordă. Și doar din momentul când își anunță intenția de a se afla pe teritoriul RM o perioadă care ar depăși cele 90 de zile, atunci solicită Cartea de rezidență, declară reședința sau domiciliul, intenția de a lucra și intră în posesia celorlalte drepturi: la protecția muncii, la asigurare socială, medicală, prestații, studii, etc.	Precizare. Art. 27. din proiect prevede drepturile și obligațiile cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, la nivel general. Art. 29 și art. 30 sunt structurate în alineate care reglementează separat cetățenii UE, de lucrătorii UE. Reieșind din cele expuse nu este clară obiecția și nu este însoțită cu conținut textual.
		Cu privire la termenul de intrare în vigoare a prezentului proiect de lege, și Protecției Sociale va veni cu un răspuns, ulterior expertizei juridice a proiectului.	S-a luat act.
Ministerului Muncii și Protecției Sociale (aviz suplimentar 09.06.2025 nr. 08/2899)	8.	Având în vedere că actele Uniunii Europene transpuse prin prezentul proiect se aplică cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene (la moment, în număr de 27) și cetățenilor din Spațiul Economic European (Islanda, Norvegia și Liechtenstein), obiectul reglementării fiind stabilit expres prin sintagma: (Text cu relevanță pentru SEE), prin urmare, se impune necesitatea argumentării de către autor a includerii noii categorii de cetățeni, celei a cetățenilor Confederației Elvețiene ca beneficiari ai prezentului proiect. Ținem să subliniem că Acordul Schengen prevede instituirea unui spațiu fără controale la frontierele interne, a unei politici	Nu se acceptă. Având în vedere că unele acte ale Uniunii Europene se aplică nu doar cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene (în prezent, 27 la număr), ci și cetățenilor din statele Spațiului Economic European (Islanda, Norvegia și Liechtenstein), precum și cetățenilor Confederației Elvețiene, considerăm oportună menținerea formulării propuse. (Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială și ale Regulamentului (CE) nr. 987/2009 privind procedura de aplicare a

		comune privind vizele pentru ședere, cooperarea polițienească și judiciară. Deși Elveția este stat semnatar al Acordului Schengen, accentuăm că Elveția nu este membră a Uniunii Europene și nici nu face parte din Spațiul Economic European (SEE). Ceea ce înseamnă că cetățenii Elveției beneficiază de acces la piața internă a UE, dar nu este obligat ca stat să aplice acquis-ul UE în întregime. Concluzionăm că proiectul conferă drepturi unor cetățeni străini care nu cad sub incidența actelor UE transpuse în proiect. Prin urmare, pentru a asigura o transpunere corectă a actelor UE vizate, prevederile proiectului urmează a fi ajustate pentru a fi aplicate <i>cetățenilor din statele membre ale Uniunii Europene și celor din Spațiul Economic European</i>.	<i>acestui, în contextul procesului de armonizare legislativă asumat de Republica Moldova (transpunerea căroră va fi asigurată prin proiectul de lege enunțat în avizul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. (text cu relevanță pentru SEE și pentru Elveția;).</i> Aceasta este justificată și de faptul că Acordul Schengen este un instrument juridic internațional ce reglementează eliminarea controalelor la frontierele interne și cooperarea în domeniul vizelor, migrației și securității între statele participante. Acordul este semnat nu doar de state membre ale Uniunii Europene, ci și de statele SEE și Elveția, în calitate de parte asociată. Prin urmare, utilizarea expresiei „statele semnatare ale Acordului Schengen” este justificată în acest proiect de lege pentru a reflecta compoziția extinsă a acestui spațiu și pentru a asigura coerența terminologică și normativă, în concordanță cu cadrul juridic internațional aplicabil.
		Pe tot parcursul proiectului, inclusiv și la Anexa proiectului, textul „<i>cetățean al Uniunii Europene, al unui stat semnatar ale Acordului Schengen</i>” se substituie cu textul „<i>cetățean al Uniunii Europene, al statelor din Spațiul Economic European</i>” la forma gramaticală corespunzătoare.	Nu se acceptă. Vezi comentariul de mai sus.
		La art. 4: Coroborat cu cele expuse supra, noțiunea „<i>cetățean al Uniunii Europene</i>” va avea următorul cuprins: „<i>cetățean al Uniunii Europene - orice persoană care deține cetățenia unuia dintre statele membre ale Uniunii Europene sau a statelor din Spațiul Economic European (în continuare – SEE) și nu are cetățenia Republicii Moldova;</i>”;	Nu se acceptă. Vezi comentariul de mai sus.
		La art. 4: La noțiunea „<i>membru de familie</i>”, cuvântul „<i>alternativ</i>” se va exclude.	Se acceptă.

	Totodată, reiterăm obiecția de substituire a textului „b) copiii, care nu au împlinit vârsta de 18 de ani sau care se află la întreținerea cetățeanului Uniunii Europene, precum și cei ai soțului/soției” cu textul „b) <i>descendenții direcți care nu au împlinit vârsta de 21 de ani sau care se află în întreținerea cetățeanului Uniunii Europene, precum și cei ai soțului/soției sau ai partenerului</i>;”. Astfel fiind asigurată alinierea deplină la prevederea Directivei 2004/38/CE, care operează cu vârstă de „21 de ani”;	Nu se acceptă. În redactarea proiectului de lege, considerăm oportună și justificată utilizarea termenilor „copii” și „părinți”, în locul formulărilor mai generale precum „descendenți” și „ascendenți”. Această opțiune este aliniată la practica legislativă deja consacrată în Codul civil al Republicii Moldova, precum și în Codul familiei, unde termenii „copii” și „părinți” sunt folosiți în mod constant pentru a desemna relațiile juridice directe de filiație, autoritate părintească, întreținere și alte raporturi de familie. Pe de altă parte, noțiunile de „descendenți” și „ascendenți” apar în mod predominant în cadrul dispozițiilor legale referitoare la moștenire, fiind utilizate pentru clasificarea ordinii de succesiune, în special în materia claselor de moștenitori legali. Prin urmare, în contextul proiectului de lege de față – care vizează raporturi directe între membrii apropiați ai familiei – folosirea termenilor „copii” și „părinți” nu doar că reflectă mai fidel relațiile juridice reglementate, dar contribuie și la o mai bună claritate, accesibilitate și interpretare corectă a normelor de către destinarii legii. În privința vârstei de 21 de ani menționăm că conform art. 26 din Codul civil al Republicii Moldova Capacitatea deplină de exercițiu începe la data când persoana fizică devine majoră, adică la împlinirea vârstei de 18 ani. Respectiv începând cu vârsta de 18 ani persoana are posibilitatea de a exercita personal drepturi, de a-și asuma personal obligații civile și de a le executa.
	La art. 4 Menționăm că, deși termenul de „membru de familie extinsă” este definit la art. 4, acesta nu este utilizat în textul proiectului, ceea ce denotă lacune în reglementarea regimului de intrare, ședere, documentare și acces la drepturi pentru această categorie de persoane. Având în vedere că Directiva 2004/38 oferă o marjă de apreciere în stabilirea în legislația națională criteriilor relevante pentru luarea	Precizare. Prevederea cuprinsă la art. 17 alin. (1) lit. c) face trimitere la un document care reflectă implicit noțiunea de familie extinsă, depășind cadrul restrâns al familiei nucleare (formată din părinți și copii). Această formulare presupune recunoașterea unor legături de rudenie mai largi, cuprinzând

	deciziei de acordare a drepturilor membrilor de familie „extinsă”, se propune includerea noțiunii de „membru de familie extinsă” în definiția generală a „membrului de familie”, prin atribuirea unei litere distincte - litera d) ;	abordările moderne privind structura familială conform Directivei 2004/38.
	La art. 4 La noțiunea „ <i>lucrător al Uniunii Europene</i> ”, cuvintele „al Uniunii Europene” se exclud din denumirea noțiunii.	Precizare. Noțiunea este expusă conform recomandării Consiliului pentru egalitate.
	La art. 4 Noțiunea „sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială” se expune în următoarea redacție: „sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială – situația în care un cetățean al Uniunii Europene sau membrii de familie ai acestuia beneficiază de prestații sociale pentru o perioadă mai mare de 9 luni calendaristice, într-un interval de 12 luni, în lipsa unui stagiu de cotizare în ultimele 24 de luni calendaristice și urmare a refuzului nemotivat de a presta muncă, cu următoarele excepții: a) beneficiarii prestațiilor sociale în baza unui drept obținut prin contribuție; b) persoanele care au în îngrijire copii cu vârsta de până la 3 ani; c) persoanele care studiază la o formă de învățământ cu frecvență în una din instituțiile de învățământ din Republica Moldova; d) persoanele beneficiare de pensie de dizabilitate; e) minorii aflați în întreținerea unui părinte titular al cărții de rezidență și/sau al dreptului de ședere.”;	Se acceptă.
	La art. 5: La alin. (1) cuvintele „în vigoare” se exclud;	Se acceptă.
	La art. 5: Se propune expunerea prevederilor în ordinea în care să fie stabilite inițial competențele ministerelor și, ulterior, ale instituțiilor aflate în subordinea ministerelor, precum și ale altor autorități publice;	Se acceptă.
	La art. 5: Totodată, alin. (4) se expune în următoarea redacție, cu luarea în considerare a propunerii de la punctul 4.2 din aviz: „(4) Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prin intermediul instituțiilor subordonate, asigură evidența cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora încadrați în câmpul muncii în baza contractului individual de muncă, precum și a beneficiarilor de protecție socială. (5) Casa Națională de Asigurări Sociale ține evidența cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, care sunt asigurați în sistemul public de asigurări sociale al Republicii Moldova, a contribuțiilor de asigurări sociale calculate și transferate de	Se acceptă.

	către angajatorii acestora, precum și a beneficiarilor de prestații sociale.”.	
	La art. 5: Se propune expunerea competențelor atribuite Inspectoratului General pentru Migrație în următoarea redacție: „Inspectoratul General pentru Migrație are următoarele competențe: a) ține evidența cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora în Registrul de stat al populației, prin intermediul Sistemului informațional „Migrație”; b) asigură evidența, înregistrarea/radierea la domiciliu și/sau reședința temporară a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora; c) informează cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora cu privire la condițiile de ședere și documentare; d) realizează alte atribuții stabilite de cadrul normativ.”. Propunerea vine în scopul evitării dublării prevederilor stabilite la art. 12 alin. (1), care la rândul său va fi exclus.	Nu se acceptă. Varianta expusă oferă un grad sporit de claritate și coerență juridică, contribuind la o interpretare unitară și aplicare eficientă a normei.
	La art. 5: Alin. (8) se expune în următoarea redacție „Consiliul pentru egalitate exercită atribuția de promovare, monitorizare și susținere a egalității de tratament pentru cetățenii Uniunii Europene și a membrilor familiilor acestora care își exercită dreptul la liberă circulație în Republica Moldova.”.	Precizare. A fost reformulat conform obiecției Consiliului pentru egalitate.
	La art. 5: La alin. (9) cuvântul „echivalente” se substituie cu cuvântul „similare”.	Precizare. Alin. (9) în varianta prezentată la expertizare a fost exclus.
	La art. 6: La alin. (1) după cuvântul „întrunesc” se completează cu cuvântul „cumulativ”;	Se acceptă.
	La art. 6: alin. (2) și la art. 8 alin. (2) textul „subdiviziunile Agenției Servicii Publice” se substituie cu textul „<i>la structurile teritoriale ale Agenției Servicii Publice</i>”, astfel fiind asigurată concordanța cu pct. 3 din Anexa nr. 1 a Hotărârii Guvernului nr. 314/2017 privind constituirea Agenției Servicii Publice.	Nu se acceptă. La pct. 124¹ din HG. nr. 125/2013, se folosesc cuvintele <i>subdiviziunile Agenției Servicii Publice</i>. Menționez că această HG., stabilește structurile responsabile de luare la evidență.
	La art. 7 textul „teritoriul Republicii Moldova” se completează cu textul „prin toate punctele de trecere a frontierei de stat deschise traficului internațional.”. Astfel se va asigura concordanța cu art. 6 care stabilește că intrarea pe teritoriul Republicii Moldova este permisă prin punctele de trecere a frontierei de stat.	Se acceptă.
	În titlul Secțiunii nr. 2 din Capitolului II, precum și pe parcursul textului, cuvintele „și ai statelor semnatare a Acordului Schengen” se exclud, întrucât aceștia sunt stabiliți în definiția de <i>cetățean al Uniunii Europene</i> la art. 4.	

	Reiterăm obiecția înaintată la alin. (1) lit. b), care urmează a fi revizuit prin prisma faptului că nu toți cetățenii străini sunt obligați să dețină viză pentru intrare în Republica Moldova sau permis de ședere eliberat de un stat membru UE. Totodată, atragem atenția asupra faptului că cetățenii UE și membrii de familie ai acestora, care traversează pentru prima dată frontiera în Republica Moldova, nu pot deține o carte de rezidență eliberată de autoritățile competente din Republica Moldova;	Precizare. Art. 8 alin.(1) lit. (b), prevede posedă viză acordată în condițiile cadrului normativ sau după caz permis de ședere valabil eliberat de un stat membru al Uniunii Europene, sau o carte de rezidență eliberată de autoritățile Republicii Moldova. Legea 257/2013, prevede ce țări intră în Republica Moldova cu vize. Respectiv, este clar că nu toți cetățenii străini sunt obligați să dețină viză.
	Alin. (1) lit. d) urmează a fi exclus, întrucât art. 8 stabilește condițiile de intrare pe teritoriul Republicii Moldova a resortisanților statelor terțe care sunt membri de familie a cetățeanului UE. Prin urmare, prevederea menționată nu poate stabili reglementări privind intrarea unui membru de familie cetățean UE căruia, în calitate de membru de familie, i se aplică direct prevederile stabilite pentru cetățenii UE;	Precizare. Lit. d), prevede că membrului de familie cetățean al unui stat terț i se autorizează intrarea fără viză, dacă membrul de familie cetățean UE, deține carte de rezidență valabilă pe teritoriul Republicii Moldova
	Alin. (1) după cuvântul „întrunesc” se completează cu cuvântul „cumulativ”.	Se acceptă.
	La art. 10 se propune expunerea alin. (2) în următoarea redacție „(2) În cazurile stabilite la alin. (1), polițistul de frontieră emite decizia motivată privind neautorizarea intrării, care se înmânează persoanei în privința căreia a fost emisă și care se pune în aplicare imediat. Persoanele vizate pot contesta decizia în conformitate cu prevederile Codului administrativ.”. Totodată, se atrage atenția asupra faptului că, conform cadrului normativ, procedura de înmânare a deciziei se aplică și în cazul neautorizării ieșirii, modificările corespunzătoare urmează a fi aduse de autor la art. 11 alin. (2).	Se acceptă.
	Art. 14 dublează prevederile art. 15, în consecință, ambele articole vor fi supuse revizuirii și vor fi expuse într-o singură redacție.	Nu se acceptă. Art. 14, garantează dreptul dreptul de ședere pe teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă mai mare de 90 de zile calendaristice. Art. 15, reglementează condițiile în care se exercită acest drept.
	La art. 15: Titlul art. 15 urmează a fi completat cu cuvintele „cetățenilor Uniunii Europene”;	Se acceptă.
	La art. 15: La alin. (1) lit. b) cuvântul „independente” se substituie cu cuvintele „pe cont propriu”;	Nu se acceptă. Codul fiscal nr. 1163/1997, la fel operează cu termenul de activități independente.(vezi Capitolul 10²)
	La art. 15: La alin. (1) lit. c) după cuvântul „mijloace” se completează cu cuvântul „financiare”;	Se acceptă.
	La art. 15:	Nu se acceptă.

	La alin. (2) se consideră utilă includerea unei mențiuni privind termenul în care trebuie depusă cererea, care să fie anterior expirării perioadei de ședere de 90 de zile;	Aceasta formulare va îngreuna dreptul cetățeanul UE, de a depune în orice moment cererea pentru obținerea cărții de rezidență. În cazul în care nu depune în termenul prevăzut va fi sancționat contravențional.
	La art. 15: Având în vedere că art. 8 din Directiva 2004/38 stabilește obligația cetățenilor UE de a furniza dovezi privind înscrierea la o formă de învățământ, deținerea unei asigurări medicale complete și desfășurarea unei activități de muncă, se propune ca lit. a), b), d) de la alin. (1) să fie incluse, de fapt, la alin. (2), întrucât acestea constituie elemente justificative ale dreptului de ședere;	Precizare. Art. 14, garantează dreptul la dreptul de ședere pe teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă mai mare de 90 de zile calendaristice, indiferent dacă cetățeanul UE, desfășoară o activitate.
	La art. 15: Alin. (4) va avea următorul cuprins: „În cazurile în care cererea chestionar pentru emiterea cărții de rezidență nu este acceptată, Inspectoratul General pentru Migrație emite decizia de refuz în eliberarea cărții de rezidență, conform formularului tipizat aprobat prin ordinul conducătorului.”, astfel fiind asigurată concordanța cu prevederile stabilite la art. 22;	Precizare. Norma a fost revizuită.
	La art. 15: Alin. 6 va avea următorul cuprins: „<i>Formatul cererii chestionar este aprobat prin actul administrativ emis de șeful Inspectoratului General pentru Migrație</i>”; Totodată, în vederea asigurării transparenței procedurii administrative, articolul urmează a fi completat cu o prevedere care să stabilească termenul de examinare a cererilor, precum și termenul de la data emiterii deciziei în care solicitantul va fi notificat despre rezultatul acesteia.	Se acceptă.
	La art. 15: La alin. (9) după cuvintele „prin emiterea” se completează cu textul „<i>de către Inspectoratul General pentru Migrație a</i>”.	Se acceptă.
	La art. 16: Titlul articolului urmează a fi completat cu cuvintele „<i>pentru cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie a acestora</i>”;	Nu se acceptă. Prezenta lege stabilește cadrul normativ pentru exercitarea de către cetățenii Uniunii Europene, cetățenii ai statelor semnatare a Acordului Schengen și membrii de familie ai acestora a dreptului la liberă circulație, la ședere și la tratament egal pe teritoriul Republicii Moldova, precum și cadrul normativ privind aplicarea restricțiilor în privința acestora, din motive de securitatea națională, ordine publică și sănătate publică. Astfel, este clar că nu se referă la alte categorii.
	La art. 16:	Nu se acceptă.

	Alin. (2) lit. a) va avea următorul cuprins: „Inspectoratul General pentru Migrație transmite Agenției Servicii Publice solicitarea privind confecționarea cărții de rezidență în termen de două zile lucrătoare de la data emiterii deciziei de acordare a cărții de rezidență;”.	IGM, emite decizii doar în privința membrilor de familii și a cetățenilor UE care au antecedente penale. Subsidiar, lit. a), alin.(2) art. 16, prevede expres Carte de rezidență se eliberează în termen de trei zile lucrătoare după cum urmează: a) în termen de două zile lucrătoare de la depunerea cererii chestionar pentru emiterea cărții de rezidență sau de la emiterea deciziei de către Inspectoratul General pentru Migrație, Inspectoratul transmite Agenției Servicii Publice solicitarea pentru confecționarea cărții de rezidență;
	Se atrage atenția asupra utilizării unor noțiuni diferite în descrierea aceluiași proces: utilizarea expresiei de reînnoire a cărții de rezidență la art. 16 și de prelungire a cărții de rezidență la art. 17. În vederea asigurării coerenței terminologice, textul urmează a fi uniformizat.	S-a luat act.
	La art. 17: În vederea asigurării transparenței procedurii administrative, articolul urmează a fi completat cu o prevedere care să stabilească termenul în care solicitantul va fi notificat de la data emiterii deciziei de refuz sau de acordare a dreptului de ședere;	Precizare. Alin. (3) art. 23, prevede termenul în care trebuie să fie notificat participantul la procedura administrativă.
	La art. 17: La alin. (1) cuvintele „cetățenilor Uniunii Europene” se completează cu textul „care intenționează să rămână pe teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă mai mare de 90 de zile calendaristice;”; Alin. (1) urmează a fi completat cu obligația prezentării dovezii privind deținerea unei asigurări medicale complete;	Se acceptă.
	La art. 17: La alin. (1) lit. b) după cuvintele „al Uniunii Europene” se completează cu textul „și SEE”;	Precizare. A fost completat cu cuvintele, <i>sau de un stat semnatar a Acordului Schengen</i>.
	La art. 17: Alin. (1) lit. d) urmează a fi exclusă, întrucât, la prima solicitarea a dreptului de ședere de către membrul de familie, acesta nu poate prezenta copia cărții de rezidență care conferă dreptul de ședere pe teritoriul Republicii Moldova. Obligativitatea respectivă poate fi inclusă la alin. (3) care reglementează prelungirea dreptului de ședere;	Precizare. Este vorba de membrul său de familie, care obține cartea de rezidență în decurs de trei zile lucrătoare.
	La art. 17: La alin. (5) după cuvântul „refuzul” se completează cu cuvântul „<i>acordării</i>”.	Se acceptă.

	La art. 18: 15.1. Se propune expunerea titlului articolului în următoarea redacție: „Dreptul de ședere în cazuri speciale”; 15.2. Alin. (1) va avea următorul cuprins: „(1) Plecarea cetățeanului Uniunii Europene din Republica Moldova sau decesul acestuia nu atrage după sine pierderea cărții de rezidență și a dreptului de ședere pentru copiii acestuia și pentru părintele care are custodia legală a acestora, indiferent de cetățenie, cu condiția că aceștia au domiciliul sau reședința în Republica Moldova.”; 15.3. Alin. (2) se expune în următoarea redacție: „(2) Membrul de familie care și-a pierdut dreptul de ședere în temeiul calității sale de membru de familie al cetățeanului Uniunii Europene poate păstra dreptul de ședere în următoarele cazuri: La art. 18: a) în cazul decesului cetățeanului Uniunii Europene, dacă membrul de familie a locuit împreună cu acesta pe teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă de cel puțin un an; b) în cazul divorțului, dacă căsătoria cu cetățeanul Uniunii Europene a durat cel puțin trei ani, dintre care cel puțin un an în Republica Moldova; c) în cazul intervenției sarcinii și/sau nașterii copilului/copiilor pe perioada șederii legale a membrului de familie pe teritoriul Republicii Moldova; d) soțul/soția, care nu deține cetățenia unui stat membru al Uniunii Europene sau SEE, are dreptul de vizitare a copilului în baza acordului soților sau prin hotărâre judecătorească, cu condiția că instanța de judecată a decis că vizitele urmează să aibă loc pe teritoriul Republicii Moldova, cu specificarea perioadei de timp pentru care acest drept este acordat; e) membrul de familie are la întreținere copii încredințați prin acordul soților plecați din Republica Moldova sau prin hotărâre judecătorească; f) membrul de familie este victima violenței în familie pe perioada în care căsătoria înregistrată era încă în vigoare; g) membrul de familie nu devine o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială.”; 15.4. Articolul se completează cu un nou alineat cu următorul cuprins: „(3) Identificarea și stabilirea sarcinii excesive se realizează în modul stabilit de Guvern”; 15.5. La alin. (4) textul „cu excepție prezentării certificatului de cazier judiciar și după caz viză de lungă ședere.” se substituie cu textul „, cu excepția lit. b) și e).”.	Se acceptă parțial. Lit. d)-lit. e), au fost expuse în varianta propusă. În rest nu se acceptă deoarece considerăm că formularea expusă asigură un nivel mai ridicat de claritate și coerență juridică
	La art. 19:	Nu se acceptă.

	La alin. (1) lit. a) textul „art. 6 și art. 8” se substituie cu textul „art. 6, în cazul cetățeanului Uniunii Europene, și art. 8, în cazul membrului de familie,”;	Trimiterile conțin prevederile de rigoare.
	La art. 19: La alin. (1) lit. b) după cuvântul „de luni” se completează cu cuvântul „consecutive”;	Nu se acceptă. Norma nu se referă la luni consecutive.
	La art. 19: La alin. (1) lit. d) după cuvântul „resurse” se completează cu cuvântul „financiare”;	Se acceptă.
	La art. 19: La alin. (1) lit. f) cuvintele „sau ordine publică” se substituie cu textul „ , <i>ordinea și sănătatea</i> ”;	Se acceptă.
	La art. 19: Alin. (2) se exclude, întrucât acesta dublează prevederile alin. (1);	Se acceptă.
	La art. 19: La alin. (4) lit. a), în vederea evitării interpretării calculării perioadei absențelor, cuvintele „de ședere” se substituie cu „calendaristic”;	Nu se acceptă. Norma pune accent pe un an de ședere, nu pe un an calendaristic.
	La art. 19: La alin. (4) lit. c) și lit. d) după cuvintele „Uniunii Europene” se completează cu textul „ , <i>SEE</i> ” și respectiv „sau <i>SEE</i> ”.	Precizare. A fost expusă în redacția într-un stat semnatar a Acordului Schengen.
	La art. 20: Articolul urmează a fi completat cu o prevedere care să stabilească termenul de la data emiterii deciziei în care solicitantul este notificat despre acordarea dreptului de ședere, precum și despre eventuala prelungire din oficiu a termenului de examinare a cererii;	Precizare Alin. (1) prevede expres <i>Termenul de examinare a cererii este de 90 de zile calendaristice. Din motive justificate termenul poate fi prelungit din oficiu sau la cerere, cu cel mult 60 zile calendaristice.</i> În cazul în care este emisă decizie de refuz alin. (3) art. 24, prevede <i>Decizia de refuz privind acordarea dreptului de ședere permanentă se comunică în termen de cinci zile lucrătoare de la data emiterii în scris sau prin alte mijloace de comunicare.</i> Prelungirea termenului de examinare se face în condițiile Codului administrativ.
	La art. 20: La alin. (5) textul „doar în perioada de ședere legală, în condițiilor” se substituie cu cuvintele „în condițiile”, pentru a evita dublarea prevederilor stabilite la alin. (1);	Se acceptă.
	La art. 20: La alin. (6) textul „art. 15 și art. 17” se substituie cu textul „art. 15, în cazul cetățeanului Uniunii Europene, și art. 17, în cazul membrului de familie,”.	Precizare. Trimiterea face această claritate.

	La art. 21: Alin. (1) lit. a) se va expune în următoarea redacție: „a) lucrătorul a exercitat o activitate de muncă salariată sau pe cont propriu pe o perioadă neîntreruptă de 12 luni consecutive, înainte de a atinge vârsta stabilită de legislația națională în vederea pensionării pentru limită de vârstă sau ca urmare a pensionării anticipate pentru carieră lungă, și a avut reședința temporară în Republica Moldova pe o perioadă neîntreruptă mai mare de trei ani;”;	Precizare. Redacția actuală conține aceeași prevedere.
	La art. 21: La alin. (1) lit. c) cuvântul „independentă” se substituie cu cuvintele „pe cont propriu”; și după cuvintele „Uniunii Europene” se completează cu textul „sau SEE”;	Nu se acceptă. Codul fiscal nr. 1163/1997, la fel operează cu termenul de activități independente.(vezi Capitolul 10²)
	La art. 21: La alin. (1) lit. d) cuvântul „fie” se substituie cu cuvântul „fi”;	Se acceptă.
	La art. 21: La alin. (2) cuvântul „independentă” se substituie cu cuvintele „pe cont propriu”. Totodată, în cazul acceptării obiecției de la pct. 3.3 din prezentul aviz, prin care se propune atribuirea lit. d) noțiunii de membri de familie extinsă de la art. 4, astfel textul „prevăzuți la art. 4, lit. a-c),” de la alin. (2) a art. 21 se va exclude.	Nu se acceptă. Codul fiscal nr. 1163/1997, la fel operează cu termenul de activități independente.(vezi Capitolul 10²)
	Se atrage atenția asupra utilizării unor noțiuni diferite în textul art. 22, 23 și 24: „decizie de refuz <i>în</i> acordarea” și : „decizie de refuz <i>privind</i> acordarea”, prin urmare, în vederea evitării neconcordanțelor terminologiei, se va uniformiza textul.	S-a luat act.
	La art. 22 după cuvintele „se comunică” se completează cu cuvintele „cetățeanului Uniunii Europene”.	Precizare. Titlul articolului 22, reglementează în privința cui se aplică. Astfel nu este cazul de introdus completarea propusă.
	La art. 23: La alin. (1) după cuvintele „se emite” se completează cu cuvintele „membrului de familie”;	Precizare. Titlul articolului 23, reglementează în privința cui se aplică. Astfel nu este cazul de introdus completarea propusă.
	La art. 23: La alin. (1) lit. a) și c) cuvintele „membrul de familie” se exclud;	Se acceptă.
	La art. 23: La alin. (3) textul „unui membru matur de familie” se substituie cu textul „membrului de familie”.	Nu se acceptă. Codul administrativ la art. 103, utilizează o formulare similară.
	La art. 25 alin. (1) textul „unui membru matur de familie” se substituie cu textul „reprezentantului legal sau autorității tutelare locale”.	Nu se acceptă. Norma prevede că decizia se aduce la cunoștință fie cetățeanului UE, sau după caz unui membru de familie care trebuie să fie matur.
	La art. 26	Precizare. Document de model tipizat ce

	La alin. (2) textul „un document de model tipizat” se substituie cu cuvintele „o decizie de suspendare”. Totodată, textul „a unui membru matur de familie” se substituie cu textul „a unui reprezentant legal sau autorității tutelare locale”;	confirmă permisiunea de a rămâne pe teritoriul Republicii Moldova, se eliberează în baza deciziei de suspendare.
	La art. 26 La alin. (4) după cuvintele „din țară” se completează cu textul „a cetățeanului Uniunii Europene sau a membrului de familie a acestuia”. La art. 27: În vederea evitării dublării prevederilor art. 15 alin. (1) și art. 17 alin. (1), alin. (2) la art. 27 se exclude.	Se acceptă. Nu se acceptă. Considerăm oportun păstrarea variantei actuale.
	La art. 27: Prin prisma prevederilor Directivei 2004/38 și a modificărilor propuse, din Anexa prezentului proiect, la Legea nr. 274/2011, alin. (3) se expune în următoarea redacție: <i>„Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora nu beneficiază de prestații de asistență socială în primele trei luni de ședere sau, după caz, în timpul unei perioade mai lungi în care se află în căutarea unui loc de muncă.”.</i> În ce privește asigurarea transpunerii integrale a prevederilor art. 24 alin. (2) din Directiva 2004/38 aferente acordării ajutoarelor pentru studii, se recomandă consultarea poziției Ministerului Educației și Cercetării;	Se acceptă.
	La art. 27: La alin. (9) și (10) textul „15 zile lucrătoare” se completează cu textul „de la data efectuării acestora”.	Nu se acceptă. În redacția actuală norma este clară.
	Art. 28 se expune în următoarea redacție: „Cetățenii Uniunii Europene au dreptul la familie, la căsătorie și la desfacerea acesteia în conformitate cu prevederile Codului Familiei nr. 1316/2000.”.	Se acceptă.
	Având în vedere că actele UE evidențiază distincția dintre drepturile conferite cetățenilor UE și membrilor de familie ai acestora (potrivit Directivei 2004/38) în ceea ce privește libera circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre, și drepturile acordate lucrătorilor cetățenii UE (conform Regulamentului 492/2011 și garantate prin Directiva 2014/54), se propune expunerea art. 29-33 în următoarea redacție: „Articolul 29. Dreptul la educație <i>(1) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora, care își exercită dreptul la libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova au acces la sistemul național de educație, în conformitate cu cadrul normativ.</i>	Nu se acceptă. Conținutul articolelor menționate a fost coordonat cu instituțiile de profil. Astfel, nu considerăm relevant expunerea într-o nouă redacție.

	(2) <i>Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora admiși la studii în instituții de învățământ, au drepturi și îndatoriri în conformitate cu cadrul normativ și cu regulile stabilite de aceste instituții.</i> Articolul 30. Dreptul la integrare <i>Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora titulari ai cărții de rezidență beneficiază de dreptul de a accesa măsuri de integrare în conformitate cu cadrul normativ care facilitează includerea lor în viața economică, socială și culturală a Republicii Moldova.</i> Articolul 31. Dreptul la inviolabilitatea persoanei și a locuinței <i>Cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora li se garantează inviolabilitatea persoanei și a locuinței în conformitate cu cadrul normativ.</i> Articolul 32. Drepturile lucrătorilor <i>(1) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora aflați pe teritoriul Republicii Moldova, titulari ai cărții de rezidență au dreptul la muncă, la libera alegere a muncii și la condiții echitabile de muncă.</i> <i>(2) Lucrătorul și membrii de familie ai acestuia au drept la securitate și sănătate la locul de muncă, acces la locuințe de serviciu, precum și de protecție în caz de șomaj, în conformitate cu cadrul normativ.</i> <i>(4) Lucrătorul și membrii de familie ai acestuia sunt asigurați în sistemul public de asigurări sociale și au dreptul de a beneficia de prestații de asigurări sociale, potrivit dispozițiilor legislației naționale și conform acordurilor internaționale din domeniul securității sociale la care Republica Moldova este parte.</i> <i>(5) Lucrătorii cetățeni ai Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora sunt asigurați în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală și beneficiază de asistență medicală în condițiile stabilite de Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995 și Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală.”.</i>	
	La art. 37 La alin. (2) lit. b) textul „24 luni consecutivi” se substituie cu „pentru o perioadă de 24 de luni consecutive”;	Se acceptă.
	La art. 37 La alin. (3) după cuvântul „informații” se completează cu textul „de la autoritățile competente”;	Se acceptă.
	La art. 37 Alin. (5) urmează a fi revizuit, astfel încât să menționeze data de referință pentru inițierea	Precizare. Data de referință este data în care IGM, dispune o asemenea decizie.

		calculului datei de părăsire a teritoriului Republicii Moldova;	
		La art. 37 La alin. (7) și (8) după cuvintele „de revocare” se completează cu textul „a dreptului de ședere și a cărții de rezidență”.	Nu se acceptă. Esența obiecției este prevăzută în titlul art. 37.
		La art. 39 alin. (4) lit. a) cuvântul „fictivă și” se completează cu textul „cetățeanul Uniunii Europene”.	Precizare. La începutul normei este inclusă obiecția dată (vezi lit. a) alin.(4)
		La art. 44 alin. (1) se completează cu textul: „cu excepția alin. (4), (5) și (9) al art. 5, care se vor aplica de la data intrării în vigoare a Tratatului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.”. Astfel încât competențele suplimentare atribuite Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Casei Naționale de Asigurări Sociale și Consiliului pentru egalitate să intre în vigoare la data menționată supra.	Nu se acceptă. Casa Națională de Asigurări Sociale și Consiliul pentru egalitate, nu au obiecții la termenul de intrare în vigoare. În ceea ce privește poziția MMPS, comunicăm că doamna Bulat-Rotaru Alexandrina șefa Direcției expertiză de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene, a informat printr-un email pe doamna Secretara generală adjunctă a MMPS, Cristina Jandic, că o atare abordare este acceptabilă cu referire la acte naționale de transpunere a Directivelor. Totuși, proiectul își propune și transpunerea unui Regulament UE, care la data aderării la UE devine direct aplicabil, iar normele naționale de transpunere a acestuia trebuie abrogate (cu excepția prevederilor instituționale și metodologice, dacă sunt permise de Regulament). În context, dacă vom merge pe abordarea intrării în vigoare la data aderării, nu este justificată și nici corectă menținerea în proiect a normelor de transpunere a Regulamentului 492/2011. În acest caz, soluție ar fi fie transpunerea Regulamentului UE printr-un act normativ separat, care va intra în vigoare mai înainte de data aderării și va fi abrogat la data aderării, fie stabilirea pentru proiectul național a unui termen de intrare în vigoare anterior aderării la UE.
		La Anexă: La alin. (1) cuvântul „modifică” se substituie cu cuvântul „expune”;	Se acceptă.
		La Anexă: La alin. (5) la modificările aduse la art. 19 alin (6) din Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, virgula de după cuvântul „Schengen” se exclude;	Se acceptă.
		La Anexă: La alin. (7) modificarea propusă la Legea nr. 756/1999 asigurării pentru accidente de	Se acceptă.

		muncă și boli profesionale va avea următorul cuprins „ , <i>cetățenii Uniunii Europene și ai statelor semnatare a Acordului Schengen</i> ,”;	
		La Anexă: La alin. (11) lit. c) , la modificările aduse la art. 3 din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, la noțiunea „specialiști” cuvântul „speciale” se substituie cu cuvântul „specifice” și cuvântul „acreditată” se substituie cu cuvântul „reglementată”. Totodată, la noțiunea „stagiari absolvenți de studii superioare” , cuvintele „absolvenți de studii superioare” din titlul noțiunii se exclud; iar textul „dezvoltării profesionale sau al formării tehnice” se substituie cu textul „dezvoltării și formării profesionale”;	Nu se acceptă. Nu este obiectul de reglementare a prezentei legi. Din noțiunile menționate a fost exclus doar cuvintele <i>cetățeni ai Uniunii Europene</i> .
		La Anexă: La alin. (11) lit. e) cuvintele „trebuie să depună” se substituie cu cuvântul „depune”;	Nu se acceptă. Nu este obiectul de reglementare a prezentei legi. Din noțiunile menționate a fost exclus doar cuvintele <i>cetățeni ai Uniunii Europene</i> .
		La Anexă: La alin. (1) lit. f) textul „alin. (22)” se exclude, întrucât în redacția actuală a Legii nr. 200/2010, alin. (22) are aplicabilitate inclusiv asupra cetățenilor străini din statele terțe și excluderea acestuia ar crea un vid legislativ în determinarea valabilității certificatului de cazier judiciar prezentat de către cetățenii străini din statele terțe;	Nu este clară obiecția.
		La Anexă: La alin. (19) lit. b) după textul după textul „privind locurile de muncă” se completează cu cuvântul „vacante”.	Se acceptă.
		La nota de fundamentare: La compartimentul 2.1., se atrage atenția asupra faptului că lipsește din lista actelor transpuse prin prezentul proiect actul UE: Directiva Consiliului din 25 iulie 1977 privind educația copiilor lucrătorilor migranți (77/486/CEE);	S-a luat act.
		La nota de fundamentare: La compartimentul 3.1. după textul „În acest context, pot fi impuse măsuri care afectează temporar (maxim 15 ani) dreptul cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie a acestora de a intra și de a rămâne pe teritoriul Republicii Moldova.” se completează cu textul: „De asemenea, <i>Legea stabilește dreptul cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie a acestora la muncă și la protecția muncii în Republica Moldova, în aceleași condiții ca lucrătorii naționali, prin aplicarea uniformă a prevederilor Codului</i>	Se acceptă.

		<i>Muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003.”;</i>	
		La nota de fundamentare: La compartimentul 3.1., urmează a fi revizuit alineatul în care este menționat cuprinsul proiectului prin corelarea numărului articolelor și capitolelor acestuia;	S-a luat act.
		La nota de fundamentare: Suplimentar, la compartimentul 3.1., textul „desemnează Consiliul pentru egalitate, în calitate de autoritate națională pentru promovarea, monitorizarea și susținerea egalității de tratament pentru toți lucrătorii din UE și membrii familiilor lor care își exercită dreptul la liberă circulație pe teritoriul RM, de asemenea Consiliul va și instituția coordonatoare a cooperării și schimbului de informații la nivel național între instituțiile responsabile și punct de contact față de punctele de contact echivalente din alte state membre UE, care își exercită dreptul la liberă circulație pe teritoriul RM.” se substituie cu textul: „ <i>Consiliul pentru egalitate asigură activitatea de punct de contact la nivel național față de punctele de contact echivalente din statele membre ale Uniunii Europene în vederea cooperării și schimbului de informații privind respectarea drepturilor cetățenilor Uniunii Europene și a drepturilor membrilor de familie ai acestora, care își exercită dreptul la libera circulație pe teritoriul Republicii Moldova.</i> ”;	Se acceptă.
		La nota de fundamentare: La compartimentul 9, textul „Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă” se substituie cu textul „ <i>Agenția Națională pentru Ocupare a Forței de Muncă</i> ”. Totodată compartimentul urmează a fi completat cu următoarele instituții: „ <i>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Consiliul pentru egalitate, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Casa Națională de Asigurări Sociale, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova.</i> ”.	Se acceptă.
Comentariu la proiect, pe E-Legiferare (18.06.2025, ora 15:57)		Suplimentar la avizul MMPS nr. 08/2899 din 09.06.2025, comunicam ca cu scopul asigurării clarității privind intrarea în vigoare a articolelor exceptate se propune completarea art. 44 alin. (1) cu textul: „, cu excepția alin. (4), (5) și (9) al art. 5, care se vor aplica începând cu anul 2029 .”, așa după cum a fost comunicat și în emailul conducerii MMPS la acest subiect (dnei Jandîc C).	Se acceptă parțial. Precizare. Casa Națională de Asigurări Sociale și Consiliul pentru egalitate, nu au obiecții la termenul de intrare în vigoare.
Avize de la societatea civilă, remis prin poșta electronică zimbra.			
Coaliției pentru Incluziune și Nediscriminar	1.	Se propune în următoarea redacție Articolul 1. Obiectul de reglementare (1) Prezenta lege reglementează condițiile de exercitare de către cetățenii Uniunii	S-a luat act. Se înlocuiește cuvintele <i>a statelor din Spațiul Economic European</i> cu

e și Centrului Parteneriat pentru Dezvoltare	Europene, cetățenii statelor părți la Acordul privind Spațiul Economic European și membrii familiilor acestora a dreptului la intrare, ședere temporară, ședere permanentă și stabilire pe teritoriul Republicii Moldova, precum și dreptul la tratament egal cu cetățenii Republicii Moldova, în domeniile muncii, educației, asigurărilor sociale și altor domenii de integrare socială. (2) Prezenta lege stabilește, de asemenea, condițiile de limitare a drepturilor conferite, exclusiv în cazuri justificate de securitate națională, ordine publică sau sănătate publică, în conformitate cu principiul proporționalității și cu garanțiile procedurale prevăzute de legislația Republicii Moldova și standardele dreptului Uniunii Europene. Este important de stabilit lista finală a țărilor beneficiare al acestui proiect. Dacă în cazul țărilor membre UE lista este cunoscută, atunci apar unele incertitudini cu privire la Spațiul Economic European (SEE). Părțile la SEE sunt Norvegia, Islanda și Liechtenstein. Elveția, bunăoară, este membră a Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS), însă nu este membră SEE. În acest sens, apar anumite întrebări referitor la regimul juridic al cetățenilor Confederației Elvețiene pe teritoriul Republicii Moldova, spre exemplu.	cuvintele <i>al statelor semnatare ale Acordului Schengen. Acordului Schengen, cuprinde statele Uniunii Europene și alte 4 state după cum urmează (Norvegia, Islanda, Liechtenstein și Elveția)</i>
	Articolul 2. Scopul legii (1) Scopul prezentei legi este de a reglementa condițiile de exercitare a dreptului la intrare, ședere temporară, ședere permanentă, stabilire și ieșire de pe teritoriul Republicii Moldova pentru cetățenii Uniunii Europene, cetățenii statelor părți la Acordul privind Spațiul Economic European și membrii familiilor acestora, în conformitate cu principiile liberei circulații și tratamentului egal. (2) De asemenea, legea stabilește condițiile și limitele aplicării restricțiilor asupra exercițiului acestor drepturi, exclusiv din motive justificate de securitate națională, ordine publică sau sănătate publică, cu respectarea principiului proporționalității și a garanțiilor prevăzute de legislația Republicii Moldova și dreptul Uniunii Europene. În cazul în care obiectul legii indicat la art. 1 vizează nu doar cetățenii Uniunii Europene dar și statele membre ale Spațiului Economic European, apare necesitatea de stabili dacă e necesar de a completa prevederile din articolele care fac referire la cetățenii Uniunii Europene și pentru cetățenii statelor membre ale SEE. În acest sens, pot fi introduse abrevieri relevante la art. 3, una dintre care să fie SEE. În acest sens, urmează de clarificat dacă toate Directivele la care se face referire în proiect,	S-a luat act. Se înlocuiește cuvintele <i>a statelor din Spațiul Economic European</i> cu cuvintele <i>al statelor semnatare ale Acordului Schengen. Acordului Schengen, cuprinde statele Uniunii Europene și alte 4 state după cum urmează (Norvegia, Islanda, Liechtenstein și Elveția)</i>

	conțin texte cu relevanță pentru SEE și dacă transpunerea Directivelor respective nu necesită o anumită completare în legislația națională în partea ce ține de țările membre SEE.	
	Cetățenii statelor membre ai SEE nu sunt cetățeni ai UE, respectiv noțiunea ar putea fi completată pentru o anumită claritate.	S-a luat act. Noțiunea este reformulată.
	membru de familie – orice cetățean al unui stat din afara Uniunii Europene care se încadrează în una dintre următoarele categorii: a) soțul/soția cetățeanului Uniunii Europene; b) partenerul/partenera sau concubinel/concubina cu care cetățeanul Uniunii Europene a contractat un parteneriat înregistrat sau locuiesc împreună, în temeiul legislației unui stat membru, în măsura în care, potrivit legislației statului membru gazdă, parteneriatele înregistrate sunt echivalente căsătoriei și respectă condițiile prevăzute de legislația națională relevantă; c) descendenții direcți ai cetățeanului Uniunii Europene, care nu au împlinit vârsta de 21 de ani sau care se află în întreținerea acestuia, precum și descendenții direcți ai soțului/soției sau partenerului, conform literei (b); d) ascendenții direcți ai cetățeanului Uniunii Europene care sunt în întreținerea acestuia, precum și ascendenții direcți ai soțului/soției, partenerului/parteneriei sau concubinelui/concubinei, conform literei (b). Potrivit proiectului, acesta transpune art. 2 din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor. Acest articol definește prin „membru de familie” următoarele categorii: soțul partenerul cu care cetățeanul Uniunii a contractat un parteneriat înregistrat, în temeiul legislației unui stat membru, dacă, potrivit legislației statului membru gazdă, parteneriatele înregistrate sunt considerate drept echivalente căsătoriei și în conformitate cu condițiile prevăzute de legislația relevantă a statului membru gazdă; descendenții direcți în vârstă de cel mult 21 de ani sau care se află în întreținerea sa, precum și descendenții direcți ai soțului sau ai partenerului, conform definiției de la litera (b); ascendenții direcți care se află în întreținere și cei ai soțului sau ai partenerului, conform definiției de la litera (b); Urmează de clarificat dacă noțiunea din Directivă de „parteneriat înregistrat” poate echivala cu noțiunea de „concubinaj”, din legislația națională, deoarece în redacția actuală a proiectului, chiar dacă se transpune	Nu se acceptă. Termenii de ascendenți și descendenți sunt polisemantici. Pe când, termenii copii și <i>părinți sunt</i> noțiuni monosemantice și corespunde cu terminologia juridică din legislația națională. În privința vârstei de 21 de ani menționăm că conform art. 26 din Codul civil al Republicii Moldova Capacitatea deplină de exercițiu începe la data când persoana fizică devine majoră, adică la împlinirea vârstei de 18 ani. Respectiv începând cu vârsta de 18 ani persoana are posibilitatea de a exercita personal drepturi, de a-și asuma personal obligații civile și de a le executa. Noțiunea de partener este exclusă din proiect, dat fiind faptul că categoriile menționate de persoane pot face obiect și altor raporturi juridice ce reiese din diverse domenii juridice, urmează a fi ajustate conceptual prin completarea legilor organice precum Codul Civil, Codul Familiei, Codul Fiscal, Codul de procedură Civilă, de către autoritățile responsabile în acest sens.

	acest articol, textul propus limitează cercul membrilor de familie. Totodată urmează de clarificat aspectul vârstei descendenților, 18 sau 21 cum este în directivă. Reglementări incerte privind noțiunea de familie și/sau membri de familie există și în legislația națională. Codul Familiei, stabilește condițiile și modalitatea de încheiere, încetare și declarare a nulității căsătoriei, reglementează relațiile personale nepatrimoniale și patrimoniale născute din căsătorie, rudenie și adopție, precum și alte relații sociale similare celor familiale. Totodată, art. 4 din același act normativ, prevede că pentru reglementarea relațiilor personale nepatrimoniale și patrimoniale dintre membrii familiei, prevăzute la art. 3, nereglementate de legislația familială, se aplică legislația civilă în măsura în care aceasta nu contravine esenței relațiilor familiale. În acest context, chiar și Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale operează peste tot unde se menționează despre membrii familiei și noțiunea de concubin/concubină. Mai mult decât atât, la art. 2 din această lege este inclusă și următoarea definiție: concubin/concubină – partenerul/partenera împreună cu care subiectul declarării a conviețuit și a deținut, a folosit sau a dispus în comun de unul sau mai multe bunuri în anul fiscal precedent, fără încheierea căsătoriei. Se prezumă că au calitatea de concubin/concubină persoanele care, pe parcursul anului fiscal precedent, au locuit împreună cel puțin 183 de zile. În contextul acestor definiții diferite, se impune clarificarea anumitor aspecte ce țin de identificarea normativă a persoanelor care sunt membri de familie și examinarea oportunității includerii sintagmei „concubin/concubină”. Această clarificare este necesară reieșind și din faptul că noțiunile de „membru de familie” și „concubin/concubină” sunt definite separat în Legea 133/2016.	
	Partener/parteneră – cetățean al unui stat din afara Uniunii Europene, necăsătorit, care întreține o relație stabilă și reală de conviețuire cu un cetățean al Uniunii Europene, necăsătorit, dovedită prin acte corespunzătoare, inclusiv în calitate de concubin/concubină, potrivit legislației naționale, cu respectarea condițiilor stabilite de prezentul act normativ În varianta inițială a noțiunii, erau incluși doar partenerii necăsătoriți care aveau un copil comun, ceea ce limita excesiv categoria persoanelor vizate și excludea partenerii care	Noțiunea de partener este exclusă din proiect, dat fiind faptul că categoriile menționate de persoane pot face obiect și altor raporturi juridice ce reiese din diverse domenii juridice, urmează a fi ajustate conceptual prin completarea legilor organice precum Codul Civil, Codul Familiei, Codul Fiscal, Codul de procedură Civilă, de către autoritățile responsabile în acest sens.

	întrețin relații stabile de conviețuire, dar nu au copii. Pentru a asigura o reglementare mai cuprinzătoare și conformă atât principiilor Directivei 2004/38/CE, cât și realităților sociale din Republica Moldova, definiția a fost extinsă. Astfel, s-a inclus și referirea la partenerii care locuiesc împreună și întrețin o relație stabilă și reală, chiar și în lipsa unui copil comun, introducând expres și noțiunea de concubin/concubină, așa cum este reglementată în legislația națională. Această completare asigură o claritate sporită și o armonizare mai bună între dreptul național și dreptul european.	
	Carte de rezidență – document oficial emis de autoritatea competentă a Republicii Moldova, care certifică dreptul de ședere legală al cetățeanului Uniunii Europene sau al membrilor săi de familie, inclusiv al partenerului/partenerei sau concubinului/concubinei recunoscut/recunoscute conform prezentei legi, pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile stabilite de prezenta lege și cu respectarea prevederilor actelor normative relevante. Definiție adaptată, reieșind din comentariile de mai sus privind noțiunea de partener/parteneră.	S-a luat act.
	Dreptul de ședere – dreptul cetățenilor Uniunii Europene și al membrilor de familie ai acestora, inclusiv al partenerilor/partenerelor sau concubinilor/concubinelor recunoscuți/recunoscute conform prezentei legi, de a-și stabili domiciliul sau reședința temporară pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile și termenii prevăzuți de prezenta lege. Adaptarea noțiunii de „drept de ședere” a fost necesară pentru a include, pe lângă cetățenii Uniunii Europene și membrii lor de familie tradiționali, și alte categorii de persoane, precum partenerii/partenerele și concubinii/concubinele, asigurând astfel o reglementare mai cuprinzătoare și aliniată atât la realitățile sociale din Republica Moldova, cât și la cerințele Directivei 2004/38/CE.	S-a luat act. Noțiunea de partener este exclusă din proiect, dat fiind faptul că categoriile menționate de persoane pot face obiect și altor raporturi juridice ce reiese din diverse domenii juridice, urmează a fi ajustate conceptual prin completarea legilor organice precum Codul Civil, Codul Familiei, Codul Fiscal, Codul de procedură Civilă, de către autoritățile responsabile în acest sens.
	Lucrător UE – cetățean al Uniunii Europene sau membru de familie al acestuia, care desfășoară o activitate profesională/economică pe teritoriul Republicii Moldova, fie în baza unui contract individual de muncă, fie în baza unui contract civil, inclusiv un contract de prestări servicii, în conformitate cu prevederile legale naționale aplicabile, inclusiv Codul muncii și Codul civil.	Se acceptă.

	termenul de "lucrător" este definit în Legea 186 din 10-07-2008 securității și sănătății în muncă, art.1 "<i>lucrător</i> – orice persoană încadrată în muncă, în condițiile legii, de către un angajator, inclusiv stagiarilor și ucenicilor; Având în vedere existența acestei suprapuneri terminologice, pentru a evita interpretări contradictorii sau neclarități în aplicare, se recomandă utilizarea unui alt termen distinct în proiectul analizat, care să reflecte clar contextul specific al cetățenilor Uniunii Europene și al membrilor familiilor acestora, cum ar fi „lucrător UE” sau altă formulare echivalentă. Aceasta va asigura o claritate juridică și o armonizare eficientă cu terminologia legislației existente.” Adițional în legislația națională, un „contract civil” este un acord între două părți care reglementează relațiile lor patrimoniale, cum ar fi prestarea de servicii sau alte activități care nu sunt reglementate de Codul muncii. Prin includerea noțiunii de „contract civil”, se asigură că toate formele de muncă sau activitate economică desfășurate pe teritoriul Moldovei de către cetățeni ai Uniunii Europene sau membrii de familie ai acestora sunt acoperite, indiferent de tipul specific de contract.	
	2) Cetățenii Uniunii Europene care intră pe teritoriul Republicii Moldova prin segmentul transnistrean al frontierei moldo-ucrainene, care nu este controlat de autoritățile moldovenești, sunt obligați să declare acest fapt la subdiviziunile Inspectoratului General pentru Migrație sau la subdiviziunile Agenției Servicii Publice în termen de 72 de ore de la trecerea frontierei. În cazul în care notificarea nu poate fi realizată în termenul prevăzut din cauza lipsei infrastructurii adecvate sau a unor obstacole administrative, autoritățile competente vor ține cont de aceste dificultăți și vor asigura, în mod corespunzător, înregistrarea cetățenilor Uniunii Europene. Acestea vor soluționa fiecare caz în parte, luând în considerare condițiile concrete, și vor permite prezentarea documentelor de călătorie valabile pentru înregistrare, conform prevederilor legale. Proiectul prevede obligația de notificare în 72 ore pentru intrarea prin segmentul transnistrean, însă nu oferă o soluție pentru imposibilitatea reală de notificare (de exemplu, în cazul lipsei infrastructurii sau obstacolelor administrative).	S-a luat act. În cadrul unui potențial proces contravențional se examinează cauza sub toate aspectele.
	Membrii de familie care intră pe teritoriul Republicii Moldova prin segmentul transnistrean al frontierei moldo-ucrainene, care nu este controlat de autoritățile moldovenești, sunt obligați să declare acest	S-a luat act. În cadrul unui potențial proces contravențional se examinează cauza sub toate aspectele.

	fapt la subdiviziunile Inspectoratului General pentru Migrație sau la subdiviziunile Agenției Servicii Publice în termen de 72 de ore de la trecerea frontierei. În cazul în care notificarea nu poate fi realizată în termenul prevăzut din cauza lipsei infrastructurii adecvate sau a unor obstacole administrative, autoritățile competente vor ține cont de aceste dificultăți și vor asigura, în mod corespunzător, înregistrarea cetățenilor Uniunii Europene. Acestea vor soluționa fiecare caz în parte, luând în considerare condițiile concrete, și vor permite prezentarea documentelor de călătorie valabile pentru înregistrare, conform prevederilor legale. Racordat la redacția propusă pentru alin. (2) art. 6. Conceptul de „sarcină excesivă” pentru sistemul de asistență socială este unul neclar și deschis interpretărilor, ceea ce creează incertitudine în aplicarea sa. Directiva 2004/38/CE a Uniunii Europene, care reglementează drepturile cetățenilor Uniunii Europene și ale membrilor lor de familie, prevede că dreptul de ședere poate fi restricționat doar în cazuri de „sarcină excesivă” pentru sistemul de asistență socială. Însă, termenul nu este definit precis, lăsând loc pentru aplicări arbitrare, în special în cazul persoanelor vulnerabile, precum victimele violenței domestice sau persoanele cu dizabilități, care pot depinde de ajutoare sociale pentru a supraviețui. De exemplu, o victimă a violenței domestice poate deveni vulnerabilă la risc de dependență de stat, având nevoie de protecție și asistență. În aceleași condiții, o mamă singură care nu are mijloace de întreținere poate fi percepută ca o „sarcină excesivă” pentru stat, chiar dacă nevoile lor sunt legale și justificate. În aceste cazuri, aplicarea unor criterii disproporționate sau neclare ar putea conduce la restricționarea drepturilor de ședere și asistență. Directiva subliniază că restricțiile asupra dreptului de ședere nu trebuie să fie folosite pentru a discrimina persoanele vulnerabile, iar nevoia lor de protecție nu poate fi considerată o povară economică, ceea ce ar duce la excluderea lor. Prin urmare, riscurile de discriminare pot fi mari în absența unor criterii clare, iar drepturile acestor persoane trebuie să fie protejate, conform reglementărilor europene. Referitor la lit. d), care menționează despre condiția că „nu are antecedente penale în conformitate cu prevederile lit. h-j) alin. (1) art. 111 din Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985/2002”, nu este clar cum se vor examina aceste termene prin prisma	Se acceptă. Proiectul de Lege se completează cu noțiunea „Sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială”, în următoarea redacție: „Sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială – situația în care cetățeanul Uniunii Europene sau membrii de familie ai acestuia beneficiază de prestații sociale fără a contribui activ la propria întreținere.” S-a luat act. A fost expus în redacție nouă la lit. c) nu are antecedente penale nestinse săvârșite împotriva statului sau a unui cetățean al Republicii
--	--	---

	infracțiunilor săvârșite în baza Codurilor Penale din alte state UE. În ceea ce privește condiția prevăzută la lit. d) din articolul 19, referitoare la antecedentele penale, apare o întrebare importantă legată de modul în care vor fi examinate acestea, în special în cazul în care infracțiunile au fost săvârșite în alte state ale Uniunii Europene. Deși legislația națională face referire la prevederile Codului Penal al Republicii Moldova, nu există clarificări suficiente cu privire la aplicarea acestui criteriu în contextul infracțiunilor comise în alte state membre ale UE. Astfel, ar putea apărea dificultăți în evaluarea uniformă a antecedentelor penale, având în vedere diversitatea sistemelor juridice europene și lipsa unor mecanisme de recunoaștere mutuală pentru toate tipurile de infracțiuni. Condiționarea dreptului de ședere prin cerințe privind nivelul de cunoaștere a limbii române (nivel B1) pentru ședere permanentă este mai severă decât standardele Directivei 2004/38/CE, care nu impune o asemenea condiție pentru rezidența permanentă. Această măsură poate părea mai severă decât standardele europene, iar imposibilitatea de a îndeplini cerința lingvistică poate crea bariere semnificative pentru cetățenii UE și membrii lor de familie care, din diverse motive, nu se află la nivelul de competență lingvistică impus. Astfel, introducerea acestei condiții poate duce la o dificultate administrativă și poate limita accesul la rezidența permanentă pentru o categorie largă de persoane, ceea ce poate contraveni principiului de libera circulație și stabilire în Uniunea Europeană.	Moldova, în conformitate cu prevederile lit. h-j) alin. (1) art. 111 din Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985/2002”; Se acceptă.
	Articolul 22. alin. (1) lit. b) în următoarea redacție b) cetățeanul Uniunii Europene reprezintă un pericol pentru securitatea națională, ordinea publică sau sănătatea publică, conform evaluării realizate de autoritățile competente prin emiterea actelor administrative corespunzătoare; În contextul legislației din Republica Moldova se remarcă unele diferențe semnificative față de reglementările europene, în special în ceea ce privește aplicarea motivului „sănătate publică” pentru refuzul dreptului de ședere. Conform Directivei 2004/38/CE, refuzul dreptului de ședere sau al rezidenței este permis doar pe motive de securitate națională și ordine publică, iar sănătatea publică este tratată mai restrâns, aplicându-se doar în	Nu se acceptă. Includerea unei liste a bolilor transmisibile în textul proiectului de lege nu este necesară, întrucât acestea su

	cazuri excepționale, precum bolile contagioase grave care reprezintă un pericol direct pentru comunitate. În schimb, legislația din Republica Moldova include sănătatea publică ca un motiv de refuz mult mai larg, fără a distinge între riscurile semnificative și cele minore, ceea ce poate conduce la o aplicare mai neuniformă a refuzurilor. Astfel, există o discrepanță semnificativă între cele două cadre legale, care ar putea duce la măsuri disproporționate, în special pentru cetățenii Uniunii Europene care nu reprezintă un pericol real pentru sănătatea publică, dar care se confruntă cu dificultăți în a-și păstra dreptul de ședere din cauza unui sistem mai riguros aplicat de autoritățile din Republica Moldova. În concluzie, este esențial ca legislația națională să fie ajustată pentru a reflecta principiile europene de proporționalitate și protecție a drepturilor fundamentale.	nt deja reglementate în Anexa nr. 1 la Regulamentul privind sistemul de supraveghere epidemiologică a bolilor transmisibile și amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate, a probat prin Hotărârea Guvernului nr. 742/2024. Această abordare are la bază necesitatea evitării dublării prevederilor legislative, precum și asigurarea coerenței și clarității cadrului normativ. Menținerea unei surse unice și oficiale pentru lista bolilor transmisibile permite actualizarea eficientă a acesteia, în funcție de evoluțiile epidemiologice și de recomandările internaționale, fără a impune modificări succesive asupra mai multor acte normative. Prevederile proiectului sunt în conformitate cu prevederile art.27 alin. (1) din Directiva 2004/38/CE.
	Pe lângă contestarea prin cerere prealabilă, Codul Administrativ prevede și alte circumstanțe de suspendare a actului administrativ. Bunăoară la art. 81 din Codul Administrativ, se menționează situația în care, în cazul în care actul administrativ individual al autorității publice depinde de un act, o operațiune preliminară sau de un raport juridic care trebuie constatat de o altă autoritate publică ori formează obiectul unei alte proceduri administrative sau judiciare pendinte, autoritatea publică suspendă procedura administrativă până la emiterea actului administrativ respectiv, efectuarea operațiunii administrative respective sau până la emiterea unei hotărâri judecătorești definitive. Totodată dacă în cadrul unei proceduri administrative actul administrativ individual depinde de un act sau o operațiune a unui participant, autoritatea publică suspendă procedura administrativă pentru un termen rezonabil. Suspendarea repetată se admite numai dacă are la bază un motiv care nu putea fi prevăzut la prima suspendare. În același context, articolul nu menționează unde se depune cererea prealabilă. Aceasta este important, din moment ce art. 164 din Codul Administrativ, prevede că, dacă cererea prealabilă se depune la autoritatea publică ierarhic superioară, aceasta transmite neîntârziat autorității emitente cererea prealabilă și o eventuală cerere de suspendare a executării actului administrativ individual. Suplimentar la cele relatate, în art. 171 din Codul Administrativ, care reglementează executarea actelor administrative, se menționează, că actele administrative individuale sânt executorii din momentul	Nu se acceptă. Prevederea din proiect se referă la actul administrativ deja emis, dar nu la procedura administrativă în desfășurare. Alin. (2) art. 25, prevede că Deciziile de refuz pot fi contestate în conformitate cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova. Respectiv toate prevederile Codului, în procedura de contestare sunt în conformitate cu acesta și nu este cazul să le prevedem repetat dacă se face trimiterea corespunzătoare.

	survenirii obligativității lor, cu excepția cazului când executarea lor este suspendată prin decizia autorității publice sau prin act judecătoresc de dispoziție. Dacă se depune o cerere de suspendare a executării actului administrativ individual, acesta poate fi executat doar după soluționarea cererii respective. Motive de suspendare din oficiu a autorității publice care a emis actul administrativ sunt expuse și în art. 172 din Codul Administrativ. Reieșind din cele expuse, considerăm că acest articol trebuie racordat la prevederile Codului Administrativ, pentru a nu genera situații confuze de aplicare a prevederilor legale și de a acorda garanții suplimentare persoanelor care doresc să conteste deciziile IGM.	
	Articolul 28. Dreptul la familie Cetățenii Uniunii Europene au dreptul de a se căsători și de a desface căsătoria în conformitate cu cadrul normativ. Ei se bucură de dreptul la familie și au îndatoriri în relațiile de familie. Introducerea acestui articol riscă să distragă atenția de la scopul principal al legii și să creeze suprapuneri între reglementări. Drepturile legate de familie ar trebui reglementate într-un cadru mai larg, specific, iar includerea lor într-o lege despre șederea cetățenilor UE poate duce la confuzie și aplicare greșită a normelor. Astfel, este mai potrivit să fie reglementate separat. Legea respectivă are ca scop reglementarea statutului administrativ al cetățenilor Uniunii Europene care doresc să locuiască, muncească sau să își stabilească reședința în Republica Moldova. În acest context, articolele ar trebui să fie axate pe condițiile de intrare, ședere, drepturi și obligații legate de statutul lor pe teritoriul național, nu pe drepturi generale ale familiei. Desigur, dreptul la familie este unul fundamental, însă reglementările legate de acesta sunt deja protejate de legislația națională în domenii precum dreptul familiei sau legislația privind protecția drepturilor omului, care oferă un cadru mult mai detaliat și adaptat pentru astfel de situații.	Nu se acceptă. Proiectul de lege prevede pe lângă condițiile de intrare, ședere și tratament egal pe teritoriul Republicii Moldova.
	Articolul 30. Dreptul la odihnă și la ocrotirea sănătății Corelarea dreptului la odihnă cu dreptul la muncă este mai naturală și logică, întrucât odihna face parte dintr-un set de reglementări care garantează condiții corecte de muncă, iar sănătatea, deși influențată de odihnă, este un concept mai larg ce include nu doar condițiile de muncă, ci și îngrijirea medicală și prevenirea bolilor.	S-a luat act. Formularea actuală nu creează impedimente de ordin juridic.
	Denumirea „garanții fiscale” este irelevantă în contextul articolului 31, deoarece subiectul se referă la drepturile sociale ale cetățenilor	Se acceptă.

	Uniunii Europene și ale membrilor lor de familie, nu la regimul fiscal. Articolul abordează asigurările sociale, indemnizațiile și prestațiile de asigurări sociale, care sunt reglementate prin legislație specifică în domeniul protecției sociale, nu prin norme fiscale. Astfel, termenul „garanții fiscale” nu se aliniază cu obiectul reglementat și poate genera confuzie privind scopul și aplicabilitatea articolului.	
	Varianta propusă Articolul 32. Dreptul la educație (1) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora, care exercită dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova, beneficiază de acces la sistemul educațional național, în conformitate cu legislația națională aplicabilă, cu excepția cazurilor în care există restricții specifice prevăzute de lege. (2) Cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora, care sunt admiși la studii în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, vor avea aceleași drepturi și îndatoriri ca și cetățenii Republicii Moldova, în conformitate cu reglementările interne ale instituțiilor respective și legislația națională aplicabilă în domeniul educațional. educație adaugă claritate și precizie necesare pentru o reglementare eficientă a drepturilor cetățenilor Uniunii Europene și ale membrilor lor de familie în Republica Moldova. Prin înlocuirea termenului general „cadru normativ” cu „legislația națională aplicabilă”, se asigură o referire directă și specifică la actele normative relevante, evitând astfel ambiguitatea. De asemenea, fraza „cu excepția cazurilor în care există restricții specifice prevăzute de lege” oferă un cadru mai flexibil și mai clar pentru aplicarea dreptului la educație, permițând instituirea unor restricții în anumite circumstanțe, cum ar fi învățământul superior sau alte reglementări speciale. Mai mult, sublinierea că cetățenii Uniunii Europene și membrii lor de familie beneficiază de aceleași drepturi și îndatoriri ca și cetățenii Republicii Moldova întărește principiul nediscriminării și garantează un acces echitabil la educație. Astfel, propunerea de redacție contribuie la o reglementare mai transparentă și echitabilă a dreptului la educație, reflectând principiile de drept european și național.	Nu se acceptă. A fost expusă varianta propusă de Ministerul Educației și Cercetării.
	Articolul 34. Dreptul la inviolabilitatea persoanei și a locuinței Cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora li se garantează inviolabilitatea persoanei și a locuinței, cu excepția cazurilor prevăzute de lege, în conformitate cu cadrul normativ, care permit	Nu este clară obiecția. Dreptul la inviolabilitatea persoanei și a locuinței nu este limitat pe motive de ordinea publică și sănătatea publică.

	restrângerea acestui drept în scopuri specifice, cum ar fi protecția securității naționale, ordinea publică, sănătatea publică sau în urma unei proceduri legale. Dreptul la inviolabilitatea persoanei și a locuinței este un principiu fundamental protejat prin legislație, dar, în cadrul normativ european și național, se recunoaște că acest drept nu este absolut. Legislațiile prevăd excepții pentru cazuri excepționale, cum ar fi protecția securității naționale, ordinea publică sau sănătatea publică. Aceste limitări sunt admise în scopuri legitime, dar trebuie să fie reglementate clar și să urmeze o procedură legală strictă, garantând astfel că orice restrângere a drepturilor fundamentale este proporțională și justificată.	
	Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial nr. 179-181 art. 610) Proiectul introduce o reglementare paralelă cu Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor, dar nu abrogă sau modifică suficiente articole din legea veche, ceea ce poate crea conflicte normative și dificultăți în aplicare.	Nu se acceptă. Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial nr. 179-181 art. 610), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: a) Alin. (2) al art. 2 se completează cu lit. c) în următoarea redacție: „c) cetățenii Uniunii Europene, a statelor din Spațiul Economic European și membrii de familie ai acestora”.
	Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 103, art. 355) Actualul mandat al Consiliului pentru egalitate, așa cum este definit în Legea nr. 121, se concentrează exclusiv pe prevenirea și combaterea discriminării. Extinderea mandatului către schimburi administrative internaționale depășește competențele specifice ale Consiliului și poate dilua resursele și concentrarea sa pe atribuțiile primare. Introducerea atribuțiilor suplimentare de punct de contact național poate genera suprapuneri și conflicte de competență cu alte instituții specializate, în special Inspectoratul General pentru Migrație și Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, care gestionează deja fluxurile și schimburile de informații privind cetățenii străini și relațiile internaționale Implementarea acestor atribuții suplimentare implică o capacitate instituțională consolidată, care la momentul actual nu este disponibilă la Consiliul pentru egalitate. Această măsură ar presupune alocarea semnificativă de resurse umane și financiare suplimentare, aspect nereflectat și nesuținut în actuala propunere legislativă. Prin urmare, considerăm necesară revizuirea prevederii respective pentru a evita riscul	S-a luat act. Precizare: Inspectoratul General pentru Migrație și Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, nu au competențe de a constata și documenta cazuri de discriminare.

		diluării mandatului Consiliului, supraîncărcării acestuia cu responsabilități ce nu corespund naturii sale funcționale și prevenirea conflictelor instituționale și administrative în aplicarea legislației. Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru egalitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 48 art. 148) Majorarea numărului de personal cu trei unități în cadrul Consiliului pentru egalitate, propusă în proiectul de lege, nu va soluționa în mod eficient problemele actuale ale instituției dacă nu este însoțită de măsuri complementare esențiale, precum majorarea salariilor și alocarea adecvată a resurselor financiare. În prezent, Consiliul se confruntă cu o criză acută de personal, rata de ocupare a funcțiilor fiind de sub 50%, fiind generată în principal de nivelul salarial neatractiv comparativ cu alte instituții publice. Această situație afectează negativ capacitatea Consiliului de a-și îndeplini atribuțiile legale și de a asigura protecția drepturilor fundamentale ale cetățenilor. Simplul adaos numeric al personalului, fără îmbunătățirea substanțială a condițiilor salariale și fără sprijin financiar corespunzător, nu va atrage specialiști calificați și nici nu va contribui la retenția personalului existent. Astfel, pentru a asigura funcționalitatea și eficiența Consiliului, este imperativ ca măsura de majorare a numărului de personal să fie dublată de o politică coerentă și consistentă de majorare salarială și alocare a resurselor financiare adecvate, care să reflecte responsabilitățile și complexitatea atribuțiilor angajaților instituției.	
		S-a luat act. Consolidarea capacităților Consiliului pentru Egalitate cu menținerea limitei unităților de personal aprobate, inclusiv prin solicitarea de deblocare a funcțiilor aflate sub moratoriu.	
Marcel Spatari 29.04.2025, 12:52(https://particip.gov.md/ro/document/comments/42163)	2.	Articolul 29. Dreptul la muncă și la protecția ei (7) La angajare se acordă prioritate cetățenilor naționali, în vederea realizării echilibrului între ofertele și cererile de locuri de muncă din Republica Moldova. Cum va fi realizată în practică această prevedere? Ce mecanisme vor fi introduse pentru a verifica că angajatorii respectă această prevedere legală? În textul propus al legii nu există proceduri, mecanisme sau instituții responsabile pentru a asigura că acest deziderat va fi realizat.	Se acceptă. Se exclude alin. (7) de la art. 29.

Ministru

Daniella MISAIL-NICHITIN